

รายงานการยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

โดย

คณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย
คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทกำหนดเรื่อง ประจำปี 2540
จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

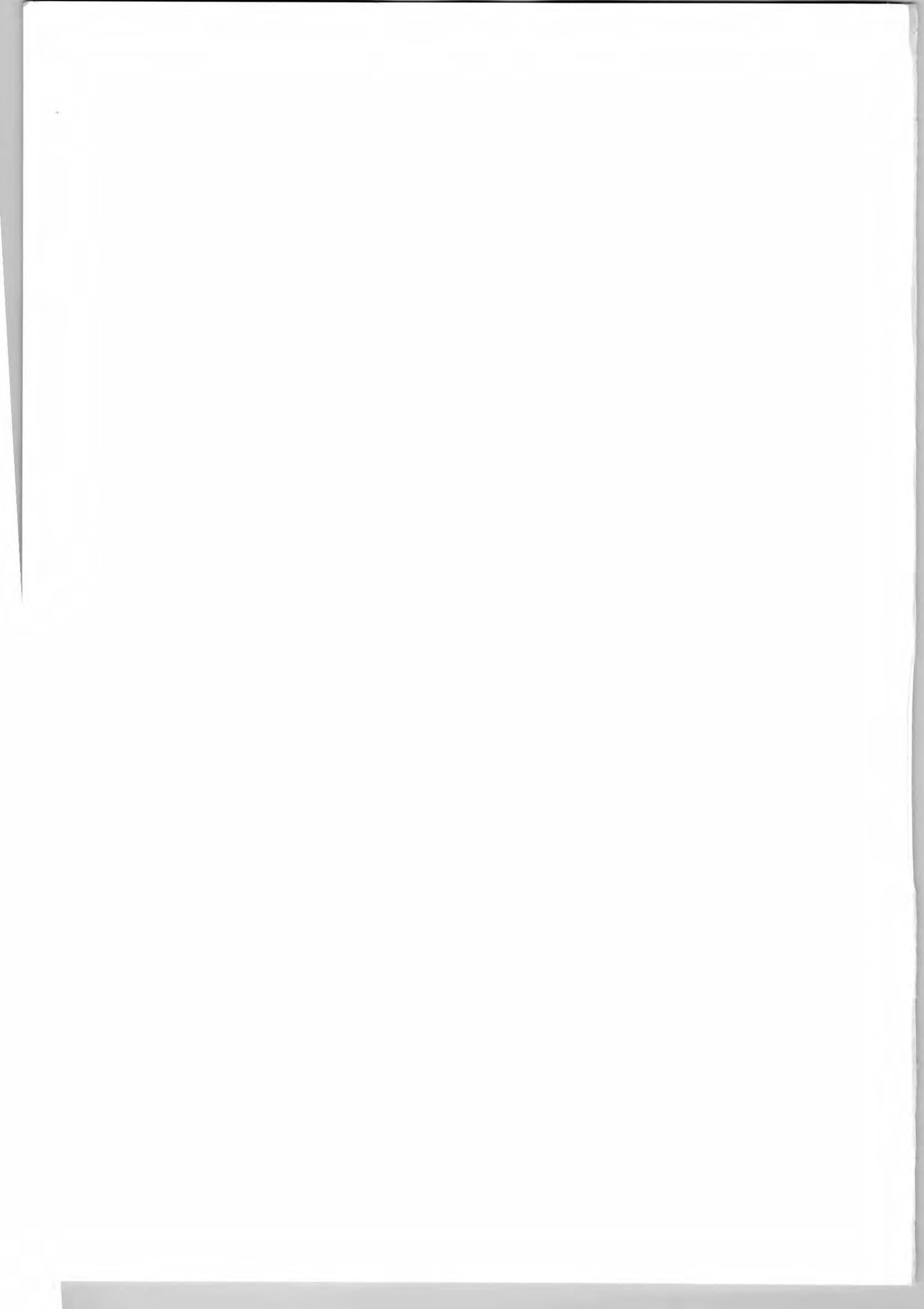

รายงานการยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

โดย

คณะกรรมการยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย
คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทกำหนดเรื่อง ประจำปี 2540
จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

คำนำ

การวิจัยในปัจจุบันมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้หากงานวิจัยที่ปรากฏสู่สาธารณชนมีความเที่ยงตรง นำเสนอความเป็นจริงที่สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ ในการที่จะให้ได้มาซึ่งงานวิจัยที่ดีมีคุณภาพ นั้น นอกจากการดำเนินตามระเบียบวิธีการวิจัยอย่างมีคุณภาพแล้ว คุณธรรมหรือจรรยาบรรณของนักวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ถึงแม้ว่าจรรยาบรรณจะเป็นที่รับรู้กันอยู่หลายประการ แต่ก็ยังไม่มีการจัดวางไว้อย่างเป็นทางการและยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก นักวิจัยจำนวนมากอาจจะยังไม่ทราบว่านักวิจัยก็มีจรรยาบรรณที่สมควรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา ตระหนักถึงความสำคัญของจรรยาบรรณนักวิจัยดังกล่าว จึงเห็นสมควรให้มีการยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยไว้เป็นแนวทางให้นักวิจัยทั้งหลายได้นำไปปฏิบัติเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ได้งานวิจัยที่ดีมีคุณภาพน่าเชื่อถือขึ้นต่อไปในอนาคต จึงได้จัดทำโครงการยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยโดยได้มอบหมายให้คณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยเป็นผู้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ปรากฏในรายงานการยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจรรยาบรรณนักวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักวิจัย นักวิชาการ สาขาวิชาการต่าง ๆ ในการนำไปปฏิบัติได้ตามสมควร

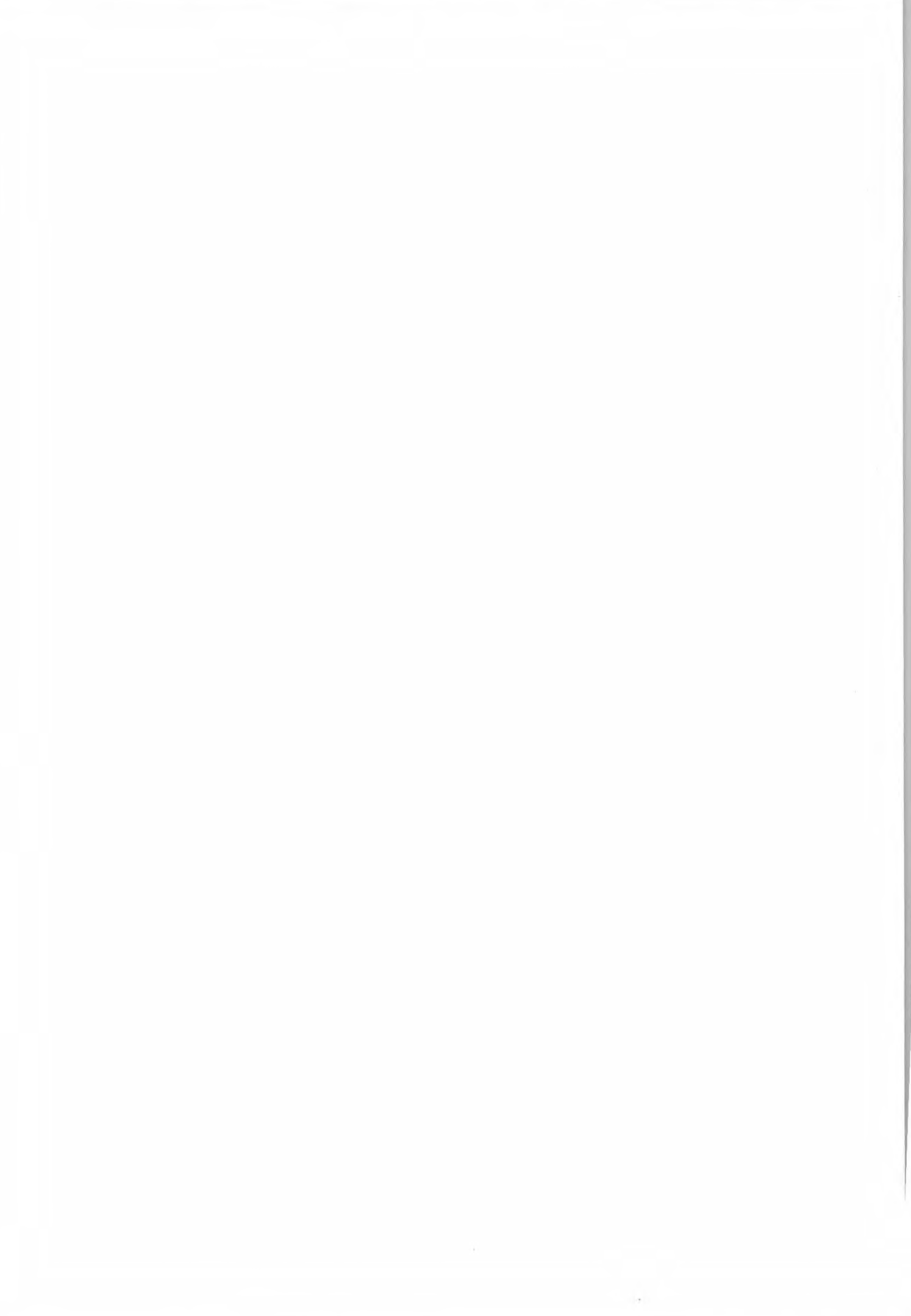
คณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

กิตติกรรมประกาศ

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา และคณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย ขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย และขอขอบพระคุณนักวิจัย นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาวิชาการต่าง ๆ และคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการปรับปรุงจรรยาบรรณนักวิจัย

ทั้งนี้ บุคคลที่คณะทำงานฯ ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถจินดา ดีผดุง คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้ทุ่มเทอุทิศเวลาให้กับการดำเนินการยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยในระยะเริ่มต้นอย่างเข้มแข็งตลอดมา แต่ท่านได้ถึงแก่กรรมก่อนที่จะเสร็จสิ้นโครงการ

สารบัญ

คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทที่ 1 บทนำ	1
• ความเป็นมา	2
• วัตถุประสงค์	2
• วิธีการดำเนินงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย	2
• ระยะเวลาดำเนินการ	2
• คำนियาม	2
• ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	4
บทที่ 3 การยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย	46
• การพิจารณายกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย	46
• จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ	48
• การขอรับข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างจรรยาบรรณนักวิจัยจากนักวิจัย	49
• ประเมินผลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ร่างจรรยาบรรณนักวิจัย	52
• การปรับปรุงร่างจรรยาบรรณนักวิจัย	63
• การประกาศใช้จรรยาบรรณนักวิจัย	66
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	67
• สรุป	67
• ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	75

ภาคผนวก	76
โครงการยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย	(1)
กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ	(3)
รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ	(5)
โครงการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย"	(7)
กำหนดการสัมมนา	(9)
รายนามผู้เข้าร่วมการสัมมนา	(10)
สำเนาประกาศสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เรื่องจรรยาบรรณนักวิจัย	(23)
แบบแสดงความคิดเห็นเพื่อประเมินผลร่างจรรยาบรรณนักวิจัย	(26)
ประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพ	(30)
คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา	(153)
คณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย	(154)

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ปัจจุบันนี้ผลการวิจัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างยิ่ง หากงานวิจัยที่ปรากฏสู่สาธารณชนมีความเที่ยงตรง นำเสนอสิ่งที่เป็นความจริง สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ก็จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ การที่จะให้ได้มาซึ่งงานวิจัยที่ดีมีคุณภาพ จำเป็นต้องมีส่วนประกอบสำคัญหลายประการ นอกจากการดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยอย่างมีคุณภาพแล้ว คุณธรรมหรือจรรยาบรรณของนักวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ในขณะที่ผู้ประกอบวิชาชีพหลาย ๆ แห่งในประเทศไทย เช่น แพทย์ หนายศความครู อาจารย์ นักหนังสือพิมพ์ ได้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน และส่วนใหญ่มักจะเป็นที่รู้จักและเข้าใจอย่างกว้างขวางว่า จรรยาบรรณแพทย์ จรรยาบรรณครู ประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่นักวิจัยนั้นแม้จะมีจรรยาบรรณพอเป็นที่รับรู้กันอยู่หลายประการ แต่ก็ยังไม่มีการจัดวางไว้อย่างเป็นระบบและยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก นักวิจัยจำนวนมากอาจจะยังไม่ทราบว่านักวิจัยก็มีจรรยาบรรณที่สมควรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ โดยมักจะปรากฏให้เห็นอยู่เสมอว่านักวิจัยที่ดำเนินการ โดยขาดจรรยาบรรณ เช่น มีงานวิจัยบางเรื่องนำเสนอข้อมูลโดยมีการบิดเบือนข้อเท็จจริง หรือนำเสนอข้อมูลซึ่งสมควรปกปิดแต่กลับนำมาเปิดเผยชัดแจ้ง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา ตระหนักถึงความสำคัญของจรรยาบรรณนักวิจัยดังกล่าว จึงได้จัดสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย" ขึ้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2538 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในจรรยาบรรณของนักวิจัยในขอบข่ายวิชาการต่าง ๆ ของสาขาสังคมวิทยา อันได้แก่ สังคมวิทยา ประชากรศาสตร์ มานุษยวิทยา จิตวิทยาสังคม พัฒนาชุมชน สังคมสงเคราะห์ อาชีววิทยา ฯลฯ และเป็นการส่งเสริมเผยแพร่จรรยาบรรณของนักวิจัยจากการสัมมนาครั้งนั้น ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณนักวิจัยในระดับหนึ่ง และมีข้อเสนอแนะจากการสัมมนาว่าสมควรจะได้มีการยกย่องจรรยาบรรณนักวิจัยไว้เป็นแนวทางให้บรรดานักวิจัยทั้งหลายได้นำไปปฏิบัติเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ได้งานวิจัยที่ดีมีคุณภาพน่าเชื่อถือขึ้นต่อไปในอนาคต

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา จึงได้จัดทำโครงการยกย่องจรรยาบรรณนักวิจัยที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ เพื่อให้ให้นักวิจัย นักวิชาการ ในสาขาวิชาการต่าง ๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้ และเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้นักวิจัยในประเทศไทย

ปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่วางไว้ โดยได้มอบหมายให้คณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยเป็นผู้ดำเนินการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยของประเทศไทย
2. เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้นักวิจัยในประเทศไทยปฏิบัติตามจรรยาบรรณนักวิจัยที่วางไว้

วิธีการดำเนินงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

คณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การพิจารณาข้อมติร่างจรรยาบรรณ
  - การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพิจารณาร่างจรรยาบรรณนักวิจัย
  - การขอรับข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างจรรยาบรรณนักวิจัย
3. การวิเคราะห์ประเมินผลความคิดเห็น
4. การปรับปรุงร่างจรรยาบรรณนักวิจัยเพื่อนำเสนอจรรยาบรรณนักวิจัยต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ระยะเวลาดำเนินการ

พฤศจิกายน 2539 - มีนาคม 2541

คำนิยาม

นักวิจัย หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อตอบประเด็นที่สงสัย โดยมีระเบียบวิธีอันเป็นที่ยอมรับในแต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมทั้งแนวคิด มโนทัศน์ และวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

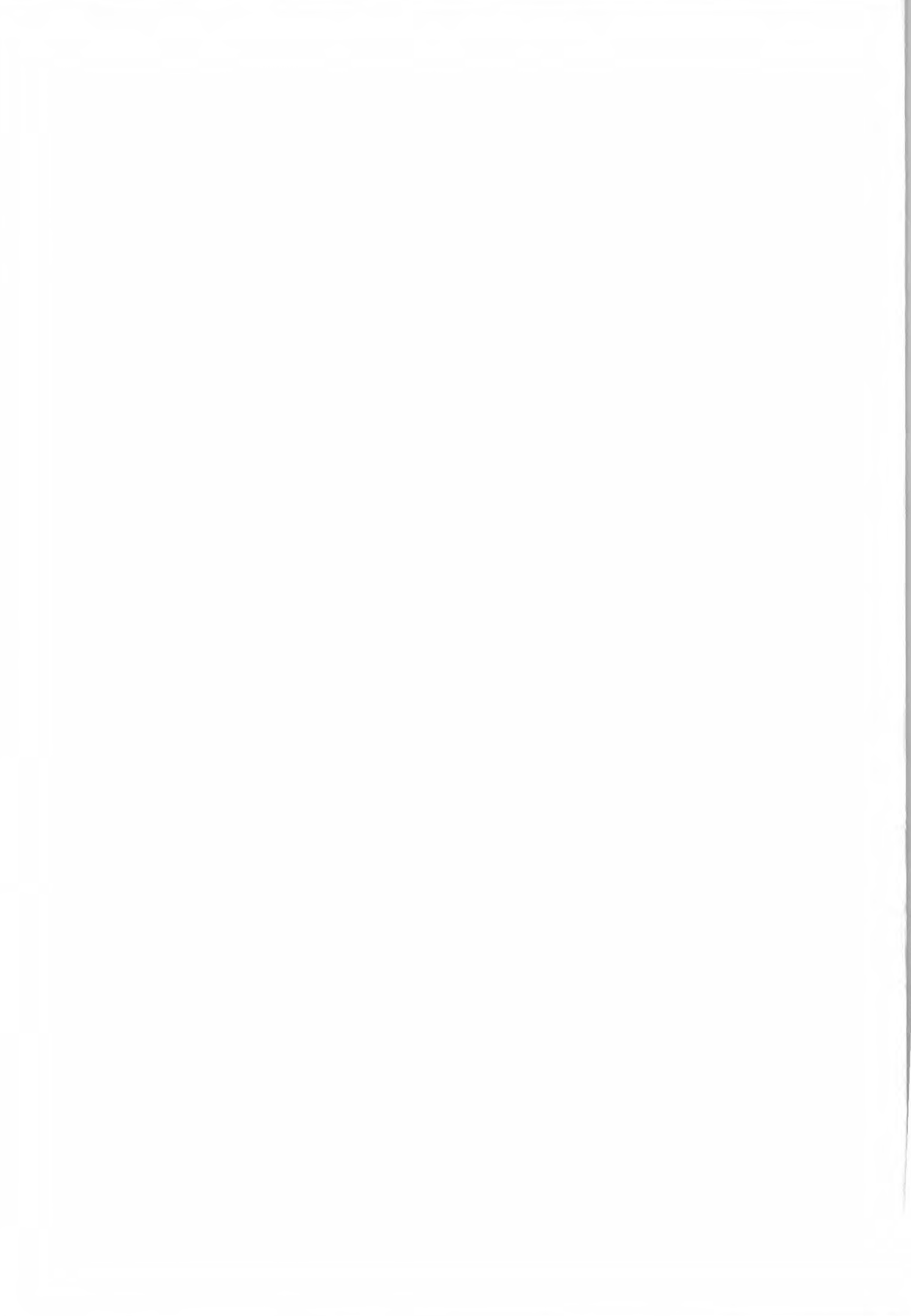
จรรยาบรรณ หมายถึง หลักความประพฤติอันเหมาะสมแสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพที่กลุ่มบุคคลแต่ละสาขาวิชาชีพประมวลขึ้นไว้เป็นหลัก เพื่อให้

สมาชิกในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติ เพื่อรักษาชื่อเสียงและส่งเสริมเกียรติคุณของสาขาวิชาชีพของตน

จรรยาบรรณนักวิจัย หมายถึง หลักเกณฑ์ควรประพฤติปฏิบัติของนักวิจัยทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษาค้นคว้าให้เป็นไปอย่างสมศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของนักวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้มีจรรยาบรรณนักวิจัยที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
2. เป็นหลักเกณฑ์ประกอบในการตรวจสอบคุณภาพของงานวิจัยและนักวิจัย

บทที่ 2

การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

คณะทำงานยกย่องจรรยาบรรณนักวิจัย ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. จรรยาบรรณของนักวิจัยหรือบัญญัติ 14 ประการของนักวิจัย

จุมพล สวัสดิยากร ได้เสนอบัญญัติ 14 ประการของนักวิจัยไว้ในหนังสือหลักและวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, 2520 ดังนี้

1) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) นักวิจัยจะต้องมีความรับผิดชอบต่อข้อสัจธรรมในอาชีพของตน กล่าวคือ นักวิจัยจะต้องรับผิดชอบต่องานที่ทำให้สำเร็จเรียบร้อยจนสุดความสามารถ และจะต้องข้อสัจธรรมต่อตนเองว่าจะทำอย่างไรดีที่สุดในที่ทำงานกลางคัน ฉะนั้น ความรับผิดชอบต่อจริงเป็นจรรยาบรรณที่สำคัญข้อหนึ่งของนักวิจัย

2) มีความคิดริเริ่ม (Initiative) นักวิจัยจะต้องเป็นคนช่างคิด ช่างสังเกต ช่างสงสัย จะต้องตั้งปัญหาถามตัวเองอยู่เสมอว่า ทำไม่จึงเป็นอย่างนั้น ทำไม่จึงเป็นอย่างนี้ จึงทำให้เกิดความคิดริเริ่ม ถ้าไม่มีการสงสัยหรืออยากรู้ ก็จะไม่มีความคิดในการวิจัยเกิดขึ้น

3) เป็นผู้มีความรู้จริงและเป็นผู้ฉลาดในการมองปัญหาที่จะทำการวิจัย (Research scholars & find the problem and hypothesis) ความฉลาดรอบรู้มีไหวพริบและเข้าใจในเรื่องที่จะทำวิจัยเป็นคุณสมบัติของนักวิจัย รวมทั้งสามารถมองเห็นปัญหาและข้อสรุปของการวิจัยได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วด้วย บางคนมีความรู้ดี แต่ไม่ฉลาดในการมองเห็นปัญหา

4) ไม่มีอคติ (Unbias) นักวิจัยจะต้องเป็นตัวของตัวเองไม่ยอมให้อคติเข้ามาพัวพันในการทำงานวิจัย กล่าวคือ จะต้องไม่เอนเอียง มีความยุติธรรม (Justice) และมีเหตุผลเป็นของตนเอง ตามปกติอคติมักจะเกิดขึ้นทุกขั้นตอนของการวิจัย ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ดังนั้น นักวิจัยจะต้องปราศจากอคติ

5) มีความอดทน (Endurance) นักวิจัยจะต้องมีขันติธรรมประจำใจ แม้ว่าจะประสบปัญหาหรืออุปสรรคเพียงไรก็ตาม จะต้องอดทนและสามารถฟันฝ่าอุปสรรคไปให้ถึงจุดหมายปลายทางเช่น การออกงานภาคสนาม การติดต่อและสัมภาษณ์ประชาชน อาจจะประสบกับการต้อนรับที่ไม่สปรอกรมณ์ หรือต้องเดินทางไกล รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นตัวเลขมาก ดังนี้ เป็นต้น

6) กล้าตัดสินใจ (Effective decision making) นักวิจัยจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการตัดสินใจ โดยเฉพาะการกำหนดปัญหาและการวิเคราะห์ข้อมูล การเลือกข้อมูล นักวิจัยจะต้องรู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร ไม่ลังเลหรือตัดสินใจไม่เด็ดขาด

7) มีใจกว้างขวาง รับฟังความคิดเห็นและคำติชมของผู้อื่น (Broad Minded) นักวิจัยไม่ควรมีทิฐิमानะว่า ความรู้ความคิดเห็นหรือผลงานของตนเท่านั้นถูกต้อง ใช้ได้และดีที่สุด นักวิจัยที่ดีต้องมีใจกว้างขวาง พร้อมรับฟังความคิดเห็น คำวิจารณ์ คำติชมและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น การมีใจกว้างขวางนี้จึงนับว่าเป็นจรรยาบรรณที่สำคัญข้อหนึ่งของนักวิจัย

8) มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) นักวิจัยจะต้องมีการพบปะติดต่อกับคนทุกระดับทุกประเภท เพื่อขอความอนุเคราะห์หรือร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งนักวิจัยจะต้องใช้ความสุภาพอ่อนน้อมในการติดต่อและรู้จักโอภาปราศรัย สร้างความเป็นกันเองให้มากที่สุด และรู้จักใช้ขนบธรรมเนียมประเพณีให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนรู้จักแต่งกายและสร้างบุคลิกลักษณะให้เหมาะสมด้วย ถ้านักวิจัยสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ได้ดีมากเท่าใด ย่อมจะช่วยให้ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือมากเท่านั้น ข้อควรคำนึงก็คือ เมื่อไม่มีข้อมูล ก็ไม่มีการวิจัย

9) มีความซื่อสัตย์สุจริตและตรงเวลา (Honesty & Punctuality) นักวิจัยจะต้องเป็นผู้รักความจริง จะต้องรายงานการวิจัยตามความเป็นจริง และต้องตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงานหรือในการนัดหมายกับประชาชนด้วยการทำงานไม่ตรงต่อเวลาที่กำหนดไว้อาจทำให้เสียหายได้ และผลงานวิจัยที่ไม่เป็นจริงก็ไม่ต่างกับการรายงานเท็จ

10) มีเทคนิคในการล้วงเอาความจริงอย่างแนบเนียน (Efficient technic in fact finding) งานวิจัยทางสังคมศาสตร์ เป็นงานที่ต้องทราบจิตใจ ความรู้สึกของคน นักวิจัยจึงต้องมีวิธีการ หรือใช้เทคนิคที่จะชักถามเพื่อล้วงเอาความจริงหรือความลับที่ต้องการออกมาให้ได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง นักวิจัยต้องเป็นคนชอบซัก ชอบถามเพื่อล้วงเอาความจริงให้ได้นั่นเอง การขุดบ่อน้ำก็ต้องการน้ำหรืออย่างน้อยก็ต้องรู้ว่าที่ตรงนั้นมีน้ำหรือไม่ ทำอย่างไรจึงจะหาเครื่องมือเจาะเพื่อหาน้ำได้

11) รู้จักรักษาความลับ (Confidential) นักวิจัยที่ดีจะต้องสามารถเก็บรักษาความลับเอาไว้ให้ได้ และต้องรู้ว่าสิ่งใดควรปกปิดหรือเปิดเผย เพราะมีงานบางอย่างไม่สามารถนำมาเปิดเผยได้ ถ้ามีเช่นนั้นแล้ว อาจทำให้การวิจัยในครั้งต่อ ๆ ไปไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนก็ได้ สิ่งที่ประชาชนให้ข้อมูลมาต้องถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรเปิดเผย

12) มีความสามารถในการบริหารงานวิจัย (Direct research & administration) นักวิจัยต้องมีความสามารถที่จะดำเนินการวิจัยได้เอง และเป็นผู้ควบคุมการวิจัยได้ด้วย ซึ่งหมายถึงความสามารถ ความมั่นใจที่จะทำงานวิจัยได้ รวมทั้งมีความสามารถที่จะเสนอรายงานซึ่งยากและสลับซับซ้อนให้เข้าใจอย่างง่ายดาย ปกติงานวิจัยมักจะทำร่วมกันหลายคน จึงต้องมีการวางแผนเตรียมการและดำเนินการอย่างรัดกุม ดังนั้น ความสามารถในการบริหารงานวิจัย จึงเป็นจรรยาบรรณที่สำคัญของนักวิจัย ถ้ายังไม่มีจะต้องฝึกฝนให้มี

13) มีความสามารถในการสร้างเครื่องมือใหม่ๆ เพื่อใช้ในการวิจัย (Research tool invention) นักวิจัยจะต้องสามารถหาทางสร้างเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการวิจัยด้วยตนเอง โดยทำการทดลองและพิสูจน์เครื่องมือเหล่านี้ จนสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการวิจัยเรื่องต่างๆ ของภูมิประเทศนั้นๆ

14) เป็นผู้รู้จักประหยัด โดยที่งานวิจัยจะต้องใช้เงิน เวลา แรงงาน วัสดุและทรัพยากรอื่น ๆ (advantaged economy) ถ้าไม่รู้จักประหยัดอาจทำให้ขาดเงินหรือแรงงานในขณะที่ยังไม่เสร็จก็ได้ ฉะนั้น การรู้จักประหยัดจึงนับว่าเป็นจรรยาบรรณที่สำคัญข้อหนึ่งของนักวิจัย

2. จรรยาบรรณนักวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากรายงานการประชุมโต๊ะกลม เรื่อง จรรยาบรรณของนักวิจัย ของฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2527 กำหนดไว้ ดังนี้

1) นักวิจัยพึงมีความซื่อสัตย์ โดย

- ไม่แอบอ้างความคิดของผู้อื่นมาเป็นของตน มีการอ้างอิงทุกครั้งทีกล่าวถึงผลงานหรือความคิดของผู้อื่น
- การขอรับทุนวิจัย ไม่ขอทุนซ้ำซ้อน แจ้งความจริง ไม่ปิดบังวัตถุประสงค์
- ซื่อสัตย์ต่อสิ่งที่ตนศึกษา ยึดมั่นในวัตถุประสงค์

2) นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบ โดย

- ทำงานได้สำเร็จตามแผน ตามกำหนดเวลา ตรงตามเป้าหมาย
- เก็บรักษาความลับของข้อมูลที่ไม่ควรเปิดเผย
- คำนึงถึงผลเสียต่อผู้อื่น ต่อสังคมและต่อประเทศชาติ ทั้งด้านจิตใจและวัฒนธรรม เคารพในสิทธิส่วนบุคคล
- ไม่เป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์ของผู้อื่น
- คำนึงถึงผลกระทบต่อกลุ่มทดลอง

3) นักวิจัยพึงมีใจกว้าง

- รับฟังความคิดเห็นและคำติชมของผู้อื่น
- ให้ความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์โดยสุจริตและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

4) นักวิจัยพึงมีความยุติธรรม

- ในการแบ่งค่าใช้จ่าย
- ในการแบ่งค่าตอบแทน

- ในการให้เครดิตต่อหน่วยงานหรือผู้ร่วมงาน

5) นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อการเผยแพร่ผลงานของตน

- คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม

3. เกณฑ์การพิจารณาจริยธรรมของการวิจัยในมนุษย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อ 1 การวิจัยในมนุษย์ของคณาจารย์และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะกระทำโดยเงินงบประมาณแผ่นดิน กิติ์เงินอุดหนุนการวิจัยทุกประเภทของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กิติ์หรือได้รับเงินอุดหนุนจากแหล่งทุนภายนอกแต่ได้กระทำในนามจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะสถาบัน หรือได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือหรือรับรองจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประการใดกิติ์พึงปฏิบัติตามเกณฑ์เรื่องจริยธรรมตามประกาศนี้โดยเคร่งครัด

ข้อ 2 การวิจัยในมนุษย์ จะต้องขอด้วยมนุษยธรรม จริยธรรมและไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- (1) การวิจัยในมนุษย์จะกระทำต่อเมื่อมีความจำเป็น และไม่สามารถกระทำในสัตว์ทดลอง หรือห้องปฏิบัติการได้
- (2) ก่อนทำการวิจัย ผู้วิจัยจะต้องมีหลักฐานผลการวิจัยในสัตว์ทดลอง หรือการวิจัยด้วยวิธีอื่น ๆ ว่าประสิทธิผลสำเร็จตามสมควร และสมควรนำมาใช้กับมนุษย์ได้
- (3) การวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยจะกระทำต่อเมื่อคาดหมายได้ว่าจะเป็นผลดียิ่งกว่าการใช้วิธีวิจัยอย่างอื่น และมีหลักฐานแสดงไว้ว่า จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายกับมนุษย์
- (4) ผู้วิจัย จะต้องมีความรู้และความสามารถในเรื่องที่จะทำการวิจัยเป็นอย่างดี สามารถอธิบายถึงผลดีและผลเสียต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัยนั้นได้
- (5) การวิจัยในมนุษย์ จะต้องได้รับความยินยอมอนุญาตให้กระทำได้เป็นลายลักษณ์อักษรจากอาสาสมัคร ผู้ใช้อำนาจปกครอง ผู้ปกครองหรือผู้อนุญาตของอาสาสมัครแล้วแต่กรณี
ผู้วิจัยจะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการ ประโยชน์ที่จะได้รับ อันตรายที่อาจเกิดขึ้นอย่างละเอียดและชัดเจน พร้อมทั้งให้อาสาสมัคร ผู้ใช้อำนาจปกครอง ผู้ปกครอง หรือผู้อนุญาตของอาสาสมัครได้ซักถามข้อข้องใจต่าง ๆ ก่อนให้ความยินยอมอนุญาตนั้น
- (6) อาสาสมัคร ผู้ใช้อำนาจปกครอง ผู้ปกครอง ผู้อนุญาตอาสาสมัคร อาจขอยกเลิกความยินยอมและขอถอนตัวจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้
- (7) ผู้วิจัยต้องปฏิบัติตามวิจัยด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ และต้องระงับการวิจัยทันทีที่มีข้อบ่งชี้ว่าอาจเกิดอันตรายกับอาสาสมัครได้

- (8) ผู้วิจัยต้องรับผิดชอบและดูแลแก้ไขข้อเสียที่เกิดขึ้นแก่อาสาสมัคร
ทันทีโดยสุดความสามารถ
ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องมีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการช่วยเหลืออาสาสมัคร
ครบถ้วนและสามารถปฏิบัติได้ทันทีอย่างมีประสิทธิภาพ
- (9) ผู้วิจัยจะต้องไม่ยินยอมให้บุคคลภายนอกคณะวิจัยของตนทำการวิจัย
หรือทดลองแทน
- (10) ผู้วิจัยต้องติดตามการวิจัย และผลการวิจัยโดยใกล้ชิดตลอดเวลา
- (11) จำนวนอาสาสมัครที่ใช้ในการวิจัย ต้องใช้เพียงพอเท่าจำนวนที่จำเป็น
โดยคำนึงถึงหลักและวิธีการวิจัย

ข้อ 3 ให้คณะกรรมการจริยธรรมที่มหาวิทยาลัยมีคำสั่งแต่งตั้งขึ้น พิจารณาให้
ความเห็นชอบเป็นกรณี หรือรายโครงการวิจัยไป เมื่อมหาวิทยาลัย คณะ สถาบัน คณาจารย์
หรือนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร้องขอ

4. ธรรมะในการวิจัย

จรัส สุวรรณเวลา และคณะ ได้เสนอบทความเรื่องธรรมะในการวิจัยจากเส้นทาง
สู่มหาวิทยาลัย (มกราคม 2529) ซึ่งได้พิมพ์ไว้ในหนังสือรวบรวมจรรยาบรรณอาจารย์และ
จรรยาบรรณวิชาชีพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2534 หน้า 108 -119) โดย จรัส สุวรรณเวลา
เสนอว่า ธรรมะที่เป็นรูปธรรมสำหรับการปฏิบัติในกระบวนการวิจัยที่มีลักษณะเป็นโครงการวิจัย
อาจแบ่งได้ 3 ระดับ คือ

1) ระดับศีลธรรม (moral) เป็นแบบวิธีการปฏิบัติที่ถ้าผู้ประพฤติปฏิบัติไม่ถูกต้อง
จะก่อให้เกิดความเสียหายได้ ควรได้รับการลงโทษตามเกณฑ์ ระเบียบ หรือกฎหมายที่กำหนด
เช่น การลอกเลียนแบบความคิด ปิดบังข้อมูลโดยเจตนาเพื่อประโยชน์ของตน

หัวใจธรรมะระดับศีลธรรมของการวิจัย คือ ความซื่อสัตย์ และถือเป็นส่วนที่จะ
สร้างการยอมรับผลงานจากสังคม

2) ระดับวัฒนธรรม (traditional ethic) เป็นแบบวิธีการปฏิบัติตามธรรมเนียม
ประเพณีค่านิยมของสังคมวงวิชาการ ถ้าผู้ประพฤติปฏิบัติไม่ถูกต้องก็จะไม่ได้รับการยอมรับจาก
สังคมที่เกี่ยวข้อง และอาจถูกขับออกจากวงการ เช่น การไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข กฎระเบียบของ
เจ้าของทุน

หัวใจธรรมะระดับวัฒนธรรมของการวิจัย คือ ความรับผิดชอบ และถือเป็นส่วนที่
จะสร้างความน่าเชื่อถือของผลงาน การได้รับการยกย่องจากสังคม

3) ระดับคุณธรรม (spirit) เป็นแบบวิธีการปฏิบัติที่ช่วยให้ผลงานมีเกียรติคุณอย่างแท้จริง ผู้ประพาศกระทำด้วยจิตสำนึกที่มุ่งสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ผู้ที่กระทำได้จะต้องมีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม ถ้าผู้ประพาศมิได้กระทำในขั้นนี้ก็ไม่ถึงกับเป็นความผิดที่ต้องได้รับการลงโทษ หรือไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม เพียงแต่ทำให้ทุกอย่างยังไม่ดี สมบูรณ์ทั้งทางวัตถุและจิตใจ ควรค่าแก่เกียรติคุณอย่างแท้จริง เช่น การมีสำนึกอุทิศเสียสละ ยินดีทำงานโดยคำนึงถึงความเจริญทางวิชาการและสังคม

หัวใจธรรมะระดับคุณธรรมของการวิจัย คือ ความเสียสละ และถือว่าเป็นส่วนที่จะสร้างความชื่นชมและความชื่นใจทั้งในใจของผู้วิจัยและจากสังคมภายนอก

จรัส สุวรรณเวลา ได้สรุปเปรียบเทียบธรรมะ 3 ระดับดังกล่าว ตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ดังนี้ (ดังตารางแนบ)

5. จรรยาบรรณ จริยธรรมเบื้องต้นของนักวิจัย

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ จากเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง จรรยาบรรณนักวิจัย เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2538 ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีจรรยาบรรณว่า

การมีจรรยาบรรณของนักวิจัยนับวันจะมีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับทั้งนี้ เพราะการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยที่ผ่านมาเป็นไปด้วยความรวดเร็วและได้ผูกประเทศไทยเข้ากับระบบการเปลี่ยนแปลงของโลกในทุก ๆ ด้าน กระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นในลักษณะดังกล่าวนี้มีผลกระทบอย่างมากต่อมาตรฐานของการทำวิจัย ที่นักวิชาการและนักวิจัยไทยทุกคนจำต้องปรับตัวให้เข้ากับกระแสดังกล่าวให้ได้ เราไม่สามารถที่จะใช้มาตรฐานและวิธีการแบบท้องถิ่น หรือแบบไทยตามสบายได้เช่นที่เคยเป็นมาในอดีต ด้วยเหตุผลเพียงง่าย ๆ ว่าไม่ได้มาตรฐานสากล หากนักวิจัยไทยดำเนินการใด ๆ ทางด้านการวิจัย ซึ่งนักวิชาการทั่วโลกในประเทศอื่น ๆ เขาไม่ทำกันและถือว่ามีผิดจรรยาบรรณของการวิจัย ก็ยากที่นักวิจัยไทยจะอยู่รวมโลกทางด้านวิชาการกับเขาได้อย่างได้รับเกียรติศักดิ์ศรีและการเคารพนับถือทางวิชาการจากนักวิจัยนานาชาติ

ถึงแม้จะไม่มีกระแสโลกาภิวัตน์ (ซึ่งเป็นไปไม่ได้) เราก็ยังคงต้องมีจรรยาบรรณของนักวิจัย เพราะการมีกฎเกณฑ์ของความถูกต้องที่นักวิจัยทุกคนพึงมีความเข้าใจร่วมกันในสิ่งที่เป็นบรรทัดฐานอันดีงามของสังคมนั้น จะช่วยให้การดำรงชีพร่วมกันเป็นไปอย่างสงบสุข

ธรรมะสำหรับผู้วิจัย

กระบวนการวิจัย	ระดับศีลธรรม	ระดับวัฒนธรรม	ระดับคุณธรรม
การเลือกเรื่องที่จะทำวิจัย	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เลือกเรื่องโดยขาดความซื่อสัตย์ เช่น ขโมยความคิดของคนอื่นมาเสนอแบบ ตัดหน้าหรือเจ้าตัวไม่รู้ เป็นเรื่องที่มีคนทำไปแล้ว แต่เจ้าของทุนและคนในแวดวงยังไม่มีการรับรู้ - ไม่เลือกเรื่องโดยขาดความรับผิดชอบ ต่อผลกระทบบเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่บุคคลหรือสังคม เพราะมุ่งจะเอาแต่ประโยชน์ส่วนตนอย่างเดียว 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความตรงไปตรงมาในการคิดหัวข้อ ตามหลักวิชาการ - ทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือ เพราะความเกรงใจ หรือเพราะความจำยอมตามสภาพการณ์ - อาจทำเพื่อประโยชน์ในด้านส่วนตัว เช่น การเงิน ชื่อเสียง การขอตำแหน่งทางวิชาการ ทั้งนี้ไม่ก่อผลเสียหายแก่สถาบันสังคม กระทำถูกต้องตามหลักวิชาการ 	<ul style="list-style-type: none"> - คิดได้ตรงรื่องหาหัวข้อด้วยจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังปัญญาของตนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อความเจริญของสถาบัน เพื่อประโยชน์สุขต่อสังคม - ไม่เลือกทำด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลงในระดับหยาบด้วยเวลา
การเสนอโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ลอกความคิดของคนอื่นโดยไม่อ้างอิง - ไม่ปิดบังข้อมูลด้วยเจตนาที่จะให้ทุนอย่างไม่ถูกต้อง เช่น ไม่บอกปริมาณงานวิจัยอื่นที่ทำอยู่ ไม่บ่งว่ามีกรอบทุนซ้ำซ้อน 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ข้อมูลและแนวคิดทุกอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา เพื่อให้มีการตัดสินใจอย่างเที่ยงธรรมและเข้าใจความคิดความต้องการที่แท้จริงของผู้เสนอโครงการกับเจ้าของทุน หรือผู้บริหารฯ 	

กระบวนการวิจัย

ระดับศีลธรรม

ระดับวัฒนธรรม

ระดับคุณธรรม

การเลือกผู้ร่วมวิจัย

- ไม่ได้ชื่อโดยเจ้าของชื่อไม่รู้และยอมรับก่อน
- ไม่เลือกผู้ร่วมทำด้วยความไม่ซื่อตรง และอาจมีผลเสียร้ายแรงในภายหลัง เช่น เพื่อการประจบ เพื่อแสวงหาอำนาจ หาบุคคลคุ้มครองงาน หาบุคคลที่คิดว่าผู้ตัดสินใจเกรงกลัวและเกรงใจ
- ไม่ขจัดบุคคลที่เข้าร่วมด้วยใจอิจฉา ริษยา เกียรติพั่ง ก็ด้วยกันผลประโยชน์

- เลือกผู้ทำโดยพิจารณาความเหมาะสม ในทางวิชาการและความสัมพันธ์ที่จะทำงานร่วมกัน
- ในบางกรณีอาจจะต้องช่วยประนีประนอมในการรับคนเข้าร่วม ซึ่งอาจต้องเข้ามาตามฐานะ เป็นไปตามระบบวัฒนธรรมไทยคือ ระบบเกรงใจ ระบบอาวุโส ระบบฐานันดร ทั้งนี้ได้พิจารณาแล้วว่าไม่ก่อความเสียหาย

- มีความปรารถนาดีต่อผู้ที่เลือกเข้าร่วม ต่อสถาบัน ต่อสังคม โดยเห็นว่า การที่บุคคลนั้นเข้าร่วมโครงการจะเป็นการสร้างความก้าวหน้าทั้งแก่บุคคลผู้นั้น และต่องานและต่อสถาบัน
- มีความรับผิดชอบในการเลือก ไม่ทำให้บุคคลนั้นได้รับความเดือนร้อนอันไม่ควร
- ไม่ใช้ระบบความเกรงใจ ระบบอาวุโส ระบบฐานันดรบังคับใคร ถ้าต้องการบุคคลนั้นจริง ต้องปฏิบัติด้วยเหตุผลร่วมกัน

การเข้าร่วมโครงการ

- ไม่พลิกแพลงข้อขอลให้ได้เข้าร่วมโครงการเพื่อประโยชน์ส่วนตัวอย่าง ไม่ถูกต้องโดยอาศัยวิวุฒิ คุณวุฒิ ฐานะ ตำแหน่ง อำนาจ
- ไม่เข้าร่วมด้วยเจตนาที่รู้อยู่ว่า จะเอาแต่ชื่อโดยไม่ทำ หรืออาจก่อให้เกิดผลเสีย

- รับเข้าร่วมโดยพิจารณาเห็นความเหมาะสมและความไม่เสียในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์

- มีความจริงใจที่จะทำประโยชน์อย่างเต็มที่
- มีเมตตา กรุณา ยากช่วยเหลือ

กระบวนการวิจัย	ระดับศีลธรรม	ระดับวัฒนธรรม	ระดับคุณธรรม
การดำเนินการวิจัย	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยที่มีจริยธรรมโดยเจตนา เช่น ไม่ทำการทดลองในคนซึ่งทำให้ผู้ถูกทดลองเสียสุขภาพกาย สุขภาพใจ หรือเกิดความเปลี่ยนแปลงชีวิตในทางเลวลง - ซื่อตรงในการเลือกตัวอย่าง การหาข้อมูล การทดลอง - ทำจริงตรงตามรายงาน - ไม่ลอกเลียนวิธีการของคนอื่น โดยไม่อ้างอิง หรือทำที่ว่าเป็นความคิดริเริ่มของตน 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานครบถ้วนตามข้อตกลง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความอุตสาหะพากเพียร ตั้งใจที่จะทำงานให้ได้ผลดีที่สุดตามความสามารถ เพื่อประโยชน์สมบูรณ์ แม้บางครั้งอาจต้องทำงานหรือเสียสละเกินกว่าที่ตกลงไว้เดิม
การเสนอผลงานวิจัย	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เอาผลงานของคนอื่นมาเสนอโดยแอบอ้างทำที่ว่าเป็นของตน - เสนอด้วยความซื่อตรงตามความเป็นจริง ไม่จงใจเสนอผิดจากความจริง โดยเหตุผลเพื่อประโยชน์ เพื่อประโยชน์ใจ หรือต้องการสร้างความสำเร็จ 	<ul style="list-style-type: none"> - ละออคติ เหนือกว่าวิชาการเป็นเกณฑ์ว่าตามจริง - รักษามาตรฐานและรักษาคุณภาพของวิชาการ - เสนองานตามกำหนดเวลาและเป็นไปตามข้อตกลงกับผู้ให้ทุน 	<ul style="list-style-type: none"> - อุตสาหะในการสรุปผลงานไม่เพียงเพื่อให้งานเสร็จตามกำหนด หรือขอให้ได้ประโยชน์ตน แต่เพื่อให้งานเกิดประโยชน์แก่วิชาการและสังคม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง - พึงพอใจในความสำเร็จเพราะรู้ว่าได้

กระบวนการวิจัย	ระดับศีลธรรม	ระดับวัฒนธรรม	ระดับคุณธรรม
<p>การเผยแพร่ผลงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เสียหายแก่ผู้อื่นหรือสังคม - รักษาความลับที่พึงกระทำ - ไม่ปิดบังผลบางอย่างโดยไม่ถูกต้อง 	<p>ให้เครดิตแก่ผู้ร่วมงานอย่างยุติธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่เผยแพร่ผลงานตามครรลองวิชาการที่เหมาะสมกับโอกาสสถานะ 	<p>กระทำด้วยความตั้งใจเต็มตามความสามารถ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดลละอิดตา ความไม่อยากส่วนตนมุ่งหวังสร้างความรู้ความถูกต้อง และความเจริญแก่สังคม - มีความรับผิดชอบต่อการเผยแพร่ - มีใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น 	<p>พร้อมจะปรับปรุงแก้ไขตามเหตุผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - มุ่งหวังที่จะทำงานอย่างเป็นหนทางที่จะพัฒนาปัญญาและจิตใจของตนเอง
<p>การเผยแพร่ผลงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่เผยแพร่ผลงานด้วยเจตนาโลกโดยขาดความรับผิดชอบ เช่น อยากรได้ชื่อเสียง อยากรดัง จึงรับเผยแพร่โดยมิได้วิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้องรอบคอบ - เผยแพร่เกินความเป็นจริงเพื่อให้เกิดต้นตอ 	<p>ไม่กระทำการใดที่ทำให้ตัวเองเกิดความเสียหาย เช่น เสียสุขภาพทางกาย ทางใจในระดับที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม</p>	<p>ไม่กระทำการใดที่ทำให้ตัวเองเกิดความเสียหาย เช่น ทำผิดกฎหมาย</p>	
<p>ความรับผิดชอบต่อตนเอง</p>			

กระบวนการวิจัย	ระดับศีลธรรม	ระดับวัฒนธรรม	ระดับคุณธรรม
- ต่อเจ้าของทุน	- ไม่ทำผิดสัญญา ข้อตกลงกับเจ้าของทุน จนเป็นความเสียหาย	- ส่งงานตามเวลา - ปฏิบัติตามเงื่อนไข ระเบียบ กฎเกณฑ์ - ส่งผลงานสมบูรณ์ตามข้อตกลง - ให้เครดิต เช่น ประกาศเกียรติคุณแก่- เจ้าของทุน	- มีเจตนาหวังดี ให้เจ้าของทุนได้รับผล สำเร็จที่ถูกต้องตามมุ่งหวัง - พร้อมที่จะเป็นปัยมิตร ที่ขอพบพร้อง และให้ข้อเสนอแนะที่ดี เพื่อจะทำให้เกิด ประโยชน์ต่อส่วนรวม
- ต่อกลุ่มตัวอย่าง	- ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องในลักษณะที่ผิด จริยธรรม	- ไม่ทำให้เกิดผลกระทบที่ไม่จำเป็นไม่ เหมาะสมไม่ควร เช่น ทำให้เขาเกิดความขัดแย้ง กัน หรือทำให้เขามีทัศนคติที่ผิดแปลก ไปจากชุมชนจนอาจเป็นปัญหา - มีความเคารพ ให้เกียรติ - มีมนุษยสัมพันธ์	- ปฏิบัติต่อตัวอย่างด้วยความเมตตา กรุณา ไม่เนิ่นถึงแต่ประโยชน์ทางวิชาการ แต่มุ่ง นำวิชาการไปเกี่ยวข้องเพื่อให้ความสุข ความเจริญในระยะสั้นและ/หรือระยะ ยาว
- ต่อหน้าที่	- รักษาชื่อเสียงของวงการ	- รู้หน้าที่และปฏิบัติตามหน้าที่ในทาง วิชาการ การวิจัยที่รับมอบหมายหรือที่ เลือกกำหนดทำให้สมบูรณ์	- มีจิตสำนึกในการใช้บทบาทหน้าที่ เพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม และคิดสร้างสรรค์ พัฒนางานบทบาทให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น
- นักวิชาการ	- ไม่มีผิดพร้องงานในหน้าที่จนเกิดความ เสียหายรุนแรง		

กระบวนการวิจัย

ระดับศีลธรรม

- หน้าที่อาจารย์
- รับผิดชอบในงานสอนและงานดูแลวิทยานิพนธ์ ไม่ทำงานวิจัยหรืองานอื่นจนทำให้หนังสือได้รับผลเสียในด้านความรู้และได้แบบอย่างทัศนคติที่ไม่ดี
- แบ่งเครดิต ผลประโยชน์อย่างยุติธรรม
- ปฏิบัติด้วยด้วยความซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ไม่เอาเปรียบ ไม่หลอกลวงใช้
- ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายในทางวัตถุ จิตใจ พฤติกรรม

ระดับวัฒนธรรม

- ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายครบถ้วนสมบูรณ์
- มีมนุษยสัมพันธ์ในระดับวิชาการกันอย่างดี แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างความเข้าใจในงานและตกลงเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องผลประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา
- รับผิดชอบในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการเพื่อความสำเร็จของสังคมตามที่ได้รับมอบหมาย

ระดับคุณธรรม

- มีความรัก ความเอาใจใส่ และมีความเข้าใจในสิ่งที่
- อุทิศเวลา นำใจกระทำการส่งเสริมพัฒนาความรู้ จิตใจ พฤติกรรมของนิสิต เช่น อาจให้นิสิตได้เข้าช่วยงานวิจัย โดยที่ตัวเองอาจต้องเสียเวลาในการพัฒนานิสิตผู้นั้น แต่เห็นว่าเป็นวิธีการที่ดีที่จะพัฒนานิสิตให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์
- เอาใจใส่ในทุกชั้นทุกชั้น ปรารถนาให้เขาพ้นทุกข์และประสบความสำเร็จ มีความรักความเห็นใจ และปฏิบัติตัวด้วยเมตตา
- อุทิศตนที่จะสร้างสรรค์ความรู้แก่สังคมเพื่อให้เกิดความสำเร็จและเพื่อคนส่วนรวมได้พ้นทุกข์ ประสบสุข ตามความสามารถ

ปราศจากซึ่งความขัดแย้งในสิ่งที่ไม่จำเป็นจะต้องขัดแย้งกันด้วยความอวิชา หรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เพราะไม่ทราบระเบียบแบบแผนและวัฒนธรรมที่ดั่งงามของการวิจัย

ในกระบวนการวิจัย จุดมุ่งหมายหลักคือการได้มาซึ่งความรู้ที่จะนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม แต่หากกระบวนการดำเนินการวิจัยได้ก่อให้เกิดปัญหา เกิดความไม่ดีงาม สร้างความลำบากให้แก่ทุกคนที่เกี่ยวข้องแล้ว การวิจัยดังกล่าวนั้นจะต้องมีการทบทวนว่าสมควรทำหรือไม่ ในเมื่อแต่แรกเริ่มทำก็ขัดแย้งกับเป้าหมายสูงสุดของการวิจัยเสียแล้ว

ในวงการสังคมศาสตร์ สิ่งที่เราศึกษาค้นคว้าวิจัย คือ คนและกิจกรรมของคนหรือกลุ่มคน การดำเนินถึงจรรยาบรรณจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสม จรรยาบรรณที่เหมาะสมจะต้องไม่ดึงจนผู้วิจัยไม่สามารถวิจัยได้ หรือหย่อนจนผู้ที่ถูกวิจัยได้รับความเสียหายจากการวิจัยโดยไม่รู้เรื่องอะไร ไม่มีการบอกกล่าวถึงผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย ด้วยเหตุนี้การประนีประนอมกันระหว่างผลประโยชน์ทางวิชาการ คือการได้มาซึ่งข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการตามหลักวิชาการ และผลประโยชน์ทางด้านจิตใจ ร่างกาย และเศรษฐกิจสังคมของผู้ที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยจึงเป็นสิ่งจำเป็น และต้องมีการวางกฎเกณฑ์จรรยาบรรณที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ได้กำหนด จริยธรรมเบื้องต้นของนักวิจัยไว้ 3 ประการ คือ

1) ความซื่อตรง

ในบรรดาความดีต่าง ๆ ของนักวิจัย สิ่งที่มีค่ามากที่สุดของความเป็นนักวิจัยที่ดี คือ ความซื่อตรง (honesty) ความซื่อตรงนี้มีคุณค่าและความหมายทั้งในด้านศีลธรรมและในด้านการปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นนักวิจัย นักวิจัยที่ขาดความซื่อตรง คดโกงในด้านต่าง ๆ โดยลำพังก็ยากที่จะหาคนคบค้าสมาคมด้วยได้ และเสี่ยงต่อการกระทำผิดทางกฎหมาย และขาดความไว้วางใจจากบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ในด้านผลงานของการวิจัยหรือแม้แต่ที่จะให้ทำการวิจัย ความซื่อตรงนี้ แซนเดอร์ส และพินเฮย์ (Sanders and Pinhey) แบ่งออกเป็น ความซื่อตรงในข้อค้นพบ และความซื่อตรงต่อผู้เป็นเป้าหมายของการวิจัย

ความซื่อตรงต่อข้อค้นพบของนักวิจัยในที่นี้หมายถึง การอุทิศตัวของผู้วิจัยในการที่ค้นคว้าข้อเท็จจริงที่ถูกต้องมากที่สุด (The most valid information) เท่าที่ตนจะสามารถทำได้ โดยต้องซื่อสัตย์กับตนเองและทุกฝ่ายที่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องในเรื่องเกี่ยวกับ ธรรมชาติ ของสิ่งที่วิจัยว่าทำเรื่องอะไรและดำเนินการอย่างไร และในการรายงานจะต้องรายงานตามสภาพความเป็นจริงทั้งในด้านระเบียบวิธีและข้อค้นพบซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามจรรยาบรรณอย่างครบถ้วน

สิ่งที่ถือได้ว่าเลวร้ายมาก (The most insidious) ของการวิจัย คือ การรายงานเท็จเกี่ยวกับข้อค้นพบของการศึกษา เพราะการกระทำดังกล่าวนอกจากทำให้นักวิจัยผู้อื่นหลงผิดทำการวิจัยตามแนวทางข้อค้นพบเหล่านั้นแล้ว ยังทำให้ผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่นักวิจัยผู้ไว้จริยธรรมผู้นั้น

ได้ทำมาหาความเชื่อถือ ในเรื่องนี้แซนเดอร์สและฟินเฮย์ ได้ยกตัวอย่างการศึกษาคู่แข่งที่แยกย้ายอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ว่าระหว่างธรรมชาติกับการเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมอย่างไรมีผล การพัฒนาบุคลิกภาพมากกว่ากัน

ผู้วิจัยบางคนทำการแก้ไขข้อค้นพบ โดยการเปลี่ยนระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบ หรือแก้ตัวเลขต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความแตกต่างสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ แทนที่จะพยายามหาเหตุผลหรือคำอธิบายอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับข้อค้นพบ เพื่อประโยชน์ต่อความเข้าใจ หรือเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต ในกรณีที่ข้อค้นพบไม่ชัดเจนหรือขัดแย้งกับ ทฤษฎีหรือสมมติฐานที่ตั้งไว้ การข้อใจดังกล่าวนี้ยากแก่การตรวจสอบยกเว้นแต่จะกระทำโดยนักวิจัยที่เชี่ยวชาญอยู่ในวงการณ์นั้น ๆ

สำหรับความเชื่อตรงต่อประชากรเป้าหมายของการวิจัย ได้กล่าวนำเสนอไปบ้างแล้ว ตัวอย่างที่เป็นคลาสสิกนิยามอย่างกันมากที่สุดที่ได้กล่าวมาแล้ว คือการกล่าวอ้างในนามของนักวิทยาศาสตร์ของพวกนาซี ที่ทดลองศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเจ็บปวดที่คนเราสามารถจะทนได้ก่อนที่จะตาย เช่น ผลของความสูงบนเครื่องบินที่ไม่มีการปรับแรงกดดันของอากาศ หรือการหลอกให้ชาวฮิวไปอาบน้ำทำความสะอาดก่อนจะจัดที่พักให้แล้วปล่อยแก๊สพิษฆ่าทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ชายหญิงเป็นต้น หรืออย่างนักวิจัยญี่ปุ่นทำกับชาวเกาหลีในสมัยสงครามโลก เพื่อทดสอบความอดทนของมนุษย์ และของอวัยวะต่าง ๆ ของมนุษย์ในสภาวะต่าง ๆ

การได้รับคำยินยอมที่เพียบพร้อมด้วยข้อสนเทศ (Informed consent) แม้ว่าการทดลองกับคนในลักษณะของนาซีกระทำต่อชาวฮิว และญี่ปุ่นต่อชาวเกาหลี คงจะไม่เกิดขึ้นอีกในวงการนักวิจัยทั้งหลาย แต่ในปัจจุบันนี้ก็ได้มีการกำหนดเป็นบรรทัดฐานว่า ผู้วิจัยจะต้องชี้แจงให้ผู้เป็นเป้าหมายของการวิจัยทราบถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับงานวิจัยที่ตนเองทำ โดยไม่มีการปิดบังอำพรางหรือหลอกลวงให้ผู้ที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยเข้าใจผิด และในประเทศที่พัฒนาแล้วจะต้องมีการทำหลักฐานเป็นเอกสารแสดงการให้ความยินยอม โดยที่ผู้ให้คำยินยอมมีอิสระที่จะร่วมหรือไม่ร่วมก็ได้ตามความต้องการของตน

เนื่องจากการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ในปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่ก่อให้เกิดผลร้ายต่อประชากรที่เป็นเป้าหมาย และไม่มีการบังคับหรือข่มขู่ให้ประชากรเป้าหมายเข้าอยู่ในโครงการวิจัย ปัญหาเรื่องของการได้รับคำยินยอมอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรจึงมักไม่ค่อยเกิดขึ้นถึงกระนั้นผู้กระทำการวิจัยจะต้องชี้แจงให้ผู้ที่เป็นประชากรเป้าหมายของการศึกษาได้ทราบว่าตนเองทำการศึกษาอะไร ทำอย่างไร และจะนำเอาไปใช้ประโยชน์อะไร โดยไม่มีการปิดบังอำพรางหรือโกหกหลอกลวงให้เกิดความเข้าใจผิด

2) ความลับเฉพาะ (Confidentiality)

ปัญหาเรื่องความลับเฉพาะของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยทั่วไปไม่เป็นประเด็นปัญหาของจริยธรรมของการวิจัย แต่จะเป็นปัญหาทันทีเมื่อมีสิ่งทีกระทำผิดกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่นในการวิจัยติดตามประเมินผลโครงการต่าง ๆ หรือการศึกษาพฤติกรรมเบี่ยงเบนทั้งหลาย (เช่น การค้าประเวณี การติดยาเสพติด การรีดไถ การคอร์รัปชัน) ที่ผู้ให้ข้อมูลอาจได้รับอันตรายหากผู้วิจัยเปิดเผยว่าได้รับข้อมูลดังกล่าวมาจากผู้ใด หรือใครบ้างที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นผู้ที่จะให้ข้อมูลอาจไม่ให้ข้อมูลหากทราบว่ามีผู้ที่ทำการศึกษานั้นเป็นใคร (ใช่พวกเดียวกับตนหรือไม่)

สิ่งที่ถือเป็นจรรยาบรรณของนักวิจัย คือการรักษาความลับเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล เช่นไม่เอาแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ เปิดเผยให้แก่ผู้อื่นโดยเฉพาอย่างยิ่งก่อให้เกิดผลร้ายแก่ผู้ให้ข้อมูล แม้ว่าจะเกิดประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่หรือประโยชน์ต่อทางราชการ

สิ่งที่ควบคู่ไปกับจรรยาบรรณของนักวิจัย คือมารยาทของนักวิจัยที่จะไม่เอาเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องราวรายบุคคลของผู้ที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยไปพูดในที่สาธารณะ ไม่ว่าจะไปในลักษณะการบันเทิงหรือการถกเถียงทางวิชาการ หากจะใช้เป็นกรณีศึกษาก็ควรที่จะหาทางมิให้มีการระบุได้ว่ากรณีศึกษานั้นเป็นผู้ใด และอยู่ที่ใด ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือเสี่ยงต่อการก่อให้เกิดความเสียหายได้

3) ความเสียหายหรือความเสี่ยงต่อความเสียหาย

ความเสียหายหรือการเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น สามารถแยกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

3.1) ความเสี่ยงทางด้านจิตวิทยา (psychological risk) หมายถึงการวิจัยที่ไปขัดขวางกิจกรรมปกติของบุคคล แล้วก่อให้เกิดความเครียดขึ้นระหว่างการวิจัยหรือจากการที่เข้าไปร่วมในการวิจัย เช่น เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของตน (self esteem) เกิดจากความต้องการเชิงพฤติกรรมที่ต่างไปจากค่านิยม จริยธรรม หรือศีลธรรมของตน เกิดจากการต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่ชอบ และเกิดจากการที่ต้องใช้กำลังกายมากเกินไป

3.2) ความเสี่ยงทางสังคมต่อบุคคล (individuals) หมายถึง การที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะต้องเสี่ยงต่อการสูญเสียความลับพื้นที่พึ่งปรารถนาต่อสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มต่าง ๆ หรือสูญเสียโอกาสที่พึงมีตามปกติต่อการที่จะได้มาซึ่งความลับพื้นที่ดังกล่าว เช่น การถูกป้ายชื่อ การเผชิญกับปฏิกริยาเชิงปฏิบัติของผู้อื่น โอกาสของการเข้าถึงหรือได้มาซึ่งบทบาท การเขียนฐานะทางสังคม การสังสรรค์และความเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น ๆ ลดลง

3.3) ความเสี่ยงทางสังคมที่การวิจัยมีต่อกลุ่ม (groups) หมายถึง สถานภาพของกลุ่มทั้งกลุ่มที่อาจจะต้องสูญเสียความอยู่รอดหรือสูญเสียความมีชีวิตชีวาของกลุ่ม เช่นถูกป้ายชื่อว่าผิดใฝ่

ฝ่ายไม่ดี ได้รับปฏิภิกิริยาที่เป็นปฏิภิกษ์จากสภาวะแวดล้อมทางสังคม เข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ได้น้อยลง หากสมาชิกหรือรักษาสมาชิกได้น้อยลง เสียขวัญและกำลังใจ ทำให้องค์กรขาดความเป็นปึกแผ่น สูญเสียโอกาสในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ก่อให้เกิดการบิดเบือนกิจกรรมของกลุ่ม

สิ่งที่นักวิจัยควรถามก็คือ การวิจัยได้ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่าง ๆ เหล่านี้หรือไม่

จริยธรรมและจรรยาบรรณของการวิจัยหรือนักวิจัย เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนเพราะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียกว่าคุณงามความดี ซึ่งหากไม่มีการวางบรรทัดฐานที่เป็นทางการ ผู้วิจัยต่างคนก็ต่างคิดว่าสิ่งที่ตนทำนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ผิดและไม่ขัดต่อสิ่งที่เรียกว่าความดีทางวิชาการ

แม้ว่าจะไรคือสิ่งที่เรียกว่าความดีที่ควรยึดถือเป็นจรรยาบรรณ เป็นเรื่องที่ได้มีการอภิปรายกันมากอย่างกว้างขวางตั้งแต่อดีตกาล ดังจะเห็นได้จากผลงานของนักปราชญ์ชาวกรีก ตะวันตกหรือชาวเอเชีย ไม่ว่าจะเป็น Plato , Aristotles หรือขงจื้อ แต่ในเรื่องของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และคนในสังคมแล้ว ในปัจจุบันดูเหมือนจะมีแบบแผนที่นักวิชาการทั่วโลกพอจะนำมาใช้ร่วมกันได้

สำหรับประเทศไทย การวิจัยทางสังคมศาสตร์นับวันจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นทุกที ในช่วงแผน 8 รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเทคโนโลยี งบประมาณที่จะใช้ในการวิจัย ก็จะมีเพิ่มมากขึ้น และมีหลายสิ่งหลายอย่างที่นักวิจัยทางสังคมศาสตร์ จะให้กับสังคมได้มากขึ้น หากผู้ทำการวิจัยนั้นเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณของนักวิจัยที่ดี ในสภาวะดังกล่าวนี้องค์กรกลางระดับชาติที่ควรรับผิดชอบในการเป็นผู้นำการสร้างจรรยาบรรณของนักวิจัยทางสังคมศาสตร์และศาสตร์สาขาอื่น คือ สภาวิจัยแห่งชาติ หรือคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และหากเป็นไปได้ควรมีการจัดองค์การใหม่เพื่อให้องค์การนี้มีบทบาทต่อการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและแผนงานของรัฐบาล ตลอดจนการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานของรัฐ เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการควบคู่ไปกับการกำกับดูแลปัญหาจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัย ซึ่งได้รับการปล่อยปละละเลยมานาน

6. จรรยาบรรณนักวิจัยในบริบทสังคมวิทยา

จิระโชค วีระชัย ได้เสนอข้อพิจารณาบางประการอย่างกว้าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณนักวิจัยทางด้านสังคมวิทยา คุณภาพกับคุณธรรมในการวิจัย จากเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องจรรยาบรรณนักวิจัย เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2538 ดังนี้

วิธีการที่เข้าถึงซึ่งความรู้ในปัจจุบันได้รับอิทธิพลอย่างมากจากการฟื้นฟูทางด้านวิชาการหลายร้อยปีมาแล้ว กล่าวคือได้หันมาสนใจวิธีการทางด้านวิทยาศาสตร์ แบบวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ กล่าวคือมีการเลียนแบบสิ่งที่ดำเนินการในทางฟิสิกส์ ดาราศาสตร์ ฯลฯ ดังนั้นเรื่องราวของสิ่งที่เป็นคุณภาพของการวิจัยมักจะพิจารณาในเชิงที่ว่าสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่อิงไปเชิงวิทยาศาสตร์ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือการเน้นของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ในเรื่องของการพิจารณาที่ปลอดจากคุณค่าหรือมีความเป็นปรนัยภาพสูง (value - free, objectivity) กล่าวคือพยายามที่จะไม่ให้นักวิจัยมีอคติหรือความลำเอียงเข้าไปเกี่ยวข้อง อีกทั้งมักจะถือว่าการแสวงหาความรู้นั้นย่อมมีที่ไปอย่างไร้ที่สิ้นสุด แต่ก็ต้องมีการระมัดระวังที่จะให้มีความถูกต้อง ในเรื่องนี้มักจะแนะนำให้กระทำตามข้อเตือนของ ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon) ผู้ซึ่งระบุว่าจะต้องระมัดระวังอคติใน 4 เรื่องใหญ่ ๆ ที่ท่านใช้ศัพท์ว่า "Idol" หรือที่ผู้เขียนได้แปลไว้ว่าเป็น "ความคิดติดหล่ม" อันประกอบด้วยความคิดติดหล่มเพราะความเป็นมนุษย์ (Idol of the tribe) ความคิดติดหล่มอันเนื่องมาจากการอยู่ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง (Idol of the den) ความคิดติดหล่มเพราะการใช้ภาษา (ยกตัวอย่างเช่น ศัพท์ "โลภณีย์" ในยุคนี้กับในอดีตแตกต่างกันในความหมาย จึงพึงพิจารณาเมื่อมีการวิจัยหรือศึกษาเปรียบเทียบด้วย) อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เป็นคุณค่าของการวิจัยนั้นย่อมมีการลำเล้าเข้ามาสู่ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมหรือจรรยาบรรณด้วย ในทางด้านการแพทย์ ทางด้านวงการครู ก็มีการกำหนดว่าอะไรคือจรรยาบรรณสำหรับแพทย์ สำหรับครู หรือจรรยาบรรณสำหรับนักกฎหมาย และนักอื่น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทางสังคมวิทยานั้นในต่างประเทศโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา มีสมาคมอย่างเป็นทางการ เช่น สมาคมสังคมวิทยาอเมริกัน (American Sociological Association) ได้กำหนดเกณฑ์เกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพไว้ โดยประกาศเริ่มครั้งแรกในปี ค.ศ.1971 และมีการแก้ไขปรับปรุงมาเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการใหญ่ ๆ มีดังต่อไปนี้

- 1) ให้รักษาความเป็นปรนัยภาพและความสอดคล้องกับเกณฑ์แห่งความถูกต้อง (Integrity) ในการวิจัย
- 2) ต้องให้ความเคารพต่อสิทธิในเรื่องความเป็นส่วนตัวและศักดิ์ศรีของผู้ที่ถูกนำมาเป็นผู้ถูกวิจัย
- 3) ต้องปกป้องผู้ที่ถูกวิจัยจากการทำร้ายหรือภัยอันตรายในทางส่วนตัว
- 4) จะต้องรักษาความลับ
- 5) จะต้องมียกติกรรมประกาศในส่วนที่มีคนให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือในการวิจัย
- 6) ระบุหรือเปิดเผยแหล่งต่าง ๆ ทั้งหมดที่ให้เงินวิจัยสนับสนุน

ต่อมาในปี ค.ศ.1982 สมาคมว่าด้วยการประกอบอาชีพทางสังคมวิทยา (Sociological Practice Association) ได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม (Ethical Standards)

จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 สมาคมได้พยายามที่จะกำหนดมาตรฐานและได้เน้นด้วยว่าผู้ที่ทำการวิจัยจะต้องดูแลพฤติกรรมตนเองและขณะเดียวกันสอดส่องพฤติกรรมนักสังคมวิทยาอื่น ๆ ด้วย หลักเกณฑ์หรือหลักการ 6 ข้อที่เรียกว่าเป็นกติกากลางจรรยาบรรณ (Code of Ethics) นั้น ย่อมได้รับฉันทานุมัติทุกหนทุกแห่ง แต่ประเด็นสำคัญก็คือเมื่อเข้ามาสู่รายละเอียด เข้ามาสู่สถานการณ์เฉพาะเจาะจง เป็นเรื่องที่จะต้องคำนึงถึง และใช้เกณฑ์วินิจฉัยตัดสินเป็นราย ๆ ไป ซึ่งบางครั้งก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ยากอย่างมาก การวินิจฉัยเฉพาะเรื่องเป็นเรื่องยากมาก ตัวอย่างได้แก่ การศึกษาความเชื่อหรือลัทธิความเชื่อทางศาสนา หรือขบวนการที่มีกิจกรรมในทางที่ผิดมาตรฐานทางจริยธรรมและอาจจะผิดกฎหมายด้วย ประเด็นที่สำคัญก็คือนักวิจัยจะต้องรักษากฎเกณฑ์ข้อที่ 4 คือที่ว่าด้วยการรักษาความลับด้วยหรือไม่ เรื่องนี้เป็นเรื่องครึกโครมมากในสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นจากการที่นักวิจัยซึ่งความจริงยังเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ชื่อ Mario Brajuha ได้ทำการศึกษาในขณะที่เป็นคนเสิร์ฟอาหาร และได้สัมภาษณ์คนที่ทำงานด้วยกันเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับภักดีตาดูในสหรัฐอเมริกา ต่อมาได้มีไฟไหม้ภัตตาคารแห่งหนึ่ง ซึ่งเขาได้ถูกนำตัวไปสอบสวนในฐานะพยานด้วย แต่เขาไม่ยอมเปิดเผยรายละเอียดโดยไม่ให้สมุดโน้ตที่เขาจดการสัมภาษณ์ต่าง ๆ ไว้ ได้มีข้อตัดสินในเรื่องนี้โดยผู้พิพากษา ชื่อ Jack B. Weinstein ซึ่งกล่าวว่า “นักวิชาการย่อมได้รับการปกป้องคุ้มครองเช่นเดียวกับนักหนังสือพิมพ์” ในการปกป้องเสรีภาพซึ่งว่านี้เป็นที่จำเป็นยิ่งเพื่อว่าสังคมของเรา และสังคมอื่น ๆ จะได้เรียนรู้ได้เข้าใจเรื่องราวภายในว่าเป็นอย่างไร” (จาก Richard T. Schaefer and Robert P. Lamm, *Sociology*, 4th ed., 1992, p.15) อย่างไรก็ตาม เมื่อเรื่องไปถึงศาลอุทธรณ์สหรัฐฯ คำตัดสินนี้ได้มีข้อพิจารณาเพิ่มเติมโดยให้มีการพิจารณาใหม่ แต่ผลสุดท้ายอัยการไม่ได้เอาเรื่องกับนักวิจัยผู้นั้นหากเขาจะยอมนำชิ้นส่วนของกรวิจัยเฉพาะที่ไม่เป็นความลับเสนอต่อศาล ดังนั้นโดยสรุปก็คือยังไม่มีข้อยุติที่แน่นอนว่าทางการบ้านเมืองของแต่ละประเทศจะยอมรับการยึดถือเป็นความลับของนักวิจัยเช่นว่านี้หรือไม่

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาอื่น ๆ ที่จะต้องมีการวิเคราะห์ในเชิงจริยธรรมอีก เช่น การศึกษาของ William Zellner ซึ่งมีรายงานออกมาในปี ค.ศ. 1988 เกี่ยวข้องกับกรณีที่มีอุบัติเหตุทางรถยนต์ นักวิจัยผู้นั้นต้องการที่จะรู้ว่าการมีอุบัติเหตุบางครั้งนั้นเป็นเรื่องที่เตรียมการมา คือการฆ่าตัวตาย เพื่อประโยชน์ใด ๆ ก็ตาม ในการศึกษาที่เขาได้ไปสัมภาษณ์เพื่อน ญาติ และเพื่อนร่วมงานของผู้ที่ตาย โดยกล่าวเท็จว่าจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิธีการทางที่จะลดการเกิดอุบัติเหตุในอนาคตขึ้นมา ผู้วิจัยได้สรุปว่าอย่างน้อยร้อยละ 12 ของอุบัติเหตุรถยนต์ โดยมีคนนั่งคนเดียววนั้นไม่ใช่อุบัติเหตุ แต่เป็นการฆ่าตัวตาย เรื่องนี้ถือว่ามีคุณประโยชน์ต่อสังคม แต่ในขณะที่

เดียวกันก็มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎกติกาหรือจรรยาบรรณของนักวิจัยว่าเป็นการให้ข้อมูลที่ผิดหรือเป็นการใช้ความเท็จ

เรื่องราวของจรรยาบรรณของนักวิจัยมีขอบข่ายกว้างขวางกว่าที่ได้กล่าวมานี้มากนัก ในทุกวงการย่อมมีกฎเกณฑ์หรือกติกาที่เหมาะสม แต่ปัญหาก็คือมีการปฏิบัติตามนั้นได้มากน้อยเพียงไร การวิจัยจึงพึงพิจารณาทั้งทางคุณภาพและคุณธรรมและหากนำไปใช้เป็นคุณประโยชน์ได้ยิ่งดี คือนำไปประยุกต์ใช้ (applied sociology)

7. จรรยาบรรณของนักวิจัยในสาขาประชากรศาสตร์

ปราโมทย์ ประสาทกุล ได้เสนอประเด็นแนวทางพิจารณาเรื่องจรรยาบรรณของนักวิจัยด้วยการใช้การวิจัยในสาขาประชากรศาสตร์เป็นกรณีศึกษา จากเอกสารประกอบการสัมมนาจรรยาบรรณนักวิจัย เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2538 โดยมองว่าจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพนักวิจัยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ที่จะช่วยส่งเสริมสถานภาพของนักวิจัยได้ ไม่ว่าจะในแง่ของคุณภาพของตัวนักวิจัย มาตรฐานของงานวิจัยและความมีเกียรติและศักดิ์ศรีของวิชาชีพนักวิจัย ตามคำอธิบายและอภิปรายเรื่องความหมายและความสำคัญของคำว่า จรรยาบรรณ ของ รุ่งธรรม ศุจิธรรมรักษ์ ซึ่งอ้างไว้ในบทความนี้ เริ่มด้วยความหมายของคำว่า จรรยาบรรณ "จรรยา" แปลว่าความประพฤติ หรือกิริยาที่ควรประพฤติในหมู่คณะ "บรรณ" แปลตามตัวอักษรว่าหนังสือหรือแปลโดยอรรถได้ว่าหมายถึงสิ่งที่ประมวลเข้าไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่ จรรยาบรรณ จึงหมายถึงประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละวิชาชีพกำหนดขึ้น เพื่อรักษาหรือส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิกและวงการวิชาชีพนั้น ซึ่งอาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ บางทีก็เรียกจรรยาบรรณว่า จรรยาวิชาชีพ

ในบทความเดียวกันนี้ รุ่งธรรม ศุจิธรรมรักษ์ ยังได้อธิบายให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างคำว่า จรรยาบรรณ กับคำอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกันคือ กฎหมาย (ที่บังคับเฉพาะวิชาชีพ) ศีลธรรม และจริยธรรม

"จรรยาบรรณหรือจรรยาวิชาชีพ มีลักษณะที่แตกต่างจากกฎหมายที่บังคับเฉพาะวิชาชีพอย่างน้อยสองประการคือ จรรยาวิชาชีพเกิดจากความต้องการโดยสมัครใจของกลุ่มผู้ที่อยู่ภายในวงวิชาชีพนั้นเองที่ร่วมกันสร้างจรรยาบรรณสำหรับวิชาชีพของตนขึ้นมาควบคุมกันเอง มิใช่ข้อบังคับจากภายนอก และอีกประการหนึ่ง จรรยาบรรณเป็นอุดมคติที่สูงกว่าข้อบังคับของกฎหมาย กฎหมายเป็นข้อบังคับขั้นต่ำที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม แต่อุดมคติของแต่ละวิชาชีพนั้นสูงกว่าข้อบังคับของกฎหมายโดยทั่วไป"

จรรยาบรรณแตกต่างจากศีลธรรมและจริยธรรมดังนี้ "จรรยาบรรณ เป็นประมวลความประพฤติที่ควรปฏิบัติสำหรับเฉพาะกลุ่มคนในวิชาชีพหนึ่ง ๆ เท่านั้น แตกต่างจากศีลธรรม

ซึ่งเป็นข้อบังคับควบคุมความประพฤติที่มีรากฐานมาจากศาสนา จึงมักใช้กับคนเฉพาะศาสนาใดศาสนาหนึ่งเท่านั้น อาจจะไม่มียกเว้นต่อคนในอีกศาสนาหนึ่ง และแตกต่างจากจริยธรรม ซึ่งมักหมายถึงข้อบังคับควบคุมความประพฤติของคนทั่วไปที่มีพื้นฐานมาจากประเพณีและวัฒนธรรมของคนในแต่ละสังคม"

อย่างไรก็ตาม ศัพท์ทั้งหลายที่ล้วนมุ่งให้เกิดความประพฤติที่ดียังมาดังกล่าวนี้อาจต่างกัน ในทางปฏิบัติจะพบว่า มีการอ้างถึงแทนที่กันอยู่เสมอ และที่จริงคงไม่มีใครถือเป็นสาระว่าศัพท์แต่ละคำใช้แทนกันไม่ได้ เพราะเมื่อใช้คำใดก็ตามกับเรื่องวิชาชีพนี้อันแล้ว ต่างใช้ในความหมายเดียวกันว่าเป็นแนวความประพฤติปฏิบัติ ซึ่งอาจมีพื้นฐานมาจากทั้งกฎข้อบังคับ ศีลธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ รวมทั้งคุณธรรมเฉพาะสำหรับผู้อยู่ในวงวิชาชีพหนึ่งจะต้องยึดถือ

ปราโมทย์ ประสาทกุล ได้กำหนดจรรยาบรรณนักวิจัยในด้านประชากรศาสตร์ โดยแบ่งตามขั้นตอนของงานวิจัย ดังนี้

1) **ขั้นเตรียมงานวิจัย** ในการคิดเรื่องที่จะทำวิจัย การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะทำวิจัย การแจกแจงประเด็นที่จะทำวิจัย การทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเตรียมทีมวิจัย นักวิจัยพึงกระทำด้วยความซื่อสัตย์ต่อหลักวิชาการ และด้วยความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม โดย

- ไม่แอบอ้างหรือขโมยความคิดของผู้อื่นมาเป็นของตน
- ไม่พรางชื่อเรื่องที่จะทำวิจัยให้เข้ากับของผู้อื่น
- ไม่ขอทุนซ้ำซ้อน หรือไม่ใช้วิธีการที่ไม่ซื่อสัตย์ในการติดต่อเพื่อให้ได้ทุนในการทำวิจัย
- เข้าร่วมโครงการวิจัย หรือเลือกผู้เข้าร่วมงานวิจัยด้วยเหตุผลทางวิชาการและมนุษยสัมพันธ์ ไม่ใช่ด้วยระบบเกรงใจ ระบบอาวุโส ระบบฐานันดร หรือด้วยผลประโยชน์ทางการเงิน

2) **ขั้นดำเนินการวิจัย** ในการออกแบบการวิจัย การสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูล การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล นักวิจัยพึงกระทำด้วยความซื่อสัตย์ต่อหลักวิชาการ เคารพต่อผู้ให้ข้อมูล คำนึงถึงผลได้ผลเสียของบุคคลและชุมชนที่เป็นตัวอย่างของการวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

2.1) **การสร้างแบบสอบถาม** ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยด้านประชากรศาสตร์

- ข้อคำถามในแบบสอบถามควรให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมประเพณี ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ไม่ละเมิดเรื่องส่วนตัวของบุคคล ซึ่งอาจสร้างความอึดอัดใจให้ผู้ตอบ

- ควรสร้างแบบสอบถามที่ถามเฉพาะข้อมูลที่จำเป็นเท่านั้น ไม่ควรตั้งคำถามมากมาย ที่ต้องใช้เวลาสัมภาษณ์ยาวนานเพียงเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นส่วนตัวหรือถามเพื่อ ๆ เอาไว้
- ไม่ควรมีคำถามที่ระบุตัวบุคคล เช่น ชื่อ นามสกุล โดยไม่จำเป็น

2.2) การเก็บข้อมูล ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลหรือพนักงานสัมภาษณ์เป็นเสมือนตัวแทนของนักวิจัย จึงควรยึดหลักจรรยาบรรณนักวิจัยในส่วนนี้ด้วย โดย

- นักวิจัยพึงดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการเลือกตัวอย่าง และตามจำนวนตัวอย่างที่ได้ออกแบบไว้ตามหลักวิชาการ
- นักวิจัยพึงเคารพ ให้เกียรติ และมีมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้ให้ข้อมูล
- นักวิจัยพึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และชี้แจงให้ผู้ตกเป็นตัวอย่างได้ทราบถึง ความสำคัญของตนในการมีส่วนร่วมในโครงการวิจัย
- พึงชี้แจงให้ผู้ให้ข้อมูลได้ทราบ และมีหลักประกันว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ไม่มีการระบุตัวบุคคล และจะใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น
- ในระหว่างการวิจัยภาคสนาม นักวิจัยไม่พึงนำข้อมูลส่วนบุคคลจากตัวอย่างมาวิพากษ์วิจารณ์

2.3) การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล นักวิจัยพึงกระทำตามหลักวิชาการโดยปราศจากอคติไม่พึงแต่งเติมหรือปรับแก้ข้อมูลและสถิติเพื่อให้ได้ผลตามที่ตนต้องการ

3) ขั้นตอนการเขียนรายงานและเผยแพร่ผลการวิจัย ในการเขียนรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเผยแพร่ผลการวิจัย นอกจากจะพึงกระทำด้วยความซื่อสัตย์ต่อหลักวิชาการแล้ว นักวิจัยยังต้องคำนึงถึงผลได้ผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับประชากรตัวอย่างหรือชุมชน นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อผลของงานวิจัยที่เผยแพร่ออกไป โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อบุคคลและสังคม และประเทศชาติ

- การเสนอผลการวิจัย ต้องใช้หลักวิชาการเป็นเกณฑ์ ละอคติ
- ไม่เผยแพร่ข้อมูลเฉพาะบางส่วน เช่น เลือกเฉพาะส่วนที่น่าตื่นเต้นและเป็นข่าวได้ ซึ่งอาจบิดเบือนผลการวิจัยโดยรวมทั้งหมด
- พึงให้เครดิตและแบ่งผลประโยชน์ระหว่างผู้ร่วมงานวิจัยด้วยความยุติธรรม
- พึงให้เครดิตแก่ผู้ให้ทุน และหรือผู้ให้ความช่วยเหลือ

ในการดำเนินการวิจัยทั้งหมดทุกขั้นตอนนั้น นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบในการทำงานตามข้อตกลงที่ได้วางไว้ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย หรือให้เป็นไปตามเงื่อนไขกำหนดเวลาของงานวิจัยนั้น

ผู้เขียนบทความได้ออกตัวไว้ว่า จรรยาบรรณนักวิจัยที่ได้กล่าวมานี้เป็นเพียงการนำเสนอประเด็นตัวอย่างเท่านั้น อาจมีการขาดหรือเกินไปบ้าง ซึ่งควรมีการพิจารณากันในรายละเอียดเพื่อกำหนดจรรยาบรรณนักวิจัย ที่ได้รับการยอมรับกันในวงกว้างต่อไป

8. จริยธรรมในงานวิจัย

ประชาย เปี่ยมสมบูรณ์ จากเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง จรรยาบรรณนักวิจัย เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2538 กล่าวว่่า

จริยธรรม ในวิชาชีพเปรียบเสมือนหนทางที่มุ่งสู่อุดมคติของวิชาชีพนั้น ๆ แม้ว่าในความเป็นจริงมักปรากฏเสมอว่า นักวิชาชีพจำนวนไม่น้อยที่หลงลืม ละเลย และกระทั่งละเมิด จรรยาบรรณที่ตนเองให้ปณิธานไว้ก็ตาม ในงานวิจัยก็เช่นกัน นักวิจัยทั้งพื้นฐานและประยุกต์ต่างต้องสนใจต่อจริยธรรมในงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าที่มีเกียรติภูมิ นักวิจัยจึงไม่ใช่เพียง "คนขายข้อมูล" ที่ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงได้เสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับกรณีละเมิดจริยธรรมในงานวิจัย ดังนี้

ในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศเยอรมนีภายใต้การนำของอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ ได้วางแนวนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยในสาขาชีวการแพทย์ โดยอาศัยตัวการที่เป็นมนุษย์ตามค่ายกักกันต่าง ๆ หลายแห่งในยุโรป มนุษย์ได้ถูกนำมาใช้ในงานค้นคว้าวิจัยที่ได้ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อทั้งร่างกายและจิตใจ กล่าวได้ว่า ตัวการได้ถูกลดเกียรติภูมิของความเป็นมนุษย์ลงเป็นเพียงสัตว์ทดลองของนักวิทยาศาสตร์บางกลุ่ม ทารุณกรรมในยุคนั้นได้ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกต่อมวลมนุษยชาติ จากการที่มนุษย์ได้ปฏิบัติต่อมนุษย์อย่างปราศจากมนุษยธรรม โดยอ้างเหตุผลทางการแพทย์ที่จะดำเนินการวิจัยอย่างปราศจากขอบเขตและข้อจำกัด เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองได้ยุติลง การพิจารณาคดีอาชญากรรมสงครามภายใต้ข้อหา "การประกอบอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ" (crimes against humanity) ก็ได้เริ่มขึ้น ณ นครนูเรมเบิร์ก ประเทศเยอรมนีตะวันตก การพิจารณาคดีที่นูเรมเบิร์ก ซึ่งได้ดำเนินการอยู่เกือบ 2 ปี ระหว่างปี ค.ศ. 1945 ถึง 1946 ได้ปฏิเสธข้อต่อสู้ของฝ่ายจำเลยที่ว่า "สวัสดิภาพของเผ่าพันธุ์มีความสำคัญเหนือสวัสดิภาพของปัจเจกบุคคล" พร้อมทั้งได้มีการบัญญัติประมวลนูเรมเบิร์ก (Nuremberg Code) ขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของตัวการในงานวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานวิจัยทางชีวการแพทย์ ส่วนเนื้อหาของสาระของประมวลนูเรมเบิร์กได้นำเสนอไว้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประมวลผลเริ่มเบอร์กว่าด้วยจริยธรรมในงานวิจัยทดลอง

ข้อที่	เนื้อหาสาระ
1.	<p>ความยินยอมพร้อมใจของบุคคลผู้เป็นตัวการจัดเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ความหมายก็คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องในฐานะตัวการ ควรมีความสามารถทางนิตินัยที่จะแสดงความยินยอม ควรมีความสามารถที่จะเลือกได้โดยอิสระ ปราศจากการแทรกแซง ในลักษณะของการบังคับ ช้อลล หลอกกลวง ชูเชิญ หรือข่มขู่ด้วยประการใด ๆ รวมทั้งควรมีความรู้เพียงพอ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของเรื่องที่จะเข้าเกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถตัดสินใจด้วยสติปัญญา ปัจจัยประการหลังนี้ กำหนดให้ตัวการในการทดลองควรได้ทราบถึงธรรมชาติ ระยะเวลา และจุดมุ่งหมายของการทดลองก่อนที่จะตัดสินใจเข้าร่วมการทดลอง นอกจากนี้ ตัวการควรได้ทราบถึงวิธีการทดลอง ความไม่สะดวกสบาย และความเสี่ยงภัยทั้งหลายที่อาจเกิดขึ้นได้ รวมทั้งผลที่อาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพ หรือร่างกายจากการเข้ามีส่วนร่วมในการทดลองดังกล่าว</p> <p>หน้าที่และความรับผิดชอบในการแสวงหาความยินยอมโดยถูกต้องจัดเป็นภาระของบุคคลผู้ริเริ่ม อำนวยการ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทดลอง ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบส่วนบุคคลดังกล่าวจะมอบหมายให้บุคคลอื่นโดยเป็นการเลี่ยงความรับผิดชอบได้</p>
2.	<p>การทดลองควรมีลักษณะที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวม ซึ่งไม่อาจกระทำได้โดยวิธีการศึกษาแบบอื่น รวมทั้งกระทำด้วยความจำเป็น</p>
3.	<p>การทดลองควรได้รับการออกแบบและอาศัยผลของการทดลองจากสถิติ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับประวัติทางธรรมชาติของเชื้อโรค หรือปัญหาอื่น ๆ ภายใต้การศึกษาในลักษณะที่ว่าผลคาดหวังจะเป็นเหตุผลเพียงพอสำหรับการดำเนินงานทดลองครั้งนี้</p>
4.	<p>การทดลองจะต้องได้รับการดำเนินงานในลักษณะที่พยายามหลีกเลี่ยงความทุกข์ทรมาน และความเสียหายที่ไม่จำเป็นทั้งปวง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ</p>

ข้อที่	เนื้อหาสาระ
5.	การทดลองใด ๆ ไม่ควรมีการดำเนินงาน ถ้ามีเหตุผลพอเพียงที่จะเชื่อได้แต่แรกว่าจะก่อให้เกิดการตายหรือทุพพลภาพ เว้นแต่ในกรณีที่นักวิทยาศาสตร์ผู้ดำเนินการทดลองได้เข้ารับบทบาทในฐานะตัวการด้วย
6.	ความเสี่ยงภัยของตัวการที่จะได้รับไม่ควรจะมีระดับสูงกว่าความสำคัญของปัญหาที่จะดำเนินการทดลอง ซึ่งพิจารณาโดยอาศัยเกณฑ์ทางมนุษยธรรม
7.	การเตรียมที่เหมาะสมมีความจำเป็น รวมทั้งการจัดเครื่องมืออุปกรณ์ทั้งหลายเพื่อคุ้มครองตัวการในการทดลองจากภัยอันตรายที่อาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บทุพพลภาพ หรือการสูญเสียชีวิต แม้ว่าสถานการณ์ดังกล่าวจะห่างไกลเพียงใดก็ตาม
8.	การทดลองควรดำเนินการโดยบุคคลที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น การทดลองดังกล่าวจะต้องใช้ทักษะ และความระมัดระวังในทุกขั้นตอนของการทดลอง โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทดลองนั้น
9.	ในระหว่างการทดลอง ตัวการควรมีสิทธิเสรีภาพที่จะขอยุติการมีส่วนร่วมในงานทดลองเมื่อใดก็ตามที่ตัวการได้ดำเนินมาถึงระดับที่สภาพร่างกายและจิตใจไม่อาจเอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานทดลองได้อีกต่อไป
10.	ในระหว่างการทดลอง นักวิทยาศาสตร์ผู้รับผิดชอบต้องเตรียมการที่จะยุติการดำเนินงานทดลองได้ทุกขั้นตอน ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยทักษะที่เชี่ยวชาญ และด้วยการตัดสินใจอย่างระมัดระวังว่าการดำเนินการทดลองต่อไปอาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บ ทุพพลภาพ หรือแม้แต่การสูญเสียชีวิตของตัวการ

แม้กรณีของการวิจัยในยุคนาซีเยอรมันจะเป็นกรณีพิเศษที่มักปรากฏในสังคม
 เผด็จการ แต่ก็มีได้หมายความว่าปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมทางการวิจัยประเภทต่าง ๆ จะไม่เกิด
 ขึ้นในสังคมเสรีประชาธิปไตย กล่าวได้ว่า การวิจัยเกี่ยวกับโรคซิฟิลิสที่เมืองทัสคีกี มลรัฐจอร์เจีย
 ในสหรัฐอเมริกา จัดเป็นกรณีตัวอย่างดั้งเดิมที่อุบัติขึ้นในสังคมเสรีประชาธิปไตย กล่าวโดยย่อ
 โครงการทดลองทางสาธารณสุขที่เมืองทัสคีกี มีชื่อเรียกว่า " การศึกษาซิฟิลิส ณ ทัสคีกี "
 (Tuskegee Syphilis Study) ได้เริ่มขึ้นจากความพยายามค้นคว้าทดลองเพื่อแสวงหาวิธีการ
 รักษาภาวะโรคชนิดนี้ ภายใต้โครงการนี้เมืองทัสคีกีถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ควบคุมในช่วงระหว่าง
 ปี ค.ศ. 1921 - 1931 แม้โครงการดังกล่าวจะสิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 1931 ก็ตาม แต่ความพยายามที่
 จะติดตามผลจากตัวการในกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการบำบัดรักษาจะดำเนินต่อไปเป็นเวลาถึง 40
 ปี จนกระทั่งเข้าสู่ปี ค.ศ. 1972 ผลที่ปรากฏในเวลาต่อมาก็คือ ตัวการในพื้นที่ควบคุมจำนวน
 412 คน ซึ่งเป็นชาวอเมริกันนิโกรทั้งหมด ได้ถูกกีดกันจากการบำบัดรักษาทางการแพทย์ แม้ใน
 เวลาต่อมาจะมีการรักษาโรคซิฟิลิสที่ได้ผลด้วยเพนิซิลิน (Penicillin) แล้วก็ตาม โดยที่ตัวการเหล่านี้
 นี้ได้รับเพียงยาระงับปวดในลักษณะที่ไม่ทราบสถานภาพและชะตากรรมของตนเอง ในกรณีที่ผู้
 ป่วยได้เสียชีวิตลงจากโรคซิฟิลิส แพทย์และพยาบาลผู้รับผิดชอบโครงการก็จะจ่ายเพียงค่าทำศพ
 ให้กับญาติผู้ป่วยที่เสียชีวิตเป็นการแลกเปลี่ยนกับการผ่าศพ เพื่อศึกษาการแพร่กระจายของเชื้อ
 โรคในส่วนต่าง ๆ ของร่างกายผู้เสียชีวิต คำถามที่น่าสนใจ ก็คือ เหตุใดโครงการทัสคีกีจึงสามารถ
 ดำเนินการอยู่ได้นานถึง 4 ทศวรรษ แม้จะไม่อาจทราบปัจจัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับโครงการดัง
 กล่าว แต่ปัจจัยหลักที่พอสันนิษฐานได้ก็อาจได้แก่ความเป็นจริงที่ว่า ตัวการที่ถูกศึกษาเหล่านี้เป็น
 ผู้เสียเปรียบในสังคมซึ่งด้อยทั้งเชื้อชาติ การศึกษา อำนาจในสังคมรวมทั้งอยู่ในท้องถิ่นห่างไกลจาก
 การสอดส่องดูแลของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เรื่องราวของโครงการทัสคีกี
 ได้ปรากฏต่อสาธารณชนอเมริกันเป็นครั้งแรก จากการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์วอชิงตันสตาร์ ใน
 วันที่ 25 กรกฎาคม ค.ศ. 1972 โครงการทัสคีกีไม่ใช่โคกนาฏกรรมเพียงครั้งเดียวที่ปรากฏใน
 สังคมเสรีประชาธิปไตย ดังเช่น สหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพราะในทศวรรษที่ 1960 แพทย์ประจำโรง
 พยาบาลโรคเรื้อรังบรูคลินจิววิส (Brooklyn Jewish Chronic Disease Hospital) ก็ได้ฉีดเซลล์
 มะเร็งที่มีชีวิตเข้าไปในร่างกายมนุษย์ โดยไม่ได้รับความยินยอมพร้อมใจจากตัวการ นอกจากนี้
 การวิจัยทางเภสัชกรรมหลายเรื่อง ก็ได้มีการดำเนินงานในโรงพยาบาลของมลรัฐจอร์เจีย โดยไม่
 ได้รับความยินยอมจากตัวการเช่นกัน (Beecher, 1970) อนึ่งแม้ว่าตัวอย่างของโคกนาฏกรรมที่ได้
 กล่าวถึงนี้จะป็นงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติก็ตาม แต่ก็มีได้
 หมายความว่า การวิจัยทางวิชาการและการวิจัยประยุกต์ในสาขาวิชาทางสังคม และพฤติกรรม
 ศาสตร์ จะไม่ปรากฏปัญหาทางจริยธรรมดังกล่าว ในความเป็นจริง การวิจัยทางวิทยาศาสตร์
 สังคมและพฤติกรรม ก็ได้ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิในด้านต่าง ๆ ของตัวการอยู่เสมอ เป็นต้นว่า การ

ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของตัวการ การล่อลอบตัวการ การไม่รักษาความลับของตัวการ การเปิดเผยตัวการ การก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อตัวการ รวมทั้งการไม่รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับตัวการในเรื่องต่าง ๆ จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นทำให้ชุมชนนักวิจัยทางวิชาการและนักวิจัยประยุกต์ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องแสวงหามาตรการบางประการที่จะปกป้องสิทธิ และสวัสดิภาพของตัวการที่เป็นมนุษย์ในการเข้ามีส่วนร่วมในงานวิจัยประเภทต่าง ๆ

ตารางที่ 2 ได้นำเสนอหลักจริยธรรมของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association) ซึ่งบัญญัติขึ้นในปี ค.ศ. 1963 และตารางที่ 3 ได้แสดงถึงหลักจริยธรรมของสมาคมมานุษยวิทยาอเมริกัน (American Anthropological Association) ซึ่งได้บัญญัติขึ้นในปี ค.ศ. 1971

ตารางที่ 2 แนวทางปฏิบัติต่อตัวการที่เป็นมนุษย์ในงานวิจัยของสมาคมจิตวิทยาอเมริกันใน (The American Psychological Association)

ข้อที่	เนื้อหาสาระ
	<p>การตัดสินใจที่จะดำเนินงานวิจัยขึ้นอยู่กับการพิจารณาตัดสินใจของนักจิตวิทยาในแง่ที่จะมุ่งอุทิศให้ดีที่สุด สำหรับศาสตร์ทางจิตและความผาสุกของมนุษย์ได้อย่างไร เมื่อนักจิตวิทยาตัดสินใจที่จะดำเนินงานวิจัย ก็ควรได้พิจารณาถึงทางเลือกต่าง ๆ ที่จะมุ่งใช้พลังงานและทรัพยากรทางการวิจัย ภายใต้พื้นฐานของการพิจารณาดังกล่าว นักจิตวิทยาจะต้องดำเนินการวิจัยด้วยความเคารพและสนใจต่อเกียรติภูมิ และความผาสุกของประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ ตอกฎระเบียบของรัฐ รวมทั้งต่อมาตรฐานทางวิชาชีพ ซึ่งถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยต่อตัวการที่เป็นมนุษย์</p>
1.	<p>ในการวางแผนงานวิจัย นักวิจัยย่อมมีความรับผิดชอบที่จะต้องประเมินอย่างระมัดระวังในส่วนที่เกี่ยวกับความยอมรับได้ในทางจริยธรรม ถ้าการชั่งน้ำหนักของคุณค่าทางวิทยาศาสตร์ และคุณค่าของความเป็นมนุษย์จะทำให้เกิดการย่อหย่อนในหลักบางประการ นักวิจัยย่อมมีภาระหน้าที่อย่างจริงจังที่จะต้องแสวงหาคำแนะนำทางจริยธรรม รวมทั้งพิทักษ์ปกป้องสิทธิของตัวการอย่างแข็งขัน</p>
2.	<p>นักวิจัยควรมีความสนใจเบื้องต้นที่จะต้องพิจารณาโดยอาศัยมาตรฐานที่ยอมรับทั่วไปว่า ตัวการผู้เข้าร่วมในงานวิจัยจะเป็นตัวการที่เสี่ยงภัย หรือตัวการที่เสี่ยงภัยน้อยที่สุดหรือไม่</p>

ข้อที่	เนื้อหาสาระ
3.	นักวิจัยต้องให้หลักประกันในการรับผิดชอบปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในงานวิจัยเสมอ นอกจากนี้ นักวิจัยย่อมต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อตัวการอย่างมีจริยธรรม ซึ่งไม่ว่าการปฏิบัตินั้นจะกระทำโดยผู้ร่วมทีม ผู้ช่วยงานวิจัย นักศึกษาหรือลูกจ้างก็ตาม
4.	นักวิจัยควรจัดทำข้อตกลงที่ชัดเจนและเป็นธรรมกับตัวการก่อนการเข้าร่วมงานวิจัย เว้นแต่จะเป็นงานวิจัยที่มีความเสี่ยงภัยในระดับต่ำ ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความกระจ่างในด้านข้อผูกพันและควมรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย นักวิจัยมีภาระที่จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลง หรือข้อผูกพันทั้งหลายดังที่กำหนดไว้ในสัญญา นักวิจัยควรแจ้งให้ตัวการได้ทราบถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ของการวิจัย ซึ่งคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อเจตจำนงในการเข้าร่วมงานวิจัย และอธิบายเงื่อนไขอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัยที่ตัวการประสงค์จะทราบ อนึ่ง การที่นักวิจัยไม่สามารถเปิดเผยเงื่อนไขได้อย่างครบถ้วนก่อนที่จะได้รับความยินยอมพร้อมใจจากตัวการย่อมเป็นเงื่อนไขที่ทำให้นักวิจัยจะต้องกำหนดมาตรการปกป้องคุ้มครองสวัสดิภาพ และเกียรติภูมิของตัวการ นอกจากนี้ การดำเนินงานวิจัยเกี่ยวกับเด็ก และบุคคลผู้ทุพพลภาพ ซึ่งมีข้อจำกัดด้านความเข้าใจและด้านการสื่อความหมายย่อมต้องการมาตรการเพื่อพิทักษ์ปกป้องเป็นกรณีพิเศษ
5.	<p>ระเบียบวิธีวิจัยในงานวิจัยบางลักษณะอาจจำเป็นต้องใช้วิธีการปกปิด หรือล่อหลอกตัวการ ฉะนั้นก่อนที่จะดำเนินงานวิจัยในลักษณะดังกล่าว นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อดังต่อไปนี้</p> <p>5.1 พิจารณาว่าการใช้วิธีการดังกล่าวชอบด้วยเหตุผลตามคุณค่าทางวิทยาศาสตร์ทางการศึกษา หรือทางการประยุกต์ สำหรับงานวิจัยดังกล่าวหรือไม่</p> <p>5.2 พิจารณาว่าวิธีการอื่น ซึ่งไม่ใช่วิธีการปกปิดหรือล่อหลอกตัวการมีให้เลือกใช้ได้หรือไม่ และ</p> <p>5.3 พิจารณาให้หลักประกันว่าตัวการจะได้รับคำอธิบายเกี่ยวกับวิธีการดังกล่าวอย่างเพียงพอและโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้</p>
6.	นักวิจัยจะต้องเคารพต่ออิสระเสรีภาพของตัวการในการถอนตัวจากการมีส่วนร่วมในงานวิจัยภายใต้ช่วงเวลาใดก็ได้ ภาระในการคุ้มครองอิสระเสรีภาพนี้กำหนดบังคับให้นักวิจัยต้องพินิจพิจารณาอย่างรอบคอบ เมื่อใดก็ตามที่นักวิจัยดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหรือมีอิทธิพลเหนือตัวการ ตำแหน่งดังกล่าวรวมถึง (แต่ไม่จำกัดเพียง) สถานการณ์ซึ่ง

ข้อที่	เนื้อหาสาระ
	<p>ตัวการอยู่ใต้เงื่อนไขที่เป็นส่วนหนึ่งของการจ้างงานหรือตกอยู่ในฐานะนักศึกษา ผู้รับบริการหรือลูกจ้างของนักวิจัย เป็นต้น</p>
7.	<p>นักวิจัยต้องพิทักษ์ปกป้องตัวการจากภัยอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ถ้าปรากฏความเสียหายจากผลการวิจัยดังกล่าวนักวิจัยจะต้องแจ้งให้ตัวการได้ทราบตามความเป็นจริง อนึ่ง นักวิจัยไม่ควรใช้กระบวนการวิจัยซึ่งจะก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงและยาวนานต่อตัวการ เว้นแต่ว่าการไม่ใช้กระบวนการวิจัยดังกล่าวอาจทำให้ตัวการเสี่ยงอันตรายมากยิ่งขึ้น หรือเว้นแต่ว่าการวิจัยมีแนวโน้มจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากและตัวการทุกคนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบโดยตลอดรวมทั้งได้แสดงความยินยอมพร้อมใจแล้ว นอกจากนี้ตัวการได้รับทราบถึงขั้นตอนในการติดต่อขอพบนักวิจัยได้ภายในระยะที่เหมาะสม ถ้าปรากฏว่าตัวการรู้สึกเครียดหรือรู้สึกว่าจะเกิดอันตรายต่อตน หรือมีสิ่งใดที่ใครซักถามในภายหลัง</p>
8.	<p>ภายหลังจากการรวบรวมข้อมูล นักวิจัยควรเปิดเผยข้อมูลต่อตัวการเกี่ยวกับธรรมชาติของการวิจัย และควรพยายามแก้ไขความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการทำดำเนินงานวิจัย อย่างไรก็ดี ถ้าปรากฏความจำเป็นที่จะต้องหวนหาข้อมูลไว้ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับคุณค่าทางวิทยาศาสตร์และมนุษยธรรม นักวิจัยควรมีความรับผิดชอบเป็นกรณีพิเศษในการติดตามผลการวิจัย และควรสร้างความมั่นใจว่าจะไม่มีผลร้ายต่อตัวการ</p>
9	<p>เมื่อใดก็ตามที่ขั้นตอนของการวิจัยก่อให้เกิดผลที่ไม่พึงประสงค์ต่อตัวการ นักวิจัยมีความรับผิดชอบที่จะค้นหาและเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขผลดังกล่าว ซึ่งรวมถึงผลต่าง ๆ ในระยะยาวด้วย</p>
10	<p>สารสนเทศที่ได้รับเกี่ยวกับตัวการในระหว่างการศึกษาวิจัยย่อมถือเป็นความลับ เว้นแต่จะได้มีการตกลงเป็นอย่างอื่นไว้ล่วงหน้าแล้ว เมื่อใดที่มีความเป็นไปได้ว่าผู้อื่นอาจล่วงรู้ถึงสารสนเทศดังกล่าว นักวิจัยย่อมมีภาระหน้าที่ที่จะต้องอธิบายความเป็นไปได้ดังกล่าวพร้อมทั้งอธิบายแผนป้องกันการรั่วไหลของความลับให้ตัวการได้ทราบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแสวงหาความยินยอมพร้อมใจจากตัวการ</p>

แหล่งที่มา Committee for the Protection of Human Participants in Research.

Ethical Principles in the Conduct of Research with Human Participants.

Washington, D.C. : American Psychological Association, 1982.

ตารางที่ 3 แนวทางปฏิบัติต่อตัวการที่เป็นมนุษย์ในงานวิจัยสนามของสมาคมมานุษยวิทยาอเมริกัน (The American Anthropological Association)

ข้อที่	เนื้อหาสาระ
	<p>ในการดำเนินงานวิจัย ความรับผิดชอบสูงสุดของนักมานุษยวิทยา ก็คือ ความรับผิดชอบต่อตัวการที่ถูกศึกษา เมื่อใดก็ตามที่มีความขัดแย้งเกี่ยวกับผลประโยชน์ นักวิจัยต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกต่อตัวการ นักวิจัยจะต้องกระทำทุกวิถีทางภายในขอบเขตอำนาจเพื่อปกป้องสวัสดิภาพทางสรีระ สังคม และจิตใจของตัวการรวมทั้งเกียรติโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีและความลับของตัวการ</p> <ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="250 778 1338 940">1. ในกรณีที่มีการวิจัยเกี่ยวข้องกับ การแสวงหาวัสดุและสารสนเทศซึ่งมีการถ่ายทอดภายใต้ฐานคติของความไว้วางใจระหว่างบุคคล หลักความเป็นจริงในกรณีนี้ก็คือการปกป้องคุ้มครองสิทธิ ผลประโยชน์ และความลับของตัวการถือเป็นประเด็นสำคัญ <li data-bbox="250 1015 1338 1112">2. การสื่อความหมายเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยไปสู่ตัวการที่เป็นแหล่งข้อมูล จะต้องกระทำอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ <li data-bbox="250 1187 1338 2007">3. ตัวการที่เป็นแหล่งข้อมูลมีสิทธิที่จะไม่เปิดเผยตนเอง ซึ่งสิทธินี้ควรได้รับการคุ้มครองทั้งในกรณีที่มีการให้คำมั่นสัญญาอย่างชัดเจน และในกรณีที่ไม่มีการให้คำมั่นสัญญาอย่างชัดเจน ประเด็นข้อนี้ครอบคลุมถึงการรวบรวมข้อมูลโดยการใช้วิธีถ่ายภาพ การบันทึกเสียง และเครื่องมือรวบรวมข้อมูลประเภทอื่น ๆ ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ซึ่งหน้าหรือด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม อนึ่ง ตัวการที่ถูกศึกษาควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะของเครื่องมือดังกล่าว รวมทั้งควรมีอิสระที่จะปฏิเสธเครื่องมือเหล่านี้ได้ตามประสงค์ และถ้าตัวการจะยอมรับเครื่องมือเหล่านี้ ผลที่ตัวการได้รับก็ควรมีความสอดคล้องกับสิทธิต่าง ๆ ในด้านสวัสดิภาพศักดิ์ศรีและความเป็นส่วนตัวของตัวการ <p>(ก) ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามในทุกวิถีทางที่จะไม่เปิดเผยตัวการ ตัวการก็ควรได้ทราบโดยชัดเจนว่าการปกปิดตัวการอาจถูกละเมิดได้โดยไม่ตั้งใจ</p> <p>(ข) เมื่อใดก็ตามที่บุคคลในวิชาชีพต่าง ๆ หรือบุคคลอื่นได้ใช้นามแฝงเพื่อปกปิดตนเอง บุคคลทั้งหลายควรเคารพการตัดสินใจและเหตุผลดังกล่าวโดยการที่จะไม่เปิดเผยถึงเอกลักษณ์ที่แท้จริงของคณะกรรมการหรือบุคคล หรือข้อมูลอื่น ๆ</p>

ข้อที่	เนื้อหาสาระ
4.	นักวิจัยไม่ควรแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวจากตัวการ นอกจากนี้ ตัวการควรได้รับการตอบแทนอย่างเป็นธรรมในรูปของบริการทั้งหลาย
5.	นักวิจัยมีภาระผูกพันที่จะต้องกล่าวถึงผลกระทบที่สามารถมองเห็นได้ในอนาคตต่อประชากรทั่วไปที่ถูกรศึกษาซึ่งสืบเนื่องมาจากการวิจัยหรือการตีพิมพ์รายงานการวิจัย
6.	ผลที่คาดได้ของการวิจัยควรได้รับการสื่อความหมายอย่างสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ ไปสู่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่น่าจะได้รับผลนั้น
7.	สำหรับจุดยืนของทางสมาคมเกี่ยวกับการดำเนินงานวิจัยที่ปกปิดเป็นความลับนั้น กล่าวได้ว่า รายงานการวิจัยใดที่สามารถส่งให้กับองค์กรที่ให้ทุนได้ ก็ควรแสดงต่อสาธารณชนทั่วไปได้ด้วย และถ้าเป็นไปได้ในทางปฏิบัติก็ควรเปิดเผยต่อประชากรที่ถูกรศึกษาได้อีกด้วย
8.	นักวิจัยควรดำเนินความพยายามทุกวิถีทางที่จะร่วมมือกับสมาชิกของสังคมที่เป็นเจ้าบ้านในการวางแผนและดำเนินงานตามโครงการวิจัย
9.	ประเด็นที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ควรได้รับการปฏิบัติภายใต้ความตระหนักอย่างเต็มที่ถึงพหุนิยมทางสังคมและวัฒนธรรมของสังคมที่เป็นเจ้าบ้าน รวมทั้งความหลากหลายทางด้านผลของค่านิยม ผลประโยชน์ และอุปสงค์ในสังคมดังกล่าว ความแตกต่างเช่นนี้ส่งผลทำให้เกิดความสลับซับซ้อนในการตัดสินใจของงานวิจัย แต่การละเลยถึงเหล่านี้ก็อาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ขาดความรับผิดชอบได้เช่นกัน

นอกจากนี้ ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์ ยังได้เสนอประเด็นปัญหาทางจริยธรรมที่สำคัญในงานวิจัยประเมินผลไว้ 3 ประเด็นดังนี้

1) อัตราส่วนระหว่างความเสี่ยงภัยของตัวการกับประโยชน์ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการสาธารณะ การคำนวณอัตราส่วนดังกล่าวจัดได้ว่าเป็นประเด็นปัญหาสำคัญยิ่งในการวิจัยประเมินผลในลักษณะของการทดลอง การกล่าวอ้างถึงเพียง "เพื่อประโยชน์ต่อมนุษยชาติ" หรือ "เพื่อสนองต่อความสนใจใคร่รู้ของนักวิชาการ นักบริหาร และนักปฏิบัติ" ย่อมไม่ใช่ข้ออ้างหรือเหตุผลที่เพียงพอต่อการจะยอมให้นักบริหาร นักปฏิบัติ และนักวิจัยสามารถละเลยต่อสิทธิของประชาชนหรือตัวการ ยิ่งไปกว่านั้น นโยบาย/แผนงาน/โครงการไม่ว่าจะสำคัญเพียงใดก็ย่อมมีน้ำหนักไม่เพียงพอที่จะใช้เป็นข้ออ้างสำหรับแลกเปลี่ยนกับการก่อให้เกิดความสูญเสียชีวิตหรือสุขภาพของตัวการ

2) ความยินยอมพร้อมใจของตัวการ ตามทฤษฎีของบัมรินด์ (Baumrind, 1972) หลักการข้อนี้เป็นหลักจริยธรรมที่สำคัญที่สุดและถูกละเมิดบ่อยครั้งที่สุดเช่นกัน กล่าวได้ว่าหลักจริยธรรมขั้นมูลฐานในการวิจัยก็คือการให้โอกาสแก่ประชาชนหรือตัวการที่ถูกกำหนดไว้ภายใต้ นโยบาย/แผนงาน/โครงการสาธารณะ ได้แสดงความยินยอมพร้อมใจที่จะเข้ามีส่วนร่วม โดยปราศจากการบังคับหรือข่มขู่ด้วยประการใด ๆ การแสดงความยินยอมพร้อมใจดังกล่าวจะมีผลสมบูรณ์ก็เฉพาะภายหลังจากที่ตัวการได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการทดลองหรือการขยายผล นโยบาย/แผนงาน/โครงการสาธารณะอย่างถูกต้องและเพียงพอแล้วเท่านั้น และนักวิจัยควรมีบทบาทสำคัญในการปกป้องสิทธิเสรีภาพของตัวการ และในการป้องกันภัยอันตรายอันอาจเกิดขึ้นจากนโยบาย/แผนงาน/โครงการ โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับผู้รับผิดชอบต่อนโยบาย/แผนงาน/โครงการ

3) การรักษาความลับของตัวการ ข้อมูลต่าง ๆ ที่นักวิจัยประเมินผลได้รับจากตัวการ จำเป็นต้องเก็บรักษาเป็นความลับเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากบุคคลผู้ไม่ปรารถนาติดต่อตัวการหรือต่อนโยบาย/แผนงาน/โครงการนั้น อย่างไรก็ตาม นักวิจัยย่อมต้องตระหนักว่าการเป็นนักวิจัยย่อมไม่ได้รับเอกสิทธิ์ทางการศาลที่จะเลี่ยงการเบิกความหรือไม่ต้องให้การเป็นพยานในชั้นสอบสวนหรือชั้นศาล ปัญหาก็คือในบางกรณีนักวิจัยประเมินผลอาจได้รับหมายเรียกให้เบิกความเป็นพยานในเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมในงานวิจัยประเมินผลโดยไม่อาจปฏิเสธได้ในกรณีดังกล่าว แม้จะเกิดขึ้นน้อยราย แต่นักวิจัยก็ควรตระหนักว่าการรักษาความลับของตัวการย่อมไม่สามารถกระทำได้อย่างเคร่งครัดครบถ้วนเสมอไป ควรกระทำได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นนักวิจัยจึงควรได้ตระหนักและคำนึงถึงอย่างรอบคอบตั้งแต่ขั้นของการวางแผนงานวิจัย

กล่าวโดยสรุป ถึงแม้จะเป็นความจริงที่ว่า นักวิจัยจะไม่สามารถคิดคำนึงได้ล่วงหน้าในทุกประเด็นที่เกี่ยวกับจริยธรรมในงานวิจัย และไม่สามารถเตรียมการป้องกันทุกอุปสรรคได้ก็ตาม แต่การตระเตรียมวางแผนเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในทางจริยธรรมไว้ตั้งแต่ต้นเท่าที่จะเล็งเห็นหรือเท่าที่จะสามารถคาดการณ์ได้ ก็ย่อมมีส่วนช่วยลดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจติดตามมาในภายหลังได้ไม่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักปราชญ์ท่านหนึ่งได้เคยกล่าวเตือนไว้ว่า บุคคลผู้ชาญฉลาดย่อมสามารถเรียนรู้ได้จากความผิดพลาดของบุคคลอื่น

9. จรรยาบรรณนักวิจัยในด้านสังคมสงเคราะห์

วิจิตร ระวิวงศ์ ได้เสนอ จรรยาบรรณนักวิจัยในด้านสังคมสงเคราะห์ จากเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องจรรยาบรรณนักวิจัย เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2538 ไว้ว่า งานสังคมสงเคราะห์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ส่วนที่เป็นศาสตร์คือ งานวิจัย และส่วนที่เป็นศิลป์คือการปฏิบัติการให้บริการ ความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพของภาคปฏิบัติการ และเป็นแนวทางชี้แนะนโยบายสังคม

การวิจัยทางสังคมสงเคราะห์แตกต่างจากการวิจัยทางสังคมศาสตร์ด้านอื่น ๆ ในประเด็นหลัก 2 ประการ คือ จุดมุ่งหมาย และการใช้ผลวิจัย การวิจัยทางสังคมศาสตร์มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ความก้าวหน้าและความเจริญเติบโตทางวิชาการ ส่วนการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์เป็นการศึกษาเฉพาะเรื่องที่มุ่งความสนใจในตัวคน และปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ผลการวิจัยทางสังคมศาสตร์ทั่วไปนำไปใช้ในการกำหนด คิดค้น หรือพัฒนาทฤษฎี แต่ผลการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์นำไปใช้สำหรับการวางแผนให้บริการสังคม ช่วยในการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

สำหรับจรรยาบรรณของนักวิจัยด้านสังคมสงเคราะห์ของไทยยังไม่มีกรอบบัญญัติไว้ แต่ได้นำจรรยาบรรณในงานวิจัย ซึ่งบัญญัติโดยสมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (NASW, 1980, Part I, Section E, หน้า 4) มาพิจารณาดังนี้

- 1) ในงานวิจัยด้านสังคมสงเคราะห์ นักสังคมสงเคราะห์ควรไตร่ตรองให้รอบคอบถึงผลที่อาจเกิดกับมนุษย์
- 2) นักสังคมสงเคราะห์ที่ทำวิจัยควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมในงานวิจัยโดยสมัครใจ และมีความเต็มใจในการให้ข้อมูล นอกจากนี้ผู้ร่วมในงานวิจัยควรได้รับทราบรายละเอียดในการทำวิจัย และไม่ถือเป็นความผิดหากพวกเขาปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลบางประการเนื่องจากเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเป็นเรื่องเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของตน
- 3) นักสังคมสงเคราะห์ที่ทำวิจัยควรปกป้องผู้มีส่วนร่วมในงานวิจัยเมื่อเขามีความรู้สึกอึดอัดทางกายหรือจิตใจ หรือเมื่อจะมีอันตรายเกิดกับผู้มีส่วนร่วมในงานวิจัย

4) ในการวิจัยประเมินผล การให้บริการสังคมสงเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ที่หยิบยกมาคุยกับกลุ่มเป้าหมายควรเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในด้านวิชาชีพเท่านั้น

5) นักสังคมสงเคราะห์ควรภูมิใจในงานวิจัยของตนเองเฉพาะในกรณีที่งานวิจัยนั้นได้กระทำไปเพื่อพยายามพัฒนาความรู้และพัฒนางานวิจัย

โดยสรุป จรรยาบรรณของนักวิจัยด้านสังคมสงเคราะห์โดยหลักการต้องอิงจรรยาบรรณของนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ทั่วไป แต่สิ่งที่เพิ่มเข้ามาคือ การให้ความสำคัญกับมนุษย์เป็นพิเศษ เนื่องจากเรื่องที่วิจัยส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับบุคคลที่มีปัญหา จึงต้องระวังไม่ให้มีการกระทบถึงความรู้สึกหรือศักดิ์ศรีของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการรักษาความลับของเขาเหล่านั้นด้วย

นอกจากนี้ วิจิตร ระวังวงศ์ ได้เสนอให้มีการคำนึงถึงการรักษาจรรยาบรรณตามขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัย เริ่มจาก

บริบทการวิจัย โดยจรรยาบรรณทางวิชาชีพจำกัดให้หัวข้อการวิจัยต้องเป็นเรื่องที่แน่ใจว่าจะสร้างผลกระทบแก่ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยน้อยที่สุด เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้มีปัญหาและมีความอ่อนไหว ดังนั้น การวิจัยหรือทดลองแบบถึงรากถึงโคน (radical) จะไม่มีใครพบในงานวิจัยทางสังคมสงเคราะห์

การเก็บข้อมูล เนื่องจากการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์เกี่ยวกับบุคคลที่มีปัญหาเป็นส่วนใหญ่ การวางแผนในการเก็บข้อมูลจึงมีความจำเป็นมาก ในการสัมภาษณ์ นักวิจัยจะไม่ใช้คำถามนำ หากเป็นวิจัยแบบทดลอง นักวิจัยจะต้องแจ้งวัตถุประสงค์และวิธีทดลองให้ผู้เข้าร่วมในการวิจัยเข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อให้การตัดสินใจเป็นของเขาอย่างแท้จริง และจะไม่มีการปิดบังเพื่อให้ได้ข้อมูล ในประเด็นนี้จะมีผลให้ระเบียบวิธีบางอย่างใช้ไม่ได้กับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยบางคน เช่น การจะจัดบริการ (treatment) แบบrandom อาจมีบางคนไม่พอใจกับบริการที่ได้ จะขอเปลี่ยนกลุ่มหรือไม่ยอมร่วมในการวิจัย เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล นักวิจัยทางสังคมสงเคราะห์จะต้องระมัดระวังเกี่ยวกับการวัดพฤติกรรมและความรู้สึกที่เป็นนามธรรม เพราะเป็นเรื่องที่วัดเป็นตัวเลขได้ยาก วิธีที่ปฏิบัติคือหลีกเลี่ยงการตีค่าความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหาออกมาเป็นตัวเลข แต่ถ้าจำเป็นและหลีกเลี่ยงไม่ได้จะต้องพยายามสร้างเครื่องมือและทดลองใช้จนถูกต้องและแน่ใจก่อนจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัย จะต้องคำนึงถึงกรอบจรรยาบรรณว่านักวิจัยต้องเสนอแนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการ และการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ การเสนอผลวิจัยจะต้องไม่เปิดเผยรายละเอียดส่วนบุคคลผู้มีส่วนร่วมในงานวิจัยและที่สำคัญจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าส่วนใดเป็นความคิดของตน ส่วนใดเป็นของผู้อื่น โดยไม่มีการขโมยความคิดของผู้อื่นมาเป็นของตน

การเผยแพร่ข้อมูล นักวิจัยทางสังคมสงเคราะห์จะต้องหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นผลเสียต่อผู้ด้อยโอกาสที่กำลังต้องการความช่วยเหลือ หรืองานวิจัยที่ตอกย้ำพฤติกรรมของบุคคลที่แตกต่างไปจากปทัสถานของสังคมว่าเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนและไม่พึงปรารถนา อาจมีผลทำให้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยตกเป็นผู้รับเคราะห์กรรมแทนที่จะได้รับความช่วยเหลือ เนื่องจากถูกตราหน้าจากสมาชิกอื่น ๆ ในสังคมว่าเป็นผู้มีความประพฤติไม่เหมาะสม

ในบทความเดียวกัน วิจิตร ระวังวงศ์ ได้กล่าวถึงความขัดแย้งระหว่างจรรยาบรรณกับการวิจัยด้านสังคมสงเคราะห์ โดยอ้างถึง David F. Gillespie (1987) ในบทความเรื่อง "Ethical Issues in Research" กล่าวถึงข้อขัดแย้งสำคัญอันเกิดจากความจำเป็นในการรักษาจรรยาบรรณและการทำวิจัยไว้ดังนี้

1) การรักษาความลับ การเก็บรักษาความลับของผู้มารับคำปรึกษาหรือกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นกฎหมายทางจรรยาบรรณ ซึ่งขัดกับค่านิยมในงานวิจัยเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลให้สังคมรับรู้

2) ความสามารถในการควบคุมชีวิตของปัจเจกชน ผู้รับบริการมีความจำเป็นในการพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ การพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญจะลดทอนอิสระในชีวิตของปัจเจกชน

3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย การวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้มารับบริการบ่อยครั้ง ส่งผลให้ผู้รับบริการจำต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันส่งผลให้ผู้มารับบริการหรือกลุ่มเป้าหมายขาดความเป็นอิสระในพฤติกรรมของตน

4) การเปิดเผยข้อมูลเพื่อทำวิจัยซ้ำ นักวิจัยอาจทำวิจัยซ้ำเพื่อเป็นการตรวจสอบความแน่นอนของผลการวิจัย การทำวิจัยซ้ำนี้จำเป็นต้องมีการเปิดเผยข้อมูลจากงานวิจัยครั้งก่อน ๆ ซึ่งอาจเป็นการขัดต่อจรรยาบรรณเรื่องการเก็บรักษาความลับ

สถานะที่ขัดแย้งก่อให้เกิดความเสี่ยงในงานวิจัยด้านสังคมสงเคราะห์ เพราะกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยด้านสังคมสงเคราะห์ก็คือ ผู้ที่นักสังคมสงเคราะห์ให้ความช่วยเหลือนั่นเอง ดังนั้น ผู้รับบทบาทนักวิจัยทางสังคมสงเคราะห์จึงจำต้องแสวงหาจุดสมดุลระหว่างบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์และนักวิจัย เนื่องจากการดำเนินงานและการตัดสินใจในการวิจัยทุกครั้งหมายถึงการประนีประนอมระหว่างสองบทบาทภายใต้กรอบจรรยาบรรณทางวิชาชีพ

10. จรรยาบรรณนักวิจัย

สุนทร โคมิน ได้กล่าวถึง ปัญหาเรื่องจรรยาบรรณนักวิจัย จากเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องจรรยาบรรณนักวิจัย เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2538 ว่า ในระยะไม่กี่ปีมานี้ เรื่องจรรยาบรรณนักวิจัย ได้เกิดเป็นประเด็นที่มีการพูดกันมาก เพราะว่ามีปรากฏการณ์ที่ไม่ค่อย

ถูกต้องเกิดขึ้นมากมาย เช่น การคัดลอกผลงานของผู้อื่น ฯลฯ ซึ่งสาเหตุหลักของปรากฏการณ์ดังกล่าว พอจะกล่าวได้ว่ามาจากปัจจัยหลักที่ว่าระยะหลังมีการตื่นตัวเรื่องวิจัยมากขึ้น มีผู้ทำวิจัยมากขึ้น และมีการใช้ผลงานวิจัยมากขึ้น ในขณะที่ฐานคุณภาพการวิจัยโดยทั่วไปยังคงอ่อนแอ และสาธารณชนทั่วไปไม่มีความรู้พอที่จะแยกแยะคุณภาพการวิจัยได้ เมื่อนำไปตีความขยายผลและเผยแพร่ ผลกระทบจึงเสียหายและอันตรายมาก เพราะคนเชื่อความเป็นวิชาการและศาสตร์ของการวิจัย จึงพร้อมที่จะเชื่อและยอมรับผลการศึกษาวิจัย

เพื่อส่งเสริมให้มีการแก้ไขปัญหานี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแจ้งให้เห็นว่า ปัญหาเรื่องจรรยาบรรณนักวิจัยเกิดขึ้นได้ที่ตรงไหนอย่างไร? คำตอบคือ ปัญหาเรื่องจรรยาบรรณนักวิจัยสามารถเกิดขึ้นได้จากตั้งแต่ตัวนักวิจัยไปจนถึงแง่มุมและขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการวิจัยทั้งหมด ตั้งแต่การตั้งคำถาม วิธีที่ใช้ในการได้มาซึ่งคำตอบ ขั้นตอนที่ใช้ในการคัดเลือกตัวอย่าง วิธีดำเนินการกับตัวอย่าง วิธีเก็บข้อมูล ชนิดของข้อมูลที่เก็บ วิเคราะห์ รวมไปจนถึงการตีความจากข้อมูล ล้วนแต่สามารถที่จะเกิดปัญหาจรรยาบรรณในการปฏิบัติได้ทั้งสิ้น

สุนทรีย์ โคมิน ได้เสนอจรรยาบรรณนักวิจัย โดยแบ่งหลักสำคัญของจรรยาบรรณนักวิจัยเป็น 4 หัวข้อดังนี้

1) จรรยาบรรณตัวนักวิจัย

1.1 หลักความสามารถและความรับผิดชอบ นักวิจัยต้องมีความสามารถในการทำหน้าที่นักวิจัยที่มีคุณภาพ และมีความรับผิดชอบที่จะทำหน้าที่วิจัยอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ไม่ลำเอียง ตัวอย่างมีมากมายในทุกขั้นตอนการวิจัยที่อาจทำให้ขาดคุณภาพได้ ซึ่งผู้วิจัยสามารถตรวจสอบถามตัวเองได้ในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย ว่าได้ทำดีแล้วหรือยัง และประการสำคัญคือ ผู้วิจัยควรวิจัยในเรื่องที่ตนถนัดในเรื่องที่ตนมีความรู้จริง เพราะเนื้อหาของสาระของขอบเขตที่วิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพของงานวิจัยชิ้นนั้น ต้องระวังอย่าคิดว่า การรู้ขั้นตอนการวิจัย รู้สถิติ จะทำให้ตนสามารถวิจัยในทุกเรื่อง ในทุกสาขาวิชา นี่เป็นจุดอันตราย เพราะทักษะทางวิธีวิจัยแม้จะทำอย่างดีแล้วก็แค่เครื่องมือเท่านั้น หากขาดเนื้อหาสาระหรือองค์ความรู้ในเรื่องที่ศึกษาจริง ก็จะเป็นบ่อเกิดของปัญหาจรรยาบรรณการวิจัยในการวิเคราะห์ตีความสรุปผล และการนำผลงานวิจัยไปใช้ ซึ่งจะสร้างความเสียหายได้มาก

1.2) หลักการสงวนความลับของตัวอย่างวิจัย ข้อมูลบางเรื่องผู้ตกเป็นตัวอย่างวิจัยย่อมไม่อยากจะเปิดเผย เมื่อนักวิจัยได้ให้เขาตอบตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดแล้ว ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะเปิดเผยผู้ตกเป็นตัวอย่าง ไม่ว่าจะโดยวิธีใด

1.3) หลักการให้เกียรติผู้ศึกษาอื่น ๆ ผู้วิจัยต้องเคารพในความคิดและผลการคิดค้นของผู้อื่น ด้วยการไม่คัดลอกงานของผู้อื่นโดยไม่อ้างอิง ซึ่งเป็นข้อกล่าวหาที่ถือเป็นการขโมย

งานของคนอื่น (Plagiarism) การละเมิดหลักนี้ หากเป็นเอกสารที่ได้ตีพิมพ์มีระบุลิขสิทธิ์แล้ว ผู้ถูกละเมิดสิทธิ์สามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายได้

2) จรรยาบรรณการปฏิบัติกรวิจัยที่ใช้คนเป็นตัวอย่างวิจัย

สุนทรี โคมิน ได้อ้างประเด็นปัญหาที่มีการวิจารณ์ว่าผิดจรรยาบรรณของการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการใช้คนเป็นตัวอย่างในการวิจัยของ L.M. Kidder ในหนังสือ Research Methods in Social Relations (1981) โดยจัดเป็น 10 หัวข้อ ดังนี้

- (1) การใช้คนในการศึกษาวิจัยโดยเจ้าตัวไม่รับรู้หรือให้ความยินยอมด้วย
- (2) การบีบบังคับให้เป็นตัวอย่าง (Coercing to participate)
- (3) การไม่ให้จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการวิจัยแก่ตัวอย่าง (Withholding true nature of research)
- (4) การหลอกลวงตัวอย่าง (Deceiving research subjects)
- (5) การทำให้ตัวอย่างกระทำในสิ่งที่ตัวอย่างรู้สึกอายและเสียความรู้สึกเคารพในตัวเอง (Self-respect)
- (6) การละเมิดสิทธิ์ในการตัดสินใจของบุคคลในการวิจัยเกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรมและเปลี่ยนพฤติกรรมคน (Violating right of self-determination)
- (7) การทำให้ตัวอย่างเกิดความเครียดทางกายหรือทางจิต (Subject to physical and mental stress)
- (8) การล่วงละเมิดความเป็นส่วนตัวของตัวอย่าง (Invading privacy)
- (9) การทำให้ตัวอย่างกลุ่มควบคุม (Control group) เสียประโยชน์ (With holding benefits in control group)
- (10) การทำให้ตัวอย่างไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและอย่างมีเกียรติ (Fail to treat with consideration and respect)

3) ความรับผิดชอบต่อตัวอย่างเมื่อเสร็จสิ้นงานวิจัย

ไม่ว่างานวิจัยในระหว่างดำเนินการจะมีการละเมิดผิดจรรยาบรรณการวิจัยหรือไม่ก็ตาม เมื่อเสร็จสิ้นโครงการนักวิจัยมีความรับผิดชอบ หรือมี Obligation ต่อตัวอย่างใน 3 เรื่องหลัก ๆ ต่อไปนี้

3.1) ชี้แจงเพื่อความกระจ่างในธรรมชาติของการวิจัยในโครงการนั้น

(Clarify nature of research)

หากในกระบวนการวิจัย นักวิจัยมีความจำเป็นที่ต้องละเมิดผิดต่อจรรยาบรรณข้อใดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยต้องชี้แจงให้ตัวอย่างได้เข้าใจถึงเหตุผลต่าง ๆ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้ว เพื่อจะได้รักษาไว้ซึ่งความไว้วางใจและความเชื่อถือในนักวิจัยสังคมศาสตร์

3.2) **ขจัดผลกระทบทางลบจากการเป็นตัวอย่าง (Remove harmful after-effects)**

หากในกระบวนการวิจัย ตัวอย่างต้องประสบกับผลลบจากเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ผู้วิจัยมีความรับผิดชอบต้องทำความเข้าใจและหาทุกวิถีทางที่จะขจัดผลกระทบทางลบเหล่านั้นในตัวอย่างให้หมดไป

3.3) **การปกป้องรักษาความลับของตัวอย่าง (Maintain anonymity and confidentiality)**

เรื่องการรักษาความลับของตัวอย่าง ถือเป็นจรรยาบรรณสำคัญมากที่สุดเรื่องหนึ่งของนักวิจัย และเป็นสิ่งที่นักวิจัยต้องคำนึงถึงในทุกขั้นตอนของการวิจัย ตั้งแต่ข้อมูลดิบไปถึงขั้นวิเคราะห์รายงานและตีพิมพ์ แม้วิญญูณนักวิจัยคือการศึกษาความเป็นจริง แต่ในเวลาเดียวกันนักวิจัยก็ต้องปกป้องตัวบุคคลด้วย

3.4) **จรรยาบรรณในการใช้ผลงานวิจัย**

นอกจาก เรื่องจรรยาบรรณที่เกิดขึ้นในกระบวนการระหว่างที่นักวิจัยดำเนินการวิจัยจนจบขั้นตอนแล้ว นักวิจัยยังต้องมีความรับผิดชอบในการป้องกันไม่ให้เกิดการใช้ผลงานวิจัยของเขาในทางที่ไม่ถูก อย่่างไรก็ดี แม้ว่าทุกคนจะเห็นพ้องต้องกันถึงความสำคัญขงเรื่องนี้ คำตอบว่าจะทำอย่างไรนั้นยังไม่มีข้อยุติ

การใช้ผลงานวิจัยในทางที่ผิดเกิดขึ้นได้หลายทาง ดังนี้

- (1) การแปลผลงานวิจัยไปใช้เพื่อทำลาย (Misuse for aggression)
- (2) การอธิบายตีความผลงานวิจัยศึกษาปัญหาสังคมอย่างผิด ๆ ตามความสนใจและผลประโยชน์ที่ตนจะได้ตามมา (Misuse in explaining social problems)
- (3) การอธิบายตีความการศึกษาความแตกต่างกันของกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง (Misuse in explaining group differences)
- (4) การใช้ผลวิจัยเพื่อการเอาเปรียบ (Misuse for exploitation)
- (5) การใช้ผลวิจัยเพื่อการก้าวก่ายแทรกแซงในทางการเมืองของกลุ่มวัฒนธรรมอื่น ๆ /หรือชาติอื่น ๆ (Misuse in the political life of other cultural groups or nations)

11. จรรยาบรรณของนักมานุษยวิทยา

จวีวรรณ ประจวบเหมาะ ได้ศึกษาจรรยาบรรณนักมานุษยวิทยาของสมาคม นักมานุษยวิทยาอเมริกัน (American Anthropological Association - AAA) ไว้ดังนี้

จากหลักฐานที่มีอยู่ พบว่าสมาคมมานุษยวิทยาอเมริกัน (The Council of the American Anthropological Association) ได้มีประกาศเรื่องปัญหาจรรยาบรรณเป็นครั้งแรกในเดือนมีนาคม 1967 ซึ่งในตอนแรกของการประกาศได้อธิบายถึงลักษณะความสนใจของมานุษยวิทยาที่เกี่ยวกับสภาพของมนุษย์ในกาลเทศะต่าง ๆ ที่จะต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันในทางวิชาการ ฉะนั้นเป็นเรื่องจำเป็นที่นักวิชาการจะต้องมีโอกาสที่จะศึกษากลุ่มชนและวัฒนธรรมต่าง ๆ เผยแพร่และอภิปรายรายงานวิจัยอย่างเปิดเผย แต่ในขณะเดียวกันต้องรับผิดชอบในการปกป้องความเป็นส่วนตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ศึกษาและที่ช่วยเหลือในงานวิจัยด้วย

ในประกาศได้กล่าวถึงจรรยาบรรณใน 3 เรื่อง คือ เรื่องเสรีภาพในการทำวิจัย การรับเงินทุนสนับสนุนการวิจัย และการทำงานในหน่วยงานราชการของสหรัฐ ซึ่งจะเห็นว่าเป็นประกาศจรรยาบรรณที่มีลักษณะแตกต่างไปจากประกาศจรรยาบรรณของสมาคมมานุษยวิทยาประยุกต์ (Society for Applied Anthropology - SAA) เพราะในส่วนหนึ่งเป็นการให้แนวนโยบาย และจะให้ความสำคัญกับเสรีภาพในการทำวิจัยกับการเผยแพร่งานวิจัยมาก

ลักษณะที่น่าสนใจของประกาศจรรยาบรรณฉบับนี้ ซึ่งไม่มีการกล่าวถึงในจรรยาบรรณของ SAA ก็คือการกำหนดให้มีความระมัดระวังในเรื่องสถาบันที่จะขอทุนวิจัยด้วย แต่ไม่ได้กล่าวถึงข้อควรปฏิบัติที่มีต่อผู้ให้ข้อมูลในภาคสนาม ยกเว้นแต่จะให้ปกป้องในตอนเผยแพร่ ซึ่งรายละเอียดในเรื่องนี้มาปรากฏในประกาศพฤษภาคม 1971 และได้มีการแก้ไขจนถึงพฤศจิกายน 1976 เพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพราะในการทำงานวิจัยของนักวิจัยมานุษยวิทยานั้นมีความรับผิดชอบหลายด้าน คือ กับกลุ่มคนที่ศึกษา กับทางวิชาการ ต่อส่วนรวม และต่อผู้ให้ทุน ซึ่งบางครั้งอาจขัดแย้งกัน ทำให้ตัดสินใจยากว่าจะเลือกด้านใดก่อน

1) ความสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่ศึกษา

สมาคมมานุษยวิทยาอเมริกันกำหนดว่า การรักษาประโยชน์ของกลุ่มคนที่ศึกษาต้องเป็นเรื่องที่มาเป็นอันดับแรก นักมานุษยวิทยาต้องพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในอำนาจของตนเอง ปกป้องสวัสดิภาพทั้งทางกาย ทางใจ และทางสังคม รวมทั้งการรักษาเกียรติภูมิและความเป็นส่วนตัวของกลุ่มคนที่ศึกษา โดยที่ในกระบวนการทำวิจัย นักมานุษยวิทยาต้องอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้เป็นที่ล่วงรู้ของผู้ให้ข้อมูล และหากข้อมูลได้มาด้วยความไว้วางใจ ก็จะต้องดูแลปกป้องสิทธิประโยชน์และความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูล และการปกปิดชื่อตัวและชื่อเสียงของผู้ให้ข้อมูลก็เป็นสิ่งสำคัญ ในกรณีที่มีการถ่ายรูป บันทึกเสียง ควรถามความสมัครใจก่อน

นอกจากนั้นนักมานุษยวิทยา ไม่ควรจะเอาเปรียบผู้ให้ข้อมูลแต่เพียงฝ่ายเดียว ควรมีการตอบแทนความช่วยเหลือในลักษณะที่เหมาะสม และควรอธิบายผลกระทบที่อาจจะเกิดจากการวิจัย ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อาจอยู่ในข่ายโดนผลกระทบเท่าที่จะทำได้และถ้าเป็นไปได้ ควรให้กลุ่มคนที่ศึกษาเข้าถึงผลงานวิจัยที่เสร็จสิ้นแล้ว

อนึ่ง นักมานุษยวิทยาควรตระหนักว่าในการที่ไปทำงานวิจัยในต่างประเทศพบว่า ในประเทศที่ไปศึกษามีวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีระบบคุณค่าความต้องการที่แตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้การรักษาจรรยาบรรณยากขึ้นไปอีก

2) ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

นอกเหนือจากกลุ่มคนที่ศึกษาแล้ว นักมานุษยวิทยาควรต้องรับผิดชอบต่อส่วนรวมด้วย คือผู้ที่จะใช้ประโยชน์จากงานของนักมานุษยวิทยา ซึ่งนักมานุษยวิทยาจะต้องรับผิดชอบต่อที่จะเผยแพร่ผลงานที่มีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริง บิดเบือนข้อเท็จจริงให้กับสาธารณชน ไม่ใช่จำกัดเฉพาะบุคคลบางคนหรือบางกลุ่มเท่านั้น และในการถกเถียงในที่สาธารณะ นักมานุษยวิทยาควรชื่อตรงในเรื่องคุณสมบัติและข้อจำกัดในความชำนาญเฉพาะทางมานุษยวิทยา ไม่แอบอ้างจนเกินเลย

3) ความรับผิดชอบต่อสาขาวิชา

ในแก่นักมานุษยวิทยาไม่ควรทำวิจัยลับหรือทำวิจัยไม่อาจจะเผยแพร่ข้อมูลได้ จึงสมควรวิพากษ์ประสงค์ของผู้ให้ทุนให้ถี่ถ้วน ฉะนั้นในการดำเนินการวิจัยนักมานุษยวิทยาจะต้องทำงานด้วยความซื่อตรง เข้าใจเจ้าของทุนให้ถ่องแท้และปกป้องผู้ให้ข้อมูล จนไม่ทำให้เกิดความล่อแหลมต่อการทำวิจัยในอนาคตของตนเองหรือผู้อื่นในสาขาวิชา และในการเสนอผลงานจะต้องไม่แอบอ้างงานผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

4) ความรับผิดชอบต่อผู้ให้ทุนวิจัย

นักมานุษยวิทยาควรชื่อตรงต่อผู้ให้ทุนในเรื่องคุณสมบัติความสามารถและวัตถุประสงค์และความระมัดระวังในการที่จะสร้างพันธะสัญญาที่ขัดต่อจรรยาบรรณของวิชาชีพ หมายความว่านักมานุษยวิทยาจำเป็นที่จะต้องขอให้ผู้ให้ทุนเปิดเผยแหล่งเงินทุน วัตถุประสงค์ของผู้ให้ทุน และความรับผิดชอบในการเผยแพร่ผลงานวิจัย

ในประกาศจรรยาบรรณล่าสุดแยกเป็นความรับผิดชอบในแต่ละด้านเหมือนในสมัยก่อนและยังยืนยันหยัดว่า เมื่อมีข้อขัดแย้งในเรื่องการรับผิดชอบ จะต้องเลือกประโยชน์ของกลุ่มที่เราศึกษาก่อน และต้องไม่เปิดเผยตัวผู้ให้ข้อมูลกับเรา แต่ได้ตอกย้ำเพิ่มเติมว่านักมานุษยวิทยาควรตระหนักว่าเราเป็นหนี้บุญคุณต่อสังคมที่เราศึกษา ซึ่งเราควรพยายามหาทางตอบแทน นอกจากนั้นมีแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับให้คำมั่นถึงนัยยะทางสังคมและการเมืองของข้อมูลที่เผยแพร่ด้วย นอกเหนือจากความถูกต้องของข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับเผยแพร่งานวิจัย และในเรื่องความรับผิดชอบ

ขอต่อสาขาวิชาการได้เพิ่มเติมข้อควรปฏิบัติของนักมานุษยวิทยาที่ทำงานข้ามสาขาวิชาว่าต้องรับรู้และถือปฏิบัติเกี่ยวกับข้อกำหนดของสาขาวิชาเกี่ยวข้องนั้นด้วย ส่วนข้อกำหนดอื่น โดยสาระแล้วคงเดิม เพียงแต่ปรับข้อความให้ชัดเจนและรัดกุมขึ้นเท่านั้น

สรุปลักษณะพัฒนาการของจรรยาบรรณตามประกาศของสมาคมมานุษยวิทยาอเมริกัน และสมาคมมานุษยวิทยาประยุกต์ได้ดังนี้ คือ

(1) จะมีพัฒนาการจากความเป็นนามธรรมมาสู่การเป็นรูปธรรม โดยมีข้อกำหนดชัดเจนมากขึ้น แม้กระนั้นก็ตาม จรรยาบรรณเหล่านี้มักจะเป็นแนวทางแบบกว้าง ๆ มากกว่าที่จะกำหนดในรายละเอียด และเริ่มพัฒนาไปสู่บรรทัดฐานเดียวกันมากขึ้น

(2) จะมีข้อกำหนดเฉพาะด้านมากขึ้น โดยจัดตามกลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบคือกลุ่มคนที่ศึกษา รวบรวม (สาธารณะ) สาขาวิชา (เพื่อนร่วมวิชาชีพ) เจ้าของทุนวิจัย และนักศึกษา โดยที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มคนที่ศึกษามากที่สุด เพราะหากมีข้อขัดแย้ง จะกำหนดให้เลือกประโยชน์ของกลุ่มคนที่ศึกษาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องปกป้องผู้ให้ข้อมูล

(3) จรรยาบรรณในการวิจัยจะครอบคลุมตั้งแต่ การเข้าถึงกลุ่มคนที่ศึกษาด้วยการเปิดเผยตัวเองตามความเป็นจริงไปจนถึงการปกป้องสิทธิส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูล

(4) การพัฒนาการจรรยาบรรณเหล่านี้เป็นไปอย่างเนิ่นนานมาก และเป็นช่วงเวลาเหตุการณ์สำคัญ เช่น หลังสงครามโลก หลังสงครามเวียดนาม ซึ่งทำให้มีข้อสันนิษฐานว่า เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้น่าจะมีส่วนกระตุ้นทำให้สมาคมมานุษยวิทยาอเมริกันต้องหันมาทบทวนจรรยาบรรณ ส่วนการแก้ไขจรรยาบรรณในปี 1971 น่าจะเป็นผลมาจากการที่นักมานุษยวิทยาอเมริกันที่มาทำวิจัยในประเทศไทยบางคนถูกร้องเรียนว่าได้ทำงานวิจัยเพื่อประโยชน์ของรัฐบาลไทยในการปราบปรามคอมมิวนิสต์ ในปี 1970 ทำให้สมาคมฯ ต้องตั้งกรรมการจรรยาบรรณสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม ในระยะหลังจะมีการแก้ไขประกาศจรรยาบรรณถี่ขึ้น แต่การแก้ไขมักจะเป็นการเพิ่มเติมให้สมบูรณ์มากกว่าที่จะแก้ไขสาระสำคัญ

(5) ลักษณะการกำหนดจรรยาบรรณของสมาคมนักมานุษยวิทยาอเมริกันมีพื้นฐานมาจากระบบค่านิยมของวัฒนธรรมอเมริกัน เช่น "สิทธิส่วนบุคคล" ผนวกกับวิธีการทางมานุษยวิทยา ที่ต้องอาศัยความไว้วางใจจากผู้ให้ข้อมูลสูง และชุมชนที่ศึกษามีขนาดเล็ก ทำให้การปกปิดชื่อชุมชน หรือบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ

ทั้งนี้ ได้นำเสนอประสบการณ์และปัญหาในทางปฏิบัติของนักมานุษยวิทยาทั้งไทยและต่างประเทศ เสนอเป็นประเด็นตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ดังนี้

(1) ทุนวิจัย : จะต้องรู้ว่าแหล่งทุนวิจัยมาจากไหน เช่น ไม่ใช่งบลับสำหรับนักมานุษยวิทยาไทย เรื่องนี้อาจไม่เป็นปัญหามากนัก แต่อาจจะเป็นปัญหาได้หากบริษัทธุรกิจมาวิจัยเพื่อโฆษณา ทำให้ข้อมูลถูกใช้ไปในภาคธุรกิจ ซึ่งเรื่องนี้คงต้องมีการถกเถียงให้ชัดเจน ในบางกรณีก็อาจมีปัญหาก็เรามองไม่เห็นล่วงหน้า เช่นถ้าทำวิจัยเกี่ยวกับการบุกเบิกพื้นที่ป่าด้วยเจตนาดีว่าอาจจะได้ข้อเท็จจริงนำไปสู่การวางแผนแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม แต่หากหน่วยงานที่ว่าจ้างนำข้อมูลไปใช้ในทางที่ทำให้กลุ่มคนที่ถูกศึกษาเดือดร้อน เช่น อาศัยข้อมูลไปใช้ไล่พวกเขาให้ออกจากป่า เขาควรจะต้องรับผิดชอบเรื่องนี้อย่างไรบ้าง

(2) การเก็บข้อมูล

ประเด็นแรกที่ประกาศจรรยาบรรณฯ เน้นคือ การแสดงตัวอย่างเปิดเผยต่อบุคคล กลุ่มบุคคล หรือชุมชนที่ศึกษาว่าเป็นใคร มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาอย่างไรและได้เงินทุนจากที่ใด เพราะนอกจากเป็นหลักการที่น่าจะถูกต้อง เพราะมีพื้นฐานอยู่บนสามัญสำนึกของการเป็นมนุษย์ที่ไม่หลอกลวงอยู่แล้ว ยังมีผลต่อความไว้วางใจด้วย หากเราเริ่มต้นด้วยการโกหกและปลอมแปลงตัวเอง อาจจะได้รับ ความไว้วางใจในระยะสั้น แต่เมื่อเขา รู้ความจริงก็จะหมดความไว้วางใจ

อย่างไรก็ตาม เมื่อมาถึงภาคปฏิบัติก็อาจจะเป็นปัญหาว่าจะทำอย่างไรถึงจะเหมาะสม อย่างเช่นเข้าไปศึกษาในหมู่บ้าน การที่จะบอกว่าเป็นนักมานุษยวิทยาจะมาทำการวิจัยเรื่องเอกลักษณ์ชาติพันธุ์ของมลายู-มุสลิมด้วยทุนอีสต์เวสต์เซ็นเตอร์ ทุกสิ่งที่เปิดเผยตัวเองดูเหมือนว่าไม่เป็นที่เข้าใจของชาวบ้านก็ต้องดัดแปลงเป็นว่าเป็นนักศึกษาเรียนอยู่ต่างประเทศ เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น ซึ่งเรื่องที่พูดเป็นเรื่องจริงหากแต่ไม่ได้เปิดเผยทั้งหมดจะเข้าข่ายผิดจรรยาบรรณหรือไม่

ในทัศนะของผู้เขียน การเปิดเผยตัวเอง ไม่น่าจะผิดจรรยาบรรณ เพราะมีพื้นฐานอยู่บนความเป็นจริง เพียงแต่พยายามนำเสนอในลักษณะที่เป็นที่เข้าใจได้ง่าย แต่นักมานุษยวิทยาท่านอื่นอาจจะมีความคิดเห็นเป็นอย่างอื่น ซึ่งน่าจะถกเถียงกันด้วยกันด้วยเหตุผลได้ในกรณีที่ยากให้เกิดความชัดเจนในเรื่องการปฏิบัติที่สอดคล้องกับจรรยาบรรณ

นอกจากการแสดงตัวแล้วก็อาจจะมีปัญหาเรื่องการเอาเปรียบ ซึ่งก็พูดยากว่าอย่างไรจะเอาเปรียบ เพราะจะต้องศึกษากลุ่มคนเป็นจำนวนมาก ไม่อาจตอบแทนได้ทุกคน ซึ่งในบางครั้งอาจจะตอบแทนแบบรวม ๆ ที่เขาจะใช้ประโยชน์ได้ เช่น ให้ของใช้หรือเงินสำหรับวัดหรือมัสยิด การสร้างห้องสมุดให้โรงเรียนของชุมชน เป็นต้น

อีกเรื่องหนึ่งที่ไม่ได้กำหนดในจรรยาบรรณ คือ การรักษาสัญญากับกลุ่มบุคคล หรือบุคคลที่ถูกศึกษา เช่น บอกว่าเขียนเสร็จแล้วส่งหนังสือไปให้ แต่ไม่ได้ส่งไปให้เขา ซึ่งหากพิจารณาโดยสามัญสำนึกแม้ไม่ได้กำหนดในจรรยาบรรณก็น่าจะรักษาสัญญานั้น เพราะมิใช่

เป็นเรื่องจริยธรรมเท่านั้น แต่จะส่งผลกระทบต่อการวิจัยของตัวเอง และคนอื่นในภายหน้า ซึ่งก็เข้าข่ายผิดจรรยาบรรณต่อวิชาชีพหรือสาขาวิชา

(3) การวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงาน

ตามข้อกำหนดจรรยาบรรณนักมานุษยวิทยาต้องรับผิดชอบต่อวิชาการ ด้วยการเสนอข้อเท็จจริงและไม่ทำให้รายงานมีสีสันจนเกินความจริง ในเรื่องนี้การปฏิบัติคงจะเป็นไปได้ไม่ยากนัก เพราะนักมานุษยวิทยา โดยปกติจะต้องถูกฝึกให้เคร่งครัดในเรื่องนี้อยู่แล้ว และในเรื่องการเขียนรายงานก็สามารถจะปกปิดชื่อได้ ตั้งแต่ชื่อชุมชน เครือผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่การปกปิดชื่อดังกล่าวอาจจะเป็นปัญหาได้ เมื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่เคยได้มีผู้ศึกษาแล้ว และผู้ศึกษาค้นเดิมใช้ชื่อจริงของหมู่บ้าน หากเราใช้ชื่อปลอมผู้อ่านก็จะไม่รู้ว่าเป็นที่เดียวกัน

(4) การเผยแพร่

ตามจรรยาบรรณที่กำหนดให้นักมานุษยวิทยาควรให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มาศึกษาได้เห็นหรืออ่านงานที่ตีพิมพ์ด้วย ในภาคปฏิบัติอาจจะมีปัญหาได้บ้าง เพราะหากเรื่องที่ศึกษาพาดพิงถึงความขัดแย้งในหมู่บ้าน อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งสูงขึ้นก็ได้ เพราะต่างก็รู้ว่าอีกฝ่ายคิดอย่างไรจากงานวิจัยเรื่องนี้ จึงน่าจะมีการถกเถียงกันให้รอบคอบ เพราะว่ามีทั้งผลดีและผลเสีย

บทที่ 3

การร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

1. การพิจารณาจรรยาบรรณนักวิจัย

คณะกรรมการร่างจรรยาบรรณนักวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

1. นายปราโมทย์ ประสาทกุล	ประธานคณะกรรมการ
2. นายจุมพล สวัสดิการ	ผู้ทำงานและที่ปรึกษา
3. นายประชัย เปี่ยมสมบูรณ์	ผู้ทำงาน
4. นางวิจิตร ระวังวงศ์	ผู้ทำงาน
5. นายอรรถจินดา ดีผดุง	ผู้ทำงาน
6. น.ส.ฉวีวรรณ ประจบเหมาะ	ผู้ทำงาน
7. ร.อ.หญิงวาสนา อิมเอม	ผู้ทำงาน
8. น.ส.รจิต มหาวิหกันนท์	ผู้ทำงานและเลขานุการ
9. นางจงหทัย อมรพัฒน์กุล	ผู้ทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ได้ประมวลข้อคิดเห็นและรายละเอียดต่าง ๆ จากการทบทวนวรรณกรรม และได้ร่างจรรยาบรรณนักวิจัยในเบื้องต้นไว้ 9 ข้อ ดังนี้

1. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อผู้ร่วมงานวิจัย และสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ พืช หรือสิ่งอื่น ๆ

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ พืช หรือสิ่งของจะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับคน จะต้องไม่ทำให้เกิดการล่วงละเมิดสิทธิของบุคคล และทั้งการศึกษาเกี่ยวกับคนและสิ่งมีชีวิตอื่นจะต้องไม่ดำเนินการในลักษณะผิดหลักจริยธรรม

2. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อข้อตกลงในงานวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัยและผลสืบเนื่องจากการวิจัย

นักวิจัยพึงปฏิบัติตามข้อตกลงในงานวิจัยอย่างครบถ้วน ด้วยความตั้งใจที่จะทำงานให้ได้ผลดีที่สุดตามศักยภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการและคำนึงถึงผลเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้จากผลงานวิจัย

3. นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะทำวิจัย

นักวิจัยควรวิจัยในเรื่องที่ตนเองถนัดและมีความรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ และป้องกันปัญหาการวิเคราะห์ตีความสรุปผลที่ผิดพลาด อันก่อให้เกิดความเสียหายที่จะตามมาในภายหลัง

4. นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์และซื่อตรง

นักวิจัยพึงละเว้นการขโมยความคิดของผู้อื่น หรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นโดยไม่อ้างอิง มีความซื่อสัตย์ต่อผู้ร่วมงานวิจัยและมีความซื่อสัตย์ในการแสวงหาทุนเพื่อวิจัย

5. นักวิจัยต้องหลีกเลี่ยงความลำเอียงหรืออคติในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์และตีความข้อมูล

นักวิจัยพึงตระหนักว่าในการเก็บข้อมูลหรือวิเคราะห์ข้อมูล อคติส่วนตัว หรืออคติทางวิชาการอาจส่งผลให้มีการเลือกสรรข้อมูล ทำให้เกิดผลเสียต่องานวิจัยได้ นักวิจัยพึงระมัดระวังและมีมาตรการป้องกันมิให้เกิดปัญหาดังกล่าว

6. นักวิจัยต้องมีความใจกว้าง รับผิดชอบ และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

นักวิจัยพึงมีใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยของตนให้ถูกต้อง

7. นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์

นักวิจัยต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลยและขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ นักวิจัยพึงถือเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องอธิบายจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการวิจัยให้กับบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาอย่างไม่หลอกลวงหรือบีบบังคับ และต้องได้รับความยินยอมด้วยความสมัครใจจากกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา

8. นักวิจัยต้องมีจิตสำนึกต่อสังคม

นักวิจัยควรทำการวิจัยด้วยจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังสติปัญญา เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และเพื่อความเจริญและประโยชน์สุขต่อสังคม

9. นักวิจัยต้องไม่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่มีชอก

นักวิจัยควรนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในทางวิชาการและสังคมอย่างแท้จริง ต้องไม่นำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อการทำลายผู้อื่น เพื่อการเอาเปรียบ เพื่อประโยชน์ทางการเมือง หรือเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ในทางมิชอบให้แก่ตนเองและหมู่คณะ

2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

เพื่อให้การยกย่องจรรยาบรรณนักวิจัยเป็นไปโดยครอบคลุมสาขาวิชาการต่าง ๆ และเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากนักวิชาการสาขาต่าง ๆ จึงได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาร่างจรรยาบรรณนักวิจัย เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2540 ณ โรงแรมมารวยการ์เด็น กรุงเทพฯ โดยมีผู้แทนจากคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาวิชาการต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนจากสถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุมจำนวน 44 คน ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมได้พิจารณาการใช้ถ้อยคำ ดีความ ความหมายแต่ละคำที่ระบุไว้ในจรรยาบรรณแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งได้อภิปรายถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติและเสนอแนะวิธีแก้ไขรวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขร่างจรรยาบรรณนักวิจัย ดังนี้

- 1) ควรจะจัดเรียงจรรยาบรรณแต่ละข้อว่ามีเนื้อหาสาระ มีน้ำหนักใกล้เคียงกัน หรือแยกประเภทตามระดับ เช่น ห้ามเด็ดขาด ควรจะตระหนัก เป็นต้น
- 2) ควรเน้นเฉพาะเรื่องสำคัญ ๆ ที่จะเป็นเครื่องกระตุ้นเตือนใจอยู่ตลอดเวลา ส่วนอื่นที่ลำคูลงมา ก็อาจจะนำไปไว้ในระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เช่น ระเบียบการให้ทุน ข้อบังคับ ข้อกำหนดในการตีพิมพ์ผลการวิจัย
- 3) ควรปรับถ้อยคำจรรยาบรรณแต่ละหัวข้อให้เห็นเด่นชัดว่าเป็นจรรยาบรรณ ของนักวิจัย เพื่อการประชาสัมพันธ์ให้นักวิจัย และคนทั่วไปมองเห็นว่าเป็นเรื่องของนักวิจัยโดยตรง
- 4) หลังจากยกย่องปรับแก้เรียบร้อยแล้ว ควรจะส่งจรรยาบรรณนักวิจัยนี้ให้นักวิจัยทั่วประเทศได้รับทราบว่ามีจรรยาบรรณนักวิจัยเกิดขึ้นแล้ว และเพื่อจะได้รับความคิดเห็นกลับมาปรับปรุงอีกครั้ง ก่อนที่จะประกาศเป็นจรรยาบรรณนักวิจัยของประเทศ โดยไม่เน้นสาขาใดสาขาหนึ่ง
- 5) ควรนำจรรยาบรรณนักวิจัยไปใช้เป็นกรอบการพิจารณานักวิจัยดีเด่น คือ ก. พิจารณาคุณสมบัติเบื้องต้น ข. คุณภาพหรือมาตรฐานของนักวิจัย ค. พันธกิจหรือความรับผิดชอบต่อสังคมของนักวิจัย
- 6) สภาวิจัยแห่งชาติน่าจะหวังผลต่อไปในการให้หน่วยงานต่าง ๆ ขยายผลเป็นจรรยาบรรณของนักวิจัยของแต่ละสาขา ไปแตกลูกออกไป หรือให้แต่ละหน่วยงานขยายผลต่อไป
- 7) ควรมีการจัดตั้งแกนกลางที่เป็นองค์กรควบคุมระดับชาติ และสถาบันต่าง ๆ

ที่ทำการวิจัยควบคุมเรื่องงานวิจัย ให้ใช้จรรยาบรรณนี้ในการควบคุมการวิจัยในสถาบัน ให้อยู่ในกรอบนี้ คณะกรรมการระดับชาตินี้ควรเป็นกรรมการที่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบควบคุมได้เท่าที่กำหนดไว้

- 8) ควรกระตุ้นสนับสนุนให้ใช้จรรยาบรรณตั้งแต่ระดับนักเรียน นักศึกษาจนถึงนักวิจัย
- 9) ควรจะมีระเบียบข้อบังคับทั้งทางบวกและลบ ควบคู่กันไปด้วย นักวิจัยใดทำดี ก็ควรจะได้รับ การส่งเสริมยกย่อง เช่น นักวิจัยดีเด่น เมธีวิจัยของสกว. และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ควรมีกรอบรับเรื่องต่อไป เช่นอาจกำหนดมาตรฐานในการตรวจสอบ ใครเป็นผู้รับผิดชอบ บังคับใช้อย่างไร

3. การขอรับข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างจรรยาบรรณนักวิจัยจากนักวิจัย

คณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยได้ประมวลความเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในประเด็นต่าง ๆ และถ้อยคำที่ควรจะใช้ระบุในจรรยาบรรณแต่ละข้อ โดยประมวลและเรียบเรียงใหม่ให้กระชับรัดกุม ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยยังคงเนื้อหาจรรยาบรรณนักวิจัย 9 ประการ และดำเนินการขอรับข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะจากนักวิจัย โดยจัดพิมพ์เป็นแผ่นพับประกอบด้วย รายละเอียดของโครงการจรรยาบรรณนักวิจัย จรรยาบรรณนักวิจัย 9 ประการ และส่วนของแบบแสดงความคิดเห็น เพื่อนำมาประมวลร่างจรรยาบรรณนักวิจัย ซึ่งเป็นคำถามเปิดให้แสดงความคิดเห็น และจัดส่งให้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการส่งแบบสอบถาม คือ นักวิจัยที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักวิจัยแห่งชาติ ของสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยนักวิจัยหลายระดับ ตั้งแต่ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ ระดับกลาง นักวิจัยรุ่นใหม่ หลากหลายประสบการณ์ และสาขาวิชาการ สังกัดสถาบันการศึกษา หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งครอบคลุมสาขาวิชาการทั้ง 10 สาขาของสภาวิจัยแห่งชาติ รวมทั้งกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาวิชาการต่าง ๆ ทุกท่าน รวมจำนวนทั้งสิ้น 7,000 ฉบับ โดยมีรายละเอียดของแบบสอบถาม ดังนี้

ร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

การวิจัย คือ กระบวนการค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อตอบประเด็นที่สงสัย โดยมีระเบียบวิธีอันเป็นที่ยอมรับในศาสตร์แต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีดังกล่าวจึงครอบคลุมทั้งแนวคิด มโนทัศน์และวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ในประวัติศาสตร์การพัฒนารองคความรูของมนุษยชาติ การวิจัยเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและการวิจัยยังมีความสำคัญต่อการวางแผนและการกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมอีกด้วย เพราะผลงานวิจัยที่มีคุณภาพดีจะเอื้อต่อความเข้าใจสถานะและสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจวางมาตรการที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ แต่ผลงานวิจัยจะมีคุณภาพดีมาน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับตัวนักวิจัยว่ามีความสามารถ เชี่ยวชาญ มุ่งมั่นในเรื่องที่ศึกษา และได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยอย่างมีคุณภาพอย่างไรบ้าง งานวิจัยที่ด้อยคุณภาพจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม หากเผยแพร่ออกไป อาจจะเป็นผลเสียมากกว่าผลดีต่อแวดวงวิชาการหรือสังคมโดยทั่วไป และในการดำเนินการวิจัย นักวิจัยควรตระหนักว่า "จรรยาบรรณ" ในการวิจัยก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีวิจัยด้วย เพราะในกระบวนการค้นคว้าวิจัยนี้ นักวิจัยจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ศึกษาไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต การวิจัยอาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งที่เรากำลังศึกษา ซึ่งหากผู้วิจัยขาดความรอบคอบระมัดระวังจะก่อความเสียหายให้กับสิ่งที่เรากำลังศึกษาได้

ด้วยเหตุดังกล่าว สภาวิจัยแห่งชาติจึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติทางด้านจรรยาบรรณเพื่อนำไปสู่การสร้างมนุษยธรรมและคุณธรรมในการวิจัย เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผลการวิจัยจะอยู่บนพื้นฐานของมนุษยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการค้นคว้า ว่าเป็นไปอย่างสมเกียรติภูมิของนักวิจัย

จรรยาบรรณที่สภาวิจัยแห่งชาติได้กำหนดไว้เป็นแนวทางปฏิบัติของนักวิจัยมี 9 ประการด้วยกัน คือ

1. นักวิจัยพึงมีความซื่อสัตย์และซื่อตรงในทางวิชาการ

นักวิจัยพึงเคารพความคิดของผู้อื่น โดยอ้างอิงผลงานผู้อื่นทุกครั้ง พึงมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และต่อผู้ร่วมงานวิจัย มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงตั้งแต่เริ่มต้นทำวิจัยไปจนถึงขึ้นนำเสนอและเผยแพร่งานวิจัย รวมทั้งมีความซื่อสัตย์ในการแสวงหาทุนเพื่อการวิจัย

2. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะเป็ คน สัตว์ พืช ตลอดจนวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ คน สัตว์ พืช วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย นักวิจัยพึงดำเนินการด้วยความระมัดระวังและรอบคอบเพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสิ่งที่ศึกษาวิจัยเหล่านั้น ในกรณีที่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับคน นักวิจัยพึงเคารพในสิทธิของบุคคล การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมพึงดำเนินการโดยยึดหลักจริยธรรม

3. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อนักวิชาการกับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยนั้น และต่อข้อตกลงในงานวิจัย

นักวิจัยพึงปฏิบัติตามพันธกรณีและข้อตกลงในงานวิจัยที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องยอมรับกันแล้ว ด้วยความตั้งใจและอุทิศเวลาเพื่อที่จะทำงานให้ได้ผลดีที่สุด และเป็นไปตามกำหนดเวลา

4. นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะทำวิจัย

นักวิจัยต้องมีความรู้เรื่องการทำวิจัยและพื้นฐานความรู้เรื่องที่จะทำวิจัยเป็นอย่างดี เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ และป้องกันปัญหาการวิเคราะห์ที่ตีความ สรุปผลที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายที่จะตามมา

5. นักวิจัยต้องไม่มีความลำเอียงหรืออคติในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และตีความข้อมูล รวมทั้งมีอิสระทางความคิดในการทำงานวิจัย

นักวิจัยพึงตระหนักว่าในการรวบรวมข้อมูลหรือวิเคราะห์ข้อมูล อคติส่วนตัวหรืออคติทางวิชาการอาจส่งผลให้มีการเลือกสรรข้อมูลหรือบิดเบือนข้อค้นพบทางวิชาการ ทำให้เกิดผลเสียต่องานวิจัยและประเทศชาติโดยรวมได้ นักวิจัยพึงระมัดระวังและป้องกันมิให้เกิดปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ นักวิจัยจะต้องมีอิสระทางความคิดไม่อยู่ใต้อิทธิพลการเมือง หรือผลประโยชน์อื่นใด

6. นักวิจัยต้องมีใจกว้าง รับฟังและเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น

นักวิจัยพึงมีใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น พร้อมจะเปิดเผยข้อมูลที่ตนมีอยู่เพื่อประโยชน์ในทางวิชาการ ให้ความเป็นธรรมต่อผู้อื่นและต่อข้อมูล พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยของตนให้ถูกต้อง

7. นักวิจัยต้องมีคุณธรรมและเคารพศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย

นักวิจัยต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลยและขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ นักวิจัยพึงถือเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องอธิบายจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการวิจัยให้กับบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาอย่างไม่หลอกลวงหรือบีบบังคับ และต้องได้รับความยินยอมด้วยความสมัครใจจากกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา

8. นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ

นักวิจัยควรนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในทางวิชาการและสังคมอย่างแท้จริง ต้องไม่นำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อทำลายผู้อื่น เพื่อการเอาเปรียบ เพื่อประโยชน์ทางการเมือง หรือเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ในทางมิชอบให้แก่ตนเองหรือหมู่คณะ

9. นักวิจัยต้องมีสำนึกต่อสังคมและประเทศชาติ

นักวิจัยควรทำการวิจัยด้วยจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังสติปัญญา เพื่อความก้าว

หน้าทางวิชาการ เพื่อความเจริญและประโยชน์สุขต่อสังคม และประเทศชาติ

จากร่างจรรยาบรรณนักวิจัยที่ประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติ 9 ประการนั้น คณะทำงานยกย่องฯ ใคร่ได้ทราบความคิดเห็นจากท่านในฐานะนักวิจัยว่ามีความคิดเห็นอย่างไร ต่อการกำหนดร่างจรรยาบรรณนักวิจัยนี้

1. จรรยาบรรณนักวิจัยทั้ง 9 ประการนี้ ครอบคลุมครบถ้วน สามารถใช้เป็นแนวทางนำไปสู่การสร้างมนุษยธรรมและคุณธรรมในการทำวิจัยแล้วหรือไม่
2. ท่านเห็นว่าจะนำจรรยาบรรณทั้ง 9 ประการนี้มาทำให้เกิดการปฏิบัติ ตามอย่างแท้จริงได้อย่างไร
3. ท่านเห็นว่าจะสร้างจิตสำนึกให้นักวิจัยมีความไตร่ตรองและมีจรรยาบรรณนักวิจัยได้อย่างไร
4. ท่านเห็นว่าสภาวิจัยแห่งชาติควรมีบทบาทอย่างไรในการจรรโลงให้นักวิจัย มีความรับผิดชอบดำเนินงานภายในกรอบของจรรยาบรรณนักวิจัย
5. ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจาก ข้อ 1 – 4 อย่างไร

4. ประเมินผลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

คณะทำงานยกย่องจรรยาบรรณนักวิจัยได้ดำเนินการประเมินผลจากแบบสอบถามจำนวน 7,000 ฉบับ ซึ่งส่งให้นักวิจัยที่ขึ้นทะเบียนนักวิจัยแห่งชาติ จำนวน 6,781 ฉบับ และนักวิจัยทั่วไปอีก 219 ฉบับ ได้รับคืน 835 ฉบับ และถูกส่งกลับคืนมา 183 ฉบับ ดังนั้น คาดว่า แบบสอบถามจะถึงมือผู้รับ 6,817 ฉบับ การได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นจำนวนน้อยอาจมีสาเหตุหลายประการ ประการแรก นักวิจัยที่ได้รับแบบสอบถามไปนั้น อาจไม่มีความคิดเห็นใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องของจรรยาบรรณนักวิจัย จึงไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืน ประการที่สอง คาดว่า การที่แบบสอบถามใช้คำถามเปิดทั้งหมด เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระนั้น อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาน้อย เนื่องจากผู้ตอบไม่มีเวลาเขียนตอบ จึงไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืน และประการสุดท้ายคือ อาจเกิดจากความล่าช้าในการได้รับและการส่งคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยพบว่าร้อยละ 25 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามนั้นส่งแบบสอบถามกลับคืนล่าช้ากว่าวันที่ที่คาดว่าจะได้รับแบบสอบถามกลับคืน

4.1 การลงทะเบียนและวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับได้นำมาอ่านตรวจทาน ลงรหัส บันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS-Data entry วิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS รายงานผลการวิเคราะห์เป็นความถี่ร้อยละและตารางไขว้แสดงความคิดเห็นแต่ละประเด็นแยกตามคุณลักษณะของผู้ตอบ

แบบสอบถามที่ส่งไปขอรับความคิดเห็นและแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา จำแนกตามสาขาวิชา ได้ดังนี้

สาขาวิชาการ	จำนวนนักวิจัยที่ส่งแบบสอบถาม เพื่อขอรับข้อคิดเห็นฯ			จำนวนนักวิจัย ที่ตอบแบบ สอบถาม		
	นักวิจัยที่ขึ้น ทะเบียนนักวิจัย		นักวิจัย ทั่วไป	รวม	จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน			
1.วิทยาศาสตร์กายภาพ และ คณิตศาสตร์	335	5			51	6
2.วิทยาศาสตร์การแพทย์	1,252	18			169	20
3.วิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช	297	4			33	4
4.เกษตรศาสตร์และชีววิทยา	2,089	31			217	26
5.วิศวกรรมศาสตร์และ อุตสาหกรรมวิจัย	631	9			48	6
6.ปรัชญา	1,321	19			57	7
7.นิติศาสตร์	52	1			8	1
8.รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสน- ศาสตร์	163	3			16	2
9.เศรษฐศาสตร์	250	4			17	2
10.สังคมวิทยา	394	6			219	26
รวม	6,781	100	219	7,000	835	100

เมื่อจำแนกตามหน่วยงานของนักวิจัยที่ตอบแบบสอบถามสามารถแยกรายละเอียด ได้
ดังนี้ :

1. มหาวิทยาลัยของภาครัฐและเอกชนและทบวงมหาวิทยาลัย	ร้อยละ	58
2. กระทรวงศึกษาธิการรวมถึงสถาบันราชภัฏ/สถาบันราชมนฑล	"	20
3. กระทรวงสาธารณสุข	"	5
4. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	"	12
5. กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, กระทรวงยุติธรรม, กระทรวงอุตสาหกรรม, รัฐวิสาหกิจ, สำนักงานรัฐมนตรี และกระทรวงคมนาคม และอื่น ๆ	"	5

จะเห็นได้ว่า นักวิจัยที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชน ถึงร้อยละ 78 นอกนั้นเป็นนักวิจัยที่สังกัดหน่วยงานราชการในกระทรวงต่าง ๆ

4.2 ความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงให้ร่างจรรยาบรรณครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น

ร้อยละ 66 ของนักวิจัยที่ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ร่างจรรยาบรรณที่เสนอโดยคณะทำงานยกร่างฯ นี้ มีเนื้อหาสาระครอบคลุม ครบถ้วนดีแล้ว ไม่มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงใด ๆ ทั้งนี้ร้อยละ 13 ของผู้ที่เสนอให้เขียนข้อกำหนดในจรรยาบรรณเพิ่มเติมนั้นได้ให้ความเห็นที่ไม่แตกต่างไปจากเดิม มีความหมายซ้ำกับข้อความเดิมที่อยู่ในร่างจรรยาบรรณอยู่แล้ว ซึ่งอาจแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้อ่านร่างจรรยาบรรณอย่างละเอียดก่อนตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 21 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่เหลือให้ความเห็นว่า ร่างจรรยาบรรณที่เสนอนั้นควรมีการปรับปรุงร่างจรรยาบรรณดังต่อไปนี้

1. ร้อยละ 6 ของผู้ตอบแบบสอบถามเสนอให้เพิ่มเติมข้อกำหนดในร่างจรรยาบรรณ ดังนี้ :

- ข้อ 10. นักวิจัยพึงมีความเป็นธรรมต่อผู้ร่วมงานโดยสำนึกในความสำเร็จของงานว่ามาจากความร่วมมือของเพื่อนร่วมงานและแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัยด้วยความเป็นธรรม ทั้งด้านทรัพย์สินและผลงานทางวิชาการ
- ข้อ 11. นักวิจัยพึงมีความกตัญญูต่อแหล่งทุนและสถาบัน เช่น ไม่ควรกอบโกยผลประโยชน์หรือจดสิทธิบัตรในนามของตนเอง โดยไม่ให้อาจารย์มีส่วนร่วม

- ข้อ12. นักวิจัยต้องวิจัยเพราะอยากรู้ อยากเห็น หรืออยากจะทำตามคำถามและสร้างองค์ความรู้ในเรื่องนั้น ๆ แก่สังคมและประเทศชาติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
- ข้อ13. นักวิจัยทุกคนควรมีวิญญาณความเป็นนักค้นคว้า นักประดิษฐ์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มิได้มุ่งเฉพาะการวิจัยที่เกิดขึ้นมาแล้ว จึงมีการประเมินผลการวิจัย ติดตาม แต่ควรจะมีการวิจัยที่สามารถทำนายอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลดีต่อมวลมนุษยชาติ
- ข้อ14. นักวิจัยต้องไม่หวังผลการวิจัยในทางพาณิชย์ ควรประหยัดงบประมาณในการทำวิจัย
- ข้อ15. นักวิจัยพึงมีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติการวิจัย เพื่อป้องกันผลแห่งความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้จากความมั่งงายและประมาทเลินเล่อ
- ข้อ16. นักวิจัยควรตระหนักถึงความเชื่อมโยงของศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยงานวิจัย เอื้อต่อการพัฒนา
- ข้อ17. นักวิจัยพึงมีวิสัยทัศน์
- ข้อ18. นักวิจัยควรมีความเป็นกลางทางการเมืองอย่างเคร่งครัด
- ข้อ19. นักวิจัยควรมีความกล้าที่จะทำงานวิจัย กล้าเผยแพร่ผลงานวิจัยและกล้าแสดงจุดยืนของงาน ไม่ตกอยู่ในอิทธิพลเถื่อนทางวิชาการ
- ข้อ20. นักวิจัยควรมีเอกสิทธิ์ในการคิดค้นงานวิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ รวมถึงการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

2. ร้อยละ 3 ของผู้ตอบแบบสอบถามเสนอให้เปลี่ยนคำหรือข้อความที่ใช้ในร่างจรรยาบรรณ หรือเรียบเรียงข้อความในจรรยาบรรณใหม่ ดังนี้

เสนอให้เขียนเป็น "จรรยาบรรณและคุณธรรมสำหรับนักวิจัย"

ร่างจรรยาบรรณข้อ 1

- เปลี่ยนคำจาก ชื่อสัตย์ เป็น คุณธรรม
- เปลี่ยนคำจาก ชื่อสัตย์และชื่อตรงในทางวิชาการ เป็น จริยธรรมและคุณธรรมของนักวิจัย ให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต ทั้งทางวิชาการและการจัดการ

ร่างจรรยาบรรณข้อ 2

-เปลี่ยนข้อความ นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ที่เป็นศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ พืช และแร่ธาตุต่าง ๆ

ร่างจรรยาบรรณข้อ 3

-เปลี่ยนคำจาก พึงมีความรับผิดชอบ เป็น พึงมีความตระหนัก

ร่างจรรยาบรรณข้อ 4

-เปลี่ยนคำจาก พันความรู้ เป็น ความรู้ความชำนาญ

-เปลี่ยนคำจาก ในเรื่อง เป็น สาขาวิชา

ร่างจรรยาบรรณข้อ 5

-เปลี่ยนจาก ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลการเมือง เป็น นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิดในการทำงานวิจัย..

ร่างจรรยาบรรณข้อ 9

-เปลี่ยนคำจาก ประเทศชาติ เป็น ชาตภูมิ

-เปลี่ยนข้อความ เป็น นักวิจัยพึงมีสำนึกที่ดีต่อมวลมนุษยชาติ

ร่างจรรยาบรรณทุกข้อ

ทุกข้อที่มีคำว่า พึง เปลี่ยนเป็น ต้อง

ทั้งนี้ มีผู้ตอบจำนวน 6 รายเห็นว่า ให้เขียนจรรยาบรรณให้กระชับ รัดกุม และชัดเจน

3. ร้อยละ 7 ของผู้ตอบแบบสอบถามเสนอให้เพิ่มเติมข้อความหรือให้ความหมายคำที่ใช้ในร่างจรรยาบรรณดังนี้

ร่างจรรยาบรรณข้อ 1

ต่อ - .....และระเบียบการ

ต่อ - .....และเคารพในสาขาวิชาชีพของผู้อื่น

ต่อ - .....ตั้งแต่เริ่มต้นทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ร่างจรรยาบรรณข้อ 2

- .....ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ พืช สิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต
- .....หลีกเลี่ยงความเสียหายอันไม่จำเป็น.....
- .....งานวิจัยที่กระทบต่ออาชีพของบุคคล ควรระมัดระวังในการเสนอผลงาน
- เพิ่มเติม ความเมตตา ไม่ทรมาณสัตว์ทดลอง และในกรณีทดลองในมนุษย์ต้องผ่าน คณะกรรมการจริยธรรม
- นักวิจัยต้องปฏิบัติต่อมนุษย์และสัตว์ทดลองอย่างมีมนุษยธรรมและเมตตาธรรม นักวิจัยควรมีจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ร่างจรรยาบรรณข้อ 3

- .....พันธกรณีกับผู้ร่วมงานและหน่วยงาน.....

ร่างจรรยาบรรณข้อ 4

- นักวิจัยจะต้องทุ่มเทความสามารถอย่างเต็มที่เมื่อทำการวิจัย มีความรับผิดชอบ ไม่ทิ้งงานระหว่างดำเนินการ
- เพิ่ม อย่างดีเพียงพอ ท้ายข้อความ

ร่างจรรยาบรรณข้อ 6

- นักวิจัยควรมีความอ่อนน้อมถ่อมตนทางวิชาการ.....
- นักวิจัยต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลยและขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ทุก ๆ คน

ร่างจรรยาบรรณข้อ 7

- ...และพึงเคารพในสิทธิมนุษยชน และไม่ประพฤติผิดในกาม อันเป็นความบกพร่องต่อศีลธรรมอันดีงาม
- เพิ่ม.....เคารพสิทธิของผู้อื่น
- ...มีคุณธรรมต่อสังคม

ร่างจรรยาบรรณข้อ 8

- .....นักวิจัยควรเปิดเผยผลการวิจัยด้วยความรอบคอบ ระวังระมัดระวังต่อผลกระทบทางสังคม การเปิดเผยควรระบุผู้ร่วมวิจัยด้วย
- .....นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ และเปิดเผยและเผยแพร่ผลงานวิจัยที่ค้นพบอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน
- .....และเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม

ร่างจรรยาบรรณข้อ 9

- เพิ่ม.....เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- เพิ่ม.....และของโลก
- เพิ่ม.....นักวิจัยพึงเป็นผู้เสียสละและจะต้องไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน.....
- เพิ่ม.....และนานาชาติ

ควรมีการตีความข้อความหรือ WORDING ดังนี้

- เพื่อประโยชน์ทางการเมือง
- อคติ
- ข้อสัจย์และข้อตรง
- ความซื่อสัตย์ในการหาทุนวิจัย
- ฟื้นความรู้
- วิชาการ

นอกจากนี้ยังมีผู้ตอบที่ให้ข้อเสนออีกประมาณ ร้อยละ 9 ที่เห็นว่าควรให้มีการสร้างจรรยาบรรณเฉพาะกลุ่ม หรือเฉพาะสาขาการวิจัยแต่ละสาขา ไม่ควรศึกษาเรื่องจรรยาบรรณสำหรับนักวิจัย แต่ควรพูดถึงคุณภาพของนักวิจัย และควรเรียงลำดับความสำคัญของจรรยาบรรณแต่ละข้อ

อนึ่งพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ร้อยละ 5 ที่ตอบคำถามไม่ตรงประเด็น เนื่องจากไม่ได้แสดงความคิดเห็นเรื่องร่างจรรยาบรรณแต่พูดนอกประเด็นคำถามเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสภาวิจัยแห่งชาติ

4.3 ความคิดเห็นว่าจะนำจรรยาบรรณนักวิจัยมาปฏิบัติให้เกิดผลแท้จริงได้อย่างไร

ข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
1. ควรพิมพ์จรรยาบรรณกำกับไว้ในเอกสารขอรับทุนอุดหนุนการวิจัย โดยให้เห็น- สัญญาตรวจสอบก่อนและหลังการให้ทุน ถ้าประพฤติผิดจรรยาบรรณให้เพิกถอน สิทธิการได้รับทุน ทั้งนี้โดยจัดตั้งองค์กรควบคุมตรวจสอบจรรยาบรรณ ซึ่งควรเป็น หน่วยงานอิสระมีอำนาจดำเนินการได้ตามกฎหมาย สามารถออกกฎข้อบังคับเพื่อ ให้นักวิจัยปฏิบัติตาม	28
2. พิมพ์แจกจ่ายเอกสารจรรยาบรรณ โดยส่งไปตามสถาบันต่าง ๆ ลงจรรยาบรรณใน เอกสารและวารสารทางวิชาการ รวมทั้งมีการรณรงค์ให้มีการปฏิบัติตามอย่างจริง จัง ทั้งนี้อาจกำหนดเป็นปณิธานสากลให้นักวิจัยและผู้ร่วมงานได้รับรู้	22
3. ควรเริ่มปลูกฝังจรรยาบรรณการเป็นนักวิจัยตั้งแต่อยู่ในสถาบันการศึกษา โดยสอด แทรกความรู้ด้านจรรยาบรรณในหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาการระเบียบวิธีการวิจัย นับเป็นการปลูกจิตสำนึกให้รักงานวิจัยตั้งแต่แรกเริ่ม ทำให้นักวิจัยใหม่เกิดความ เลื่อมใส มีจิตวิญญาณและคุณธรรม	22
4. ควรใช้การประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณนักวิจัยเป็นเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณา คัดเลือกผลงานวิจัยดีเด่น หรือยกย่องเกียรติคุณนักวิจัย ในขณะเดียวกันให้ถอด ถอนใบอนุญาต ลงโทษ ประจาน วิจารณ์ เปิดเผยมือผู้กระทำผิดจรรยาบรรณ การทำวิจัย	16
5. จัดประชุม สัมมนา ให้ความรู้ เน้นย้ำในการอบรมให้นักวิจัยตระหนักถึงการมี จรรยาบรรณของนักวิจัย	11
6. กำหนดคุณสมบัติของนักวิจัยแต่ละสาขาให้ชัดเจนพร้อมทั้งตรวจสอบ คุณสมบัติ นักวิจัยให้มีความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้	1

4.4 ความคิดเห็นว่าจะสร้างจิตสำนึกให้นักวิจัยมีความไตร่ตรองและมีจรรยาบรรณนักวิจัยได้อย่างไร

ข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
1. เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์/รณรงค์ จรรยาบรรณของนักวิจัยด้วยวิธีการต่าง ๆ	22
2. จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิจัยในสถานศึกษา	19
3. การจัดอบรม/สัมมนา สำหรับนักวิจัยเรื่อง การมีจรรยาบรรณนักวิจัย	19
4. สถาบัน หน่วยงานหรือสมาคมควรมีมาตรการหรือมาตรฐานการดูแลเช่นให้เห็นข้อรับทราบจรรยาบรรณ, การทดสอบจรรยาบรรณ, มีบทลงโทษเสนอแก่สาธารณชน	15
5. ให้รางวัล ยกย่องนักวิจัยที่มีจรรยาบรรณที่ดี	9
6. ผู้นำ/ผู้ใหญ่/ผู้อาวุโสดูทางการวิจัย ปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับนักวิจัย	5
7. สนับสนุนนักวิจัยที่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ (เช่น ให้ทุน)	3
8. ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาผลงานวิจัย นำเสนอผลงานวิจัยและตรวจสอบผลงานซึ่งกันและกัน	3
9. ควบคุมหัวข้อในการทำวิจัย เน้นจริยธรรมและจรรยาบรรณในสายงานที่ทำการวิจัย/สถานศึกษา	2
10. ส่งเสริมการทำงานวิจัยเป็นทีม (เพราะจะช่วยควบคุมซึ่งกันและกัน) มีสไลด์แกน/คำขวัญของนักวิจัย	1.5
11. มีการจัดระดับของการมีจรรยาบรรณของนักวิจัยอย่างเป็นระบบ เช่น กำหนดเงื่อนไข, สร้างจิตสำนึก, เน้นความรับผิดชอบ	1.5

4.5 ความคิดเห็นว่าคุณภาพวิจัยแห่งชาติควรมีบทบาทอย่างไรในการจรรโลงให้นักวิจัยมีความรับผิดชอบดำเนินงานในกรอบของจรรยาบรรณนักวิจัย

ข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
1. จัดตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการ ดูแล ตรวจสอบ กลั่นกรองนักวิจัยและผลงานวิจัยรวมทั้งคอยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งออกกฎ ข้อบังคับเพื่อควบคุม ดูแลนักวิจัยอย่างเคร่งครัด	27.5
2. เผยแพร่เอกสาร หรือใช้สื่อต่าง ๆ ในการกระตุ้นเตือนเรื่องจรรยาบรรณและนำเสนอผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ	17
3. สนับสนุนงานวิจัยที่มีคุณภาพและเชิดชูเกียรติ หรือมอบรางวัลแก่นักวิจัยที่มีจรรยาบรรณ	13.5
4. ลงโทษ หรือไม่สนับสนุนนักวิจัยที่กระทำผิดจรรยาบรรณ	13
5. จัดอบรม สัมมนา พบปะสังสรรค์ระหว่างนักวิจัย	12
6. จัดหาทุน และจัดสรรงบประมาณแก่นักวิจัยอย่างเหมาะสม	6
7. ปลุกจิตสำนึกเรื่องจรรยาบรรณ/สนับสนุนให้จัดตั้งหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องจรรยาบรรณในสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ	6
8. ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ และสนับสนุนให้นักวิจัยผลิตผลงานวิจัย	3
9. คัดสรรคณะกรรมการที่มีคุณภาพ และจากหลายสาขาวิชา	1
10. ให้สัตยาบัน หรือมีการลงนามเป็นลายลักษณ์อักษรในเรื่องการมีจรรยาบรรณ	0.5
11. ให้รัฐบาลได้มีส่วนร่วมส่งเสริม และสนับสนุนการวิจัย	0.5

4.6 ความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณ

ข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
1.จัดให้มีการประกวดผลงานวิจัย ให้รางวัล และประกาศเกียรติคุณ ร่วมกับการมีบทลงโทษ แก่นักวิจัยที่ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ทั้งนี้โดยจัดให้มีองค์กรในการติดตามประเมินผลว่า นักวิจัยได้ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณหรือไม่ แต่กรรมการที่พิจารณาผลงานวิจัยควรมีคุณภาพ ไม่เล่นพรรคเล่นพวกพิจารณาจากผลงานจริง ๆ	20
2.หน่วยงานที่ให้ทุนวิจัยควรเก็บข้อมูลโครงการวิจัยไว้เพื่อใช้เป็นตัวอย่างในการพิจารณาให้ทุนต่อไป โดยจัดให้มีการแบ่งระดับนักวิจัย เช่น นักวิจัยใหม่ นักวิจัยมืออาชีพ และขึ้นทะเบียนไว้ ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้ทุนวิจัยแก่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มากกว่านี้ นอกจากนี้ผู้ให้ทุนจะต้องติดตามประเมินผลใช้เงินทุนให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดด้วย	19
3.จัดอบรมสัมมนา ให้แก่ผู้บริหาร, นักวิจัย และผู้สนใจ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวิจัย	18
4.รัฐควรให้การส่งเสริมการวิจัย เช่น การให้ทุนวิจัยช่วยเหลือในการพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยอย่างแท้จริง ตลอดจนให้การคุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัยแก่นักวิจัย ขณะนี้พบว่ากฎระเบียบของทางราชการ ทำให้นักวิจัยมีความยุ่งยาก	14
5.จรรยาบรรณนักวิจัยต้องเป็นที่ยอมรับในสังคมและเป็นสากล นักวิจัยมีพฤติกรรมส่วนตัวที่สอดคล้องกับคุณธรรม เช่น ไม่หมกมุ่นกับอบายมุข	9
6.สร้างความเข้าใจแก่นักวิจัย เรื่องการสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการ และไม่ให้ความสำคัญกับเงินมากนัก ทั้งนี้ควรจัดให้นักวิจัยที่เชี่ยวชาญเป็นที่เลี้ยงให้คำปรึกษาแก่นักวิจัยใหม่	6
7.ข้อเสนออื่น ๆ คือ -เมื่อขอทุนแล้วไม่ได้รับการพิจารณา ควรมีการให้คำแนะนำในการขอทุนครั้งต่อไป ควรส่งต้นฉบับคืนเจ้าของทุน หรือมีมาตรการป้องกันการคัดลอก -ควรเพิ่มเงินพิเศษแก่นักวิจัยสำหรับนักวิจัยที่มีผลงานสม่ำเสมอ -ให้โอกาสนักวิจัยเสนอผลงานวิจัยสำหรับนักวิจัยต่างประเทศที่ทำวิจัยในประเทศ -ควรเปิดโอกาสให้บุคคลจากภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเข้ามามีส่วนร่วมในการยกย่องจรรยาบรรณ	14

การประเมินผลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างจรรยาบรรณนักวิจัยจากแบบสอบถามครั้งนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ร่างจรรยาบรรณที่กำหนดขึ้นนี้มีความเหมาะสมแล้ว แต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มเติมข้อความ หรือปรับเปลี่ยนข้อความที่ทำให้จรรยาบรรณได้ใจความและมีความรัดกุมมากขึ้น ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำจรรยาบรรณที่กำหนดขึ้นนี้ไปปฏิบัติแท้จริงได้อย่างไร ตลอดจนเสนอแนะบทบาทของสภาวิจัยแห่งชาติว่ามีแนวทางปฏิบัติเพื่อจรรโลงให้เกิดจรรยาบรรณของนักวิจัยได้อย่างไรได้บ้าง

โดยภาพรวมแล้วมีข้อเสนอว่าควรเผยแพร่และรณรงค์ให้เกิดจรรยาบรรณของนักวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ อีกทั้งจัดหลักสูตรการเรียนการสอน จัดอบรมเพื่อให้นักวิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องการมีจรรยาบรรณนักวิจัย ทั้งนี้ควรมีการให้รางวัลแก่ผู้ที่มีจรรยาบรรณดี และลงโทษผู้ที่ละเมิดจรรยาบรรณนักวิจัย เพื่อใช้เป็นมาตรการสำหรับควบคุมจรรยาบรรณนักวิจัย

5. การปรับปรุงร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

คณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย ได้นำความคิดเห็น ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างจรรยาบรรณนักวิจัยที่ได้จากการประมวลจากแบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขร่างจรรยาบรรณนักวิจัยให้สมบูรณ์ถูกต้องมากยิ่งขึ้น และนำเสนอคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา ในการประชุมครั้งที่ 5/2540 เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2540 ซึ่งได้ให้ความเห็นและปรับปรุงแก้ไขร่างจรรยาบรรณดังกล่าว และนำเสนอคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 7/2540 เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2540 ซึ่งได้มีมติให้สาขาสังคมวิทยารวบรวมข้อคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารฯ และคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาวิชาการต่าง ๆ ไปพิจารณาปรับปรุงร่างจรรยาบรรณนักวิจัยเพื่อให้รัดกุมและสามารถใช้เป็นหลักปฏิบัติได้ และนำเสนอคณะกรรมการบริหารฯ พิจารณาอีกครั้งก่อนนำเสนอสภาวิจัยแห่งชาติต่อไป

สาขาสังคมวิทยา ได้ประมวลความเห็นจากสาขาวิชาการต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงความเห็นให้เป็นจรรยาบรรณนักวิจัย 9 ประการ เพียงแต่ให้ปรับปรุงถ้อยคำให้เหมาะสมและได้นำเสนอคณะกรรมการบริหารฯ ในการประชุมครั้งที่ 9/2540 เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2540 ซึ่งได้มีมติให้พิจารณาความเหมาะสมในการใช้คำว่า "จรรยาบรรณนักวิจัย หรือ จรรยาบรรณนักวิจัย หรือ จริยธรรมนักวิจัย" และขอให้ศึกษาจรรยาบรรณต่าง ๆ ของต่างประเทศด้วย เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สาขาสังคมวิทยา ได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าวเบื้องต้น และได้นำเสนอ
 จรรยาบรรณนักวิจัยฉบับปรับปรุงต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารฯ ครั้งที่ 3/2541 เมื่อวันที่ 8
 เมษายน 2541 คณะกรรมการบริหารฯ มีมติเห็นชอบกับจรรยาบรรณนักวิจัยและให้สำนักงาน
 คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประกาศ "จรรยาบรรณนักวิจัย" เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการประพฤติ
 ของนักวิจัยทั่วไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

จรรยาบรรณนักวิจัย

สภาวิจัยแห่งชาติ

"นักวิจัย" หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อตอบ
 ประเด็นที่สงสัย โดยมีระเบียบวิธีอันเป็นที่ยอมรับในแต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีดังกล่าว
 จึงครอบคลุมทั้งแนวคิด มโนทัศน์ และวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนและกำหนดนโยบาย
 ในการพัฒนาประเทศทุกด้าน โดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ ผลงาน
 วิจัยที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของนักวิจัยในเรื่องที่จะศึกษา และขึ้นอยู่กับคุณ
 ธรรม จริยธรรมของนักวิจัยในการทำงานวิจัยด้วย ผลงานวิจัยที่ดีมีคุณภาพ ด้วยสาเหตุใดก็ตาม
 หากเผยแพร่ออกไป อาจเป็นผลเสียต่อวงวิชาการและประเทศชาติได้

"จรรยาบรรณ" หมายถึง หลักความประพฤติอันเหมาะสม แสดงถึงคุณธรรมและ
 จริยธรรมในการประกอบอาชีพ ที่กลุ่มบุคคลแต่ละสาขาวิชาชีพประมวลขึ้นไว้เป็นหลักเพื่อให้
 สมาชิกในสาขาอาชีพนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติ เพื่อรักษาชื่อเสียงและส่งเสริมเกียรติคุณของสาขาวิชา
 ชีพของตน

จรรยาบรรณในการวิจัย จัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีวิจัย เนื่อง
 ด้วยในกระบวนการค้นคว้าวิจัย นักวิจัยจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ศึกษา ไม่ว่าจะเป็น
 สิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต การวิจัยจึงอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ศึกษาได้ หากผู้วิจัยขาด
 ความรอบคอบ ระมัดระวัง

สภาวิจัยแห่งชาติ จึงกำหนด "จรรยาบรรณนักวิจัย" ขึ้นไว้ เป็นแนวทางสำหรับ
 นักวิจัยยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่
 เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษาค้นคว้าให้เป็นไปอย่างสมศักดิ์ศรีและเกียรติ
 ภูมิของนักวิจัย

สภาวิจัยแห่งชาติ ได้กำหนดจรรยาบรรณนักวิจัยไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. นักวิจัยต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ

นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น ต้องให้เกียรติ และอ้างถึงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลที่น่ามาใช้ในงานวิจัย ต้องซื่อตรงต่อการแสวงหาทุนวิจัย และมีความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

2. นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำงานวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัย และต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด

นักวิจัยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีและข้อตกลงการวิจัยที่เกี่ยวข้องของทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน อุทิศเวลาทำงานวิจัยให้ได้ผลดีที่สุด และเป็นไปตามกำหนดเวลา มีความรับผิดชอบ ไม่ละทิ้งงานระหว่างดำเนินการ

3. นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัย

นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัยอย่างเพียงพอ และมีความรู้ความชำนาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่ทำวิจัย เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ และเพื่อป้องกันปัญหาการวิเคราะห์ การตีความ หรือการสรุปที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่องานวิจัย

4. นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต

นักวิจัยต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และเที่ยงตรงในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ พืช ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกและมีปณิธานที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

5. นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวตัวอย่างในการวิจัย

นักวิจัยต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการ จนละเลยและขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ ต้องถือป็นภาระหน้าที่ที่จะอธิบายจุดมุ่งหมายของการวิจัยแก่บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่หลอกลวงหรือบีบบังคับ และไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

6. นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย

นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด ต้องตระหนักว่า อคติส่วนตน หรือความลำเอียงทางวิชาการ อาจส่งผลให้มีการบิดเบือนข้อมูลและข้อค้นพบทางวิชาการ อันเป็นเหตุให้เกิดผลเสียหายต่องานวิจัย

7. นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ

นักวิจัยพึงเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและสังคม ไม่ขยายผล
ข้อค้นพบจนเกินความเป็นจริง และไม่ใช้ผลงานวิจัยไปในทางมิชอบ

8. นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น

นักวิจัยพึงมีใจกว้าง พร้อมที่จะเปิดเผยข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ยอมรับฟัง
ความคิดเห็นและเหตุผลทางวิชาการของผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยของตนให้ถูก
ต้อง

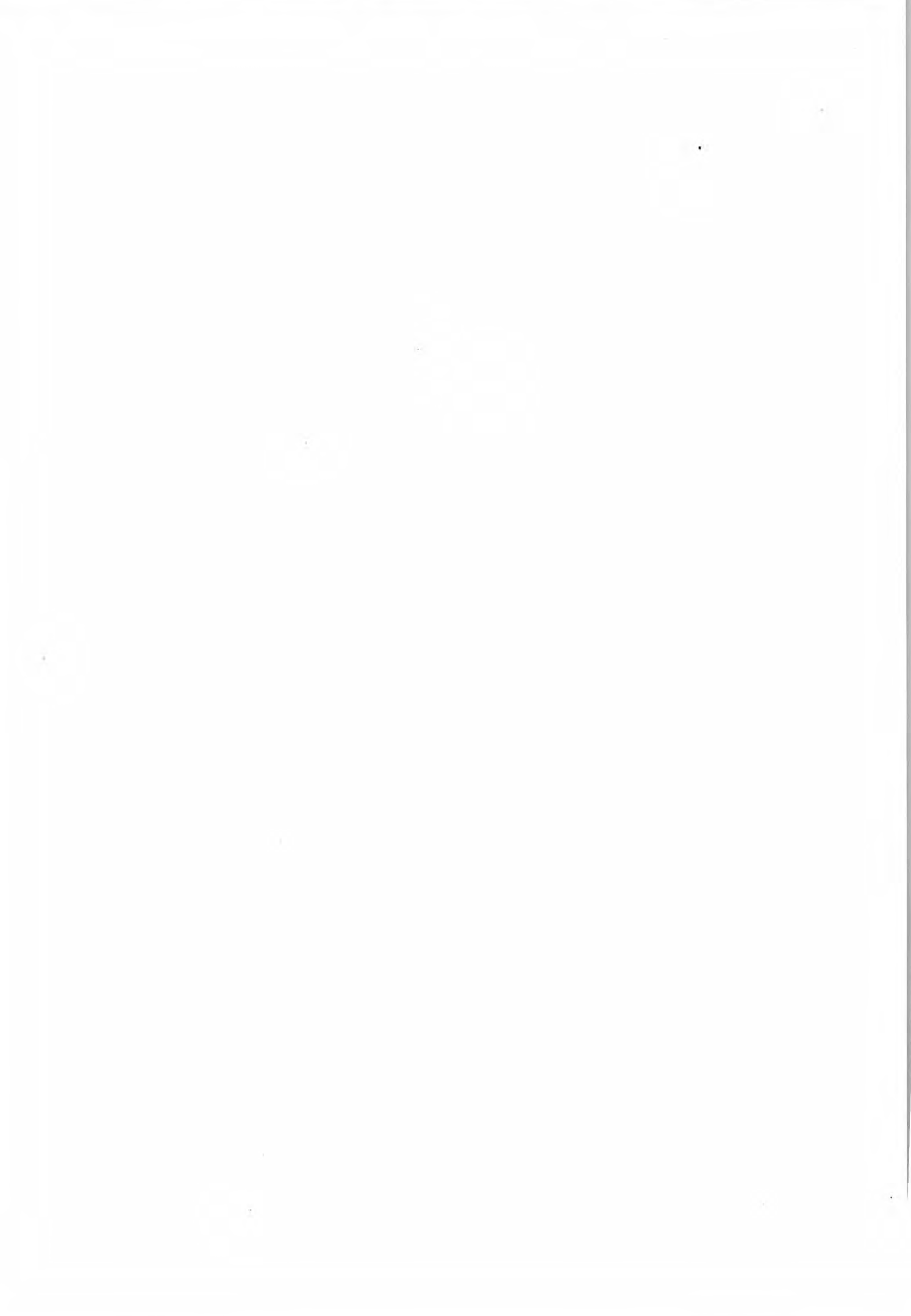
9. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ

นักวิจัยควรมีจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังสติปัญญาในการทำวิจัย เพื่อความก้าวหน้า
ทางวิชาการ เพื่อความเจริญและประโยชน์สุขของสังคมและมวลมนุษยชาติ

6. การประกาศใช้จรรยาบรรณนักวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ประกาศให้มีจรรยาบรรณนักวิจัยของ
สภาวิจัยแห่งชาติขึ้นเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2541 โดยเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นผู้
ผู้ลงนามในประกาศดังกล่าวตามมติของคณะกรรมการบริหาร โดยยังคงไว้ซึ่งเจตนารมณ์ของคณะ
ผู้ดำเนินการร่างจรรยาบรรณอันได้แก่ คณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยภายใต้คณะ
กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา ในการกำหนดให้มีจรรยาบรรณนักวิจัยเพื่อเป็นหลัก
ในการประพฤติและปฏิบัติแก่นักวิจัยทั่วไป มิได้กำหนดบทลงโทษในการละเมิดจรรยาบรรณนัก
วิจัยแต่ประการใด เป็นเพียงมุ่งหวังที่จะเสริมสร้างจรรยาบรรณนักวิจัยให้แพร่หลายเป็นที่รู้จักแก่
นักวิจัยทั่วไปเพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพอันจะนำสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพ
เศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ให้เกิดการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

โดยประกาศสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เรื่อง จรรยาบรรณนักวิจัย
ประกอบด้วยที่มาของจรรยาบรรณนักวิจัย (มติของคณะกรรมการบริหารเมื่อวันที่ 8 เมษายน
2541) วัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณนักวิจัย ความหมายของนักวิจัย จรรยาบรรณ ความสำคัญ
ของการวิจัยและจรรยาบรรณในการวิจัย และรายละเอียดจรรยาบรรณนักวิจัย 9 ประการ โดย
เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเป็นผู้ลงนามในประกาศสำนักงานฯ เมื่อวันที่ 21 เมษายน
2541 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

บทที่ 4

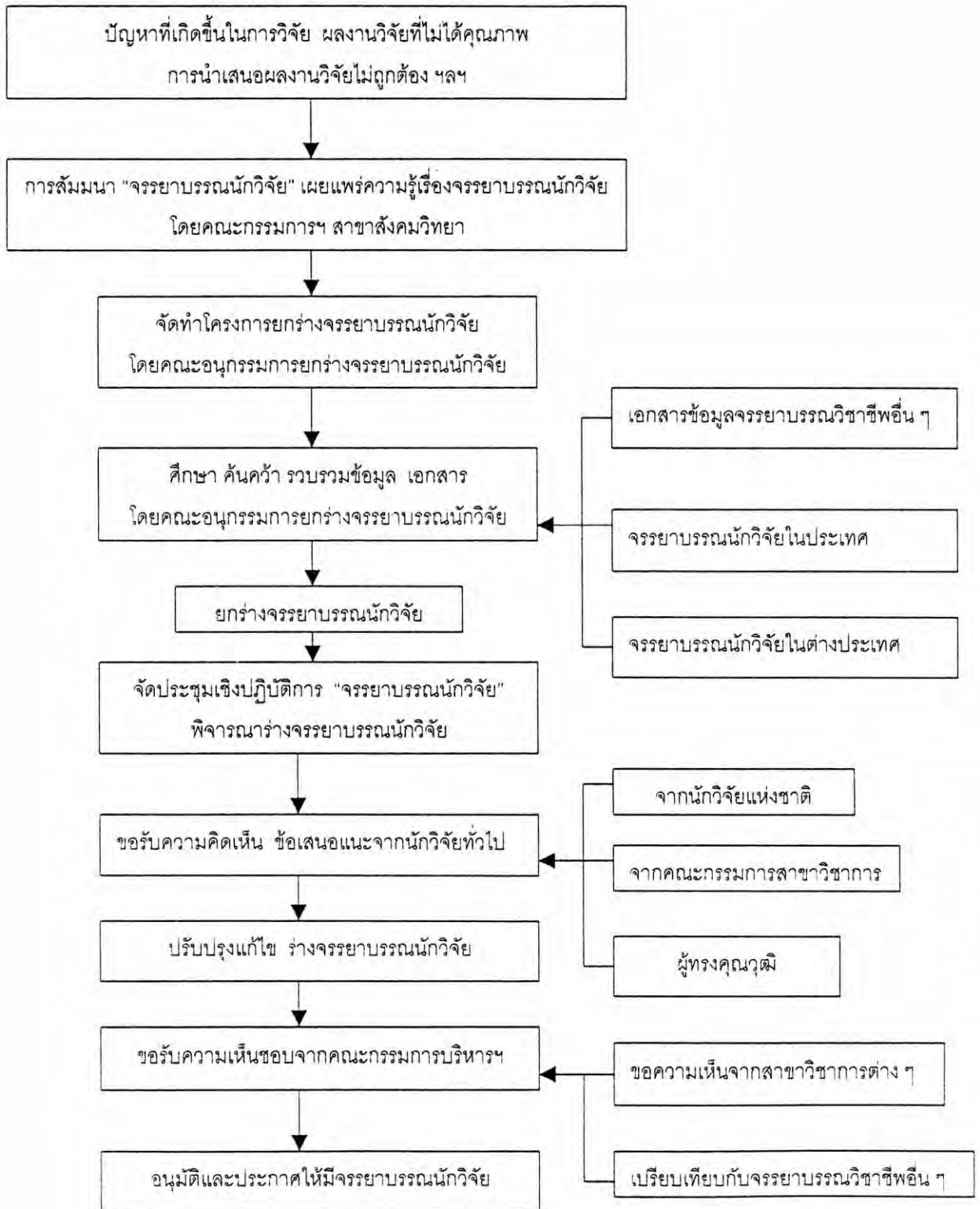
สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการดำเนินงานที่กล่าวมาแล้วในบทต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า การได้มาซึ่งจรรยาบรรณนักวิจัย ซึ่งมีเพียง 9 ประการนี้ มีที่มาค่อนข้างยาวนาน โดยเริ่มต้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 2537 ผ่านกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ หลายขั้นตอนด้วยกัน โดยมีการขอรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างจรรยาบรรณนักวิจัยจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยหลายครั้งหลายหน จนกระทั่งเดือนเมษายน 2541 จึงได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนที่กล่าวมานี้ ต้องใช้เวลาในการดำเนินการค่อนข้างมาก อีกทั้งในเนื้อหาของจรรยาบรรณนักวิจัยได้มีการปรับปรุงครั้งแล้วครั้งเล่าและผ่านการตรวจทานอย่างละเอียดถี่ถ้วน จนกระทั่งสมบูรณ์พร้อมที่จะเป็นหลักควรประพฤติปฏิบัติในแนวกว้าง ๆ แก่นักวิจัยทั่วไปได้ นับเป็นความละเอียดรอบคอบในการดำเนินงานลักษณะที่ต้องมีการประสานงานเกี่ยวข้องกับผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายสาขาวิชาจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้สิ่งซึ่งเป็นตัวแทนของความคิดรวบยอดเช่นนี้ ดังจะเห็นได้จากการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารฯ แต่ครั้งจะมีข้อพิจารณาที่แตกต่างออกไปในหลาย ๆ ประเด็น การตีความในหัวข้อเดียวกันก็แตกต่างกัน แสดงถึงพื้นฐานความหลากหลายของแต่ละสาขาวิชาการในการมองสิ่งเดียวกันไปในแง่มุมที่ต่างกันจึงทำให้เกิดการตีความที่หลากหลาย

เพื่อให้เห็นภาพรวมถึงที่มาของจรรยาบรรณนักวิจัยดังกล่าว จึงได้นำเสนอแผนภูมิการดำเนินงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย และสรุปกระบวนการยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยดังต่อไปนี้

แผนภูมิการดำเนินงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

ตารางสรุปกระบวนการยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการ	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน
<p>1.การจัดสัมมนาทางวิชาการเรื่องจรรยาบรรณนักวิจัย</p>	<p>เป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณนักวิจัยในลักษณะของบทความเกี่ยวกับจรรยาบรรณนักวิจัยในกลุ่มวิชาการต่าง ๆ ของสาขาสังคมวิทยา ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยาสังคม สังคมสงเคราะห์ ประชากรศาสตร์ จริยธรรมการวิจัย ทดลองในมนุษย์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำโครงการสัมมนาและขออนุมัติการจัดสัมมนาต่อคณะกรรมการบริหารฯ รวมทั้งขออนุมัติงบประมาณจากสำนักงานฯ 2. เชิญวิทยากรและผู้เข้าร่วมสัมมนา ซึ่งพิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนจากสถาบันการศึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย รวมทั้งคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาวิชาการต่าง ๆ 3. จัดทำเอกสารประกอบการสัมมนา ซึ่งประกอบด้วยบทความต่าง ๆ เกี่ยวกับจรรยาบรรณนักวิจัยเน้นด้านกลุ่มวิชาการต่าง ๆ ของสาขาสังคมวิทยา 4. สรุปผลการสัมมนา

ขั้นตอนการดำเนินการ	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน
<p>2. การจัดทำโครงการยกย่อง จรรยาบรรณนักวิจัย</p>	<p>จากการสัมภาษณ์เรื่องจรรยาบรรณ นักวิจัย ซึ่งเป็นเพียงการเผยแพร่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ จรรยาบรรณนักวิจัย แต่ยังมีได้ ข้อสรุปที่ชัดเจนว่าจรรยาบรรณ นักวิจัยควรมีลักษณะเป็นอย่างไร จึงเห็นควรให้มีการดำเนินการยก ย่องจรรยาบรรณนักวิจัย</p>	<p>1. คณะกรรมการฯ สาขาสังคม- วิทยาแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ยกย่องจรรยาบรรณนักวิจัย เพื่อดำเนินการโครงการยกย่อง จรรยาบรรณนักวิจัย โดย พิจารณาคัดเลือกจากกรม- การสาขาสังคมวิทยา ซึ่งมีบทบาท สำคัญในการริเริ่มและมี ส่วนร่วมในการจัดสัมมนา จรรยาบรรณนักวิจัย</p> <p>2. จัดทำโครงการยกย่องจรรยา บรรณนักวิจัยเสนอสำนักงานฯ เพื่อขออนุมัติงบประมาณ ดำเนินการ</p>
<p>3. การศึกษาค้นคว้ารวบรวม ข้อมูล เอกสารต่าง ๆ เกี่ยว กับจรรยาบรรณนักวิจัย</p>	<p>เพื่อให้ทราบว่ามีผู้ศึกษาหรือ จัดทำจรรยาบรรณของนักวิจัย หรือจริยธรรมของนักวิจัยไว้มาก น้อยเพียงใด เพื่อนำมาประกอบ การยกย่องจรรยาบรรณนักวิจัย</p>	<p>ดำเนินการศึกษารวบรวมและ ประมวลองค์ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับจรรยาบรรณ จริย- ธรรมของนักวิจัยและนักวิชา การในหลาย ๆ สาขาวิชาการ และได้จำแนกเป็นประเด็น ต่าง ๆ เพื่อประกอบการ พิจารณายกย่องจรรยาบรรณ นักวิจัย</p>

ขั้นตอนการดำเนินการ	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน
4. การพิจารณาร่าง จรรยาบรรณนักวิจัย	เพื่อดำเนินการร่างจรรยาบรรณ นักวิจัย	ประมวลเนื้อหาสาระของ จรรยาบรรณ จริยธรรมในการ วิจัย นำมาพิจารณากำหนด ร่างจรรยาบรรณนักวิจัยไว้ใน เบื้องต้น 9 ข้อ รวมทั้งคำ อธิบายรายละเอียดในแต่ละหัว ข้อ
5. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติ การเรื่องจรรยาบรรณนักวิจัย	เพื่อเป็นการนำเสนอร่างจรรยา บรรณนักวิจัยที่ปรับปรุงแล้ว เพื่อขอรับความคิดเห็นและข้อ เสนอแนะเกี่ยวกับร่างจรรยา บรรณนักวิจัย	1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดย ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย นักวิจัย นักวิชาการ ผู้ทรงคุณ- วุฒิ และผู้แทนสาขาวิชาการ ต่าง ๆ รวมจำนวน 44 ราย 2. สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติ การและประมวลข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากการประชุม เชิงปฏิบัติการ เพื่อนำไป ประกอบการปรับปรุงแก้ไขร่าง จรรยาบรรณนักวิจัย
6. การขอรับฟังข้อคิดเห็น/ข้อ เสนอแนะเกี่ยวกับร่างจรรยา บรรณนักวิจัยจากนักวิจัย	เพื่อเป็นการขอรับทราบความ เห็นที่มีต่อร่างจรรยาบรรณนัก วิจัย 9 ข้อที่ได้ปรับปรุงแก้ไข จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ	1. จัดทำแบบสอบถามความคิ เห็นเกี่ยวกับร่างจรรยาบรรณ นักวิจัย 9 ข้อ และขอรับทราบ ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เพื่อประกอบ การดำเนินงานต่อไป 2. ขอรับความคิดเห็นจากนัก วิจัยที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการ	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน
7. การขอความเห็นชอบร่าง จรรยาบรรณนักวิจัยจาก คณะกรรมการบริหารสภา วิจัยแห่งชาติ	เพื่อเป็นการขอความเห็นชอบใน ร่างจรรยาบรรณที่ปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกระบวนการต่าง ๆ ต่อคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ	แห่งชาติ ณ สำนักงานฯ รวมทั้งกรรมการสาขาวิชาการต่าง ๆ และนักวิจัย นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันวิจัยต่าง ๆ รวมจำนวน 7,000 ราย จัดทำสรุปผลการดำเนินงาน กระบวนการยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ
8. การขอรับความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่าง จรรยาบรรณนักวิจัยจาก คณะกรรมการฯ สาขาวิชาการต่าง ๆ	เพื่อให้จรรยาบรรณนักวิจัยเป็นที่ ยอมรับจากสาขาวิชาการต่าง ๆ คณะกรรมการบริหารฯ จึงให้ขอความเห็นชอบจากสาขาวิชาการต่าง ๆ	ดำเนินการขอรับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจาก คณะกรรมการสาขาวิชาการต่าง ๆ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำข้อความต่าง ๆ ให้ชัดเจนขึ้น
9. การศึกษาเปรียบเทียบร่าง จรรยาบรรณนักวิจัยกับ จรรยาบรรณวิชาชีพอื่น ๆ	เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบ จรรยาบรรณนักวิจัยกับจรรยาบรรณของวิชาชีพอื่น ๆ และของต่างประเทศตามความเห็นของ คณะกรรมการบริหารฯ	ปรับปรุงถ้อยคำ ข้อความของ ร่างจรรยาบรรณแต่ละข้อให้ชัดเจนและเป็นสากลขึ้นโดยการ เปรียบเทียบกับจรรยาบรรณ นักวิจัยที่มีในต่างประเทศและ จรรยาบรรณวิชาชีพอื่น ๆ

ขั้นตอนการดำเนินการ	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน
10. การอนุมัติจรรยาบรรณนักวิจัยโดยคณะกรรมการบริหารฯ	เพื่อนำเสนอรายละเอียดของการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบกับจรรยาบรรณอื่น ๆ ต่อคณะกรรมการบริหารฯ เพื่อขอความเห็นชอบในร่างจรรยาบรรณนักวิจัย	จัดทำรายละเอียดความเป็นมาและการดำเนินงานในทุกขั้นตอน รวมทั้งบรรจุเนื้อหาสาระทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาไว้อย่างครบถ้วนประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารฯ
11. การประกาศให้มีจรรยาบรรณนักวิจัย	เพื่อเป็นการประกาศให้มีจรรยาบรรณนักวิจัยในนามของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักควรประพฤติปฏิบัติทั่วไป	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้ประกาศ "จรรยาบรรณนักวิจัย" เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2541

ข้อเสนอแนะ

โดยที่การจัดทำจรรยาบรรณนักวิจัยนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ตั้งแต่เริ่มแรกว่า เพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ควรประพฤติของนักวิจัยทั่วไป ไม่ว่าจะอยู่ในสาขาวิชาใด ดังนั้น จรรยาบรรณนักวิจัยจึงมีลักษณะเป็นแนวทางกว้าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมได้ทุกสาขาวิชา และมีลักษณะเป็นข้อพึงสังวรณมากกว่าจะเป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

การสร้างเสริมจรรยาบรรณในหมู่นักวิจัยไทย ควรจะเป็นภารกิจสำคัญของสภาวิจัยแห่งชาติ จรรยาบรรณนักวิจัยจะเป็นเครื่องมือเบื้องต้นนำไปสู่ การเสริมสร้างจรรยาบรรณในหมู่นักวิจัยต่อไปได้ ทั้งนี้ อาจะยังไม่ต้องไปถึงขั้นใช้จรรยาบรรณนักวิจัยเป็นกฎระเบียบที่มีบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม และมีข้อเสนอแนะในการนำจรรยาบรรณนักวิจัยนี้ไปใช้ให้บังเกิดผล ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์ จรรยาบรรณนักวิจัย ให้นักวิจัยได้ทราบทั่วกัน โดยจัดการประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ เน้นย้ำให้นักวิจัยตระหนักถึงความสำคัญของ จรรยาบรรณนักวิจัย อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จัดพิมพ์เป็นเอกสารแจกจ่ายไปยังนักวิจัยและสถาบัน/หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และขอความร่วมมือให้สถาบัน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานทำวิจัยหรือให้ทุนในการทำวิจัยได้ใช้จรรยาบรรณนักวิจัยเป็นแนวทางเดียวกัน

2. ถือว่า จรรยาบรรณนักวิจัย เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัย/ คัดเลือก หรือตัดสินเพื่อยกย่องเกียรติคุณนักวิจัยหรือผลงานวิจัย โดยพิมพ์จรรยาบรรณนักวิจัย กำกับไว้ในระเบียบ ข้อกำหนด และ/หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ทุนฯ/รางวัลต่าง ๆ

3. กำหนดหัวข้อ จรรยาบรรณนักวิจัย ไว้ในหลักสูตรการศึกษา การอบรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยให้ชัดเจน

4. จัดตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการ ดูแล ตรวจสอบ กลั่นกรองนักวิจัยและผลงานวิจัย รวมทั้งคอยประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมนักวิจัยให้ปฏิบัติตาม จรรยาบรรณนักวิจัย

5. หาทางส่งเสริมการวิจัยให้เป็นอาชีพที่ต้องมีใบประกอบอาชีพ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- งามพิศ สัตย์สงวน (บรรณาธิการ). 2533. **ประสบการณ์วิจัยทางมานุษยวิทยาข้ามวัฒนธรรม** กรุงเทพฯ. เจ้าพระยาการพิมพ์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534. **รวบรวมจรรยาบรรณอาจารย์และจรรยาบรรณวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2538. บทความประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย". โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา, 9 มีนาคม.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. 2541. ชุดบทความประกอบการสัมมนา เรื่อง "จริยธรรมในวิชาชีพ" โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล, 26 - 27 มีนาคม.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2536. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Social Science Methodology)** กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ปัจจุบันบท "จริยธรรมทางวิชาการและในการวิจัย" 482 – 489
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2539. **จริยธรรมทางวิชาการ** กรุงเทพมหานคร. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุนทรী โคมิน. 2538. "จรรยาบรรณนักวิจัย" บทความประกอบการสัมมนาเรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย" โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับคณะกรรมการ สภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา, 9 มีนาคม.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. **แบบแผนการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์. การประชาสงเคราะห์ ปีที่ 26 ฉบับที่ 1 (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2536)** 53 – 67.
- ศรีทับทิม พานิชพันธ์ และคณะ. **เอกสารทางวิชาการเรื่อง "ความรู้พื้นฐานทางสังคมสงเคราะห์" (อัดสำเนา) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.** 45 – 49.

References

- American Anthropological Association. 1973 Professional ethics. Washington D.C., American Anthropological Association.
- American Political Science Association Committee on Professional Standards and Responsibilities. 1968. Ethical problems of academic political scientists. P.S., Newsletter of the American Political Science Association.
- American Psychological Association. 1973. Ethical principles in the conduct of research with human participants. Washington, D.C. : American Psychological Association.
- American Sociological Association. 1971. Code of Ethics. Washington, D.C. : American Sociological Association.
- Bayles, Michael D. 1989. Professional Ethics. Belmont, California A Division of Wadsworth, Inc.
- Committee for the Protection of Human Participants in Research. 1982. Ethic Principles in the Conduct of Research with Human Participants. Washington, D.C. : American Psychological Association.
- Council of the American Anthropological Association. 1973. Professionsl Ethics : Statement and Procedures of the American Arthropological Association.
- Crano, William D. and Brewer, Marilyn B. 1986. Principles and Methods in Social Research. Boston : Allyn and Bacon, Inc. : Chapter 16. "Social Responsibility and Ethics in Social Research"
- Edward, Diener 1978. Ethics in Social and Behavioral Research. Chicago and London, The University of Chicago Press.
- Finnis, John. 1985. Fundamentals of Ethics. Oxford : Clarendon Press.
- Fluehr – Labban. Carolyn. 1991. Appendix A – I in Ethics and the Profession of Anthropology, Philadelphia : University of Pennsylvania Press.
- Gillespie, David F. 1987. Ethical Issues in Research. Encyclopedia of Social Work (18th Edition). Silver Spring, MD: National Association of Social Work (NASW) Press.

- Hardcastle, David A. 1990. Legal Regulation of Social Work. *Encyclopedia of Social Work*. (18th Edition). Silver Spring. MD: National Association of Social Work (NASW) Press.
- Homan, Roger 1991. *The Ethics of Social Research*. London and New York, Long Man.
- Kidder, L. *Research Methods in Social Relations*. 4th ed. 1981. New York : Holt. Rindhart and Winston.
- Kimmel, Allan. 1981. *Ethics of Human Subject Research*, San Francisco : Jossey Bass Inc.
- McNeill, Paul M. 1993. *The Ethics and Politics of Human Experimentation*. Cambridge University press.
- NASW. 1987. Code of Ethics of the National Association of Social Workers in Appendix 1 *Encyclopedia of Social Work* (18th Edition). Silver Spring. MD : NASW Press.
- Pumphrey, Muriel W. *The Teaching of Values and Ethics in Social Work Education*. New York. N.Y. : Council of Social Work Education.
- Rubin, Allen. and Earl Barl Babbie. 1989. *Ethical Issues in Social Work Research. Research Methods for Social Work*. Belmont. CA : Wadsworth Publishing Company.
- Sproull, Natalie L. 1995. *Hand Book of Research Methods : A guide for practitioners and Students in the Social Sciences*. N.J. & The Scarecrow Press, Inc.
- Windt, Peter Y. 1989. *Ethical Issues in The Profession*. New Jersey. Prentice Hall.

ภาคผนวก

โครงการรณรงค์ร่ายาบรรณนักวิจัย

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันนี้ผลการวิจัยมีความสำคัญต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก ยิ่งหากงานวิจัยที่ปรากฏสู่สาธารณชนมีความเที่ยงตรงนำเสนอสิ่งที่เป็นความจริง สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ก็จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และมีประสิทธิภาพ การที่จะให้ได้มาซึ่งงานวิจัยที่ดีมีคุณภาพ จำเป็นต้องมีส่วนประกอบสำคัญหลายประการ นอกจากการดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยอย่างมีคุณภาพแล้ว คุณธรรมหรือจรรยาบรรณของนักวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่ง เช่นเดียวกับผู้ประกอบการวิชาชีพอื่นๆ เช่น แพทย์ หนายความ ครู อาจารย์ นักหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน และส่วนใหญ่มักจะเป็นที่รู้จักและเข้าใจอย่างกว้างขวางว่า จรรยาบรรณแพทย์ จรรยาบรรณครู ประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่สำหรับจรรยาบรรณของนักวิจัยนั้นยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก แม้แต่นักวิจัยเองอาจจะไม่ทราบ ไม่เข้าใจจรรยาบรรณของนักวิจัยที่ดีที่สมควรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ โดยมักจะปรากฏให้เห็นอยู่เสมอว่ามีงานวิจัยบางเรื่องนำเสนอข้อมูลโดยมีการบิดเบือนข้อเท็จจริง หรือนำเสนอข้อมูลซึ่งสมควรปกปิดแต่กลับนำมาเปิดเผยชัดแจ้ง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลเหล่านั้น โดยเฉพาะงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน กระทั่งจิตใจความรู้สึกของคน

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา ตระหนักถึงความสำคัญของจรรยาบรรณนักวิจัยดังกล่าว จึงได้จัดสัมมนาเรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย" ขึ้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2538 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในจรรยาบรรณของนักวิจัยในขอบข่ายวิชาการต่าง ๆ ของสาขาสังคมวิทยาและเป็นการส่งเสริมเผยแพร่จรรยาบรรณของนักวิจัย จากการสัมมนาครั้งนั้น ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณนักวิจัยในระดับหนึ่ง และมีข้อเสนอแนะจากการสัมมนาว่าสมควรจะได้มีการรณรงค์ร่ายาบรรณนักวิจัยไว้เป็นเสมือนกฎระเบียบ เพื่อให้บรรดานักวิจัยทั้งหลายได้นำไปปฏิบัติเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ได้งานวิจัยที่ดีมีคุณภาพน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อดำเนินการรณรงค์ร่ายาบรรณนักวิจัย เพื่อให้ นักวิจัย นักวิชาการ ในสาขาวิชาการต่าง ๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัยของประเทศไทย
2. เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้นักวิจัยในประเทศไทยปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่วางไว้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้มีจรรยาบรรณนักวิจัยที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ
2. เป็นหลักเกณฑ์ประกอบในการตรวจสอบคุณภาพของงานวิจัยและนักวิจัย

วิธีการดำเนินงาน

1. ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย
3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญผู้แทนจากคณะกรรมการฯ สาขาวิชาการต่าง ๆ 10 สาขา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จำนวนประมาณ 60 คน มา ร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับร่างจรรยาบรรณนักวิจัย
4. จัดพิมพ์ร่างจรรยาบรรณนักวิจัย ส่งให้นักวิจัยทั่วประเทศจำนวน 10,000 คน
5. ประมวลผลความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงแก้ไขร่างจรรยาบรรณนักวิจัย
6. สรุปและนำเสนอจรรยาบรรณนักวิจัยต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ระยะเวลาดำเนินงาน

1 ปี ตั้งแต่พฤศจิกายน 2539 - ตุลาคม 2540

งบประมาณ

จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ผู้รับผิดชอบ

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ โดย คณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง

จรรยาบรรณนักวิจัย

โดย

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา

ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

วันพฤหัสบดีที่ 20 มีนาคม 2540

ณ ห้องบอลรูม เอ. โรงแรมมารวยการ์เด็น

วันพฤหัสบดีที่ 20 มีนาคม 2540

เวลา 08.30-09.00 น.	- ลงทะเบียน
09.00-09.15 น.	- กล่าวเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย" และดำเนินการอภิปราย โดย ศ.ดร.จุมพล สวัสดิยากร
09.15-09.45 น.	- อภิปราย จรรยาบรรณนักวิจัย ข้อที่ 1 : นักวิจัยที่มีความรับผิดชอบต่อผู้ร่วมงานวิจัยและสิ่งทีศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ พืช หรือสิ่งอื่น ๆ
09.45-10.00 น.	- รับประทานอาหารว่าง
10.00-10.30 น.	- อภิปราย จรรยาบรรณนักวิจัย ข้อที่ 2 : นักวิจัยที่มีความรับผิดชอบต่อข้อตกลงในงานวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัยและผลสืบเนื่องจากการวิจัย
10.30-11.00 น.	- อภิปราย จรรยาบรรณนักวิจัย ข้อที่ 3 : นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะทำวิจัย
11.00-11.30 น.	- อภิปราย จรรยาบรรณนักวิจัย ข้อที่ 4 : นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์และซื่อตรง
11.30-12.00 น.	- อภิปราย จรรยาบรรณนักวิจัย ข้อที่ 5 : นักวิจัยต้องหลีกเลี่ยงความลำเอียง หรืออคติในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์และตีความข้อมูล
12.00-13.00 น.	- รับประทานอาหารกลางวัน

- 13.00-13.30 น. - ดำเนินการอภิปราย จรรยาบรรณนักวิจัย (ต่อ)
โดย รศ.ดร.ปราโมทย์ ประสาทกุล
- อภิปราย จรรยาบรรณนักวิจัย ข้อที่ 6 :
นักวิจัยต้องมีความใจกว้าง รับฟัง และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- 13.30-14.00 น. - อภิปราย จรรยาบรรณนักวิจัย ข้อที่ 7 :
นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์
- 14.00-14.15 น. - รับประทานอาหารว่าง
- 14.15-14.45 น. - อภิปราย จรรยาบรรณนักวิจัย ข้อที่ 8 :
นักวิจัยต้องมีจิตสำนึกต่อสังคม
- 14.45-15.15 น. - อภิปราย จรรยาบรรณนักวิจัย ข้อที่ 9 :
นักวิจัยต้องไม่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์
ในทางที่มีขอบ
- 15.15-16.00 น. - อภิปรายทั่วไป
- 16.00-16.30 น. - สรุปผลและกล่าวปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ
โดย รศ.ดร.ปราโมทย์ ประสาทกุล

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง จรรยาบรรณนักวิจัย

20 มีนาคม 2540 ณ โรงแรมมารวยการ์เด็น

1. นายจุมพล	สวัสดิยากร	ศาสตราจารย์และราชบัณฑิต
2. นางจุฑามณี	เอี่ยมสุพรรณ	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
3. นายจรินทร์	สกุลถาวร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. น.ส.จุไรรัตน์	ดวงเดือน	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
5. น.ส.จำเรียง	ภาวิจิตร	รองศาสตราจารย์
6. นางจงหทัย	อมรพัฒน์กุล	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
7. นายชอบวิทย์	ลับไพรี	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
8. นายธีระยุทธ	ภูกังวาน	สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน
9. พ.อ.หญิงนางลักษณ์	เกตุจรรยา	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด
10. นายนิคม	ตั้งคะพิภพ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
11. นายบรรเจิด	คติการ	ศาสตราจารย์
12. นายบุญเจิด	โสภณ	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
13. นายปราโมทย์	ประสาทกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
14. นายประดณ	ชาติกวนิช	สำนักสัตว์ทดลองแห่งชาติ
15. นายประเสริฐ	ณ นคร	ศาสตราจารย์และราชบัณฑิต
16. นายประสิทธิ์	การกลาง	สถาบันดำรงราชานุภาพ
17. นายประชัย	เปี่ยมสมมูรณ์	ศาสตราจารย์
18. น.ส.พรธิดา	สุวรรณรัตน์	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งประเทศไทย
19. นางพัชรพันธุ์	เข็มนาค	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
20. นางเพ็ญศรี	ศิริวัลย์	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
21. นายไพยม	อรัญยกานนท์	ราชบัณฑิต
22. นายภาณุ	เทวรัตน์มณีกุล	กรมประมง
23. น.ส.มนทิพ	ดำรงศรีศักดิ์	กรมคุมประพฤติ

24. น.ส.รจิต	มหาวิทยาลัยมหานนท์	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
25. นางรีนา	บัตรสมบุรณ์	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
26. น.ส.ลัดดา	กุลนานันท์	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งประเทศไทย
27. ร.อ.หญิงวาสนา	อิมเอม	มหาวิทยาลัยมหิดล
28. นางวิจิตร	ระวิวงศ์	รองศาสตราจารย์
29. น.อ.หญิงวัลลีย์	สารขวัญ	สำนักวิจัยและพัฒนาการทางทหาร กองทัพเรือ
30. นายสมชาย	มนตรีศรีศักดิ์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและ ประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
31. นายสมศักดิ์	วิราพร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
32. น.ส.สิรินาฏ	ศิริสุนทร	หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
33. น.ส.พสุธิดา	ชอดแก้ว	หนังสือพิมพ์มติชน
34. น.ส.สุวรรณี	ศิริวรรณหอม	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
35. น.ส.อรนุช	จันทร์โคตร	หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์
36. นายอมร	จันทร์สมบุรณ์	ศาสตราจารย์
37. น.ส.อรุณศรี	อนันตรศิริชัย	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
38. นางอารมณ	อุตภาพ	สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ
39. น.ส.อัจฉรา	วงศ์วัฒนามงคล	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
40. น.ส.อังคณา	บุญสิทธิ์	กรมคุมประพฤติ
41. นายเอนก	ธรรมรัตน์พร	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งประเทศไทย
42. พ.ต.ท.หญิงเอมอร	ไชยบัวแดง	กรมตำรวจ
43. พ.ต.อ.อุดม	รักศิลาธรรม	กรมตำรวจ
44. นางอุทัยวรรณ	กรุดลอยมา	ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพ แห่งชาติ

โครงการสัมมนาทางวิชาการ
เรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย"

โดย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ร่วมกับ

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา

หลักการและเหตุผล

การวิจัยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ ปัญหาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาต่อไป ด้วยเหตุนี้การศึกษาวิจัยในปัจจุบันเป็นที่สนใจและได้รับการยอมรับจากวงการต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะนักวิชาการ นักบริหาร นักธุรกิจ ว่าเป็นกลไกที่สำคัญต่อการพัฒนา รัฐบาลก็เล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิจัยดังกล่าว เพื่อจะได้นำผลที่ได้จากการวิจัยนั้นไปแก้ปัญหา ตัดสินใจ หรือใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายและแผนเพื่อการพัฒนาต่อไป ดังนั้นผลของการวิจัยจึงมีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก หากงานวิจัยที่ปรากฏออกสู่สาธารณชนมีความเที่ยงตรงนำเสนอสิ่งที่ เป็นความจริง สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ก็จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และมีประสิทธิภาพ

การได้มาซึ่งงานวิจัยที่ดีมีคุณภาพเช่นนี้ จำเป็นต้องมีส่วนประกอบสำคัญหลายประการ นอกจากการดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยอย่างมีคุณภาพแล้ว คุณธรรมหรือจรรยาบรรณของนักวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่ง เช่นเดียวกับผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ ทนายความ ครู อาจารย์ นักหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีคุณธรรมประจำใจ หรือจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน และส่วนใหญ่มักจะเป็นที่รู้จักเข้าใจอย่างกว้างขวางว่า จรรยาบรรณแพทย์ จรรยาบรรณครู ประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่สำหรับจรรยาบรรณของนักวิจัยนั้นยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก แม้แต่ตัวนักวิจัยเองอาจจะไม่ทราบ ไม่เข้าใจจรรยาบรรณของนักวิจัยที่ดี ที่สมควรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ โดยมักจะปรากฏให้เห็นอยู่เสมอว่า มีงานวิจัยบางเรื่องนำเสนอข้อมูลแล้ว มีการบิดเบือนข้อเท็จจริง หรือนำเสนอข้อมูลซึ่งสมควรปกปิดแต่กลับนำมาเปิดเผยชัดแจ้ง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลเหล่านั้น โดยเฉพาะงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน กระทั่งถึงจิตใจ ความรู้สึกของคน

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา ตระหนักถึงความสำคัญ ของจรรยาบรรณของนักวิจัยดังกล่าว จึงเห็นสมควรให้มีการพิจารณาเรื่องนี้ โดยจัดสัมมนาเรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย" ขึ้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในจรรยาบรรณของนักวิจัยในขอบข่ายสาขาวิชาการต่าง ๆ อันได้แก่ สังคมวิทยา ประชากรศาสตร์ มานุษยวิทยา จิตวิทยาสังคม พัฒนาชุมชน สังคมสงเคราะห์ อาชีวศึกษา ฯลฯ และเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักวิจัยปัจจุบัน รวมถึงนักวิจัยรุ่นใหม่ในอนาคต อันจะเป็นผลสืบเนื่องให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการสัมมนา

1. เพื่อความชัดเจนในจรรยาบรรณนักวิจัยในขอบข่ายวิชาการต่าง ๆ ของสาขาสังคมวิทยา
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์เกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิจัยในแงุ่มวิชาการนั้น ๆ ของสาขาสังคมวิทยา
3. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่จรรยาบรรณของนักวิจัย

วิธีการสัมมนา

1. เสนอบทความทางวิชาการเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิจัยในแงุ่มวิชาการ ต่าง ๆ ของสาขาสังคมวิทยา
2. การอภิปราย ชักถามปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ผู้เข้าร่วมสัมมนา

นักวิจัย นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้สนใจ ประมาณ 200 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นประโยชน์แก่นักวิจัยทั่วไป และนักวิจัยรุ่นใหม่
2. เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนทั่วไป โดยเฉพาะผู้ใช้ผลงานวิจัย

สถานที่สัมมนา

ห้องบอลรูม โรงแรมมารวยการ์เด็น

ระยะเวลา

วันพฤหัสบดีที่ 9 มีนาคม 2538

งบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา
2. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

กำหนดการสัมมนาทางวิชาการ

เรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย"

วันพฤหัสบดีที่ 9 มีนาคม 2538

ณ ห้องบอลรูม ชั้น 2 โรงแรมมารวยการ์เด็น

- 08.00-09.00 น. - ลงทะเบียน
- 09.00-09.15 น. - พิธีเปิดการสัมมนา
กล่าวรายงานโดย รศ.ดร.สุนทรี โคมิน
กรรมการและเลขานุการ สาขาสังคมวิทยา
กล่าวเปิดการสัมมนา โดย รศ.ดร.จิระเขต วีระสัย
ประธานกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ
สาขาสังคมวิทยา
- 09.15.-09.45 น. - บรรยายเรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย"
โดย ศ.ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์
- 09.45-10.00 น. - พักร่มน้ำชา-กาแฟ
- 10.00-12.00 น. - การอภิปรายเรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย"
ในขอบข่ายวิชาการต่าง ๆ ของสาขาสังคมวิทยา
1. ด้านสังคมวิทยา โดย รศ.ดร.จิระเขต วีระสัย
2. ด้านประชากรศาสตร์ โดย รศ.ดร.ปราโมทย์ ประสาทกุล
3. ด้านมานุษยวิทยา โดย ผศ.ดร.ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ
ดำเนินการอภิปราย โดย รศ.ดร.ธีรเวทย์ ประจวบรัฐการ
- 12.00-13.00 น. - พักรับประทานอาหาร
- 13.00-14.30 น. - การอภิปรายเรื่อง "จรรยาบรรณนักวิจัย" ในขอบข่ายวิชาการ
ต่าง ๆ ของสังคมวิทยา
1. ด้านอาชญาวิทยา โดย ศ.ดร.บุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์
2. ด้านจิตวิทยาสังคม โดย รศ.ดร.สุนทรี โคมิน
3. ด้านสังคมสงเคราะห์ โดย รศ.วิจิตร ระวีวงศ์
ดำเนินการอภิปราย โดย รศ.ดร.ปราโมทย์ ประสาทกุล
- 14.30-14.45 น. - พักร่มน้ำชา-กาแฟ
- 14.45-15.45 น. - การอภิปรายทั่วไป แสดงความคิดเห็น และตอบข้อซักถาม
- 15.45-16.00 น. - สรุปผลการสัมมนา
โดย รศ.ดร.สุนทรี โคมิน
- 16.00 น. - ปิดการสัมมนา

รายนามผู้เข้าร่วมสัมมนาเรื่อง จรรยาบรรณนักวิจัย

9 มีนาคม 2538

ณ โรงแรมรอยัลการ์เด้น

1. น.ส.กิ่งแก้ว เกษโกวิท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 9
ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40002
2. นายเกื้อ วงศ์บุญสิน รองศาสตราจารย์ ระดับ 9 และผู้อำนวยการ
อาคารวิจัย ประจวบเหมาะ ชั้น 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. นางเกษมศรี ชับซ้อน อาจารย์ 3 ระดับ 8
ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตร กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา
อ.เมือง จ.ปทุมธานี 12000
4. นางกมลพร ทองอุไทย ผู้อำนวยการ
สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำ
5. น.ส.กชกร สังขชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต
ภาควิชาการศึกษาอนุรักษนิยม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131
6. นางกิติพร โชประการ อาจารย์ ระดับ 7 รักษาการฯ รองผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนา
สถาบันภาษาและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ
จ.อุบลราชธานี 34190
7. นางกฤษิรา ปัญญาธิคุณ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
8. นางขวัญจิต เพียงสุวรรณ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
ถนนพหลโยธิน อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12121
9. นายขจร ทองอาโว รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
คณะเกษตรและอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏจันทรเกษม รัชดาภิเษก
ลาดพร้าว จตุจักร กท.10900
10. นายคมกฤษ กองการศึกษาและวิจัย กรมอุตุนิยมวิทยา
11. นางศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ อาจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อ.เมือง จ.นครปฐม 73000
12. นางจรวรรณ แก้วกำเนิด เจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการวิจัย 7
กองวิเคราะห์โครงการและประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

13. นายจิระพงษ์ บาเพ็ญอยู่ ผู้ประสานงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย
14. น.ส. จิรากรณ์ สถาปนาวรรณนะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
จ.พิษณุโลก 65000
15. นายจินตา จันทร์อ่อน นักวิชาการเกษตร 8
สถาบันวิจัยพืชไร่ กรมวิชาการเกษตร กท.10900
16. น.ส. จิตรา พรหมขุติมา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7
สถาบันดำรงราชานุภาพ
17. นายจินตา ชี้อตรง รองผู้อำนวยการสำนักวิจัย
สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ถนนสุขุมวิท 2 แขวงคลองจั่น
เขตบางกะปิ กท.10240
18. น.ส. จินตนา เพชรานนท์ ผู้อำนวยการกองสถิติสังคม
สำนักงานสถิติแห่งชาติ หลานหลวง ป้อมปราบศัตรูพ่าย กท.10110
19. น.ส. จารุวรรณ พรหมวัง นักวิชาการวัฒนธรรม
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
20. นายจรินทร์ สุกุลถาวร รองคณบดีฝ่ายวิจัยและแผนงาน
ฝ่ายวิจัยและแผนงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 50200
21. นางจันทร์แรม เรือนแบน หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่การวิจัย
กองส่งเสริมวิทยฐานะครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ
กท.10300
22. นางฉันทนา เปรมประเสริฐ นักประชาสัมพันธ์ 6
กรมประชาสัมพันธ์ อาคารพอร์จูนทาวน์ ชั้น 27 ถนนรัชดาภิเษก ห้วยขวาง
กท.10210
23. นางฉัตรนภา พรหมมา รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย
สถาบันราชภัฏอุดรดิตต์ อ.เมือง จ.อุดรดิตต์ 53000
24. นายขวสิต จันทร์ศรีศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคามทำหน้าที่หัวหน้า
ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

25. น.ส. ขมพูนุช ปัญญไพโรจน์ อาจารย์
โครงการจัดตั้งภาควิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
26. นายชิต บุรีโสธม ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80280
27. นายชัยชาญ มหาสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
28. น.ส. ชุติมา พดภัย นักวิชาการพยาบาล 6
กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
29. นายขาริ มณีศรี รองศาสตราจารย์
มหาวิทยาลัยบูรพา
30. นายโฆ สาลิฉัน รองศาสตราจารย์
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาเขตประสานมิตร
31. น.ส. ขนุดร่า อธิธิธรรมวินิจ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
จ.นครปฐม 73170
32. นายชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ รองศาสตราจารย์
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
กิ่ง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
33. นายชาญ วชิรเดช สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์
34. น.ส. ญาติา ดาวพลังพรหม เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 6
สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ. ถนนพิษณุโลก
เขตดุสิต กท. 10300
35. น.ส. ฐาปนีย์ ธรรมเมธา อาจารย์
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
จ.นครปฐม 73000
36. นายณรงค์ ปิยะพันธุ์ ผู้อำนวยการกองการศึกษาและวิจัย
กองการศึกษาและวิจัย กรมอุตุนิยมวิทยา
37. นางดวงเดือน เทศวานิช รองศาสตราจารย์
สถาบันราชภัฏพระนคร ถ.แจ้งวัฒนะ บางเขน กท. 10220

- 38.น.ส.เต็มดวง รัตน์ทัศนีย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
กิ่ง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
- 39.นายทรงพันธ์ วรรณมาศ รองศาสตราจารย์ระดับ 8
วิทยาลัยครู เชียงราย
- 40.นางทรงศรี อักษรเสื่อ หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาครูเลย สถาบันราชภัฏเลย จ.เลย
รองศาสตราจารย์
- 41.น.ส.พิพาดี เอมะวรรณะ สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กท.10200
รองศาสตราจารย์
- 42.นายวิวัฒน์ มณีโชติ นักวิชาการศึกษา 6
กลุ่มงานพัฒนางานวิจัย กองวิชาการ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
อาจารย์ 3
วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม วิทยาลัยพลศึกษา จ.มหาสารคาม
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ ตึก 50 ปี
ชั้น 7 อ.เมือง จ.นครปฐม 73000
โทร. (034) 253840-4 ต่อ 233 โทรสาร (034) 255099
- 43.นายทวีศักดิ์ ศูนย์กลาง
- 44.นายทองปลิว ขมขื่น สว.งาน 1 (งานต้นตำรับ วช.)
กองวิชาการ กรมตำรวจ ตึก 19 ชั้น 9 ถนนพระรามที่ 1 ปทุมวัน กท.10300
- 45.พ.ต.ต.ทัฬหทัย मुखประภาต หัวหน้าฝ่ายสถิติการศึกษาและสถิติเชิงสังคม
กองสถิติสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ ถนนหลานหลวง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กท.10100
- 46.นางทวีพร ดุริชรานนท์ หัวหน้าฝ่ายสนเทศการวิจัย
กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เขตดุสิต กท.10300
- 47.นายธำรง บุทัพ บุคลากร 6
กองการเจ้าหน้าที่ กระทรวงศึกษาธิการ
- 48.นายนิธิรัช กิตติวิสุกร

- 49.น.ส.นภารัตน์ นิยมไทย
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล
ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักนโยบายและระบบบริหารงานบุคคล สำนักงาน ก.ค.
กระทรวงศึกษาธิการ ถ.ราชดำเนินนอก เขตดุสิต กท.10300
- 50.นางนาฏสุตา เขมมะสิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 7
คณะเกษตรและอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏจันทรเกษม กท.10900
- 51.นางนิลออน กลิ่นรัตน์
รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 52.อาจารย์บุศรา อธิธิธรรมวิจิ
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
กิ่ง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
- 53.นางนฤมล สีนสุพรรณ
รองศาสตราจารย์
ภาควิชาเวปศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002
- 54.นางเนาวนิตย์ मुखสมย์ติ
นักจิตวิทยา 5
สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต
- 55.ดร.เนาวรัตน์ พลายน้อย
รองศาสตราจารย์
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
กิ่ง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
- 56.น.ส.วิภา พงษ์ฉัตร
ศึกษานิเทศก์ 6
ฝ่ายวิจัยและพัฒนาหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
กท.10300
- 57.น.ส.เบญจา พวงสุวรรณ
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการวิจัย 6
กองวิเคราะห์โครงการและประเมินผล
- 58.นางบุษพา มิสินทร
ผู้อำนวยการสอนวิจัยและพัฒนา
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- 59.นายสมศักดิ์ นิตลาจารย์
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
25/25 ถนนพุทธมณฑล สาย 4 ต.ศาลายา กิ่ง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
- 60.นายบุญยงค์ เกศเทศ
รองศาสตราจารย์
ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 44000
- 61.นางเบญจวรรณ กัธรวีประ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
146 ถนนนคร 1 หมู่ 10 ประเวศ กท.10260

- 62.นางสาวปราณี วิเศษ นักวิทยาศาสตร์ 4
งานภาชนะบรรจุอาหาร กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ กรมวิทยาศาสตร์บริการ
- 63.นายประยูร สวัสดิ์ นักวิชาเกษตรเกษตร 7
กลุ่มงานวิจัยจุลินทรีย์ลิน กองปฐพีวิทยา กรมวิชาการเกษตร กท.10900
- 64.นายประเสริฐ อะมธิต นักวิชาการ
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
- 65.นายประพนธ์ เจียรกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ต.แจ้งวัดนะ
อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120
- 66.นายประจัน มณีนิล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 7
ภาควิชาสอนวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ
จ.อุบลราชธานี 34190
- 67.น.ส.ประเทือง ลือเจริญ นักสังคมสงเคราะห์ที่ 6
กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม ต.มิตรไมตรี เขตดินแดง
กท.10400
- 68.นางประทุม แป้นสุวรรณ รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
สถาบันราชภัฏพระนคร
- 69.นางปิยะตา ประเสริฐสม ทันตแพทย์ 7
กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
- 70.นายพิสิฐ เจริญวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญอาวุโส (โบราณคดี)
ศูนย์ภูมิภาคโบราณคดีและวิจิตรศิลป์
- 71.นางพิศนา แขนมณี รองศาสตราจารย์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 72.นายพงศ์ศักดิ์ ศรีธเนศชัย เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6
กองแผนงาน กรมปศุสัตว์
- 73.น.ส.พรทิพย์ คำพอ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 7
ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
จ.ขอนแก่น 40002
- 74.น.ส.พรทิพย์ กล้ารบ กองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
- 75.นางพิมพ์วิมล พลเวียง กองวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กท.10100

- 76.น.ส.พัฒนา เห็นแสงหงษ์ รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 77.นางพัลลิกา พูลลาภ นักวิจัยสังคมศาสตร์ 6
กองนโยบายและวางแผนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- 78.นางพิชญากรณ์ มูลศิลป์ อาจารย์
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 79.นายไพวัลย์ ตันจาพูน รองศาสตราจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 80.น.ส.ภาวณา พัฒนศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สาขาพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กท.10200
- 81.นางภาณี รูปสม เจ้าหน้าที่วิจัย 5
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
จ.ปทุมธานี 12121
- 82.นางภัทรา กิรลาภ นักสังคมสงเคราะห์
สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต
- 83.นายมานพ บุญณะอทธยาน อาจารย์ 2 ระดับ 6
โรงเรียนวัดชีปะขาว อ.บางปลาร้า จ.สุพรรณบุรี 72150
- 84.น.ส.มาณี เขยธีรานุกูลศิริ รองศาสตราจารย์
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิตล
กิจ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
- 85.รศ.ดร.นังกร ทองสุบตี อธิการรักษาการ (อธิการบดีสถาบันราชภัฏจิฬสงคราม) อ.เมือง จ.พิษณุโลก
- 86.นายมนัส ภาคภูมิ นักวิชาการศึกษา 7
กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- 87.นายมงคล ช่างเรือ อาจารย์
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อ.พระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
- 88.นางเยาวลักษณ์ อภิชาติวัลลภ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, หัวหน้าภาควิชา
ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002

- 89.นางรัชกร จันทรสาขา   นักวิชาการเผยแพร่ 6
กองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- 90.น.ส.เรณูมาศ มาอ่อน   รองศาสตราจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 91.นางรัตนา มณีสิน   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระดับ 8
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ถ.ราชสีมา สามเสน ดุสิต กทม.
- 92.นางรัตนา รุจิรกุล   ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ภาควิชาภูมิศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000
- 93.นายเล็ก สมบัติ   ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กท.10200
- 94.นางลดา นิยมสุวรรณ   นักโภชนาการ 6
กองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
- 95.นางละออ แสนศักดิ์   รองศาสตราจารย์
ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 96.น.ส.ลาวัลย์ รักษ์สัตย์   อาจารย์ 2
โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ กรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ
- 97.นางสัสดา จันทรานิชย์   เจ้าหน้าที่บริหารงานประชาสัมพันธ์ 6
กองความมั่นคงแห่งสังคม กรมประชาสัมพันธ์ ถนนกรุงเกษม
เขตป้อมปราบ กท.10100
- 98.นายวิชัย พงษ์โหมต   อาจารย์
ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา จ.ฉะเชิงเทรา 24000
- 99.นายวิษณุ กอปรสิริพัฒน์   รองผู้อำนวยการ
สถาบันวิจัยวลัยรุกขเวช
- 100.นางวิไล ตั้งจิตสมคิด   รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
สถาบันราชภัฏธนบุรี
- 101.นายวิลาศ โพธิสาร   ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนเตลศิริวิทยา
โรงเรียนเตลศิริวิทยา ต.เตล อ.ศีขรภูมิ จ.สุรินทร์
- 102.นางวชิราวัลย์ ช่อมจันทร์   นักวิทยาศาสตร์ 7
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

- 103.นางวีระวรรณ สิทธิกรกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 กท.10110
- 104.นายวิชัย ญ้อยอิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
สถาบันราชภัฏพระนคร หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
รองศาสตราจารย์
- 105.น.ส.วีริยา บุญชัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์
- 106.นายวิเชียร คงทอง นักวิชาการเผยแพร่
กองแปลและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- 107.นางวิมลวรรณ บุญระเวศ นักวิจัยพลเรือน
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด
- 108.น.ส.วิมล สารานวนิช รองศาสตราจารย์
ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 109.นายวัลลภา ศรีธาดา
- 110.นางวัลลภาวรรณ เข็มมาศ ผู้ช่วยเชี่ยวชาญด้านการวิจัย (นักวิจัยสังคมศาสตร์ 8)
กองนโยบายและวางแผนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- 111.น.ส.วิไลลักษณ์ คัมภีรานนท์ นักวิชาการศึกษา
ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา ถ.ลาดหญ้า
คลองสาน กท.10600
- 112.นายวิบูลย์ บุญเลิศติยะวงศ์ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 8 (ผอ.วิทยาลัยข้าราชการพลเรือน)
โครงการพัฒนาด้านบริหารงานบุคคล วิทยาลัยข้าราชการพลเรือน
สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ.
- 113.น.ส.วรลักษณ์ พงศ์ภิญโญ นักวิชาการโรคพืช 6
กลุ่มงานจุลชีววิทยาประยุกต์ กองโรคพืชและจุลชีววิทยา กรมวิชาการเกษตร
- 114.นางศรีวัลลภา จุลชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- 115.น.ส.ศรีนิษฐ์ บุญทอง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ 78 ทาเนียบรัฐบาล (อาคาร จปร.เดิม) ถ.ราชดำเนินนอก
กท.10300

- 116.นางศุภลักษณ์ จันทร์เจริญ กองวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์ ต.กรุงเทพมหานคร แขวงมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กท.10100
- 117.น.ส.ศิริลักษณ์ ดวงแก้ว นักวิชาการพัฒนาชนบท 6 ว.
ฝ่ายวิจัยโครงการ กองวิจัยและประเมินผล สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ต.ราชสีมา ดุสิต กท.10300
- 118.นางศิริเพ็ญ อรุณประพันธ์ กระทรวงสาธารณสุข
- 119.น.ส.ศรีสุวรรณ แสงศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (หนองอ้อ)
ต.พิษณุโลก-นครสวรรค์ จ.พิษณุโลก 65000
- 120.นางสุมาลี หังพิทยกุล นักวิทยาศาสตร์ 6
งานภาชนะบรรจุอาหาร กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ กรมวิทยาศาสตร์บริการ
- 121.นางสุนทรี พิตรกุล นักวิทยาศาสตร์ 5
งานภาชนะบรรจุอาหาร กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ กรมวิทยาศาสตร์บริการ
- 122.น.ส.สุภัตรา เจริญเกษมวิทย์ นักวิทยาศาสตร์ 3
งานภาชนะบรรจุอาหาร กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ กรมวิทยาศาสตร์บริการ
- 123.นายสมศักดิ์ นิตลาจารย์ สถาบันวิจัยประชากร
- 124.นายสมภพ ลาชโรจน์ นักวิจัยสังคมศาสตร์
สถาบันวิจัยชาวเขา ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 50002
- 125.นายสมชาย ลือมันคง นักวิชาการเกษตร 5
ศูนย์วิจัยหม่อนไทยศรีสะเกษ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ 33000
- 126.นายสมเกียรติ ฐิตะฐาน นักวิชาการโรคพืช 8
กองโรคพืชและจุลชีววิทยา กรมวิชาการเกษตร
- 127.นางสมหมาย ทิรัญบุษ นักวิชาการพยาบาล หัวหน้าฝ่ายพัฒนาบริหารในโรงพยาบาล
กองการพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข
- 128.นายสมพงษ์ หนูจ้อย นักวิชาการเกษตร 6
ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี
- 129.นายสมชอบ ภูอินนา ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
หน่วยศึกษาพิเศษ สบจ.กาฬสินธุ์

- 130.นางสมศรี ปัทมพันธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 50200
- 131.นายสนิท วงศ์ประเสริฐ นักวิจัยสังคมศาสตร์ ระดับ 8
สถาบันวิจัยข้าวเขา (ใน มช.) จ.เชียงใหม่ 50200
- 132.น.ส.สร้อย อุนสรณ์ธีรกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 8
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 133.นางสุพมาล จงธรรมคุณ รองศาสตราจารย์
ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ถ.พระราม 6 กท.10400
- 134.นายสุเทพ พันประสิทธิ์ อาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- 135.น.ส.สุณีย์ อีรดากร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
วิทยาลัยครูพระนคร
- 136.นางสมหมาย แจ่มกระจ่าง อาจารย์ระดับ 7 รองคณบดีฝ่ายบริหาร
ภาควิชาการศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131
- 137.น.ศ.เสาวคนธ์ สุดสวาสดิ์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 138.นายสุรวุฒิ ปัดไธสง สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- 139.นายเสรี ปริธาดักดิ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ
เขตดุสิต กท.10300
- 140.นางเสริมสุข วรรณพฤษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8
สถาบันราชภัฏพระนคร
- 141.น.ส.สุวิมล ตั้งสัจจพจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 142.นางสุพิน ชมภูพงษ์ อาจารย์ภาควิชากายวิภาคศาสตร์
ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า
315 ถนนราชวิถี พญาไท กท.10400
โทร. 2458330, 2460066 ต่อ 3606 โทรสาร 2458277

143. นายสมเดช สิทธิพงศ์พิทยา อาจารย์ ระดับ 7
สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อ.ปากเกร็ด
จ.นนทบุรี 11120
144. นางสุรางค์ จีระกิจพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กท.10300
145. นางโสมพรรณ ถิ่นว่อง นักวิชาการพยาบาล 7
กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ต.ติวานนท์ อ.เมือง
จ.นนทบุรี 11000
146. น.ส. สุภาภรณ์ อีระจันทร์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5
กองแผนเศรษฐกิจและสังคม สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร
147. นางสงศรี ขมภูวงค์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จ.นครศรีธรรมราช 80280
148. นายสันทัต เสริมศรี รองศาสตราจารย์ 9 และ เลขานุการองค์การต่างประเทศ
149. น.ส. อังคณา สุรพงศ์ไพรัช นักวิทยาศาสตร์ 6
สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร
150. นายอนุสรณ์ รั้งลิโยธิน นักวิทยาศาสตร์
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
151. นายอาทิตย์ มหำพันธ์ นักวิชาการ 5
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
152. น.ส. อรนุช ลิ้มประเสริฐ นักวิชาการศึกษา ระดับ 7
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
153. พ.ต.อ. อุดม รัศมิ์ธรรม รองผู้บังคับการกองวิจัยและพัฒนา
กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานแผนงานและงบประมาณ กรมตำรวจ
ต.พระรามที่ 1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กทม.
154. นางอรวรรณ ขุมทรัพย์ หัวหน้าฝ่ายวิจัยและสารสนเทศ
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ท่าเรือรัฐบาล กท.10300
155. นายอนันต์ อารยานันท์ อาจารย์ 2 ระดับ 6
ภาควิชารัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กทม.

156. นายอุดม หนูทอง รองศาสตราจารย์
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อาคารแหลมทอง ฝั่งโรงแรมเอเชีย
ราชเทวี กท.10400
157. น.ส. อุษา ปุชาติ นักจิตวิทยา 5
สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต
158. น.ส. อลิสา นิตีธรรม รองศาสตราจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
159. พล.อ.อ. อรุณ พร้อมเทพ กรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ
15 ซอย 11 ต.พหลโยธิน พญาไท กท.10400
160. น.ส. อังคณา บุญสิทธิ์ พนักงานคุมประพฤติ 7
ฝ่ายวิจัย ก่อวิชาการและแผนงาน กรมคุมประพฤติ ต.พรานนก เขตบางกอกน้อย
กท.10700
161. นางอรารรณ บุญทรัพย์ หัวหน้าฝ่ายวิจัยและสารสนเทศ
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรี
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล กท.10300
162. นางอรพินท์ บุญนาค รองศาสตราจารย์
สถาบันประชากรศาสตร์ อาจารย์วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
163. นางอรเพ็ญ นาควัชระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
164. นางอุดมพร พัฒนโกวิท เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6
กองแผนเศรษฐกิจและสังคม สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร
165. นายอุเทน ปัญญา ประธานศูนย์วิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 50200

ตำนาน

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
เรื่อง จรรยาบรรณนักวิจัย

ด้วยคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 3 / 2541 เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2541 ได้ให้ความเห็นชอบกับจรรยาบรรณนักวิจัย ซึ่งคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา เป็นผู้ดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ควรประพฤติของนักวิจัยทั่วไป ไม่ว่าสาขาวิชาการใด ๆ จึงมีลักษณะเป็นแนวทางกว้าง ๆ เพื่อครอบคลุมทุกสาขาวิชาการและมีลักษณะเป็นข้อพึงสังวรณมากกว่าจะเป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับ จรรยาบรรณนักวิจัยนี้จะเป็นเครื่องมือนำไปสู่การเสริมสร้างจรรยาบรรณในหมู่นักวิจัยต่อไปได้

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จึงประกาศให้มี “จรรยาบรรณนักวิจัย” ขึ้นเพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการประพฤติของนักวิจัยทั่วไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

จรรยาบรรณนักวิจัย

“นักวิจัย” หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อตอบประเด็นที่สงสัย โดยมีระเบียบวิธีอันเป็นที่ยอมรับในแต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีดังกล่าวจึงครอบคลุมทั้งแนวคิด มโนทัศน์ และวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนและกำหนดคนโยบายในการพัฒนาประเทศทุกด้าน โดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของนักวิจัยในเรื่องที่จะศึกษา และขึ้นอยู่กับคุณธรรมจริยธรรมของนักวิจัยในการทำงานวิจัยด้วย ผลงานวิจัยที่ค้ำยคุณภาพ ด้วยสาเหตุใดก็ตาม หากเผยแพร่ออกไป อาจเป็นผลเสียต่อวงวิชาการและประเทศชาติได้

“จรรยาบรรณ” หมายถึง หลักความประพฤติอันเหมาะสม แสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ที่กลุ่มบุคคลแต่ละสาขาวิชาชีพประมวลขึ้นไว้เป็นหลักเพื่อให้สมาชิกในสาขาอาชีพนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติ เพื่อรักษาชื่อเสียงและส่งเสริมเกียรติคุณของสาขาวิชาชีพของตน

จรรยาบรรณในการวิจัย จัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีวิจัย เนื่องด้วยในกระบวนการค้นคว้าวิจัย นักวิจัยจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต การวิจัยจึงอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ศึกษาได้ หากผู้วิจัยขาดความรอบคอบ ระมัดระวัง

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จึงกำหนด “จรรยาบรรณนักวิจัย” ขึ้นไว้เป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม และหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษาค้นคว้าให้เป็นไปอย่างสมศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของนักวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้กำหนดจรรยาบรรณนักวิจัยไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. นักวิจัยต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ

นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น ต้องให้เกียรติ และอ้างถึงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลที่นำมาใช้ในงานวิจัย ต้องซื่อตรงต่อการแสวงหาทุนวิจัย และมีความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

2. นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำงานวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัย และต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด

นักวิจัยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีและข้อตกลงการวิจัยที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน อุทิศเวลาทำงานวิจัยให้ได้ผลดีที่สุด และเป็นไปตามกำหนดเวลา มีความรับผิดชอบ ไม่ละทิ้งงานระหว่างดำเนินการ

3. นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัย

นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัยอย่างเพียงพอ และมีความรู้ความชำนาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่ทำวิจัย เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ และเพื่อป้องกันปัญหาการวิเคราะห์ การตีความ หรือการสรุปที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่องานวิจัย

4. นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต

นักวิจัยต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และเที่ยงตรงในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ พืช ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกและมีปณิธานที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

5. นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย

นักวิจัยต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการ จนละเลยและขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ ต้องถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะอธิบายจุดมุ่งหมายของการวิจัยแก่บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่หลอกลวงหรือบีบบังคับ และไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

6. นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย

นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด ต้องตระหนักว่า อคติส่วนตัว หรือความลำเอียงทางวิชาการ อาจส่งผลให้มีการบิดเบือนข้อมูลและข้อค้นพบทางวิชาการ อันเป็นเหตุให้เกิดผลเสียหายต่องานวิจัย

7. นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ

นักวิจัยพึงเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและสังคม ไม่ขยายผลข้อค้นพบจนเกินความเป็นจริง และไม่ใช้ผลงานวิจัยไปในทางมิชอบ

8. นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น

นักวิจัยพึงมีใจกว้าง พร้อมทั้งจะเปิดเผยข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลทางวิชาการของผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยของตนให้ถูกต้อง

9. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ

นักวิจัยควรมีจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังสติปัญญาในการทำวิจัย เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อความเจริญและประโยชน์สุขของสังคมและมวลมนุษยชาติ

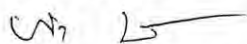
ประกาศ ณ วันที่ 21 เมษายน 2541

ลงนาม จิตรพันธ์ อรรถจินดา

(นายจิรพันธ์ อรรถจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(น.สรจิต มหาวิหกานนท์)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว.

ตาม หากเผยแพร่ออกไป อาจจะเป็นผลเสียมากกว่าผลดี ต่อแวดวงวิชาการหรือสังคมโดยทั่วไป และในการดำเนินการวิจัย นักวิจัยควรตระหนักว่า "จรรยาบรรณ" ในการวิจัยก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีวิจัยด้วย เพราะในกระบวนการค้นคว้าวิจัยนี้ นักวิจัยจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ศึกษา ไม่ว่าจะป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต การวิจัยอาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ไม่ใช่ชีวิต ซึ่งหากผู้วิจัยขาดความรอบคอบระมัดระวังจะก่อความเสียหายให้กับสิ่งที่เรากำลังศึกษาได้

ด้วยเหตุดังกล่าว สภาวิจัยแห่งชาติจึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติทางด้านจรรยาบรรณเพื่อนำไปสู่การสร้างมนุษยธรรมและคุณธรรมในการวิจัย เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผลการวิจัยจะอยู่บนพื้นฐานของมนุษยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประสานกับมาตรฐานของการค้นคว้า ว่าเป็นไปอย่างสมเกียรติภูมิของนักวิจัย

จรรยาบรรณที่สภาวิจัยแห่งชาติได้กำหนดไว้เป็นแนวทางปฏิบัติของนักวิจัยมี 9 ประการด้วยกัน คือ

1. นักวิจัยพึงมีความซื่อสัตย์และซื่อตรงในทางวิชาการ

นักวิจัยพึงเคารพความคิดของผู้อื่น โดยอ้างถึงผลงานผู้อื่นทุกครั้ง พึงมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และต่อผู้ร่วมงานวิจัย มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงตั้งแต่เริ่มต้นทำ

โครงการ

จรรยาบรรณนักวิจัย

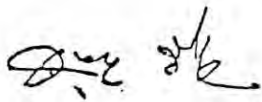
โดย คณะทำงานยกร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การวิจัย คือ กระบวนการค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อตอบประเด็นที่สงสัย โดยมีระเบียบวิธีที่เป็นที่ยอมรับในศาสตร์แต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีดังกล่าวจึงครอบคลุมทั้งแนวคิดมโนทัศน์และวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ในประวัติศาสตร์ การพัฒนาการองค์ความรู้ของมนุษยชาติ การวิจัยเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก และการวิจัยยังมีความสำคัญต่อการวางแผนและการกำหนดนโยบาย ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมอีกด้วย เพราะผลงานวิจัยที่มีคุณภาพดีจะเอื้อต่อความเข้าใจสภาพและสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจวางมาตรการที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ แต่ผลงานวิจัยจะมีคุณภาพดีมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับตัวนักวิจัยที่มีความสามารถ เชี่ยวชาญ มุ่งมั่นในเรื่องที่ศึกษา และได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยอย่างมีคุณภาพอย่างไร งานวิจัยที่โดยคุณภาพจะด้วยสาเหตุใดก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กท. ๑๐๙๐๐

(นายอำนาจ ชื่นชมน้อย)
หัวหน้าฝ่ายสารบรรณ

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๓๓/๒๑
ไปรษณีย์จตุจักร

นักวิจัยต้องมีความรู้เรื่องการทําวินิจฉัยและพันธุกรรม
ความรู้เรื่องที่จะทําวินิจฉัยเป็นอย่างดีเพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มี
คุณภาพ และป้องกันปัญหาการวิเคราะห์หาค่าความ สรูป
ผลที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายที่จะตามมา

2. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษา
วิจัย ไม่ว่าจะเป็น คน สัตว์ พืช ตลอดจนวัฒนธรรม
และสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ คน สัตว์ พืช วัฒนธรรม
และสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย นักวิจัยพึงดำเนินการด้วยความ
ระมัดระวังและระอบคอบเพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายที่อาจ
เกิดขึ้นกับสิ่งที่ศึกษาวิจัยเหล่านั้น ในกรณีที่เป็นการศึกษา
เกี่ยวกับคน นักวิจัยพึงเคารพในสิทธิของบุคคลการศึกษา
เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมพึงดำเนินการ
การโดยยึดหลักจริยธรรม

3. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อพันธมิตร
กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยนั้นและต่อข้อตกลง
ในงานวิจัย

นักวิจัยพึงปฏิบัติตามพันธกรณีและข้อตกลงใน
งานวิจัยที่ผูกมัดที่เกี่ยวข้องยอมรับกับแล้วด้วยความตั้งใจ
และอุทิศเวลาเพื่อที่จะทำงานให้ได้ผลดีที่สุดและจะเป็นไป
ตามกำหนดเวลา

4. นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะทําวินิจฉัย

นักวิจัยต้องมีความรู้เรื่องการทําวินิจฉัยและพันธุกรรม
ความรู้เรื่องที่จะทําวินิจฉัยเป็นอย่างดีเพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มี
คุณภาพ และป้องกันปัญหาการวิเคราะห์หาค่าความ สรูป
ผลที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายที่จะตามมา

5. นักวิจัยต้องไม่มีความลำเอียงหรืออคติใน
การรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และตีความข้อมูล รวมทั้ง
มีอิสระทางความคิดในการทำงานวิจัย

นักวิจัยพึงตระหนักว่าในการรวบรวมข้อมูลหรือ
วิเคราะห์ข้อมูล อคติส่วนตัวหรืออคติทางวิชาการอาจส่ง
ผลให้มีการเลือกสรรข้อมูลหรือบิดเบือนข้อค้นพบทางวิชา
การ ทำให้เกิดผลเสียต่อกองงานวิจัยและประเทศชาติโดยรวม
ได้ นักวิจัยพึงระมัดระวังและป้องกันให้เกิดปัญหาดัง
กล่าว นอกจากนี้แก่นักวิจัยจะต้องมีอิสระทางความคิดไม่
อยู่ใต้อิทธิพลการเมือง หรือผลประโยชน์ใด

6. นักวิจัยต้องมีใจกว้าง รับฟังและเคารพ
ความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น

นักวิจัยพึงมีใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็น
และเหตุผลของผู้อื่น พร้อมจะเปิดเผยข้อมูลของตนเมื่ออยู่เพื่อ
ประโยชน์ในทางวิชาการ ให้ความเป็นธรรมต่อผู้อื่นและต่อ
ข้อมูล พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยของตนให้ถูกต้อง

7. นักวิจัยต้องมีคุณธรรมและเคารพศักดิ์ศรี
ของเพื่อนมนุษย์ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย

นักวิจัยต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการ
จนละเลยและขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์
นักวิจัยพึงถือเป็นการระงับหน้าที่ที่ต้องอธิบายจุดมุ่งหมายที่แท้
จริงของการวิจัยให้กับบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการ
ศึกษาอย่างไม่หลอกลวงหรือบิดเบือน และต้องได้รับความ
ยินยอมด้วยความสมัครใจจากกลุ่มตัวอย่างของการ
ศึกษา

8. นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ใน
ทางที่ซื่อ

นักวิจัยควรนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์
ในทางวิชาการและสังคมอย่างแท้จริง ต้องไม่นำผลงาน
วิจัยไปใช้เพื่อทำลายผู้อื่น เพื่อการเอาเปรียบ เพื่อ
ประโยชน์ทางการเมือง หรือเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์
ทางมิชอบให้แก่ตนเองหรือหมู่คณะ

9. นักวิจัยต้องมีสำนึกต่อสังคมและประเทศ
ชาติ

นักวิจัยควรทำการวิจัยด้วยจิตสำนึกที่จะอุทิศ
กำลังสติปัญญา เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อ
ความเจริญและประโยชน์สุขต่อสังคม และประเทศชาติ

แบบแสดงความคิดเห็นเพื่อประเมินผล
ร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

ข้อมูลส่วนตัว

เพศ.....อายุ.....ปี

สาขาที่ทำการวิจัย.....

หน่วยงาน.....

ระยะเวลาทำงานในฐานะนักวิจัย.....ปี

จากร่างจรรยาบรรณนักวิจัยที่ประกอบด้วยแนว
ทางปฏิบัติ 9 ประการนั้น คณะทำงานยกย่อง
ใคร่ได้รับทราบความคิดเห็นอย่างไรต่อการกำหนด
ร่างจรรยาบรรณนักวิจัยนี้

1.จรรยาบรรณนักวิจัยทั้ง 9 ประการนี้ ครอบคลุมครบถ้วน สามารถใช้เป็นแนวทางนำไปสู่การ
สร้างมนุษยธรรมและคุณธรรมในการทำวิจัยแล้ว
หรือไม่

ครบถ้วน ครอบคลุมดีแล้ว

ควรเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง ดังนี้

3. ท่านเห็นว่าจะสร้างจิตสำนึกให้นักวิจัยมี
ความไตร่ตรองและมีจรรยาบรรณนักวิจัยได้อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. ท่านเห็นว่าสภาวิจัยแห่งชาติควรมีบทบาท
อย่างไรในการจรรโลงให้นักวิจัยมีความรับผิดชอบ
ดำเนินงานภายในกรอบของจรรยาบรรณนักวิจัย

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ท่านเห็นว่าจรรยาบรรณทั้ง 9 ประการ
นี้มาทำให้เกิดการปฏิบัติตามอย่างแท้จริงได้อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประมวลจรรยาบรรณวิชาชีพ

ภาคผนวกนี้เป็นการรวบรวมจรรยาบรรณวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ของไทยและต่างประเทศที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ซึ่งคัดลอกมาจากหนังสือรวบรวมจรรยาบรรณอาจารย์ และจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหนังสือ *Ethical Issues in the Professions* โดย Peter Y. Windt.

จรรยาบรรณของอาจารย์

จรรยาบรรณของอาจารย์ พ.ศ. 2418

1. อาจารย์พึงวางตนให้เป็นผู้ควรแก่การยกย่อง เป็นผู้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์
2. อาจารย์ควรเป็นผู้มีเหตุผล พึงเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และไม่พึงบังคับไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ ให้ผู้อื่นมีความคิดเห็นคล้อยตามตน
3. อาจารย์ไม่พึงปฏิบัติต่อผู้ใดอย่างมีอคติ โดยอาศัยเหตุผลทางเชื้อชาติ ศาสนา หรือลัทธิความเชื่อถือ
4. อาจารย์ไม่พึงเรียก รับ หรือยอมจะรับประโยชน์ใด ๆ ซึ่งชักนำ หรืออาจชักนำไปให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนไม่สุจริตเที่ยงธรรม หรือให้หรือรับว่าจะให้ซึ่งประโยชน์ที่ตนสามารถจะให้ได้ในอำนาจหน้าที่ของตน เพื่อแลกเปลี่ยนกับประโยชน์อันไม่ควรได้
5. อาจารย์พึงมีความรอบรู้ทางวิชาการ พึงเตรียมการสอนและเข้าสอนโดยสม่ำเสมอตามกำหนด ในการสอนนั้น จะต้องไม่จงใจปิดบังอำพรางหรือบิดเบือนเนื้อหาสาระทางวิชาการ นอกจากนั้นอาจารย์พึงตั้งใจค้นคว้าหาความรู้ในสาขาวิชาของตนมาให้แก่ศิษย์ และพึงสนับสนุนให้ศิษย์มีความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ
6. อาจารย์พึงถือเป็นหน้าที่ด้วยการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน การบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัย ตลอดจนให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยที่ตนสังกัด
7. อาจารย์พึงอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง และพึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและเสียสละ
8. อาจารย์พึงรักษาและส่งเสริมความสามัคคีในหมู่อาจารย์ด้วยกัน
9. อาจารย์พึงส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการซึ่งกันและกัน และไม่กีดกันหรือขัดขวางการมีส่วนร่วมงานทางวิชาการของเพื่อนอาจารย์ด้วยกัน
10. อาจารย์พึงรับใช้สังคมด้วยการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่ได้มาตรฐาน
11. อาจารย์พึงใช้เสรีภาพในวิชาการโดยสุจริต

12. อาจารย์ไม่พียงนำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนนำไปใช้ในทางที่เป็นภัยต่อมนุษยชาติ

13. อาจารย์พียงแสดงออกโดยเปิดเผยในกรณีที่ได้นำผลงานของบุคคลอื่นมาเป็นผลงานของตนหรือเป็นส่วนหนึ่งในผลงานของตน

14. อาจารย์ไม่พียงเปิดเผยความลับใด ๆ ของศิษย์อันอาจทำให้เกิดความเสียหายหรืออับอายโดยไม่จำเป็น

15. อาจารย์พียงถือเป็นหน้าที่ต่อความก้าวหน้าของศิษย์ และต่อประโยชน์ของส่วนรวมในการวินิจฉัยความสามารถและคุณสมบัติ ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ อาจารย์พียงกระทำด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมและมีเหตุผลสนับสนุนตามมาตรฐานทางวิชาการ

16. อาจารย์พียงส่งเสริมให้เพื่อนอาจารย์ปฏิบัติตนถูกต้องตามจรรยาบรรณ

สภาคณาจารย์ 2518

จรรยาบรรณของอาจารย์ พ.ศ.2529

1. อุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง ด้วยความรับผิดชอบและเสียสละ
2. ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนอย่างสุจริต เที่ยงธรรม และพียงปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยปราศจากอคติ
3. มีเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. รักษา และส่งเสริมความสามัคคี ความก้าวหน้าทางวิชาการในหมู่คณาจารย์ด้วยกัน
5. ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการสอน วิจัย บริหารและศิลปวัฒนธรรม
6. เป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ และการให้การสนับสนุนแก่ศิษย์ด้วยความเป็นธรรม

สภาคณาจารย์ 2529

จรรยาบรรณของบุคคลในวิชาชีพวิศวกรรม

กฎกระทรวงฉบับที่ 8 (พ.ศ.2529) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2505 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2505 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกกฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ.2508) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ.2505

ข้อ 2 ให้กำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ดังนี้

- (1) ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
- (2) ต้องปฏิบัติงานที่ได้รับทำอย่างถูกต้องตามหลักปฏิบัติและวิชาการ
- (3) ต้องประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
- (4) ไม่ใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบธรรม หรือใช้อิทธิพลหรือใช้ผลประโยชน์แก่บุคคลใด เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่น ได้รับหรือไม่ได้รับงาน
- (5) ไม่เรียก รับ หรือยอมรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อย่างใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ จากผู้รับเหมาหรือบุคคลใดซึ่งเกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่กับผู้ว่าจ้าง
- (6) ไม่โฆษณาหรือยอมให้ผู้อื่นโฆษณา ซึ่งการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม เว้นแต่การแสดงชื่อ คุณวุฒิ ที่อยู่หรือสำนักงานของผู้นั้น
- (7) ไม่ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเกินความสามารถที่ตนเองจะกระทำได้
- (8) ไม่ละทิ้งงานที่ได้รับทำโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (9) ไม่ลงลายมือชื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมในงานที่ตนไม่ได้รับทำ ตรวจสอบ หรือควบคุมด้วยตนเอง
- (10) ไม่เปิดเผยความลับของงานที่ตนได้รับทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าจ้าง
- (11) ไม่แย่งงานจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น

(12) ไม่รับทำงานหรือตรวจสอบงานขึ้นเดียวกันกับผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น ทำอยู่ เว้นแต่เป็นการทำงานหรือตรวจสอบตามหน้าที่ หรือได้แจ้งให้ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว

(13) ไม่รับดำเนินงานขึ้นเดียวกันให้แก่ผู้ว่าจ้างรายอื่นเพื่อการแข่งขันราคา เว้นแต่ได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายแรกทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร หรือได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร จากผู้ว่าจ้างรายแรก และได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว

(14) ไม่ใช้หรือคัดลอกแบบ รูป แผนผัง หรือเอกสารที่เกี่ยวกับงานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นนั้น

(15) ไม่กระทำการใด ๆ โดยจงใจให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่ชื่อเสียงหรืองาน ของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น

จรรยาบรรณของบุคคลในวิชาชีพผู้สอบบัญชี

กฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ.2511) ออกตามความในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18 และมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ.2505 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้กำหนดมรรยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตดังนี้

- (1) ไม่รับมอบบัญชีในกิจการซึ่งตนมีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องทรัพย์สินหรือตำแหน่งหน้าที่
- (2) ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
- (3) ไม่เปิดเผยความลับในกิจการที่ตนได้รู้มาในหน้าที่จากการสอบบัญชี เว้นแต่กรณีที่ต้องให้ถ้อยคำในฐานะเป็นพยานตามกฎหมายว่าด้วยประมวลวิธีพิจารณาความ หรือที่ต้องให้ถ้อยคำตามกฎหมายอื่น
- (4) ไม่กำหนดสินจ้างหรือค่าตอบแทน โดยถือเอาอัตราสูงต่ำของยอดเงินหรือของมูลค่าทรัพย์สินใดที่ตนรับรองหรือที่ตนมีส่วนร่วมในการสอบบัญชีเป็นเกณฑ์
- (5) ไม่รับรองหรือยินยอมให้ผู้อื่นอ้างว่าตนเป็นผู้ทำการสอบบัญชีในกิจการใด โดยตน มิได้เป็นผู้ควบคุมการสอบบัญชีในกิจการนั้น
- (6) ไม่โฆษณาหรือยอมให้ผู้อื่นโฆษณาด้วยประการใด ๆ ซึ่งการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี เว้นแต่การแสดงชื่อ คุณวุฒิ ที่อยู่หรือสำนักงานของตน
- (7) ไม่แย่งงานการสอบบัญชีจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอื่น
- (8) ไม่ให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ เพื่อเป็นการจูงใจให้บุคคลอื่นแนะนำหรือจัดหางานการสอบบัญชีมาให้ตนทำ เว้นแต่การให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์เช่นนั้น ได้เป็นไปตามประเพณีของการสอบบัญชี
- (9) ไม่เรียกหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากบุคคลใดในเมื่อบุคคลนั้นได้รับงานเพราะการแนะนำหรือการจัดหางานของตนในฐานะที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากกิจการนั้น
- (10) ไม่ทำการสอบบัญชีเกินกว่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้มอบหมายนั้น

- (11) ไม่ลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีของกิจการใดที่ตนมิได้ทำการสอบบัญชีหรือมิได้ควบคุมการสอบบัญชีด้วยตนเอง
- (12) ไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญของบุคคลและบัญชีที่ตนลงลายมือชื่อรับรอง ซึ่งอาจทำให้เกิดการหลงผิดและอาจเสียหายแก่กิจกรรมที่สอบบัญชานั้น หรือแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง
- (13) ไม่ลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีใด ในเมื่อยังมีได้ตรวจสอบหลักฐานที่จำเป็นตามมาตรฐานการสอบบัญชี
- (14) ให้บันทึกความเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชี เมื่อปรากฏว่ากิจการที่ตนรับสอบบัญชานั้น มีการปฏิบัติมิขัดหรือแย้งกับหลักการบัญชี
- (15) การลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีโดยมีเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใด ต้องแสดงเหตุผลของการระบุเงื่อนไขไว้ด้วย
- (16) ไม่ลงลายมือชื่อรับรองประมาณการกำไรของกิจการที่ตนรับสอบบัญชีเป็นการ ล่วงหน้า
- (17) ปฏิบัติงานการสอบบัญชีด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและด้วยความระมัดระวังตามมาตรฐานการสอบบัญชี

จรรยาบรรณของบุคคลในวิชาชีพสถาปัตยกรรม

กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ.2511) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

มรรยาทแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมนั้น ให้เป็นไป ดังต่อไปนี้

- (1) ปฏิบัติงานที่ได้รับทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตามหลักปฏิบัติและวิชาการ และไม่ละทิ้งงานที่ได้รับทำโดยไม่มีเหตุอันสมควร และมีความตั้งใจที่จะให้งานของตนเป็นผลดีต่อสังคม
- (2) ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
- (3) ไม่โฆษณาหรือยอมให้ผู้อื่นโฆษณาด้วยประการใด ๆ ซึ่งการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม เว้นแต่การแสดงชื่อ คุณวุฒิ ตำแหน่งที่อยู่หรือสำนักงานของผู้นั้น
- (4) ไม่ดำเนินงานโดยใช้แบบอย่างเดียวกันให้แก่ผู้ว่าจ้างรายอื่น เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ว่าจ้างรายแรก และได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว
- (5) ไม่รับตรวจสอบงานซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมอื่นทำอยู่ เว้นแต่เป็นการตรวจสอบตามหน้าที่ และได้แจ้งให้ผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว
- (6) ไม่รับทำงานด้วยการแข่งขันกับผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมอื่นทำอยู่
- (7) ไม่แสวงหางานด้วยการแข่งขันกับผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมอื่น โดยวิธีประกวดหรือลดผลประโยชน์ ลินจ้าง หรือบำเหน็จรางวัล
- (8) ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ หรืออิทธิพล หรือใช้ประโยชน์แก่บุคคล เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับงานโดยมิชอบ
- (9) ไม่เปิดเผยความลับของงานที่ตนได้รับหรือใช้ โดยมีได้รับอนุญาตจากผู้จ้างงานขึ้นนั้น หรือคัดลอกแบบ แผนผัง ผัง หรือเอกสารเกี่ยวกับงานของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมอื่น
- (10) ไม่กระทำการใด ๆ โดยจงใจให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่ชื่อเสียง หรืองานของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมอื่น

(11) ไม่เรียก ไม่รับ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบจากผู้รับเหมาหรือบุคคลอื่นซึ่งเกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่กับผู้ว่าจ้าง

(12) ไม่รับเหมาก่อสร้าง

จรรยาบรรณของบุคคลในวิชาชีพทนายความ

ข้อบังคับสภาพทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ.2529

อาศัยอำนาจตามความที่ในมาตรา 27 (3) (จ) และมาตรา 51 และด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษแห่งสภาพทนายความตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 คณะกรรมการสภาพทนายความออกข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความไว้ดังต่อไปนี้

หมวด 1 บททั่วไป

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับสภาพทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ.2529"

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกบทบัญญัติว่าด้วยมรรยาททนายความและการแต่งกายของทนายความตามข้อบังคับของเนติบัณฑิตยสภา และตามบทกฎหมายอื่นที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ

ข้อ 4 ทนายความผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่งดังกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่าทนายความผู้นั้นประพฤติผิดมรรยาททนายความ

หมวด 2 มรรยาทต่อศาลและในศาล

ข้อ 5 ไม่รับหน้าที่เมื่อผู้พิพากษาได้ขอแรงให้เป็นทนายความแก่ต่างในคดีอาญา เว้นแต่จะมีข้อแก้ตัวโดยสมควร

ข้อ 6 ไม่เคารพยำเกรงอำนาจศาล หรือกระทำการใดอันเป็นการดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในศาลหรือนอกศาล อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียอำนาจศาลหรือผู้พิพากษา

ข้อ 7 กล่าวความ หรือทำเอกสารหรือหลักฐานเท็จ หรือใช้กลอุบายลวงให้ศาลหลง หรือกระทำการใดเพื่อทราบคำสั่ง หรือคำพิพากษาของศาลที่ยังไม่เปิดเผย

ข้อ 8 สมรู้เป็นใจโดยทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อทำพยานหลักฐานเท็จ หรือเสี้ยมสอนพยานให้เบิกความเท็จ หรือโดยปกปิดซ่อนนำอำพรางพยานหลักฐานใด ๆ ซึ่งควรนำมายื่นต่อศาล หรือสัญญาจะให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน หรือสมรู้เป็นใจในการให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน

หมวด 3 มรรยาทต่อตัวความ

ข้อ 9 กระทำการใดอันเป็นการยุยงส่งเสริมให้มีการฟ้องคดีกันในกรณีอันหามูลมิได้

ข้อ 10 ใช้อุบายอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวต่อไปนี้ เพื่อจูงใจให้ผู้ใดมอบคดีให้ว่าต่างหรือแก้ต่าง

(1) หลอกลวงให้เขาหลงว่าดีนั้นจะชนะ เมื่อตนรู้สิ่งแก้ไขว่าจะแพ้

(2) อวดอ้างว่าตนมีความรู้ยิ่งกว่าทนายความอื่น

(3) อวดอ้างว่าเกี่ยวเป็นสมัครพรรคพวกรู้จักคุ้นเคยกับผู้ใดอันกระทำให้เขาหลงว่า

ตนสามารถจะทำให้เขาได้รับผลเป็นพิเศษนอกจากทางว่าความ หรือหลอกลวงว่าจะชักนำจูงใจให้ผู้นั้นช่วยเหลือคดีในทางใด ๆ ได้ หรือแอบอ้างชู้ว่าถ้าไม่ให้ตนว่าคดีนั้นแล้วจะหาหนทางให้ผู้นั้นกระทำให้คดีของเขาเป็นแพ้

ข้อ 11 เปิดเผยความลับของลูกความที่ได้รู้ในหน้าที่ของทนายความ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากลูกความนั้นแล้ว หรือโดยอำนาจศาล

ข้อ 12 กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวต่อไปนี้ อันอาจทำให้เสื่อมเสีย

ประโยชน์ของลูกความทราบ

(1) จงใจขาดนัด หรือทอดทิ้ง

(2) จงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยวแก่การดำเนินคดีแห่งลูกความของตน

หรือปิดบังข้อความที่ควรแจ้งให้ลูกความ

ข้อ 13 ได้รับปรึกษาหารือ หรือได้รู้เรื่องกรณีแห่งคดีใดโดยหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับคู่ความฝ่ายหนึ่ง แล้วภายหลังได้รับเป็นทนายความหรือใช้ความรู้ที่ได้มานั้นช่วยเหลือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นปรปักษ์อยู่ในกรณีเดียวกัน

ข้อ 14 ได้รับเป็นทนายความแล้ว ภายหลังจากใช้อุบายด้วยประการใด ๆ โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร เพื่อให้ตนได้รับประโยชน์นอกเหนือจากที่ลูกความได้ตกลงสัญญาให้

ข้อ 15 กระทำการใดอันเป็นการขู่ขู่ ยักยอก หรือกระบังตลึงลูกความ หรือครอบครอง หรือหน่วงเหนี่ยว เงินหรือทรัพย์สินของลูกความที่ตนได้รับมาโดยหน้าที่อันเกี่ยวข้องไว้นานเกินกว่าเหตุ โดยมิได้รับความยินยอมจากลูกความ เว้นแต่จะมีเหตุอันสมควร

หมวด 4 มรรยาทต่อทนายความด้วยกัน ต่อประชาชนผู้มีอรรถคดี และอื่น ๆ

ข้อ 16 แย่ง หรือทำการใดในลักษณะประมุขคดีที่มีทนายความอื่นว่าต่างแก่งต่างอยู่แล้วมาว่า หรือรับ หรือสัญญาว่าจะรับว่าต่าง แก่งต่าง ในคดีที่รู้ว่ามีทนายความอื่นว่าอยู่แล้ว เว้นแต่

(1) ได้รับความยินยอมจากทนายความที่ว่าความอยู่ในเรื่องนั้นแล้ว

(2) มีเหตุผลอันควรเชื่อว่าตัวความได้ถอนทนายความคนก่อนจากการเป็น

ทนายความของเขาแล้ว หรือ

(3) ทนายความผู้ว่าความในเรื่องนั้นปฏิเสธ หรือแสดงความไม่สมัครใจที่

จะว่าความในคดีนั้นต่อไปแล้ว

ข้อ 17 ประกาศโฆษณา หรือยอมให้ผู้อื่นประกาศโฆษณาใด ๆ ดังต่อไปนี้

(1) อัตราค่าจ้างว่าความ หรือแจ้งว่าไม่เรียนร้องค่าจ้างว่าความ เว้นแต่การประกาศโฆษณาของทนายความเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายซึ่งดำเนินการโดยสภาทนายความเอง หรือโดยสถาบัน สมาคม องค์กร หรือส่วนราชการใดที่เกี่ยวข้อง หรือ

(2) ชื่อ คุณวุฒิ ตำแหน่ง ถิ่นที่อยู่หรือที่ทำงาน อันเป็นไปในทาง ใช้อวดเป็นเชิงชักชวนให้ผู้มีอรรถคดีมาหาเพื่อเป็นทนายว่าต่าง หรือแก่งต่างให้ เว้นแต่การแสดง ชื่อ คุณวุฒิ หรืออื่น ๆ ดังกล่าวตามสมควรโดยสุภาพ

ข้อ 18 ประกอบอาชีพ ดำเนินธุรกิจ หรือประพฤติตนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ

ข้อ 19 ยินยอมตกลง หรือให้คำมั่นสัญญาว่าจะให้ค่านายหน้าหรือบำเหน็จรางวัลใด ๆ ด้วยทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ แก่ผู้ที่ยกคดีความหรือนำคดีความมาให้ หรือมีคนประจำสำนักงานดำเนินการจัดหาคดีความมาให้ว่า โดยทนายความผู้นั้นคิดค่าส่วนลดของค่าจ้างให้ หรือให้เงินเดือน หรือเงินจำนวนหนึ่งจำนวนใด หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างใด ๆ แก่ผู้ที่ยกคดีความมา

ให้ยื่น แมื่บุคคลผู้หาคติความมาให้โดยลักษณะดังกล่าวจะเป็นเสมียนหรือลูกจ้างประจำสำนักงาน
ของนายความผู้นั้นก็ตาม

หมวด 5 มรรยาทในการแต่งกาย

ข้อ 20 ในเวลาว่าความ นายความจะต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อยตามหลักเกณฑ์
ต่อไปนี้

(1) นายความชาย แต่งตามแบบสากลนิยม เป็นชุดสีขาว หรือสีอื่นที่ไม่
ดูฉูดฉาด เข้ดขาว ผ้าผูกคอสีดำหรือสีอื่นที่สุภาพไม่ดูฉูดฉาดแบบเงือกกลาดี หรือแต่งเสื้อชุดไทยแบบ
แขนสั้นหรือยาวสุภาพไม่มีลวดลายแทนเสื้อชุดสากลก็ได้ รองเท้าหุ้มส้นสีขาว น้ำตาล หรือดำ ถุงเท้า
สีคล้ายคลึงกับรองเท้า

(2) นายความหญิง แต่งตามแบบสากลนิยม กระโปรงและเสื้อสุภาพไม่
ดูฉูดฉาด รองเท้าหุ้มส้น

(3) นายความที่มีสิทธิแต่งเครื่องแบบราชการ จะแต่งเครื่องแบบราชการก็
ได้

(4) ในขณะที่ว่าความ นายความมีสิทธิสวมเสื้อครุยเนติบัณฑิต ต้องสวม
เสื้อครุยนั้นด้วย

หมวด 6 มรรยาทในการปฏิบัติตามคำสั่งตามกฎหมายและข้อบังคับ

ข้อ 21 นายความจะต้องปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัดเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่ง
ของสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ คณะกรรมการสภาทนายความ และคณะกรรมการ
มรรยาทนายความ ตลอดจนบรรดาข้อบังคับหรือข้อกำหนดที่บุคคลหรือคณะบุคคลดังกล่าวได้สั่ง
หรือมีไว้ แล้วแต่กรณี ตามอำนาจหน้าที่ซึ่งมีอยู่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จรรยาบรรณของบุคคลในวิชาชีพเวชกรรม

ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2526

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 (3) (ข) และด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษ ตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 คณะกรรมการแพทยสภาออกข้อบังคับว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมไว้ดังต่อไปนี้

หมวด 1 หลักทั่วไป

ข้อ 1 ผู้ประกอบกรวิชาชีพเวชกรรมยอมดำรงตนให้สมควรในสังคมโดยธรรมและเคารพต่อกฎหมายของบ้านเมือง

ข้อ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมยอมไม่ประพฤติหรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมยอมประกอบวิชาชีพด้วยเจตนาดี โดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สังคม หรือลัทธิการเมือง

หมวด 2 การโฆษณาการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่โฆษณา ใ้ จ้าง หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณา การประกอบวิชาชีพเวชกรรม ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของตน

ข้อ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่โฆษณา ใ้ จ้าง หรือให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของ ผู้อื่น

ข้อ 3 การโฆษณาตามหมวด 2 ข้อ 1 และ ข้อ 2 อาจกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้

- (1) การแสดงผลงานในวารสารทางวิชาการหรือในการประชุมวิชาการ
- (2) การแสดงผลงานในหน้าที่ หรือในการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ
- (3) การแสดงผลงานหรือความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อการศึกษาของมวลชน

มูลนิธิ
บุคคล

(4) การประกาศเกียรติคุณเป็นทางการโดยสถาบันวิชาการ สมาคม หรือ

ทั้งนี้ ต้องละเว้นการแสวงหาประโยชน์ที่จะเกิดต่อการประกอบวิชาชีพเวชกรรมส่วน

บุคคล

ข้อ 4 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอาจแสดงข้อความเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของตนที่สำนักงานได้เพียงข้อความเฉพาะเรื่องต่อไปนี้

(1) ชื่อ นามสกุล และอาจมีคำประกอบชื่อได้เพียงคำว่านายแพทย์หรือแพทย์หญิง อภิไธย ตำแหน่งทางวิชาการ ฐานันดรศักดิ์ ยศ และบรรดาศักดิ์เท่านั้น

(2) ชื่อปริญญา วุฒิบัตรหรือหนังสืออนุมัติ หรือหนังสือแสดงคุณวุฒิอย่างอื่น ซึ่งตนได้รับมาโดยวิธีการถูกต้องตามกฎหมายของแพทยสภาหรือสถาบันนั้น ๆ

(3) สาขาของวิชาชีพเวชกรรม

(4) เวลาทำการ

ข้อ 5 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอาจแจ้งความการประกอบวิชาชีพเวชกรรมเฉพาะการแสดงที่อยู่ ที่ตั้งสำนักงาน หมายเลขโทรศัพท์ และ/หรือข้อความที่อนุญาตในหมวด 2 ข้อ 4 เท่านั้น

ข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้ทำการเผยแพร่หรือตอบปัญหาทางสื่อมวลชน ถ้าแสดงตนว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ต้องไม่แจ้งสถานที่ทำการประกอบวิชาชีพ ส่วนตัวเป็นทำนองการโฆษณา และต้องไม่มีการแจ้งความตามหมวด 2 ข้อ 5 ในที่เดียวกันหรือขณะเดียวกันนั้นด้วย

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องระมัดระวังตามวิสัยที่พึงมี มิให้การประกอบวิชาชีพเวชกรรมของตนแพร่ออกไปในสื่อมวลชนเป็นทำนองโฆษณาความรู้ความสามารถ

หมวด 3 การประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพ เวชกรรมในระดับดีที่สุดใน และพยายามให้ผู้ป่วยพ้นจากอาการทรมานจากโรคและความพิการ ต่าง ๆ โดยไม่เรียกร้องสินจ้างรางวัลพิเศษนอกเหนือจากค่าบริการที่ควรได้รับตามปกติ

ข้อ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่จงใจหรือชักชวนผู้ป่วยให้มารับบริการทางวิชาชีพเวชกรรมเพื่อผลประโยชน์ของตน

ข้อ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่ให้หรือรับผลประโยชน์เป็นค่าตอบแทนเนื่องจากการรับหรือส่งผู้ป่วยเพื่อรับบริการทางวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ 4 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยสุภาพและปราศจากการบังคับขู่เข็ญ

ข้อ 5 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่หลอกลวงผู้ป่วยให้หลงเข้าใจผิดเพื่อประโยชน์ของตน

ข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่ประกอบวิชาชีพโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยและความสิ้นเปลืองของผู้ป่วย

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่สั่ง ใช้ หรือสนับสนุนการใช้ยาตำรับลับ รวมทั้งใช้อุปกรณ์การแพทย์อื่นไม่เปิดเผยส่วนประกอบ

ข้อ 8 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่ออกใบรับรองอันเป็นความเท็จโดยตั้งใจ หรือให้ความเห็นโดยไม่สุจริตในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับวิชาชีพของตน

ข้อ 9 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วยซึ่งตนทราบมาเนื่องจากการประกอบวิชาชีพ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้ป่วย หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามหน้าที่

ข้อ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่ปฏิเสธการช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในระยะอันตรายจากการเจ็บป่วย เมื่อได้รับคำขอร้องและตนอยู่ในฐานะที่จะช่วยได้

ข้อ 11 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่ใช้หรือสนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือการประกอบโรคศิลปะโดยผิดกฎหมาย

หมวด 4 การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ

ข้อ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมพึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน

ข้อ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่ทับถมให้ร้ายหรือกลั่นแกล้งกัน

ข้อ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่ชักจูงผู้ป่วยของผู้อื่นมาเป็นของตน

หมวด 5 การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน

ข้อ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมพึงยกย่องให้เกียรติและเคารพศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน

ข้อ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่ทับถมให้ร้ายหรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมงาน

ข้อ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมพึงส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบวิชาชีพของผู้ร่วมงาน

หมวด 6 การทดลองในมนุษย์

ข้อ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้ทำการทดลองในมนุษย์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกทดลอง และต้องพร้อมที่จะป้องกันผู้ถูกทดลองจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทดลองนั้น ๆ

ข้อ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องปฏิบัติต่อผู้ถูกทดลองเช่นเดียวกับการปฏิบัติต่อผู้ป่วยในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามหมวด 3 โดยอนุโลม

ข้อ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องรับผิดชอบต่ออันตรายหรือความเสียหายเนื่องจากการทดลองที่บังเกิดต่อผู้ถูกทดลอง อันมิใช่ความผิดของผู้ถูกทดลองเอง

จรรยาบรรณของบุคคลในวิชาชีพพยาบาล

ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบอาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2530

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 22 (3) (ข) และ (ค) และด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 คณะกรรมการสภาการพยาบาลออกข้อบังคับว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบอาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ไว้ดังต่อไปนี้

หมวด 1 หลักทั่วไป

ข้อ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ย่อมดำรงตนให้สมควรในสังคมโดยธรรม และเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง

ข้อ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ย่อมประกอบวิชาชีพด้วยเจตนาดี โดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สังคมหรือลัทธิการเมือง

ข้อ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ย่อมไม่ประพฤติหรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

หมวด 2 การประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ส่วนที่ 1 การปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ

ข้อ 4 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพการ

พยาบาลหรือการผดุงครรภ์ในระดับที่ดีที่สุด ด้วยการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุมโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพแก่ผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ โดยไม่เรียกร้อยเงินจากรางวัลพิเศษ นอกเหนือจากค่าบริการที่ควรได้รับตามปกติ

ข้อ 5 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ ต้องไม่จงใจหรือชักชวนผู้ใดให้มารับบริการ การพยาบาลหรือการผดุงครรภ์เพื่อผลประโยชน์ของตน

ข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่ให้หรือรับผลประโยชน์เป็นค่าตอบแทนเนื่องจากการรับหรือส่งผู้ป่วยหรือผู้รับบริการทางการพยาบาลหรือการผดุงครรภ์

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ ต้องปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการโดยสุภาพและปราศจากการบังคับขู่เข็ญ

ข้อ 8 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่หลอกลวงผู้ป่วยหรือผู้รับบริการให้หลงเข้าใจผิดเพื่อประโยชน์ของตน

ข้อ 9 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่ประกอบวิชาชีพโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัย และความสิ้นเปลืองของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ

ข้อ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่สั่งใช้หรือสนับสนุนการใช้ตำราฉบับรวมทั้งใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์อันไม่เปิดเผยส่วนประกอบ

ข้อ 11 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่ออกใบรับรองอันเป็นเท็จโดยเจตนาหรือให้ความเห็นโดยไม่สุจริตในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับวิชาชีพของตน

ข้อ 12 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้

ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการซึ่ง
ตนทราบมาเนื่องจากการประกอบวิชาชีพ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ หรือ
เมื่อปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามหน้าที่

ข้อ 13 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้

ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่ปฏิเสธการช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในระยะอันตราย
จากการเจ็บป่วยเมื่อได้รับคำขอร้องและตนอยู่ในฐานะที่จะช่วยได้

ข้อ 14 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้

ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่ประกอบกิจการในทางสาธารณะหรือสถานที่
สาธารณะ เว้นแต่ในเหตุฉุกเฉินในการปฐมพยาบาล หรือการปฏิบัติหน้าที่การงานของกระทรวง
ทบวงกรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาลองค์การ
บริหารส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือสภากาชาดไทย

ข้อ 15 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้

ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่ให้หรือสนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพการ
พยาบาลและการผดุงครรภ์ การประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือการประกอบโรคศิลปะโดยผิดกฎหมาย

ข้อ 16 ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งจะทำการผดุงครรภ์ได้แต่เฉพาะรายที่

มีครรภ์ปกติและคลอดอย่างปกติ ตลอดจนการพยาบาลมารดาและทารก

ในรายที่มีครรภ์ปกติหรือคลอดผิดปกติ ถ้าไม่สามารถหาผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
มาทำการคลอดได้ภายในเวลาอันสมควรและเห็นประจักษ์ว่าถ้าละเลยไว้จะเป็นอันตรายแก่มารดา
หรือทารก ก็ให้ทำคลอดในรายเช่นนั้นได้ แต่ห้ามมิให้ใช้คีมสูง หรือทำการผ่าตัดในการทำคลอด หรือ
ฉีดยารัดมดลูกก่อนคลอด

ข้อ 17 ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ชั้นสอง จะทำการผดุงครรภ์ได้เฉพาะรายที่มี

ครรภ์ปกติและคลอดอย่างปกติตลอดจนการพยาบาลมารดาและทารก

ข้อ 18 ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์จะต้องใช้ยาทำลายและป้องกันการติดเชื้อ

สำหรับตา หยอดหรือป้ายตาทารกเมื่อคลอดแล้วทันที

ข้อ 19 ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ จะต้องบันทึกการรับฝากครรภ์และการทำคลอดทุกรายลงในสมุดบันทึกการผดุงครรภ์ ตามแบบของสภาการพยาบาล และต้องรักษาสมุดนั้นไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ 20 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล จะให้ยาผู้ป่วยได้เฉพาะผู้ที่ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบโรคศิลปะซึ่งเป็นผู้บำบัดโรคได้สั่งไว้ หรือเมื่อเป็นการปฐมพยาบาล

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ

ข้อ 21 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน

ข้อ 22 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่ทับถมให้ร้ายหรือกลั่นแกล้งกัน

ข้อ 23 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่ชักจูงผู้ป่วยหรือผู้รับบริการของผู้อื่นมาเป็นของตน

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน

ข้อ 24 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน

ข้อ 25 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่ทับถมให้ร้าย หรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมงาน

ข้อ 26 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พึงส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบวิชาชีพของผู้ร่วมงาน

ส่วนที่ 4 การทดลองต่อมนุษย์

ข้อ 27 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผู้ทำการทดลองต่อมนุษย์ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกทดลอง และต้องพร้อมที่จะป้องกันผู้ถูกทดลองจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทดลองนั้น ๆ

ข้อ 28 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องปฏิบัติต่อผู้ถูกทดลองเช่นเดียวกับการปฏิบัติต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามส่วนที่ 1 โดยอนุโลม

ข้อ 29 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องรับผิดชอบต่ออันตรายหรือผลเสียหายเนื่องจากการทดลองที่บังเกิดต่อผู้ถูกทดลองอันมิใช่ความผิดของผู้ถูกทดลอง

หมวด 3 การโฆษณาการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ข้อ 30 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้าง หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพของตน

ข้อ 31 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้าง หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพของผู้อื่น

ข้อ 32 การโฆษณาตามข้อ 30 และ ข้อ 31 อาจกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้

- (1) การแสดงผลงานในวารสารทางวิชาการหรือในการประชุมวิชาการ
- (2) การแสดงผลงานในหน้าที่หรือในการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ
- (3) การแสดงผลงานหรือความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อการศึกษาของ

(4) การประกาศนียบัตรตีพิมพ์เป็นทางการโดยสถาบันวิชาการ สมาคมหรือมูลนิธิ ทั้งนี้ ต้องละเว้นการแสวงหาประโยชน์ที่จะเกิดต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ส่วนบุคคล

ข้อ 33 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ อาจแสดงข้อความเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของตนที่สถานที่ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หรือสำนักงานได้เพียงข้อความเฉพาะเรื่องต่อไปนี้

(1) ชื่อ ชื่อสกุล และอาจมีคำประกอบชื่อได้เพียงคำอภิไธย ตำแหน่งทางวิชาการ ฐานันดรศักดิ์ ยศ และบรรดาศักดิ์เท่านั้น

(2) ชื่อปริญญา วุฒิบัตรหรือหนังสืออนุมัติ หรือหนังสือแสดงคุณวุฒิอย่างอื่นซึ่งตนได้รับมาโดยวิธีการถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ของสภาการพยาบาลหรือสถาบันนั้น ๆ

(3) สาขาของวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

(4) เวลาทำการ

ข้อ 34 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ อาจแจ้งความการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์เฉพาะการแสดงที่อยู่ ที่ตั้งสำนักงาน หมายเลขโทรศัพท์ และหรือข้อความที่อนุญาตในข้อ 33 เท่านั้น

ข้อ 35 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผู้ทำการเผยแพร่หรือตอบปัญหาทางสื่อมวลชนถ้าแสดงตนว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องไม่แจ้งสถานที่ทำการประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นทำนองการโฆษณา และต้องไม่มีการแจ้งความตามข้อ 34 ในที่เดียวกันหรือขณะเดียวกันนั้นด้วย

ข้อ 36 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องระมัดระวังตามวิสัยที่พึงมิให้การประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

หมวด 4 ปกิณกะ

ข้อ 37 ในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องแสดงใบอนุญาตของตนไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์หรือสำนักงานของตน

ข้อ 38 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผู้ใดย้ายสถานที่ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ สำนักงาน หรือย้ายที่อยู่ ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อเลขาธิการสภาการพยาบาลภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันย้าย

ในการแจ้งย้ายให้แจ้งเลขบ้าน ซึ่งสถานที่ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ สำนักงานหรือชื่อหมู่บ้าน ซอย ถนน ตำบลหรือแขวง อำเภอหรือเขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์ และหมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี)

จรรยาบรรณของบุคคลในวิชาชีพหนังสือพิมพ์

1. การส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เป็นภาระกิจอันมีความสำคัญเหนืออื่นใดสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์
2. การเสนอข่าว ภาพ หรือการแสดงความคิดเห็นต้องเป็นไปด้วยความสุภาพสุจริต ปราศจากความมุ่งหวังในประโยชน์ส่วนตัวหรืออามิสสินจ้างใด ๆ
3. การเสนอข่าวต้องเสนอแต่ความจริง พึงละเว้นการต่อเติมเสริมแต่ง หากปรากฏว่าข่าวใด ๆ ไม่ตรงต่อความจริง ต้องรีบแก้ไขโดยเร็ว
4. การที่จะให้ได้ข่าว ภาพ หรือข้อมูลอย่างใด ๆ มาเป็นของตนต้องใช้วิธีการที่สุภาพ ซื่อสัตย์
5. ต้องเคารพต่อความไว้วางใจที่ได้รับมอบหมาย จากการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตน
6. ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยถือเอาสาธารณะประโยชน์เป็นสำคัญ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตัว หรือห่มุ่คณะโดยมิชอบ
7. ต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการบั่นทอนเกียรติคุณของวิชาชีพหรือความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ

Selected Codes of Professional Ethics

CODE OF PROFESSIONAL CONDUCT

American Institute of Certified Public Accountants

Composition, Applicability, and Compliance

The Code of Professional Conduct of the American Institute of Certified Public Accountants consists of two sections—(1) the Principles and (2) the Rules. The Principles provide the framework for the Rules, which govern the performance of professional services by members. The Council of the American Institute of Certified Public Accountants is authorized to designate bodies to promulgate technical standards under the Rules, and the bylaws require adherence to those Rules and standards.

The Code of Professional Conduct was adopted by the membership to provide guidance and rules to all members—those in public practice, in industry, in government, and in education—in the performance of their professional responsibilities.

Compliance with the Code of Professional Conduct, as with all standards in an open society, depends primarily on members' understanding and voluntary actions, secondarily on reinforcement by peers and public opinion, and ultimately on disciplinary proceedings, when necessary, against members who fail to comply with the Rules.

SECTION I—PRINCIPLES

Preamble

Membership in the American Institute of Certified Public Accountants is voluntary. By accepting membership, a certified public accountant assumes an obligation of self-discipline above and beyond the requirements of laws and regulations.

These Principles of the Code of Professional Conduct of the American Institute

of Certified Public Accountants express the profession's recognition of its responsibilities to the public, to clients, and to colleagues. They guide members in the performance of their professional responsibilities and express the basic tenets of ethical and professional conduct. The Principles call for an unswerving commitment to honorable behavior, even at the sacrifice of personal advantage.

Article I Responsibilities

In carrying out their responsibilities as professionals, members should exercise sensitive professional and moral judgments in all their activities.

As professionals, certified public accountants perform an essential role in society. Consistent with that role, members of the American Institute of Certified Public Accountants have responsibilities to all those who use their professional services. Members also have a continuing responsibility to cooperate with each other to improve the art of accounting, maintain the public's confidence, and carry out the profession's special responsibilities for self-governance. The collective efforts of all members are required to maintain and enhance the traditions of the professions.

Article II The Public Interest

Members should accept the obligation to act in a way that will serve the public interest, honor the public trust, and demonstrate commitment to professionalism.

A distinguishing mark of a profession is acceptance of its responsibility to the public. The accounting profession's public consists of clients, credit grantors, governments, employers, investors, the business and financial community, and others who rely on the objectivity and integrity of certified public accountants to maintain the orderly functioning of commerce. This reliance imposes a public interest responsibility on certified public accountants. The

public interest is defined as the collective well-being of the community of people and institutions the profession serves.

In discharging their professional responsibilities, members may encounter conflicting pressures from among each of those groups. In resolving those conflicts, members should act with integrity, guided by the precept that when members fulfill their responsibility to the public, clients' and employers' interests are best served. . . .

Article III Integrity

To maintain and broaden public confidence, members should perform all professional responsibilities with the highest sense of integrity.

Integrity is an element of character fundamental to professional recognition. It is the quality from which the public trust derives and the benchmark against which a member must ultimately test all decisions.

Integrity requires a member to be, among other things, honest and candid within the constraints of client confidentiality. Service and the public trust should not be subordinated to personal gain and advantage. Integrity can accommodate the inadvertent error and the honest difference of opinion; it cannot accommodate deceit or subordination of principle. . . .

Article IV Objectivity and Independence

A member should maintain objectivity and be free of conflicts of interest in discharging professional responsibilities. A member in public practice should be independent in fact and appearance when providing auditing and other attestation services.

Objectivity is a state of mind, a quality that lends value to a member's services. It is a distinguishing feature of the profession. The principle of objectivity imposes the obligation to be impartial, intellectually honest, and free of conflicts of interest. Independence precludes relationships that may appear to impair a member's objec-

tivity in rendering attestation services.

Members often serve multiple interests in many different capacities and must demonstrate their objectivity in varying circumstances. Members in public practice render attest, tax, and management advisory services. Other members prepare financial statements in the employment of others, perform internal auditing services, and serve in financial and management capacities in industry, education, and government. They also educate and train those who aspire to admission into the profession. Regardless of service or capacity, members should protect the integrity of their work, maintain objectivity, and avoid any subordination of their judgment. . . .

Article V Due Care

A member should observe the profession's technical and ethical standards, strive continually to improve competence and the quality of services, and discharge professional responsibility to the best of the member's ability. . . .

Article VI Scope and Nature of Services

A member in public practice should observe the Principles of the Code of Professional Conduct in determining the scope and nature of services to be provided. . . .

SECTION II—RULES

Applicability

The bylaws of the American Institute of Certified Public Accountants require that members adhere to the Rules of the Code of Professional Conduct. Members must be prepared to justify departures from these Rules.

Definitions

[Adoption of the revised Code of Professional Conduct will require modification of some of the definitions of terms used in the Principles

and Rules. The Professional Ethics Executive Committee has this project under way. Until new definitions are adopted, the definitions of terms as they appeared prior to adoption of the new Rules on January 12, 1988, are presented for reference.]

Client. The person(s) or entity which retains a member or his firm, engaged in the practice of public accounting, for the performance of professional services.

Council. The Council of the American Institute of Certified Public Accountants.

Enterprise. Any person(s) or entity, whether organized for profit or not, for which a CPA provides services.

Financial statements. Statements and footnotes related thereto that purport to show financial position which relates to a point in time or changes in financial position which relate to a period of time, and statements which use a cash or other incomplete basis of accounting. Balance sheets, statements of income, statements of retained earnings, statements of changes in financial position, and statements of changes in owners' equity are financial statements.

Incidental financial data included in management advisory services reports to support recommendations to a client and tax returns and supporting schedules do not, for this purpose, constitute financial statements; and the statement, affidavit, or signature of preparers required on tax returns neither constitutes an opinion on financial statements nor requires a disclaimer of such opinion.

Firm. A proprietorship, partnership, or professional corporation or association engaged in the practice of public accounting, including individual partners or shareholders thereof.

Institute. The American Institute of Certified Public Accountants.

Interpretations of rules of conduct. Pronouncements issued by the division of professional ethics to provide guidelines concerning the scope and application of the rules of conduct.

Member. A member, associate member, or international associate of the American Institute of Certified Public Accountants.

Practice of public accounting. Holding out to be a CPA or public accountant and at the same time performing for a client one or more types of services rendered by public accountants. The term shall not be limited by a more restrictive definition which might be found in the accountancy law under which a member practices.

Professional services. One or more types of services performed in the practice of public accounting.

Rules

Rule 101 Independence

A member in public practice shall be independent in the performance of professional services as required by standards promulgated by bodies designated by Council.

Interpretation of Rule 101

Interpretation 101-1. Independence shall be considered to be impaired if, for example, a member had any of the following transactions, interests, or relationships:

- A. During the period of a professional engagement or at the time of expressing an opinion, a member or a member's firm
  1. Had or was committed to acquire any direct or material indirect financial interest in the enterprise.
  2. Was a trustee of any trust or executor or administrator of any estate if such trust or estate had or was committed to acquire any direct or material indirect financial interest in the enterprise.
  3. Had any joint, closely held business investment with the enterprise or with any officer, director, or principal stockholders thereof that was material in relation to the member's net worth or to the net worth of the member's firm.
  4. Had any loan to or from the enterprise or any officer, director, or principal stockholder of the enterprise. This proscription does not apply to the following loans from a financial institution when made under normal lending procedures, terms, and requirements:
    - a. Loans obtained by a member or a member's firm that are not material

in relation to the net worth of such borrower.

- b. Home mortgages.
- c. Other secured loans, except loans guaranteed by a member's firm which are otherwise unsecured.

B. During the period covered by the financial statements, during the period of the professional engagement, or at the time of expressing an opinion, a member or a member's firm

1. Was connected with the enterprise as a promoter, underwriter or voting trustee, as a director or officer, or in any capacity equivalent to that of a member of management or of an employee.
2. Was a trustee for any pension or profit-sharing trust of the enterprise.

The above examples are not intended to be all-inclusive.

Rule 102 Integrity and Objectivity

In the performance of any professional service, a member shall maintain objectivity and integrity, shall be free of conflicts of interest, and shall not knowingly misrepresent facts or subordinate his or her judgment to others.

Rule 201 General Standards

A member shall comply with the following standards and with any interpretations thereof by bodies designated by Council.

- A. *Professional Competence.* Undertake only those professional services that the member or the member's firm can reasonably expect to be completed with professional competence.
- B. *Due Professional Care.* Exercise due professional care in the performance of professional services.
- C. *Planning and Supervision.* Adequately plan and supervise the performance of professional services.
- D. *Sufficient Relevant Data.* Obtain sufficient relevant data to afford a reasonable basis for conclusions or recommendations in relation to any professional services performed.

Rule 202 Compliance With Standards

A member who performs auditing, review, compilation, management advisory, tax, or other professional services shall

comply with standards promulgated by bodies designated by Council.

Rule 203 Accounting Principles

A member shall not (1) express an opinion or state affirmatively that the financial statements or other financial data of any entity are presented in conformity with generally accepted accounting principles or (2) state that he or she is not aware of any material modifications that should be made to such statements or data in order for them to be in conformity with generally accepted accounting principles, if such statements or data contain any departure from an accounting principle promulgated by bodies designated by Council to establish such principles that has a material effect on the statements or data taken as a whole. If, however, the statements or data contain such a departure and the member can demonstrate that due to unusual circumstances the financial statements or data would otherwise have been misleading, the member can comply with the rule by describing the departure, its approximate effects, if practicable, and the reasons why compliance with the principle would result in a misleading statement.

Rule 301 Confidential Client Information

A member in public practice shall not disclose any confidential client information without the specific consent of the client.

This rule shall not be construed (1) to relieve a member of his or her professional obligations under rules 202 and 203, (2) to affect in any way the member's obligation to comply with a validly issued and enforceable subpoena or summons, (3) to prohibit review of a member's professional practice under AICPA or state CPA society authorization, or (4) to preclude a member from initiating a complaint with or responding to any inquiry made by a recognized investigative or disciplinary body.

Members of a recognized investigative or disciplinary body and professional prac-

tice reviewers shall not use to their own advantage or disclose any member's confidential client information that comes to their attention in carrying out their official responsibilities. However, this prohibition shall not restrict the exchange of information with a recognized investigative or disciplinary body or affect, in any way, compliance with a validly issued and enforceable subpoena or summons.

Rule 302 Contingent Fees

Professional services shall not be offered or rendered under an arrangement whereby no fee will be charged unless a specified finding or result is attained, or where the fee is otherwise contingent upon the finding or results of such services. However, a member's fees may vary depending, for example, on the complexity of services rendered.

Fees are not regarded as being contingent if fixed by courts or other public authorities, or, in tax matters, if determined based on the results of judicial proceedings or the findings of governmental agencies. . . .

Rule 501 Acts Discreditable

A member shall not commit an act discreditable to the profession.

Rule 502 Advertising and Other Forms of Solicitation

A member in public practice shall not seek to obtain clients by advertising or other forms of solicitation in a manner that is false, misleading, or deceptive. Solicitation by the use of coercion, over-reaching, or harassing conduct is prohibited.

Rule 503 Commissions

The acceptance by a member in public practice of a payment for the referral of products or services of others to a client is prohibited. Such action is considered to create a conflict of interest that results in a loss of objectivity and independence.

A member shall not make a payment to obtain a client. This rule shall not prohibit payments for the purchase of an accounting practice or retirement payments to in-

dividuals formerly engaged in the practice of public accounting or payments to their heirs or estates. . . .

STANDARDS OF PRACTICE

American Association of Advertising Agencies

We hold that a responsibility of advertising agencies is to be a constructive force in business.

We further hold that, to discharge this responsibility, advertising agencies must recognize an obligation, not only to their clients, but to the public, the media they employ, and to each other.

We finally hold that the responsibility will best be discharged if all agencies observe a common set of standards of practice.¹

To this end, the American Association of Advertising Agencies has adopted the following Standards of Practice as being in the best interests of the public, the advertisers, the media owners, and the agencies themselves.

These standards are voluntary. They are intended to serve as a guide to the kind of agency conduct which experience has shown to be wise, foresighted, and constructive.

It is recognized that advertising is a business and as such must operate within the framework of competition. It is further recognized that keen and vigorous competition, honestly conducted, is necessary

to the growth and health of American business generally, of which advertising is a part.

However, *unfair* competitive practices in the advertising agency business lead to financial waste, dilution of service, diversion of manpower, and loss of prestige. Unfair practices tend to weaken public confidence both in advertisements and in the institution of advertising.

1. Creative Code

We the members of the American Association of Advertising Agencies, in addition to supporting and obeying the laws and legal regulations pertaining to advertising, undertake to extend and broaden the application of high ethical standards. Specifically, we will not knowingly produce advertising which contains:

- a. False or misleading statements or exaggerations, visual or verbal.
- b. Testimonials which do not reflect the real choice of a competent witness.
- c. Price claims which are misleading.
- d. Comparisons which unfairly disparage a competitive product or service.
- e. Claims insufficiently supported, or which distort the true meaning or practicable application of statements made by professional or scientific authority.
- f. Statements, suggestions or pictures offensive to public decency.

¹ These Standards of Practice of the American Association of Advertising Agencies come from the belief that sound practice is good business. Confidence and respect are indispensable to success in a business embracing the many intangibles of agency service and involving relationships so dependent upon good faith. These standards are based on a broad experience of what has been found to be the best advertising practice.

We recognize that there are areas which are subject to honestly different interpretations and judgment. Taste is subjective and may even vary from time to time as well as from individual to individual. Frequency of seeing or hearing advertising messages will necessarily vary greatly from person to person.

However, we agree not to recommend to an advertiser and to discourage the use of advertising which is in poor or questionable taste or which is deliberately irritating through content, presentation or excessive repetition.

Clear and willful violations of this Code shall be referred to the Board of Directors of the American Association of Advertising Agencies for appropriate action, including possible annulment of membership as provided by Article IV, Section 5, of the Constitution and By-Laws.

2. Contracts

- a. The advertising agency should where feasible enter into written contracts with media

in placing advertising. When entered into, the agency should conform to its agreements with media. Failure to do so may result in loss of standing or litigation, either on the contract or for violations of the Clayton or Federal Trade Commission Acts.

- b. The advertising agency should not knowingly fail to fulfill all lawful contractual commitments with media.

3. Offering Credit Extension

It is unsound and uneconomic to offer extension of credit or banking service as an inducement in solicitation.

4. Unfair Tactics

The advertising agency should compete on merit and not by depreciating a competitor or his work directly or inferentially, or by circulating harmful rumors about him, or by making unwarranted claims of scientific skill in judging or prejudging advertising copy, or by seeking to obtain an account by hiring a key employee away from the agency in charge in violation of the agency's employment agreements.

CODE OF ETHICS AND PROFESSIONAL CONDUCT

American Institute of Architects

Preamble

Members of The American Institute of Architects are dedicated to the highest standards of professionalism, integrity and competence. The following principles are guidelines for the conduct of members in fulfilling those obligations. They apply to all professional activities, wherever they occur. They address responsibilities to the public, which the profession serves and enriches; to the clients and users of architecture, and in the building industries, who

help to shape the built environment; and to the art and science of architecture, that continuum of knowledge and creation which is the heritage and legacy of the profession.

This Code is arranged in three tiers of statements: Canons, Ethical Standards and Rules of Conduct. The Canons are broad principles of conduct. The Ethical Standards are more specific goals towards which members should aspire in professional performance and behavior. The Rules of Conduct are mandatory, the violation of which

From American Institute of Architects, *Code of Ethics and Professional Conduct*. Reprinted by permission. (Interpretive commentary deleted without indication.)

is grounds for disciplinary action by the Institute. The Rules of Conduct in some instances implement more than one Canon or Ethical Standard.

Canon I: General Obligations

Members should maintain and advance their knowledge of the art and science of architecture, respect the body of architectural accomplishment and contribute to its growth; learned and uncompromised professional judgment should take precedence over any other motive in the pursuit of the art and science of architecture.

E.S. 1.1 Knowledge and Skill: Members should strive to improve their professional knowledge and skill.

R. 1.101 In practicing architecture, members shall demonstrate a consistent pattern of reasonable care and competence, and shall apply the technical knowledge and skill which is ordinarily applied by architects of good standing practicing in the same locality. . . .

R. 1.102 Members shall not undertake to provide professional services if their competence is substantially impaired by physical or mental disabilities.

E.S. 1.2 Standards of Excellence: Members should continually seek to raise the standards of aesthetic excellence, architectural education, research, training and practice.

E.S. 1.3 Public Understanding: Members should strive to improve public appreciation and understanding of architecture and the functions and responsibilities of architects.

E.S. 1.4 Allied Arts & Industries: Members should promote allied arts and contribute to the knowledge and capability of the building industries as a whole.

Canon II: Obligations to the Public

Members should embrace the spirit and letter of the law governing their professional affairs and should thoughtfully con-

sider the social and environmental impact of their professional activities.

E.S. 2.1 Conduct: Members should uphold the law in the conduct of their professional activities.

R. 2.101 Members shall not, in the conduct of their professional practice, knowingly violate the law. . . .

R. 2.102 Members shall neither offer nor make any payment or gift to a local, state or federal official with the intent of influencing the official's judgment in connection with an existing or prospective project in which the members are interested. . . .

R. 2.103 Members serving in a public capacity shall not accept payments or gifts which are intended to influence their judgment.

R. 2.104 Members shall not engage in conduct involving fraud or wanton disregard of the rights of others. . . .

R. 2.105 If, in the course of their work on a project, the members become aware of a decision taken by their employer or client, against the members' advice, which violates any law or regulation and which will in the members' judgment, materially affect adversely the safety to the public of the finished project, the members shall:

- (a) refuse to consent to the decision, and
- (b) report the decision to the local building inspector or other public official charged with the enforcement of the applicable laws and regulations, unless the members are able to cause the matter to be satisfactorily resolved by other means. . . .

R. 2.106 Members shall not counsel or assist a client in conduct that the architect knows, or reasonably should know, is fraudulent or illegal. . . .

E.S. 2.2 Natural and Cultural Heritage: Members should respect and help conserve their natural and cultural heritage while striving to improve the environment and the quality of life within it.

E.S. 2.3 Civic Responsibility: Members should be involved in civic activities as citizens and professionals, and promote public awareness of architectural issues.

R. 2.301 Members making public statements on architectural issues shall disclose when they are being compensated for making such statements or when they have an economic interest in the issue.

E.S. 2.4 Public Interest Services: Members should render public interest professional services and encourage their employees to render such services.

E.S. 2.5 Human Rights: Members should uphold human rights in all their professional endeavors.

R. 2.501 Members shall not discriminate in their professional activities on the basis of race, religion, gender, national origin, age or nondisqualifying handicap. . . .

Canon III: Obligations to the Client

Members should serve their clients competently and in a professional manner, and should exercise unprejudiced and unbiased judgment on their behalf.

E.S. 3.1 Competence: Members should serve their clients in a timely and competent manner.

R. 3.101 In performing professional services, members shall take into account applicable laws and regulations. Members may rely on the advice of other qualified persons as to the intent and meaning of such regulations.

R. 3.102 Members shall undertake to perform professional services only when they, together with those whom they may engage as consultants, are qualified by education, training, or experience in the specific technical areas involved. . . .

R. 3.103 Members shall not materially alter the scope or objectives of a project without the client's consent.

R. 3.104 When acting by agreement of the parties as the independent interpreter of building contract documents and the judge of contract performance, members shall render decisions impartially, favoring neither party to the contract. . . .

E.S. 3.2 Conflict of Interest: Members should disclose to clients or owners significant circumstances that could be construed as conflicts of interest and should ensure that such conflicts do not compromise those interests.

R. 3.201 Members shall not accept compensation for their services from more than one party on a project unless the circumstances are fully disclosed and agreed to by all interested parties.

R. 3.202 If members have any business association, direct or indirect financial interest, or other interest which could be substantial enough to influence their judgment in connection with their performance of professional services, the members shall fully disclose to their clients or employers the nature of the business association, financial interest, or other interest, and if the clients or employers object to such association, financial interest, or other interest, the members will either terminate such association or interest or give up the commission or employment. . . .

E.S. 3.3 Candor and Truthfulness: Members should be candid and truthful in their professional communications.

R. 3.301 Members shall not intentionally or recklessly mislead existing or prospective clients about the results that can be achieved through the use of the members' services, nor shall the members state that they can achieve results by means that violate applicable law or this Code. . . .

E.S. 3.4 Confidentiality: Members should respect the confidentiality of sensitive information obtained in the course of their professional activities.

R. 3.401 Members shall not reveal information obtained in the course of their professional activities which they have been asked to maintain in confidence, or which the reasonably prudent architect would recognize as likely, if disclosed, to affect the interests of another adversely. However, under the following exceptional circumstances members may reveal such information to the extent the members reasonably believe necessary:

- (a) To stop an act which creates an appreciable risk of significant harm to the public health or safety or property of others and which the members are unable to prevent in any other manner; or
- (b) To establish claims or defenses on behalf of the members; or
- (c) To comply with applicable law or with this Code. . . .

Canon IV: Obligations to the Profession

Members should uphold the integrity and dignity of the profession.

E.S. 4.1 Honesty and Fairness: Members should pursue their professional activities with honesty and fairness.

R. 4.101 Members shall comply with the registration laws and regulations governing their professional practice.

R. 4.102 Members shall not knowingly make false statements or knowingly fail to disclose a material fact requested in connection with their application for registration or their application for AIA membership.

R. 4.103 Members shall not assist the application for registration or AIA membership of a person known by the members to be unqualified with respect to education, training, experience, or character.

R. 4.104 Members having substantial information which leads to a reasonable belief that another member has committed a violation of this Code which raises a serious question as to that member's honesty, trustworthiness or fitness as a member shall report such information to the body charged with enforcing this Code. . . .

R. 4.105 Members shall not sign or seal drawings, specifications, reports or other professional work for which they do not have direct professional knowledge or direct supervisory control; however, in the case of those portions of such professional work prepared by the members' registered consultants, the members may sign or seal said portions of the professional work if the members have reviewed such portions, have coordinated their preparation, or intend to be responsible for their adequacy. . . .

R. 4.106 Members speaking in their capacity as architects shall not knowingly make false statements of material fact.

R. 4.107 Members shall accurately represent their qualifications and the scope and nature of their responsibilities in connection with work for which they are claiming credit. . . .

E.S. 4.2 Dignity and Integrity: Members should strive, through their actions, to promote the dignity and integrity of the profession, and to ensure that their representatives and employees conform their conduct to this Code.

R. 4.201 Members shall not make misleading, deceptive or false statements or claims about their professional qualifications, experience or performance.

R. 4.202 Members shall make reasonable efforts to ensure that those over whom they have supervisory authority conform their conduct to this Code. . . .

Canon V: Obligations to Colleagues

Members should respect the rights and acknowledge the professional aspirations and contributions of their colleagues.

E.S. 5.1 Professional Environment: Members should provide their associates and employees with a suitable working environment, compensate them fairly, and facilitate their professional development.

E.S. 5.2 Professional Recognition: Members should build their professional reputation on the merits of their own service and performance and should recognize and give credit to others for the professional work they have performed.

R. 5.201 Members shall recognize and respect the professional contributions of their employees, employers and business associates.

R. 5.202 Members leaving an employer's service shall not without the permission of the employer take designs, drawings, data, reports, notes, or other materials relating to work performed in the employer's service by the members.

R. 5.203 Members shall not unreasonably withhold permission from departing employees to take copies of designs, drawings, data, reports, notes, or other materials relating to

work performed by the employees in the members' service which are not confidential. . . .

PRINCIPLES OF ETHICS AND CODE OF PROFESSIONAL CONDUCT

American Dental Association

The maintenance and enrichment of professional status place on everyone who practices dentistry an obligation which should be willingly accepted and willingly fulfilled. While the basic obligation is constant, its fulfillment may vary with the changing needs of a society composed of the human beings that a profession is dedicated to serve. The spirit of the obligation, therefore, must be the guide of conduct for professionals. This obligation has been summarized for all time in the golden rule which asks only that "whatsoever ye would that men should do to you, do ye even so to them."

The practice of dentistry first achieved the stature of a profession in the United States when, through the heritage bestowed by the efforts of many generations of dentists, it acquired the three unailing characteristics of a profession: the primary duty of service to the public, education beyond the usual level, and the responsibility for self-government.

Principle—Section 1

Service to the Public and Quality of Care. The dentist's primary obligation of service to the public shall include the delivery of quality care, competently and timely, within the bounds of the clinical circumstances presented by the patient. Quality of care shall be a primary consid-

eration of the dental practitioner.

Code of Professional Conduct

1-A Patient Selection

While dentists, in serving the public, may exercise reasonable discretion in selecting patients for their practices, dentists shall not refuse to accept patients into their practice or deny dental service to patients because of the patient's race, creed, color, sex or national origin.

1-B Patient Records

Dentists are obliged to safeguard the confidentiality of patient records. Dentists shall maintain patient records in a manner consistent with the protection of the welfare of the patient. Upon request of a patient or another dental practitioner, dentists shall provide any information that will be beneficial for the future treatment of that patient.

1-C Community Service

Since dentists have an obligation to use their skills, knowledge and experience for the improvement of the dental health of the public and are encouraged to be leaders in their community, dentists in such service shall conduct themselves in such a manner as to maintain or elevate the esteem of the profession.

1-D Emergency Service

Dentists shall be obliged to make reasonable arrangements for the emergency care of their patients of record.

From American Dental Association, *Principles of Ethics and Code of Professional Conduct*. With official advisory opinions revised to July 1988. Reprinted by permission.

Dentists shall be obliged when consulted in an emergency by patients not of record to make reasonable arrangements for emergency care. If treatment is provided, the dentist, upon completion of such treatment, is obliged to return the patient to his or her regular dentist unless the patient expressly reveals a different preference.

1-E Consultation and Referral

Dentists shall be obliged to seek consultation, if possible, whenever the welfare of patients will be safeguarded or advanced by utilizing those who have special skills, knowledge and experience.

When patients visit or are referred to specialists or consulting dentists for consultation:

1. The specialists or consulting dentists upon completion of their care shall return the patient, unless the patient expressly reveals a different preference, to the referring dentist, or if none, to the dentist of record for future care.
2. The specialists shall be obliged when there is no referring dentist and upon a completion of their treatment to inform patients when there is a need for further dental care.

1-F Use of Auxiliary Personnel

Dentists shall be obliged to protect the health of their patient by only assigning to qualified auxiliaries those duties which can be legally delegated. Dentists shall be further obliged to prescribe and supervise the work of all auxiliary personnel working under their direction and control.

1-G Justifiable Criticism

Dentists shall be obliged to report to the appropriate reviewing agency as determined by the local component or constituent society instances of gross and continual faulty treatment by other dentists. Patients should be informed of their present oral health status without disparaging comment about prior services.

1-H Expert Testimony

Dentists may provide expert testimony when that testimony is essential to a just and fair disposition of a judicial or administrative action.

1-I Rebate and Split Fees

Dentists shall not accept or tender "rebates" or "split fees."

1-J Representation of Care and Fees

Dentists shall not represent the care being rendered to their patients or the fees being charged for providing such care in a false or misleading manner.

Principle—Section 2

Education. The privilege of dentists to be accorded professional status rests primarily in the knowledge, skill and experience with which they serve their patients and society. All dentists, therefore, have the obligation of keeping their knowledge and skill current.

Principle—Section 3

Government of a Profession. Every profession owes society the responsibility to regulate itself. Such regulation is achieved largely through the influence of the professional societies. All dentists, therefore, have the dual obligation of making themselves a part of a professional society and of observing its rules of ethics.

Principle—Section 4

Research and Development. Dentists have the obligation of making the results and benefits of their investigative efforts available to all when they are useful in safeguarding or promoting the health of the public.

Code of Professional Conduct

4-A Devices and Therapeutic Methods

Except for formal investigative studies, dentists shall be obliged to prescribe, dispense or promote only those devices, drugs and

other agents whose complete formulae are available to the dental profession. Dentists shall have the further obligation of not holding out as exclusive any device, agent, method or technique.

4-B Patents and Copyrights

Patents and copyrights may be secured by dentists provided that such patents and copyrights shall not be used to restrict research or practice.

Principle—Section 5

Professional Announcement. In order to properly serve the public, dentists should represent themselves in a manner that contributes to the esteem of the profession. Dentists should not misrepresent their training and competence in any way that would be false or misleading in any material respect. . . .

CODE OF ETHICS FOR ENGINEERS

National Society of Professional Engineers

Preamble

Engineering is an important and learned profession. The members of the profession recognize that their work has a direct and vital impact on the quality of life for all people. Accordingly, the services provided by engineers require honesty, impartiality, fairness and equity, and must be dedicated to the protection of the public health, safety and welfare. In the practice of their profession, engineers must perform under a standard of professional behavior which requires adherence to the highest principles of ethical conduct on behalf of the public, clients, employers and the profession.

I. Fundamental Canons

Engineers, in the fulfillment of their professional duties, shall:

1. Hold paramount the safety, health and welfare of the public in the performance of their professional duties.
2. Perform services only in areas of their competence.
3. Issue public statements only in an objective and truthful manner.
4. Act in professional matters for each employer or client as faithful agents or trustees.

5. Avoid deceptive acts in the solicitation of professional employment.

II. Rules of Practice

1. Engineers shall hold paramount the safety, health and welfare of the public in the performance of their professional duties.
  - a. Engineers shall at all times recognize that their primary obligation is to protect the safety, health, property and welfare of the public. If their professional judgment is overruled under circumstances where the safety, health, property or welfare of the public are endangered, they shall notify their employer or client and such other authority as may be appropriate.
  - b. Engineers shall approve only those engineering documents which are safe for public health, property and welfare in conformity with accepted standards.
  - c. Engineers shall not reveal facts, data or information obtained in a professional capacity without the prior consent of the client or employer except as authorized or required by law or this Code.
  - d. Engineers shall not permit the use of their name or firm name nor

From National Society of Professional Engineers Publ. no. 1102, *Code of Ethics for Engineers* (1987). Reprinted by permission.

- associate in business ventures with any person or firm which they have reason to believe is engaging in fraudulent or dishonest business or professional practices.
- e. Engineers having knowledge of any alleged violation of this Code shall cooperate with the proper authorities in furnishing such information or assistance as may be required.
2. Engineers shall perform services only in the areas of their competence:
    - a. Engineers shall undertake assignments only when qualified by education or experience in the specific technical fields involved.
    - b. Engineers shall not affix their signatures to any plans or documents dealing with subject matter in which they lack competence, nor to any plan or document not prepared under their direction and control.
    - c. Engineers may accept assignments and assume responsibility for coordination of an entire project and sign and seal the engineering documents for the entire project, provided that each technical segment is signed and sealed only by the qualified engineers who prepared the segment.
  3. Engineers shall issue public statements only in an objective and truthful manner.
    - a. Engineers shall be objective and truthful in professional reports, statements or testimony. They shall include all relevant and pertinent information in such reports, statements or testimony.
    - b. Engineers may express publicly a professional opinion on technical subjects only when that opinion is founded upon adequate knowledge of the facts and competence in the subject matter.
    - c. Engineers shall issue no statements, criticisms or arguments on technical matters which are inspired or paid for by interested parties, unless they have prefaced their comments by explicitly identifying the interested parties on whose behalf they are speaking, and by revealing the existence of any interest the engineers may have in the matters.
  4. Engineers shall act in professional matters for each employer or client as faithful agents or trustees.
    - a. Engineers shall disclose all known or potential conflicts of interest to their employers or clients by promptly informing them of any business association, interest, or other circumstances which could influence or appear to influence their judgment or the quality of their services.
    - b. Engineers shall not accept compensation, financial or otherwise, from more than one party for services on the same project, or for services pertaining to the same project, unless the circumstances are fully disclosed to, and agreed to by, all interested parties.
    - c. Engineers shall not solicit or accept financial or other valuable consideration, directly or indirectly, from contractors, their agents, or other parties in connection with work for employers or clients for which they are responsible.
    - d. Engineers in public service as members, advisors or employees of a governmental body or department shall not participate in decisions with respect to professional services solicited or provided by them or their organizations in private or public engineering practice.
    - e. Engineers shall not solicit or accept a professional contract from a governmental body on which a principal or officer of their organization serves as a member.
  5. Engineers shall avoid deceptive acts in the solicitation of professional employment.
    - a. Engineers shall not falsify or permit misrepresentation of their, or their associates', academic or professional qualifications. They shall not misrepresent or exaggerate their degree of responsibility in or for the subject matter of prior assign-

ments. Brochures or other presentations incident to the solicitation of employment shall not misrepresent pertinent facts concerning employers, employees, associates, joint venturers or past accomplishments with the intent and purpose of enhancing their qualifications and their work.

- b. Engineers shall not offer, give, solicit or receive, either directly or indirectly, any political contribution in an amount intended to influence the award of a contract by public authority, or which may be reasonably construed by the public of having the effect or intent to influence the award of a contract. They shall not offer any gift, or other valuable consideration in order to secure work. They shall not pay a commission, percentage or brokerage fee in order to secure work except to a bona fide employee or bona fide established commercial or marketing agencies retained by them.

III. Professional Obligations

1. Engineers shall be guided in all their professional relations by the highest standards of integrity.
  - a. Engineers shall admit and accept their own errors when proven wrong and refrain from distorting or altering the facts in an attempt to justify their decisions.
  - b. Engineers shall advise their clients or employers when they believe a project will not be successful.
  - c. Engineers shall not accept outside employment to the detriment of their regular work or interest. Before accepting any outside employment, they will notify their employers.
  - d. Engineers shall not attempt to attract an engineer from another employer by false or misleading pretenses.
  - e. Engineers shall not actively participate in strikes, picket lines, or other collective coercive action.
  - f. Engineers shall avoid any act tend-

ing to promote their own interest at the expense of the dignity and integrity of the profession.

2. Engineers shall at all times strive to serve the public interest.
  - a. Engineers shall seek opportunities to be of constructive service in civic affairs and work for the advancement of the safety, health and well-being of their community.
  - b. Engineers shall not complete, sign, or seal plans and/or specifications that are not of a design safe to the public health and welfare and in conformity with accepted engineering standards. If the client or employer insists on such unprofessional conduct, they shall notify the proper authorities and withdraw from further service on the project.
  - c. Engineers shall endeavor to extend public knowledge and appreciation of engineering and its achievements and to protect the engineering profession from misrepresentation and misunderstanding.
3. Engineers shall avoid all conduct or practice which is likely to discredit the profession or deceive the public.
  - a. Engineers shall avoid the use of statements containing a material misrepresentation of fact or omitting a material fact necessary to keep statements from being misleading or intended or likely to create an unjustified expectation; statements containing prediction of future success; statements containing an opinion as to the quality of the Engineers' services; or statements intended or likely to attract clients by the use of showmanship, puffery, or self-laudation, including the use of slogans, jingles, or sensational language or format.
  - b. Consistent with the foregoing, Engineers may advertise for recruitment of personnel.
  - c. Consistent with the foregoing, Engineers may prepare articles for the lay or technical press, but such articles shall not imply credit to the

- author for work performed by others.
4. Engineers shall not disclose confidential information concerning the business affairs or technical processes of any present or former client or employer without his consent.
    - a. Engineers in the employ of others shall not without the consent of all interested parties enter promotional efforts or negotiations for work or make arrangements for other employment as a principal or to practice in connection with a specific project for which the Engineer has gained particular and specialized knowledge.
    - b. Engineers shall not, without the consent of all interested parties, participate in or represent an adversary interest in connection with a specific project or proceeding in which the Engineer has gained particular specialized knowledge on behalf of a former client or employer.
  5. Engineers shall not be influenced in their professional duties by conflicting interests.
    - a. Engineers shall not accept financial or other considerations, including free engineering designs, from material or equipment suppliers for specifying their product.
    - b. Engineers shall not accept commissions or allowances, directly or indirectly, from contractors or other parties dealing with clients or employers of the Engineer in connection with work for which the Engineer is responsible.
  6. Engineers shall uphold the principle of appropriate and adequate compensation for those engaged in engineering work.
    - a. Engineers shall not accept remuneration from either an employee or employment agency for giving employment.
    - b. Engineers, when employing other engineers, shall offer a salary according to professional qualifications.
  7. Engineers shall not attempt to obtain employment or advancement or professional engagements by untruthfully criticizing other engineers, or by other improper or questionable methods.
    - a. Engineers shall not request, propose, or accept a professional commission on a contingent basis under circumstances in which their professional judgment may be compromised.
    - b. Engineers in salaried positions shall accept part-time engineering work only to the extent consistent with policies of the employer and in accordance with ethical considerations.
    - c. Engineers shall not use equipment, supplies, laboratory, or office facilities of an employer to carry on outside private practice without consent.
  8. Engineers shall not attempt to injure, maliciously or falsely, directly or indirectly, the professional reputation, prospects, practice or employment of other engineers, nor untruthfully criticize other engineers' work. Engineers who believe others are guilty of unethical or illegal practice shall present such information to the proper authority for action.
    - a. Engineers in private practice shall not review the work of another engineer for the same client, except with the knowledge of such engineer, or unless the connection of such engineer with the work has been terminated.
    - b. Engineers in governmental, industrial or educational employ are entitled to review and evaluate the work of other engineers when so required by their employment duties.
    - c. Engineers in sales or industrial employ are entitled to make engineering comparisons of represented products with products of other suppliers.
  9. Engineers shall accept responsibility for their professional activities; provided, however, that Engineers may seek in-

- demnification for professional services arising out of their practice for other than gross negligence, where the Engineer's interests cannot otherwise be protected.
- a. Engineers shall conform with state registration laws in the practice of engineering.
  - b. Engineers shall not use association with a nonengineer, a corporation, or partnership, as a "cloak" for unethical acts, but must accept personal responsibility for all professional acts.
10. Engineers shall give credit for engineering work to those to whom credit is due, and will recognize the proprietary interests of others.
- a. Engineers shall, whenever possible, name the person or persons who may be individually responsible for designs, inventions, writings, or other accomplishments.
  - b. Engineers using designs supplied by a client recognize that the designs remain the property of the client and may not be duplicated by the Engineer for others without express permission.
  - c. Engineers, before undertaking work for others in connection with which the Engineer may make improvements, plans, designs, inventions, or other records which may justify copyrights or patents, should enter into a positive agreement regarding ownership.
  - d. Engineers' designs, data, records, and notes referring exclusively to an employer's work are the employer's property.
11. Engineers shall cooperate in extending the effectiveness of the profession by interchanging information and experience with other engineers and students, and will endeavor to provide opportunity for the professional development and advancement of engineers under their supervision.
- a. Engineers shall encourage engineering employees' efforts to improve their education.
  - b. Engineers shall encourage engineering employees to attend and present papers at professional and technical society meetings.
  - c. Engineers shall urge engineering employees to become registered at the earliest possible date.
  - d. Engineers shall assign a professional engineer duties of a nature to utilize full training and experience, insofar as possible, and delegate lesser functions to subprofessionals or to technicians.
  - e. Engineers shall provide a prospective engineering employee with complete information on working conditions and proposed status of employment, and after employment will keep employees informed of any changes.

"By order of the United States District Court for the District of Columbia, former Section 11(c) of the NSPE Code of Ethics prohibiting competitive bidding, and all policy statements, opinions, rulings or other guidelines interpreting its scope, have been rescinded as unlawfully interfering with the legal right of engineers, protected under the antitrust laws, to provide price information to prospective clients; accordingly, nothing contained in the NSPE Code of Ethics, policy statements, opinions, rulings or other guidelines prohibits the submission of price quotations or competitive bids for engineering services at any time or in any amount."

Statement by NSPE Executive Committee

In order to correct misunderstandings which have been indicated in some instances since the issuance of the Supreme Court decision and the entry of the Final Judgment, it is noted that in its decision of April 25, 1978, the Supreme Court of the United States declared: "The Sherman Act does not require competitive bidding."

It is further noted that as made clear in the Supreme Court decision:

1. Engineers and firms may individually refuse to bid for engineering services.
2. Clients are not required to seek bids for engineering services.
3. Federal, state, and local laws governing procedures to procure engineering services are not affected, and remain in full force and effect.
4. State societies and local chapters are free to actively and aggressively seek legislation for professional selection and negotiation procedures by public agencies.
5. State registration board rules of professional conduct, including rules prohibiting competitive bidding for engineering services, are not affected and remain in full force and effect. State registration boards with authority to adopt rules of professional conduct may adopt rules governing procedures to obtain engineering services.
6. As noted by the Supreme Court, "nothing in the judgment prevents NSPE and its members from attempting to influence governmental action. . . ."

CODE OF ETHICS FOR ENGINEERS

Institute of Electrical and Electronics Engineers

Preamble

Engineers affect the quality of life for all people in our complex technological society. In the pursuit of their profession, therefore, it is vital that engineers conduct their work in an ethical manner so that they merit the confidence of colleagues, employers, clients and the public. This IEEE Code of Ethics is a standard of professional conduct for engineers.

Article I

Engineers shall maintain high standards of diligence, creativity and productivity, and shall:

1. Accept responsibility for their actions;
2. Be honest and realistic in stating claims or estimates from available data;
3. Undertake engineering tasks and accept responsibility only if qualified by training or experience, or after full disclosure to their employers or clients of pertinent qualifications;
4. Maintain their professional skills at the level of the state of the art, and recognize the importance of current events in their work;

5. Advance the integrity and prestige of the engineering profession by practicing in a dignified manner and for adequate compensation.

Article II

Engineers shall, in their work:

1. Treat fairly all colleagues and co-workers, regardless of race, religion, sex, age or national origin;
2. Report, publish and disseminate freely information to others, subject to legal and proprietary restraints;
3. Encourage colleagues and co-workers to act in accord with this Code and support them when they do so;
4. Seek, accept and offer honest criticism of work, and properly credit the contributions of others;
5. Support and participate in the activities of their professional societies;
6. Assist colleagues and co-workers in their professional development.

Article III

Engineers shall, in their relations with employers and clients:

1. Act as faithful agents or trustees for their employers or clients in professional and business matters, provided such actions conform with other parts of this Code;
2. Keep information on the business affairs or technical processes of an employer or client in confidence while employed, and later, until such information is properly released, provided such actions conform with other parts of this Code;
3. Inform their employers, clients, professional societies or public agencies or private agencies of which they are members or to which they may make presentations, of any circumstance that could lead to a conflict of interest;
4. Neither give nor accept, directly or indirectly, any gift, payment or service of more than nominal value to or from those having business relationships with their employers or clients;
5. Assist and advise their employers or clients in anticipating the possible consequences, direct and indirect, immediate or remote, of the projects, work or plans of which they have knowledge.

Article IV

Engineers shall, in fulfilling their responsibilities to the community:

1. Protect the safety, health and welfare of the public and speak out against abuses in these areas affecting the public interest;
2. Contribute professional advice, as appropriate, to civic, charitable or other non-profit organizations;
3. Seek to extend public knowledge and appreciation of the engineering profession and its achievements.

CODE OF ETHICS

The Society of Professional Journalists, Sigma Delta Chi

The Society of Professional Journalists, Sigma Delta Chi, believes the duty of journalists is to serve the truth.

We believe the agencies of mass communication are carriers of public discussion and information, acting on their Constitutional mandate and freedom to learn and report the facts.

We believe in public enlightenment as the forerunner of justice, and in our Constitutional role to seek the truth as part of the public's right to know the truth.

We believe those responsibilities carry obligations that require journalists to perform with intelligence, objectivity, accuracy, and fairness.

To these ends, we declare acceptance of the standards of practice here set forth:

I. RESPONSIBILITY

The public's right to know of events of public importance and interest is the overriding mission of the mass media. The purpose of distributing news and enlightened opinion is to serve the general welfare. Journalists who use their professional status as representatives of the public for selfish or other unworthy motives violate a high trust.

II. FREEDOM OF THE PRESS

Freedom of the press is to be guarded as an inalienable right of people in a free society. It carries with it the freedom and the responsibility to discuss, question, and challenge actions and utterances of our

government and of our public and private institutions. Journalists uphold the right to speak unpopular opinions and the privilege to agree with the majority.

III. ETHICS

Journalists must be free of obligation to any interest other than the public's right to know the truth.

1. Gifts, favors, free travel, special treatment or privileges can compromise the integrity of journalists and their employers. Nothing of value should be accepted.

2. Secondary employment, political involvement, holding public office, and service in community organizations should be avoided if it compromises the integrity of journalists and their employers. Journalists and their employers should conduct their personal lives in a manner that protects them from conflict of interest, real or apparent. Their responsibilities to the public are paramount. That is the nature of their profession.

3. So-called news communications from private sources should not be published or broadcast without substantiation of their claims to news value.

4. Journalists will seek news that serves the public interest, despite the obstacles. They will make constant efforts to assure that the public's business is conducted in public and that public records are open to public inspection.

5. Journalists acknowledge the newsman's ethic of protecting confidential sources of information.

6. Plagiarism is dishonest and unacceptable.

IV. ACCURACY AND OBJECTIVITY

Good faith with the public is the foundation of all worthy journalism.

1. Truth is our ultimate goal.

2. Objectivity in reporting the news is another goal that serves as the mark of an experienced professional. It is a standard of performance toward which we strive.

We honor those who achieve it.

3. There is no excuse for inaccuracies or lack of thoroughness.

4. Newspaper headlines should be fully warranted by the contents of the articles they accompany. Photographs and telecasts should give an accurate picture of an event and not highlight an incident out of context.

5. Sound practice makes clear distinction between news reports and expressions of opinion. News reports should be free of opinion or bias and represent all sides of an issue.

6. Partisanship in editorial comment that knowingly departs from the truth violates the spirit of American journalism.

7. Journalists recognize their responsibility for offering informed analysis, comment, and editorial opinion on public events and issues. They accept the obligation to present such material by individuals whose competence, experience, and judgment qualify them for it.

8. Special articles or presentations devoted to advocacy or the writer's own conclusions and interpretations should be labeled as such.

V. FAIR PLAY

Journalists at all times will show respect for the dignity, privacy, rights, and well-being of people encountered in the course of gathering and presenting the news.

1. The news media should not communicate unofficial charges affecting reputation or moral character without giving the accused a chance to reply.

2. The news media must guard against invading a person's right to privacy.

3. The media should not pander to morbid curiosity about details of vice and crime.

4. It is the duty of news media to make prompt and complete correction of their errors.

5. Journalists should be accountable to the public for their reports and the public should be encouraged to voice its griev-

ances against the media. Open dialogue with our readers, viewers, and listeners should be fostered.

VI. PLEDGE

Adherence to this code is intended to preserve and strengthen the bond of mutual trust and respect between American

journalists and the American people.

The Society shall—by programs of education and other means—encourage individual journalists to adhere to these tenets, and shall encourage journalistic publications and broadcasters to recognize their responsibility to frame codes of ethics in concert with their employees to serve as guidelines in furthering these goals.

MODEL RULES OF PROFESSIONAL CONDUCT CLIENT-LAWYER RELATIONSHIP

American Bar Association

Rule 1.1 Competence

A lawyer shall provide competent representation to a client. Competent representation requires the legal knowledge, skill, thoroughness and preparation reasonably necessary for the representation.

Comment:

Legal Knowledge and Skill

1. In determining whether a lawyer employs the requisite knowledge and skill in a particular matter, relevant factors include the relative complexity and specialized nature of the matter, the lawyer's general experience, the lawyer's training and experience in the field in question, the preparation and study the lawyer is able to give the matter and whether it is feasible to refer the matter to, or associate or consult with, a lawyer of established competence in the field in question. In many instances, the required proficiency is that of a general practitioner. Expertise in a particular field of law may be required in some circumstances.

2. A lawyer need not necessarily have special training or prior experience to han-

dle legal problems of a type with which the lawyer is unfamiliar. A newly admitted lawyer can be as competent as a practitioner with long experience. Some important legal skills, such as the analysis of precedent, the evaluation of evidence and legal drafting, are required in all legal problems. Perhaps the most fundamental legal skill consists of determining what kind of legal problems a situation may involve, a skill that necessarily transcends any particular specialized knowledge. A lawyer can provide adequate representation in a wholly novel field through necessary study. Competent representation can also be provided through the association of a lawyer of established competence in the field in question. . . .

Rule 1.2 Scope of Representation

- (a) A lawyer shall abide by a client's decisions concerning the objectives of representation, subject to paragraphs (c), (d) and (e), and shall consult with the client as to the means by which they are to be pursued. A lawyer shall abide by a client's decision whether to accept an offer of settlement of a matter. In a criminal case, the lawyer shall abide

Excerpted from the *Model Rules of Professional Conduct*, copyright by the American Bar Association. All rights reserved. Reprinted by permission.

by the client's decision, after consultation with the lawyer, as to a plea to be entered, whether to waive jury trial and whether the client will testify.

- (b) A lawyer's representation of a client, including representation by appointment, does not constitute an endorsement of the client's political, economic, social or moral views or activities.
- (c) A lawyer may limit the objectives of the representation if the client consents after consultation.
- (d) A lawyer shall not counsel a client to engage, or assist a client, in conduct that the lawyer knows is criminal or fraudulent, but a lawyer may discuss the legal consequences of any proposed course of conduct with a client and may counsel or assist a client to make a good faith effort to determine the validity, scope, meaning or application of the law.
- (e) When a lawyer knows that a client expects assistance not permitted by the Rules of Professional Conduct or other law, the lawyer shall consult with the client regarding the relevant limitations on the lawyer's conduct.

Comment:

Scope of Representation

1. Both lawyer and client have authority and responsibility in the objectives and means of representation. The client has ultimate authority to determine the purposes to be served by legal representation, within the limits imposed by law and the lawyer's professional obligations. Within those limits, a client also has a right to consult with the lawyer about the means to be used in pursuing those objectives. At the same time, a lawyer is not required to pursue objectives or employ means simply because a client may wish that the lawyer do so. A clear distinction between objectives and means sometimes cannot be drawn, and in many cases the client-lawyer relationship partakes of a joint undertaking. In questions of means, the lawyer should assume responsibility for technical

and legal tactical issues, but should defer to the client regarding such questions as the expense to be incurred and concern for third persons who might be adversely affected. Law defining the lawyer's scope of authority in litigation varies among jurisdictions. . . .

Independence from Client's Views or Activities

3. Legal representation should not be denied to people who are unable to afford legal services, or whose cause is controversial or the subject of popular disapproval. By the same token, representing a client does not constitute approval of the client's views or activities.

Services Limited in Objectives or Means

4. The objectives or scope of services provided by a lawyer may be limited by agreement with the client or by the terms under which the lawyer's services are made available to the client. For example, a retainer may be for a specifically defined purpose. Representation provided through a legal aid agency may be subject to limitations on the types of cases the agency handles. When a lawyer has been retained by an insurer to represent an insured, the representation may be limited to matters related to the insurance coverage. The terms upon which representation is undertaken may exclude specific objectives or means. Such limitations may exclude objectives or means that the lawyer regards as repugnant or imprudent.

5. An agreement concerning the scope of representation must accord with the Rules of Professional Conduct and other law. Thus, the client may not be asked to agree to representation so limited in scope as to violate Rule 1.1, or to surrender the right to terminate the lawyer's services or the right to settle litigation that the lawyer might wish to continue. . . .

Rule 1.4 Communication

- (a) A lawyer shall keep a client reasonably informed about the status of a matter and promptly comply with reasonable requests for information.
- (b) A lawyer shall explain a matter to the extent reasonably necessary to permit the client to make informed decisions regarding the representation.

Comment:

1. The client should have sufficient information to participate intelligently in decisions concerning the objectives of the representation and the means by which they are to be pursued, to the extent the client is willing and able to do so. For example, a lawyer negotiating on behalf of a client should provide the client with facts relevant to the matter, inform the client of communications from another party and take other reasonable steps that permit the client to make a decision regarding a serious offer from another party. A lawyer who receives from opposing counsel an offer of settlement in a civil controversy or a proffered plea bargain in a criminal case should promptly inform the client of its substance unless prior discussions with the client have left it clear that the proposal will be unacceptable. See Rule 1.2(a). Even when a client delegates authority to the lawyer, the client should be kept advised of the status of the matter.

2. Adequacy of communication depends in part on the kind of advice or assistance involved. For example, in negotiations where there is time to explain a proposal the lawyer should review all important provisions with the client before proceeding to an agreement. In litigation a lawyer should explain the general strategy and prospects of success and ordinarily should consult the client on tactics that might injure or coerce others. On the other hand, a lawyer ordinarily cannot be expected to describe trial or negotiation strat-

egy in detail. The guiding principle is that the lawyer should fulfill reasonable client expectations for information consistent with the duty to act in the client's best interests, and the client's overall requirements as to the character of representation.

3. Ordinarily, the information to be provided is that appropriate for a client who is a comprehending and responsible adult. However, fully informing the client according to this standard may be impracticable, for example, where the client is a child or suffers from mental disability. . . . When the client is an organization or group, it is often impossible or inappropriate to inform every one of its members about its legal affairs; ordinarily, the lawyer should address communications to the appropriate officials of the organization. See Rule 1.13. Where many routine matters are involved, a system of limited or occasional reporting may be arranged with the client. Practical exigency may also require a lawyer to act for a client without prior consultation.

Withholding Information

4. In some circumstances, a lawyer may be justified in delaying transmission of information when the client would be likely to react imprudently to an immediate communication. Thus, a lawyer might withhold a psychiatric diagnosis of a client when the examining psychiatrist indicates that disclosure would harm the client. A lawyer may not withhold information to serve the lawyer's own interest or convenience. Rules or court orders governing litigation may provide that information supplied to a lawyer may not be disclosed to the client. . . .

Rule 1.5 Fees

A. A lawyer's fee shall be reasonable. The factors to be considered in determining the reasonableness of a fee include the following:

- 1. the time and labor required, the novelty and difficulty of the questions involved, and the

skill requisite to perform the legal service properly;

2. the likelihood, if apparent to the client, that the acceptance of the particular employment will preclude other employment by the lawyer;
3. the fee customarily charged in the locality for similar legal services;
4. the amount involved and the results obtained;
5. the time limitations imposed by the client or by the circumstances;
6. the nature and length of the professional relationship with the client;
7. the experience, reputation, and ability of the lawyer or lawyers performing the services; and
8. whether the fee is fixed or contingent.

B. When the lawyer has not regularly represented the client, the basis or rate of the fee shall be communicated to the client, preferably in writing, before or within a reasonable time after commencing the representation.

C. A fee may be contingent on the outcome of the matter for which the service is rendered, except in a matter in which a contingent fee is prohibited by paragraph (d) or other law. A contingent fee agreement shall be in writing and shall state the method by which the fee is to be determined, including the percentage or percentages that shall accrue to the lawyer in the event of settlement, trial or appeal, litigation and other expenses to be deducted from the recovery, and whether such expenses are to be deducted before or after the contingent fee is calculated. Upon conclusion of a contingent fee matter, the lawyer shall provide the client with a written statement stating the outcome of the matter and, if there is a recovery, showing the remittance to the client and the method of its determination.

D. A lawyer shall not enter into an arrangement for, charge, or collect:

1. any fee in a domestic relations matter, the ~~payment or amount of which is contingent~~

upon the securing of a divorce or upon the amount of alimony or support, or property settlement in lieu thereof; or

2. a contingent fee for representing a defendant in a criminal case.

E. A division of fee between lawyers who are not in the same firm may be made only if:

1. the division is in proportion to the services performed by each lawyer or, by written agreement with the client, each lawyer assumes joint responsibility for the representation;
2. the client is advised of and does not object to the participation of all the lawyers involved; and
3. the total fee is reasonable. . . .

Rule 1.6 Confidentiality of Information

(a) A lawyer shall not reveal information relating to representation of a client unless the client consents after consultation, except for disclosures that are impliedly authorized in order to carry out the representation, and except as stated in paragraph (b).

(b) A lawyer may reveal such information to the extent the lawyer reasonably believes necessary:

- (1) to prevent the client from committing a criminal act that the lawyer believes is likely to result in imminent death or substantial bodily harm; or
- (2) to establish a claim or defense on behalf of the lawyer in a controversy between the lawyer and the client, to establish a defense to a criminal charge or civil claim against the lawyer based upon conduct in which the client was involved, or to respond to allegations in any proceeding concerning the lawyer's representation of the client.

Comment:

1. The lawyer is part of a judicial system charged with upholding the law. One of the lawyer's functions is to advise clients

so that they avoid any violation of the law in the proper exercise of their rights.

2. The observance of the ethical obligation of a lawyer to hold inviolate confidential information of the client not only facilitates the full development of facts essential to proper representation of the client but also encourages people to seek early legal assistance.

3. Almost without exception, clients come to lawyers in order to determine what their rights are and what is, in the maze of laws and regulations, deemed to be legal and correct. The common law recognizes that the client's confidences must be protected from disclosure. Based upon experience, lawyers know that almost all clients follow the advice given, and the law is upheld.

4. A fundamental principle in the client-lawyer relationship is that the lawyer maintain confidentiality of information relating to the representation. The client is thereby encouraged to communicate fully and frankly with the lawyer even as to embarrassing or legally damaging subject matter.

5. The principle of confidentiality is given effect in two related bodies of law, the attorney-client privilege (which includes the work product doctrine) in the law of evidence and the rule of confidentiality established in professional ethics. The attorney-client privilege applies in judicial and other proceedings in which a lawyer may be called as a witness or otherwise required to produce evidence concerning a client. The rule of client-lawyer confidentiality applies in situations other than those where evidence is sought from the lawyer through compulsion of law. The confidentiality rule applies not merely to matters communicated in confidence by the client but also to all information relating to the representation, whatever its source. A lawyer may not disclose such information except as authorized or required by the Rules of Professional Conduct or other law.

6. The requirement of maintaining confidentiality of information relating to representation applies to government lawyers who may disagree with the policy goals that their representation is designed to advance.

Authorized Disclosure

7. A lawyer is impliedly authorized to make disclosures about a client when appropriate in carrying out the representation, except to the extent that the client's instructions or special circumstances limit that authority. In litigation, for example, a lawyer may disclose information by admitting a fact that cannot properly be disputed, or in negotiation by making a disclosure that facilitates a satisfactory conclusion.

8. Lawyers in a firm may, in the course of the firm's practice, disclose to each other information relating to a client of the firm, unless the client has instructed that particular information be confined to specified lawyers.

Disclosure Adverse to Client

9. The confidentiality rule is subject to limited exceptions. In becoming privy to information about a client, a lawyer may foresee that the client intends serious harm to another person. However, to the extent a lawyer is required or permitted to disclose a client's purposes, the client will be inhibited from revealing facts which would enable the lawyer to counsel against a wrongful course of action. The public is better protected if full and open communication by the client is encouraged than if it is inhibited.

10. Several situations must be distinguished. First, the lawyer may not counsel or assist a client in conduct that is criminal or fraudulent. See Rule 1.2(d). Similarly, a lawyer has a duty under Rule 3.3(a)(4) not to use false evidence. This duty is essentially a special instance of the duty prescribed in Rule 1.2(d) to avoid assisting a client in criminal or fraudulent conduct.

11. Second, the lawyer may have been innocently involved in past conduct by the client that was criminal or fraudulent. In such a situation the lawyer has not violated Rule 1.2(d), because to "counsel or assist" criminal or fraudulent conduct requires knowing that the conduct is of that character.

12. Third, the lawyer may learn that a client intends prospective conduct that is criminal and likely to result in imminent death or substantial bodily harm. As stated in paragraph (b)(1), the lawyer has professional discretion to reveal information in order to prevent such consequences. The lawyer may make a disclosure in order to prevent homicide or serious bodily injury which the lawyer reasonably believes is intended by a client. It is very difficult for a lawyer to "know" when such a heinous purpose will actually be carried out, for the client may have a change of mind.

13. The lawyer's exercise of discretion requires consideration of such factors as the nature of the lawyer's relationship with the client and with those who might be injured by the client, the lawyer's own involvement in the transaction and factors that may extenuate the conduct in question. Where practical, the lawyer should seek to persuade the client to take suitable action. In any case, a disclosure adverse to the client's interest should be no greater than the lawyer reasonably believes necessary to the purpose. A lawyer's decision not to take preventive action permitted by paragraph (b)(1) does not violate this Rule.

Withdrawal

14. If the lawyer's services will be used by the client in materially furthering a course of criminal or fraudulent conduct, the lawyer must withdraw. . . .

15. After withdrawal the lawyer is required to refrain from making disclosure of the clients' confidences, except as otherwise provided in Rule 1.6.

16. Where the client is an organization, the lawyer may be in doubt whether

contemplated conduct will actually be carried out by the organization. Where necessary to guide conduct in connection with this Rule, the lawyer may make inquiry within the organization as indicated in Rule 1.13(b).

Dispute Concerning Lawyer's Conduct

17. Where a legal claim or disciplinary charge alleges complicity of the lawyer in a client's conduct or other misconduct of the lawyer involving representation of the client, the lawyer may respond to the extent the lawyer reasonably believes necessary to establish a defense. The same is true with respect to a claim involving the conduct or representation of a former client. The lawyer's right to respond arises when an assertion of such complicity has been made. Paragraph (b)(2) does not require the lawyer to await the commencement of an action or proceeding that charges such complicity, so that the defense may be established by responding directly to a third party who has made such an assertion. The right to defend, of course, applies where a proceeding has been commenced. Where practicable and not prejudicial to the lawyer's ability to establish the defense, the lawyer should advise the client of the third party's assertion and request that the client respond appropriately. In any event, disclosure should be no greater than the lawyer reasonably believes is necessary to vindicate innocence, the disclosure should be made in a manner which limits access to the information to the tribunal or other persons having a need to know it, and appropriate protective orders or other arrangements should be sought by the lawyer to the fullest extent practicable.

18. If the lawyer is charged with wrongdoing in which the client's conduct is implicated, the rule of confidentiality should not prevent the lawyer from defending against the charge. Such a charge can arise in a civil, criminal or professional disciplinary proceeding, and can be based

on a wrong allegedly committed by the lawyer against the client, or on a wrong alleged by a third person; for example, a person claiming to have been defrauded by the lawyer and client acting together. A lawyer entitled to a fee is permitted by paragraph (b)(2) to prove the services rendered in an action to collect it. This aspect of the rule expresses the principle that the beneficiary of a fiduciary relationship may not exploit it to the detriment of the fiduciary. As stated above, the lawyer must make every effort practicable to avoid unnecessary disclosure of information relating to a representation, to limit disclosure to those having the need to know it, and to obtain protective orders or make other arrangements minimizing the risk of disclosure.

Disclosures Otherwise Required or Authorized

19. The attorney-client privilege is differently defined in various jurisdictions. If a lawyer is called as a witness to give testimony concerning a client, absent waiver by the client, Rule 1.6(a) requires the lawyer to invoke the privilege when it is applicable. The lawyer must comply with the final orders of a court or other tribunal of competent jurisdiction requiring the lawyer to give information about the client.

20. The Rules of Professional Conduct in various circumstances permit or require a lawyer to disclose information relating to the representation. . . . In addition to these provisions, a lawyer may be obligated or permitted by other provisions of law to give information about a client. Whether another provision of law supersedes Rule 1.6 is a matter of interpretation beyond the scope of these Rules, but a presumption should exist against such a supersession.

Former Client

21. The duty of confidentiality continues after the client-lawyer relationship has terminated.

Rule 1.13 Organization as Client

(a) A lawyer employed or retained by an organization represents the organization acting through its duly authorized constituents.

(b) If a lawyer for an organization knows that an officer, employee or other person associated with the organization is engaged in action, intends to act or refuses to act in a matter related to the representation that is a violation of a legal obligation to the organization, or a violation of law which reasonably might be imputed to the organization, and is likely to result in substantial injury to the organization, the lawyer shall proceed as is reasonably necessary in the best interest of the organization. In determining how to proceed, the lawyer shall give due consideration to the seriousness of the violation and its consequences, the scope and nature of the lawyer's representation, the responsibility in the organization and the apparent motivation of the person involved, the policies of the organization concerning such matters and any other relevant considerations. Any measures taken shall be designed to minimize disruption of the organization and the risk of revealing information relating to the representation to persons outside the organization. Such measures may include among others:

- (1) asking reconsideration of the matter;
- (2) advising that a separate legal opinion on the matter be sought for presentation to appropriate authority in the organization; and
- (3) referring the matter to higher authority in the organization, including, if warranted by the seriousness of the matter, referral to the highest authority that can act in behalf of the organization as determined by applicable law.

(c) If, despite the lawyer's efforts in accordance with paragraph (b), the highest authority that can act on behalf of the organization insists upon action, or a refusal to act, that is clearly a violation of

law and is likely to result in substantial injury to the organization, the lawyer may resign. . . .

(d) In dealing with an organization's directors, officers, employees, members, shareholders or other constituents, a lawyer shall explain the identity of the client when it is apparent that the organization's interests are adverse to those of the constituents with whom the lawyer is dealing.

(e) A lawyer representing an organization may also represent any of its directors, officers, employees, members, shareholders or other constituents, subject to [other provisions on conflicts of interest].

Comment:

The Entity as the Client

1. An organizational client is a legal entity, but it cannot act except through its officers, directors, employees, shareholders and other constituents.

2. Officers, directors, employees and shareholders are the constituents of the corporate organizational client. The duties defined in this Comment apply equally to unincorporated associations. "Other constituents" as used in this Comment means the positions equivalent to officers, directors, employees and shareholders held by persons acting for organizational clients that are not corporations.

3. When one of the constituents of an organizational client communicates with the organization's lawyer in that person's organizational capacity, the communication is protected by Rule 1.6. Thus, by way of example, if an organizational client requests its lawyer to investigate allegations of wrongdoing, interviews made in the course of that investigation between the lawyer and the client's employees or other constituents are covered by Rule 1.6. This does not mean, however, that constituents of an organizational client are the clients of the lawyer. The lawyer may not disclose to such constituents information relating

to the representation except for disclosures explicitly or impliedly authorized by the organizational client in order to carry out the representation or as otherwise permitted by Rule 1.6.

4. When constituents of the organization make decisions for it, the decisions ordinarily must be accepted by the lawyer even if their utility or prudence is doubtful. Decisions concerning policy and operations, including ones entailing serious risk, are not as such in the lawyer's province. However, different considerations arise when the lawyer knows that the organization may be substantially injured by action of [a] constituent that is in violation of law. In such a circumstance, it may be reasonably necessary for the lawyer to ask the constituent to reconsider the matter. If that fails, or if the matter is of sufficient seriousness and importance to the organization, it may be reasonably necessary for the lawyer to take steps to have the matter reviewed by a higher authority in the organization. Clear justification should exist for seeking review over the head of the constituent normally responsible for it. The stated policy of the organization may define circumstances and prescribe channels for such review, and a lawyer should encourage the formulation of such a policy. Even in the absence of organization policy, however, the lawyer may have an obligation to refer a matter to higher authority, depending on the seriousness of the matter and whether the constituent in question has apparent motives to act at variance with the organization's interest. Review by the chief executive officer or by the board of directors may be required when the matter is of importance commensurate with their authority. At some point it may be useful or essential to obtain an independent legal opinion.

5. In an extreme case, it may be reasonably necessary for the lawyer to refer the matter to the organization's highest authority. Ordinarily, that is the board of directors or similar governing body. How-

ever, applicable law may prescribe that under certain conditions highest authority reposes elsewhere; for example, in the independent directors of a corporation. . . .

Government Agency

7. The duty defined in this Rule applies to governmental organizations. However, when the client is a governmental organization, a different balance may be appropriate between maintaining confidentiality and assuring that the wrongful official act is prevented or rectified, for public business is involved. In addition, duties of lawyers employed by the government or lawyers in military service may be defined by statutes and regulation. Therefore, defining precisely the identity of the client and prescribing the resulting obligations of such lawyers may be more difficult in the government context. Although in some circumstances the client may be a specific agency, it is generally the government as a whole. For example, if the action or failure to act involves the head of a bureau, either the department of which the bureau is a part or the government as a whole may be the client for purpose of this Rule. Moreover, in a matter involving the conduct of government officials, a government lawyer may have authority to question such conduct more extensively than that of a lawyer for a private organization in similar circumstances. This Rule does not limit that authority. . . .

Rule 3.2 Expediting Litigation

A lawyer shall make reasonable efforts to expedite litigation consistent with the interests of the client.

Comment:

Dilatory practices bring the administration of justice into disrepute. Delay should not be indulged merely for the convenience of the advocates, or for the purpose of

frustrating an opposing party's attempt to obtain rightful redress or repose. It is not a justification that similar conduct is often tolerated by the bench and bar. The question is whether a competent lawyer acting in good faith would regard the course of action as having some substantial purpose other than delay. Realizing financial or other benefit from otherwise improper delay in litigation is not a legitimate interest of the client.

Rule 3.3 Candor Toward the Tribunal

A. A lawyer shall not knowingly:

1. make a false statement of material fact or law to a tribunal;
2. fail to disclose a material fact to a tribunal when disclosure is necessary to avoid assisting a criminal or fraudulent act by the client;
3. fail to disclose to the tribunal legal authority in the controlling jurisdiction known to the lawyer to be directly adverse to the position of the client and not disclosed by opposing counsel; or
4. offer evidence that the lawyer knows to be false. If a lawyer has offered material evidence and comes to know of its falsity, the lawyer shall take reasonable remedial measures.

B. The duties stated in paragraph (a) continue to the conclusion of the proceeding, and apply even if compliance requires disclosure of information otherwise protected by rule 1.6.

C. A lawyer may refuse to offer evidence that the lawyer reasonably believes is false.

D. In an ex parte proceeding, a lawyer shall inform the tribunal of all material facts known to the lawyer which will enable the tribunal to make an informed decision, whether or not the facts are adverse.

Comment:

1. The advocate's task is to present the client's case with persuasive force. Performance of that duty while maintaining con-

fidences of the client is qualified by the advocate's duty of candor to the tribunal. However, an advocate does not vouch for the evidence submitted in a cause; the tribunal is responsible for assessing its probative value.

Representations by a Lawyer

2. An advocate is responsible for pleadings and other documents prepared for litigation, but is usually not required to have personal knowledge of matters asserted therein, for litigation documents ordinarily present assertions by the client, or by someone on the client's behalf, and not assertions by the lawyer. . . . However, an assertion purporting to be on the lawyer's own knowledge, as in an affidavit by the lawyer or in a statement in open court, may properly be made only when the lawyer knows the assertion is true or believes it to be true on the basis of a reasonably diligent inquiry. There are circumstances where failure to make a disclosure is the equivalent of an affirmative misrepresentation. . . .

Misleading Legal Argument

3. Legal argument based on a knowingly false representation of law constitutes dishonesty toward the tribunal. A lawyer is not required to make a disinterested exposition of the law, but must recognize the existence of pertinent legal authorities. Furthermore, as stated in paragraph (a)(3), an advocate has a duty to disclose directly adverse authority in the controlling jurisdiction which has not been disclosed by the opposing party. The underlying concept is that legal argument is a discussion seeking to determine the legal premises properly applicable to the case.

False Evidence

4. When evidence that a lawyer knows to be false is provided by a person who is not the client, the lawyer must refuse to offer it regardless of the client's wishes.

5. When false evidence is offered by the client, however, a conflict may arise between the lawyer's duty to keep the client's revelations confidential and the duty of candor to the court. Upon ascertaining that material evidence is false, the lawyer should seek to persuade the client that the evidence should not be offered or, if it has been offered, that its false character should immediately be disclosed. If the persuasion is ineffective, the lawyer must take reasonable remedial measures.

6. Except in the defense of a criminal accused, the rule generally recognized is that, if necessary to rectify the situation, an advocate must disclose the existence of the client's deception to the court or to the other party. Such a disclosure can result in grave consequences to the client, including not only a sense of betrayal but also loss of the case and perhaps a prosecution for perjury. But the alternative is that the lawyer cooperate in deceiving the court, thereby subverting the truth-finding process which the adversary system is designed to implement. See Rule 1.2(d). Furthermore, unless it is clearly understood that the lawyer will act upon the duty to disclose the existence of false evidence, the client can simply reject the lawyer's advice to reveal the false evidence and insist that the lawyer keep silent. Thus the client could in effect coerce the lawyer into being a party to fraud on the court.

Perjury by a Criminal Defendant

7. Whether an advocate for a criminally accused has the same duty of disclosure has been intensely debated. While it is agreed that the lawyer should seek to persuade the client to refrain from perjurious testimony, there has been dispute concerning the lawyer's duty when that persuasion fails. If the confrontation with the client occurs before trial, the lawyer ordinarily can withdraw. Withdrawal before trial may not be possible, however, either because trial is imminent, or because the confrontation with the client does not

take place until the trial itself, or because no other counsel is available.

8. The most difficult situation, therefore, arises in a criminal case where the accused insists on testifying when the lawyer knows that the testimony is perjurious. The lawyer's effort to rectify the situation can increase the likelihood of the client's being convicted as well as opening the possibility of a prosecution for perjury. On the other hand, if the lawyer does not exercise control over the proof, the lawyer participates, although in a merely passive way, in deception of the court.

9. Three resolutions of this dilemma have been proposed. One is to permit the accused to testify by a narrative without guidance through the lawyer's questioning. This compromises both contending principles; it exempts the lawyer from the duty to disclose false evidence but subjects the client to an implicit disclosure of information imparted to counsel. Another suggested resolution, of relatively recent origin, is that the advocate be entirely excused from the duty to reveal perjury if the perjury is that of the client. This is a coherent solution but makes the advocate a knowing instrument of perjury.

10. The other resolution of the dilemma is that the lawyer must reveal the client's perjury if necessary to rectify the situation. A criminal accused has a right to the assistance of an advocate, a right to testify and a right of confidential communication with counsel. However, an accused should not have a right to assistance of counsel in committing perjury. Furthermore, an advocate has an obligation, not only in professional ethics but under the law as well, to avoid implication in the commission of perjury or other falsification of evidence. See Rule 1.2(d).

Remedial Measures

11. If perjured testimony or false evidence has been offered, the advocate's proper course ordinarily is to remonstrate with the client confidentially. If that fails,

the advocate should seek to withdraw if that will remedy the situation. If withdrawal will not remedy the situation or is impossible, the advocate should make disclosure to the court. It is for the court then to determine what should be done—making a statement about the matter to the trier of fact, ordering a mistrial or perhaps nothing. If the false testimony was that of the client, the client may controvert the lawyer's version of their communication when the lawyer discloses the situation to the court. If there is an issue whether the client has committed perjury, the lawyer cannot represent the client in resolution of the issue and a mistrial may be unavoidable. An unscrupulous client might in this way attempt to produce a series of mistrials and thus escape prosecution. However, a second such encounter could be construed as a deliberate abuse of the right to counsel and as such a waiver of the right to further representation.

Constitutional Requirements

12. The general rule—that an advocate must disclose the existence of perjury with respect to a material fact, even that of a client—applies to defense counsel in criminal cases, as well as in other instances. However, the definition of the lawyer's ethical duty in such a situation may be qualified by constitutional provisions for due process and the right to counsel in criminal cases. In some jurisdictions these provisions have been construed to require that counsel present an accused as a witness if the accused wishes to testify, even if counsel knows the testimony will be false. The obligation of the advocate under these Rules is subordinate to such a constitutional requirement. . . .

Public Service

Rule 6.1 Pro Bono Publico Service

A lawyer should render public interest legal service. A lawyer may discharge this responsibility by providing professional ser-

vices at no fee or a reduced fee to persons of limited means or to public service or charitable groups or organizations, by service in activities for improving the law, the legal system or the legal profession, and by financial support for organizations that provide legal services to persons of limited means.

Comment:

1. The ABA House of Delegates has formally acknowledged "the basic responsibility of each lawyer engaged in the practice of law to provide public interest legal services" without fee, or at a substantially reduced fee, in one or more of the following areas: poverty law, civil rights law, public rights law, charitable organization representation and the administration of justice. This Rule expresses that policy but is not intended to be enforced through disciplinary process.

2. The rights and responsibilities of individuals and organizations in the United States are increasingly defined in legal terms. As a consequence, legal assistance in coping with the web of statutes, rules

and regulations is imperative for persons of modest and limited means, as well as for the relatively well-to-do.

3. The basic responsibility for providing legal services for those unable to pay ultimately rests upon the individual lawyer, and personal involvement in the problems of the disadvantaged can be one of the most rewarding experiences in the life of a lawyer. Every lawyer, regardless of professional prominence or professional workload, should find time to participate in or otherwise support the provision of legal services to the disadvantaged. The provision of free legal services to those unable to pay reasonable fees continues to be an obligation of each lawyer as well as the profession generally, but the efforts of individual lawyers are often not enough to meet the need. Thus, it has been necessary for the profession and government to institute additional programs to provide legal services. Accordingly, legal aid offices, lawyer referral services and other related programs have been developed, and others will be developed by the profession and government. Every lawyer should support all proper efforts to meet this need for legal services.

PRINCIPLES OF MEDICAL ETHICS

American Medical Association

Preamble

The medical profession has long subscribed to a body of ethical statements developed primarily for the benefit of the patient. As a member of this profession, a physician must recognize responsibility not only to the patients, but also to society, to other health professionals, and to self. The following Principles adopted by the American Medical Association are not laws, but

standards of conduct which define the essentials of honorable behavior for the physician.

- I. A physician shall be dedicated to providing competent medical service with compassion and respect for human dignity.
- II. A physician shall deal honestly with patients and colleagues, and strive to expose those physicians deficient in character or competence, or who engage in fraud or deception.

- III. A physician shall respect the law and also recognize a responsibility to seek changes in those requirements which are contrary to the best interests of the patient.
- IV. A physician shall respect the rights of patients, of colleagues, and of other health professionals, and shall safeguard patient confidences within the constraints of the law.
- V. A physician shall continue to study, apply and advance scientific knowledge, make relevant information available to patients, colleagues, and the public, obtain consultation, and use the talents of other health professionals when indicated.
- VI. A physician shall, in the provision of appropriate patient care, except in emergencies, be free to choose whom to serve, with whom to associate, and the environment in which to provide medical services.
- VII. A physician shall recognize a responsibility to participate in activities contributing to an improved community.

PRINCIPLES OF MEDICAL ETHICS WITH ANNOTATIONS ESPECIALLY APPLICABLE TO PSYCHIATRY

American Psychiatric Association

Foreword

All physicians should practice in accordance with the medical code of ethics set forth in the Principles of Medical Ethics of the American Medical Association. . . .

However, these general guidelines have sometimes been difficult to interpret for psychiatry, so further annotations to the basic principles are offered in this document. While psychiatrists have the same goals as all physicians, there are special ethical problems in psychiatric practice that differ in coloring and degree from ethical problems in other branches of medical practice, even though the basic principles are the same. The annotations are not designed as absolutes and will be revised from time to time so as to be applicable to current practices and problems.

Section 1

A physician shall be dedicated to providing competent medical service with compassion and respect for human dignity.*

* Statements in italics are taken directly from the American Medical Association's Principles of Medical Ethics.

1. The patient may place his/her trust in his/her psychiatrist knowing that the psychiatrist's ethics and professional responsibilities preclude him/her gratifying his/her own needs by exploiting the patient. This becomes particularly important because of the essentially private, highly personal, and sometimes intensely emotional nature of the relationship established with the psychiatrist.

2. A psychiatrist should not be a party to any type of policy that excludes, segregates, or demeans the dignity of any patient because of ethnic origin, race, sex, creed, age, socioeconomic status, or sexual orientation.

3. In accord with the requirements of law and accepted medical practice, it is ethical for a physician to submit his/her work to peer review and to the ultimate authority of the medical staff executive body and the hospital administration and its governing body. In case of dispute, the ethical psychiatrist has the following steps available:

- a. Seek appeal from the medical staff decision

From American Psychiatric Association, *Principles of Medical Ethics with Annotations Especially Applicable to Psychiatry* (1985). Reprinted by permission.

to a joint conference committee, including members of the medical staff executive committee and the executive committee of the governing board. At this appeal, the ethical psychiatrist could request that outside opinions be considered.

- b. Appeal to the governing body itself.
- c. Appeal to state agencies regulating licensure of hospitals if, in the particular state, they concern themselves with matters of professional competency and quality of care.
- d. Attempt to educate colleagues through development of research projects and data and presentations at professional meetings and in professional journals.
- e. Seek redress in local courts, perhaps through an enjoining injunction against the governing body.
- f. Public education as carried out by an ethical psychiatrist would not utilize appeals based solely upon emotion, but would be presented in a professional way and without any potential exploitation of patients through testimonials.

4. A psychiatrist should not be a participant in a legally authorized execution.

Section 2

A physician shall deal honestly with patients and colleagues, and strive to expose those physicians deficient in character or competence, or who engage in fraud or deception.

1. The requirement that the physician conduct himself with propriety in his/her profession and in all the actions of his/her life is especially important in the case of the psychiatrist because the patient tends to model his/her behavior after that of his/her therapist by identification. Further, the necessary intensity of the therapeutic relationship may tend to activate sexual and other needs and fantasies on the part of both patient and therapist, while weakening the objectivity necessary for control. Sexual activity with a patient is unethical.

2. The psychiatrist should diligently guard against exploiting information furnished by the patient and should not use the unique position of power afforded him/

her by the psychotherapeutic situation to influence the patient in any way not directly relevant to the treatment goals.

3. A psychiatrist who regularly practices outside his/her area of professional competence should be considered unethical. Determination of professional competence should be made by peer review boards or other appropriate bodies.

4. Special consideration should be given to those psychiatrists who, because of mental illness, jeopardize the welfare of their patients and their own reputations and practices. It is ethical, even encouraged, for another psychiatrist to intercede in such situations.

5. Psychiatric services, like all medical services, are dispensed in the context of a contractual arrangement between the patient and the treating physician. The provisions of the contractual arrangement, which are binding on the physician as well as on the patient, should be explicitly established.

6. It is ethical for the psychiatrist to make a charge for a missed appointment when this falls within the terms of the specific contractual agreement with the patient. Charging for a missed appointment or for one not cancelled 24 hours in advance need not, in itself, be considered unethical if a patient is fully advised that the physician will make such a charge. The practice, however, should be resorted to infrequently and always with the utmost consideration for the patient and his/her circumstances.

7. An arrangement in which a psychiatrist provides supervision or administration to other physicians or nonmedical persons for a percentage of their fees or gross income is not acceptable; this would constitute fee-splitting. In a team of practitioners, or a multidisciplinary team, it is ethical for the psychiatrist to receive income for administration, research, education, or consultation. This should be based upon a mutually agreed upon and set fee or salary, open to renegotiation when a change in the time demand occurs. . . .

8. When a member has been found to have behaved unethically by the American Psychiatric Association or one of its constituent district branches, there should not be automatic reporting to the local authorities responsible for medical licensure, but the decision to report should be decided upon the merits of the case.

Section 3

A physician shall respect the law and also recognize a responsibility to seek changes in those requirements which are contrary to the best interests of the patient.

1. It would seem self-evident that a psychiatrist who is a law-breaker might be ethically unsuited to practice his/her profession. When such illegal activities bear directly upon his/her practice, this would obviously be the case. However, in other instances, illegal activities such as those concerning the right to protest social injustices might not bear on either the image of the psychiatrist or the ability of the specific psychiatrist to treat his/her patient ethically and well. While no committee or board could offer prior assurance that any illegal activity would not be considered unethical, it is conceivable that an individual could violate a law without being guilty of professionally unethical behavior. Physicians lose no right of citizenship on entry into the profession of medicine.

2. Where not specifically prohibited by local laws governing medical practice, the practice of acupuncture by a psychiatrist is not unethical per se. The psychiatrist should have professional competence in the use of acupuncture. Or, if he/she is supervising the use of acupuncture by nonmedical individuals, he/she should provide proper medical supervision. . . .

Section 4

A physician shall respect the rights of patients, of colleagues, and of other health professionals, and shall safeguard patient confidences within the constraints of the law.

1. Psychiatric records, including even the identification of a person as a patient, must be protected with extreme care. Confidentiality is essential to psychiatric treatment. This is based in part on the special nature of psychiatric therapy as well as on the traditional ethical relationship between physician and patient. Growing concern regarding the civil rights of patients and the possible adverse effects of computerization, duplication equipment, and data banks makes the dissemination of confidential information an increasing hazard. Because of the sensitive and private nature of the information with which the psychiatrist deals, he/she must be circumspect in the information that he/she chooses to disclose to others about a patient. The welfare of the patient must be a continuing consideration.

2. A psychiatrist may release confidential information only with the authorization of the patient or under proper legal compulsion. The continuing duty of the psychiatrist to protect the patient includes fully apprising him/her of the connotations of waiving the privilege of privacy. This may become an issue when the patient is being investigated by a government agency, is applying for a position, or is involved in legal action. The same principles apply to the release of information concerning treatment to medical departments of government agencies, business organizations, labor unions, and insurance companies. Information gained in confidence about patients seen in student health services should not be released without the student's explicit permission.

3. Clinical and other materials used in teaching and writing must be adequately disguised in order to preserve the anonymity of the individuals involved.

4. The ethical responsibility of maintaining confidentiality holds equally for the consultations in which the patient may not have been present and in which the consultee was not a physician. In such instances, the physician consultant should alert the consultee to his/her duty of confidentiality.

5. Ethically the psychiatrist may disclose only that information which is relevant to a given situation. He/she should avoid offering speculation as fact. Sensitive information such as an individual's sexual orientation or fantasy material is usually unnecessary.

6. Psychiatrists are often asked to examine individuals for security purposes, to determine suitability for various jobs, and to determine legal competence. The psychiatrist must fully describe the nature and purpose and lack of confidentiality of the examination to the examinee at the beginning of the examination.

7. Careful judgment must be exercised by the psychiatrist in order to include, when appropriate, the parents or guardian in the treatment of a minor. At the same time the psychiatrist must assure the minor proper confidentiality.

8. Psychiatrists at times may find it necessary, in order to protect the patient or the community from imminent danger, to reveal confidential information disclosed by the patient.

9. When the psychiatrist is ordered by the court to reveal the confidences entrusted to him/her by patients he/she may comply or he/she may ethically hold the right to dissent within the framework of the law. When the psychiatrist is in doubt, the right of the patient to confidentiality and, by extension, to unimpaired treatment, should be given priority. The psychiatrist should reserve the right to raise the question of adequate need for disclosure. In the event that the necessity for legal disclosure is demonstrated by the court, the psychiatrist may request the right to disclosure of only that information which is relevant to the legal question at hand.

10. With regard for the person's dignity and privacy and with truly informed consent, it is ethical to present a patient

to a scientific gathering, if the confidentiality of the presentation is understood and accepted by the audience.

11. It is ethical to present a patient or former patient to a public gathering or to the news media only if the patient is fully informed of enduring loss of confidentiality, is competent, and consents in writing without coercion.

12. When involved in funded research, the ethical psychiatrist will advise human subjects of the funding source, retain his/her freedom to reveal data and results, and follow all appropriate and current guidelines relative to human subject protection.

13. Ethical considerations in medical practice preclude the psychiatric evaluation of any adult charged with criminal acts prior to access to, or availability of, legal counsel. The only exception is the rendering of care to the person for the sole purpose of medical treatment. . . .

Section 7

A physician shall recognize a responsibility to participate in activities contributing to an improved community. . . .

3. On occasion psychiatrists are asked for an opinion about an individual who is in the light of public attention, or who has disclosed information about himself/herself through public media. It is unethical for a psychiatrist to offer a professional opinion unless he/she has conducted an examination and has been granted proper authorization for such a statement.

4. The psychiatrist may permit his/her certification to be used for the involuntary treatment of any person only following his/her personal examination of that person. To do so, he/she must find that the person, because of mental illness, cannot form a judgment as to what is in his/her own best interests and that, without such treatment, substantial impairment is likely to occur to the person or others.

CODE FOR NURSES WITH INTERPRETIVE STATEMENTS

American Nurses' Association

Preamble

A code of ethics makes explicit the primary goals and values of the profession. When individuals become nurses, they make a moral commitment to uphold the values and special moral obligations expressed in their code. The Code for Nurses is based on a belief about the nature of individuals, nursing, health, and society. Nursing encompasses the protection, promotion, and restoration of health; the prevention of illness; and the alleviation of suffering in the care of clients, including individuals, families, groups, and communities. In the context of these functions, nursing is defined as the diagnosis and treatment of human responses to actual or potential health problems.

Since clients themselves are the primary decision makers in matters concerning their own health, treatment, and well-being, the goal of nursing actions is to support and enhance the client's responsibility and self-determination to the greatest extent possible. In this context, health is not necessarily an end in itself, but rather a means to a life that is meaningful from the client's perspective.

When making clinical judgments, nurses base their decisions on consideration of consequences and of universal moral principles, both of which prescribe and justify nursing actions. The most fundamental of these principles is respect for persons. Other principles stemming from this basic principle are autonomy (self-determination), beneficence (doing good), nonmaleficence (avoiding harm), veracity (truth-telling), confidentiality (respecting privileged information), fidelity (keeping promises), and justice (treating people fairly).

In brief, then, the statements of the code and their interpretation provide guidance for conduct and relationships in carrying out nursing responsibilities consistent with the ethical obligations of the profession and with high quality in nursing care. . . .

Code for Nurses with Interpretive Statements

1. The nurse provides services with respect for human dignity and the uniqueness of the client, unrestricted by considerations of social or economic status, personal attributes, or the nature of health problems.

1.1 Respect for Human Dignity

The fundamental principle of nursing practice is respect for the inherent dignity and worth of every client. Nurses are morally obligated to respect human existence and the individuality of all persons who are the recipients of nursing actions. Nurses therefore must take all reasonable means to protect and preserve human life when there is hope of recovery or reasonable hope of benefit from life-prolonging treatment.

Truth telling and the process of reaching informed choice underlie the exercise of self-determination, which is basic to respect for persons. Clients should be as fully involved as possible in the planning and implementation of their own health care. Clients have the moral right to determine what will be done with their own person; to be given accurate information, and all the information necessary for making informed judgments; to be assisted with weighing the benefits and burdens of options in their treatment; to accept, refuse, or terminate treatment without coercion;

From American Nurses' Association, *Code for Nurses with Interpretive Statements* (1985). Reprinted by permission.

and to be given necessary emotional support. Each nurse has an obligation to be knowledgeable about the moral and legal rights of all clients and to protect and support those rights. In situations in which the client lacks the capacity to make a decision, a surrogate decision maker should be designated.

Individuals are interdependent members of the community. Taking into account both individual rights and the interdependence of persons in decision making, the nurse recognizes those situations in which individual rights to autonomy in health care may temporarily be overridden to preserve the life of the human community; for example, when a disaster demands triage or when an individual presents a direct danger to others. The many variables involved make it imperative that each case be considered with full awareness of the need to preserve the rights and responsibilities of clients and the demands of justice. The suspension of individual rights must always be considered a deviation to be tolerated as briefly as possible. . . .

1.3 The Nature of Health Problems

The nurse's respect for the worth and dignity of the individual human being applies, irrespective of the nature of the health problem. It is reflected in care given the person who is disabled as well as one without disability, the person with long-term illness as well as one with acute illness, the recovering patient as well as one in the last phase of life. This respect extends to all who require the services of the nurse for the promotion of health, the prevention of illness, the restoration of health, the alleviation of suffering, and the provision of supportive care of the dying. The nurse does not act deliberately to terminate the life of any person.

The nurse's concern for human dignity and for the provision of high quality nursing care is not limited by personal attitudes or beliefs. If ethically opposed to inter-

ventions in a particular case because of the procedures to be used, the nurse is justified in refusing to participate. Such refusal should be made known in advance and in time for other appropriate arrangements to be made for the client's nursing care. If the nurse becomes involved in such a case and the client's life is in jeopardy, the nurse is obliged to provide for the client's safety, to avoid abandonment, and to withdraw only when assured that alternative sources of nursing care are available to the client. . . .

2. The nurse safeguards the client's right to privacy by judiciously protecting information of a confidential nature. . . .

3. The nurse acts to safeguard the client and the public when health care and safety are affected by incompetent, unethical, or illegal practice by any person. . . .

3.2 Acting on Questionable Practice

When the nurse is aware of inappropriate or questionable practice in the provision of health care, concern should be expressed to the person carrying out the questionable practice and attention called to the possible detrimental effect upon the client's welfare. When factors in the health care delivery system threaten the welfare of the client, similar action should be directed to the responsible administrative person. If indicated, the practice should then be reported to the appropriate authority within the institution, agency, or larger system.

There should be an established process for the reporting and handling of incompetent, unethical, or illegal practice within the employment setting so that such reporting can go through official channels without causing fear of reprisal. The nurse should be knowledgeable about the process and be prepared to use it if necessary. When questions are raised about the practices of individual practitioners or of health care systems, written documentation of the observed practices or behaviors must be available to the appropriate authorities.

State nurses' associations should be prepared to provide assistance and support in the development and evaluation of such processes and in reporting procedures. . . .

4. The nurse assumes responsibility and accountability for individual nursing judgments and actions. . . .

4.3 Accountability for Nursing Judgment and Action

Accountability refers to being answerable to someone for something one has done. It means providing an explanation or rationale to oneself, to clients, to peers, to the nursing profession, and to society. In order to be accountable, nurses act under a code of ethical conduct that is grounded in the moral principles of fidelity and respect for the dignity, worth, and self-determination of clients.

The nursing profession continues to develop ways to clarify nursing's accountability to society. The contract between the profession and society is made explicit through such mechanisms as (a) the Code for Nurses, (b) the standards of nursing practice, (c) the development of nursing theory derived from nursing research in order to guide nursing actions, (d) educational requirements for practice, (e) certification, and (f) mechanisms for evaluating the effectiveness of the nurse's performance of nursing responsibilities.

Nurses are accountable for judgments made and actions taken in the course of nursing practice. Neither physicians' orders nor the employing agency's policies relieve the nurse of accountability for actions taken and judgments made.

5. The nurse maintains competence in nursing. . . .

6. The nurse exercises informed judgment and uses individual competency and qualifications as criteria in seeking consultation, accepting responsibilities, and delegating nursing activities. . . .

7. The nurse participates in activities that contribute to the ongoing development of the profession's body of knowledge. . . .

8. The nurse participates in the profession's efforts to implement and improve standards of nursing. . . .

9. The nurse participates in the profession's efforts to establish and maintain conditions of employment conducive to high quality nursing care. . . .

9.1 Responsibility for Conditions of Employment

The nurse must be concerned with conditions of employment that (a) enable the nurse to practice in accordance with the standards of nursing practice and (b) provide a care environment that meets the standards of nursing service. The provision of high quality nursing care is the responsibility of both the individual nurse and the nursing profession. Professional autonomy and self-regulation in the control of conditions of practice are necessary for implementing nursing standards.

10. The nurse participates in the profession's effort to protect the public from misinformation and misrepresentation and to maintain the integrity of nursing. . . .

11. The nurse collaborates with members of the health professions and other citizens in promoting community and national efforts to meet the health needs of the public.

CODE OF ETHICS

American Association of Pastoral Counselors

Principle I General

Pastoral counselors are committed to a belief in God and in the dignity and worth of each individual. They accept and maintain in their own personal lives the highest ethical standards but do not judge others by these standards.

The maintenance of high standards of professional competence is a responsibility shared by all pastoral counselors in the interests of the public, the religious community and of the profession. The pastoral counselor works toward the improvement and refinement of counseling through the establishment of ethical standards in pastoral counseling generally and especially at all pastoral counseling centers.

Pastoral counselors are accountable for their total ministry whatever its setting. This accountability is expressed in relationship to clients, colleagues and faith community, and in the acceptance of, and practice based upon, this Code of Ethics of the Association.

In the practice of the profession, pastoral counselors show sensible regard for moral, social and religious standards, realizing that any violation on their part may be damaging to their clients, students, colleagues and their profession.

Principle II Professional Practices

In all professional matters pastoral counselors maintain practices that protect the public and advance the profession.

- A. Pastoral counselors accurately represent their professional qualifications and their affiliation with any institution, organization or individual. Pastoral counselors are responsible for correcting any misrepresentation

of their professional qualifications or affiliations.

- B. Pastoral counselors use their knowledge or professional association for the benefit of the people they serve and not to secure unfair personal advantage, consistent with the standards and purposes of the Association.
- C. Members of the Association clearly represent their level of membership and limit their practice at their respective level.
- D. Announcements of pastoral counseling services are dignified, accurate and objective, descriptive but devoid of all claims or evaluation.
- E. Brochures that promote the services of a pastoral counseling center describe them with accuracy and dignity. They may be sent to professional persons, religious institutions and other agencies, but to prospective individual clients only in response to inquiries.
- F. Financial arrangements are always discussed at the start and handled in a business-like manner. Pastoral counselors stand ready to render service to individuals and communities in crisis, without regard to financial remuneration, when necessary.
- G. Pastoral counselors neither receive nor pay a commission for referral of a client.
- H. Records on clients are stored assuring security and confidentiality.
- I. Pastoral counselors avoid disparagement of a colleague or other professional person to a client.

Principle III Client Relationship and Confidentiality

Pastoral counselors respect the integrity and protect the welfare of persons or groups with whom they are working and have an obligation to safeguard information about them that has been obtained in the course of the counseling process.

- A. It is the duty of pastoral counselors, during the counseling process, to maintain the re-

- lationship with the client on a professional basis.
- B. Pastoral counselors do not make unrealistic promises regarding the counseling process or its outcome.
  - C. Pastoral counselors recognize that the religious convictions of a client have powerful emotional and volitional significance and therefore are approached with care and sensitivity. They recognize that their influence may be considerable, and therefore, avoid any possible imposition of their own theology on clients.
  - D. Pastoral counselors do not engage in sexual misconduct with their clients.
  - E. Pastoral counselors recognize the trust placed in and unique power of the therapeutic relationship and the inherent danger of exploitation in any dual relationship with current or former clients (e.g., sexual or business relationships), and avoid exploitive dual relationships with current or former clients which compromise the integrity of therapy and/or use the relationship for the therapist's own gain.
  - F. Except by written permission, all communications from clients are treated with professional confidence. When clients are referred to in a publication, their identity is thoroughly disguised and the report shall so state.
  - G. Ethical concern for the integrity and welfare of the person or group applies to supervisory and training relationships. These relationships are maintained on a professional and confidential basis. Personal therapy will not be provided by one's current supervisor or administrator.

Principle IV Faith Group Relationship

Pastoral counselors maintain vital association with the faith group in which they have ecclesiastical standing. They work for the improvement and growth of pastoral counseling throughout the religious community. They communicate to their own faith group and the broader religious community the implications for the life of their community of their experience in pastoral counseling. When members of this Association

are removed from the ecclesiastical roster of their sponsoring faith group, they are to report it to the Committee of Professional Concerns for review of their membership.

Principle V Interprofessional Relationships

Pastoral counselors relate to and cooperate with other professional persons in their community.

- A. Pastoral counselors maintain interprofessional relationships, recognizing the importance of developing such relationships for the purposes of clinical consultations and referrals.
- B. Pastoral counselors are sensitive to the total health needs of the clients they serve. To this end, they have access to appropriate health care professionals.
- C. The affiliation of members with professional and interprofessional groups and organizations in the community is encouraged.
- D. Pastoral counselors who offer specialized counseling services to persons currently receiving counseling or therapy from another professional person do so only with prior knowledge by the professional involved. Soliciting such clients is unethical practice.

Principle VI Professional Development

Pastoral counselors continue postgraduate education and professional growth in many ways, including active participation in the meetings and affairs of the Association. Whenever appropriate, they join with other pastoral counselors and with representatives of other helping professions to promote mutual professional growth.

Principle VII Publications and Communications

Pastoral counselors distinguish and differentiate their private opinions from those of their denomination or profession in publicity, public pronouncement or publications.

- A. Pastoral counselors communicate the relationship of religion and health and the nature of the healing ministry.
- B. Modesty, scientific caution and due regard for the limits of present knowledge characterize all statements and publications of pastoral counselors who supply information to the public, either directly or indirectly. Exaggeration, sensationalism, superficiality and other kinds of misrepresentation are unethical.
- C. Pastoral counselors do not make it appear directly or indirectly, that they speak for the Association or represent its official position, except as authorized by the Board of Governors.

Principle VIII Unethical Conduct

When pastoral counselors are accepted for membership in the Association, they bind themselves to accept the judgment of other members as to standards of professional ethics, subject to the safeguards provided as follows. Acceptance of membership involves explicit agreement to abide by the acts of discipline herein set forth.

Members of this Association are committed to maintain high standards of ethical practice. To this end members consult with their colleagues on the Regional Ethics Committee whenever ethical questions arise, the answers to which do not appear to be clear to them. Members who appear to violate the foregoing Code of Ethics should be cautioned through friendly remonstrance. That failing, formal complaint may be made in accordance with the following procedures. . . .

Principle IX AAPC Ethics Committee Standards and Principles on Advertising

General: Any advertising by or for a pastoral counselor, pastoral counseling center and pastoral counseling organization (hereinafter to be referred to as pastoral counselor), including announcements, public statements and promotional activities, is undertaken with the purpose of helping

the public make informed judgments and choices. Pastoral counselors *represent accurately and objectively their professional qualifications, affiliations, and functions*, as well as those of the institutions or organizations with which they or the statements may be associated. Public statements which provide theological or psychological information, professional opinions or information about availability of clinical services or products, are based on professionally acceptable findings and techniques with the full recognition of the limits and uncertainties of any such evidence.

- A. Pastoral counselors may use the following information to describe the provider and services provided: name, highest relevant academic degree earned from an accredited institution; date, type and level of certification or licensure; AAPC membership level clearly stated; address and telephone number; office hours; a brief history of services offered, e.g., individual, couple and group counseling; fee information; foreign languages spoken; and policy regarding third party payments. Additional relevant information may be provided if it is legitimate, reasonable, free of deception, dignified and not otherwise prohibited by these principles. Pastoral counselors may not use the initials "AAPC" after their name in the manner of an academic degree.
- B. Pastoral counselors do not advertise or announce themselves or their services in any way that falsely implies sponsorship or certification by an organization. Public statements by pastoral counselors do not contain any of the following:
  1. A false, fraudulent, misleading, deceptive or unfair statement.
  2. A misrepresentation of fact or a statement likely to mislead or deceive because in context it makes only a partial disclosure of relevant facts.
  3. A testimonial from a client regarding the quality of a pastoral counselor's services or products.
  4. A statement intended or likely to create false or unjustified expectations of favorable results.
  5. A statement implying unusual, unique, or one-of-a-kind abilities.
  6. A statement intended or likely to appeal

- to a client's fears, anxieties, or emotions, especially if concerning the possible results of failure to obtain the offered services.
7. A statement concerning the comparative desirability of offered services.
  8. A statement of direct solicitation of individual clients.
- C. Pastoral counselors do not compensate in any way a representative of the press, radio, television or other communication medium for the purpose of professional publicity and news items. A paid advertisement must be identified as such, unless it is contextually apparent that it is a paid advertisement. Pastoral counselors are responsible for the content of such advertisement; hence, and for example, any communication to the public by use of radio or television is to be pre-recorded, approved by the pastoral counselor and a recording of the actual transmission be retained in the possession of the pastoral counselor.
- D. Advertisements or announcements, whether by pastoral counselors or AAPC accredited organization, of workshops, clinics, seminars, growth groups or similar services or endeavors, are to give a clear statement of purpose and a clear description of the experiences to be provided. The education, training and experience of the provider(s) involved are to be appropriately specified.
- E. Pastoral counselors present themselves and their services fairly and accurately, avoiding

misrepresentation through sensationalism, exaggeration or superficiality. For example, a pastoral counselor does not in any way imply, whether through individual services or those of an organization, that these services contain or will confer upon the recipient the blessings, well being or acceptance by a supreme being or any related derivative. Pastoral counselors are guided by the obligation to aid the public in developing informed judgments, opinions and choices.

F. Advertisements or announcements soliciting research participants, in which clinical or other professional services are offered as an inducement, make clear the nature of the services as well as the cost and other obligation or risks to be accepted by participants in the research.

Note: The Association Ethics Committee acknowledges the use, with permission, of "Ethical Principles of Psychologists," American Psychological Association, in developing these standards and principles. . . .

Article X Guidelines for Sale of a Pastoral Counseling Practice

While the AAPC does not encourage the sale of a pastoral counseling practice, it is recognized that from time to time such a transaction may take place. In that instance the privacy and well being of the client will be of primary concern. . . .

THE COMMITTEE ON PROFESSIONAL STANDARDS AND RESPONSIBILITIES

American Political Science Association

RULES OF CONDUCT

A. Teacher-Student Relations

Rule 1. A faculty member must not appropriate the academic work of his students. As a dissertation adviser, he is not entitled to claim joint authorship with a

student of a thesis or dissertation. The teacher cannot represent himself as the author of independent student research; and research assistance, paid or unpaid, requires full acknowledgment.

Rule 2. The academic political scientist must be very careful not to impose his partisan views—conventional or other-

From American Political Science Association, The Committee on Professional Standards and Responsibilities, *Rules of Conduct* (1968). Reprinted by permission.

wise—upon his students or colleagues. . . .

C. Political Activity of Academic Political Scientists

Rule 6. The college or university teacher is a citizen, and like other citizens, he should be free to engage in political activities insofar as he can do so consistently with his obligations as a teacher and scholar. Effective service as a faculty member is often compatible with certain types of political activity, for example, holding a part-time office in a political party or serving as a citizen of a governmental advisory board. Where a professor engages in full-time political activity, such as service in a state legislature, he should, as a rule, seek a leave of absence from his institution. Since political activity by academic political scientists is both legitimate and socially important, universities and colleges should have institutional arrangements to permit such activity, including reduction in the faculty member's work-load or a leave of absence subject to equitable adjustment of compensation when necessary.

Rule 7. A faculty member who seeks a leave to engage in political activity should recognize that he has a primary obligation to his institution and to his growth as a teacher and scholar. He should consider the problems that a leave of absence may create for his administration, colleagues and students, and he should not abuse the privilege by asking for leaves too frequently, or too late, or for too extended a period of time. A leave of absence incident to political activity should not affect unfavorably the tenure status of the faculty member.

Rule 8. Special problems arise if departments or schools endorse or sponsor political activities or public policies in the name of the entire faculty of the department or school. One of the purposes of tenure—to shelter unpopular or unorthodox teaching—is in some degree vitiated if the majority of a departmental faculty

endorses or sponsors a particular political position in the name of the faculty of the department. The simple way out of this dilemma is to adhere strictly to the rule that those faculty members who wish to endorse or sponsor a political position or activity do so in their own names without trying to bind their colleagues holding differing views. Departments as such should not endorse political positions.

D. Freedom and Integrity of Research by Academic Political Scientists

Principles for Funding Agencies

Rule 9. Financial sponsors of research have the responsibility for avoiding actions that would call into question the integrity of American academic institutions as centers of independent teaching and research. They should not sponsor research as a cover for intelligence activities.

Rule 10. Openness concerning material support of research is a basic principle of scholarship. In making grants for research, government and non-government sponsors should openly acknowledge research support and require that the grantee indicate in any published research financed by their grants the relevant sources of financial support. Where anonymity is requested by a non-governmental grantor and does not endanger the integrity of research, the character of the sponsorship rather than the identity of the grantor should be noted.

Rule 11. Political science research supported by government grants should be unclassified.

Rule 12. After a research grant has been made, the grantor shall not impose any restriction on or require any clearance of research methods, procedures, or content.

Rule 13. The grantor assumes no responsibility for the findings and conclusions of the researcher and imposes no restrictions on and carries no responsibility for publication.

Principles for Universities

Rule 14. A university or college should not administer research funds derived from contracts or grants whose purpose and the character of whose sponsorship cannot be publicly disclosed.

Rule 15. A university or college that administers research funds provided through contracts and grants from public and/or private sources must act to assure that research funds are used prudently and honorably.

Rule 16. In administering research funds entrusted directly to its care, a university or college should do its best to ensure that no restrictions are placed on the availability of evidence to scholars or on their freedom to draw their own conclusions from the

evidence and to share their findings with others.

Principles for Individual Researchers

Rule 17. In applying for research funds the individual researcher should:

a. clearly state the reasons he is applying for support and not resort to stratagems of ambiguity to make his research more acceptable to a funding agency;

b. indicate clearly the actual amount of time he personally plans to spend on the research;

c. indicate other sources of support of his research, if any; and

d. refuse to accept terms and conditions that he believes will undermine his freedom and integrity as a scholar. . . .

CODE OF ETHICS AND IMPLEMENTATION GUIDELINES

American Society for Public Administration

1. Demonstrate the highest standards of personal integrity, truthfulness, honesty and fortitude in all our public activities in order to inspire public confidence and trust in public institutions.

Perceptions of others are critical to the reputation of an individual or a public agency. Nothing is more important to public administrators than the public's opinion about their honesty, truthfulness, and personal integrity. It overshadows competence as the premier value sought by citizens in their public officials and employees. Any individual or collective compromise with respect to these character traits can damage the ability of an agency to perform its tasks or accomplish its mission. The reputation of the administrator may be tarnished. Effectiveness may be impaired. A career or careers may be destroyed. The

best insurance against loss of public confidence is adherence to the highest standards of honesty, truthfulness and fortitude.

Public administrators are obliged to develop civic virtues because of the public responsibilities they have sought and obtained. Respect for the truth, for fairly dealing with others, for sensitivity to rights and responsibilities of citizens, and for the public good must be generated and carefully nurtured and matured.

If you are responsible for the performance of others, share with them the reasons for the importance of integrity. Hold them to high ethical standards and teach them the moral as well as the financial responsibility for public funds under their care.

If you are responsible only for your own performance, do not compromise your

honesty and integrity for advancement, honors, or personal gain. Be discreet, respectful of proper authority and your appointed or elected superiors, sensitive to the expectations and the values of the public you serve. Practice the golden rule: doing to and for others what you would have done to and for you in similar circumstances. Be modest about your talents, letting your work speak for you. Be generous in your praise of the good work of your fellow workers. Guard the public purse as if it were your own.

Whether you are an official or an employee, by your own example give testimony to your regard for the rights of others. Acknowledge their legitimate responsibilities, and don't trespass upon them. Concede gracefully, quickly, and publicly when you have erred. Be fair and sensitive to those who have not fared well in their dealings with your agency and its applications of the law, regulations, or administrative procedures.

2. Serve in such a way that we do not realize undue personal gain from the performance of our official duties.

The only gains you should seek from public employment are salaries, fringe benefits, respect, and recognition for your work. Your personal gains may also include the pleasure of doing a good job, helping the public, and achieving your career goals. No elected or appointed public servant should borrow or accept gifts from staff of any corporation which buys services from, or sells to, or is regulated by, his or her governmental agency. If your work brings you in frequent contact with contractors supplying the government, be sure you pay for your own expenses. Public property, funds and power should never be directed toward personal or political gain. Make it clear by your own actions that you will not tolerate any use of public funds to benefit yourself, your family, or your friends.

3. Avoid any interest or activity which is in conflict with the conduct of our official duties.

Public employees should not undertake any task which is in conflict or could be viewed as in conflict with job responsibilities.

This general statement addresses a fundamental principle that public employees are trustees for all the people. This means that the people have a right to expect public employees to act as surrogates for the entire people with fairness toward all the people and not a few or a limited group.

Actions or inactions which conflict with, injure, or destroy this foundation of trust between the people and their surrogates must be avoided.

Ironically, experience indicates that conflict of interest and corruption often arise not from an external affront, but as a result of interaction between persons who know each other very well. To strengthen resistance to conflict of interest, public employees should avoid frequent social contact with persons who come under their regulation or persons who wish to sell products or services to their agency or institution.

Agencies with inspectional or investigative responsibilities have a special obligation to reduce vulnerability to conflict of interest. Periodic staff rotation may be helpful to these agencies.

Individuals holding a position recognized by law or regulation as an unclassified or political appointment (e.g. Cabinet level and Governor's appointment positions) have a special obligation to behave in ways which do not suggest that official acts are driven primarily or only by partisan political concerns.

Public employees should remember that despite whatever preventive steps they might take, situations which hold the possibility for conflict of interest will always emerge. Consequently, the awareness of

the potentiality of conflict of interest is important. Public employees, particularly professors in Public Administration, have a serious obligation to periodically stimulate discussion on conflicts of interest within organizations, schools, and professional associations.

4. Support, implement, and promote merit employment and programs of affirmative action to assure equal employment opportunity by our recruitment, selection, and advancement of qualified persons from all elements of society.

Oppose any discrimination because of race, color, religion, sex, national origin, political affiliation, physical handicaps, age, or marital status, in all aspects of personnel policy. Likewise, a person's lifestyle should not be the occasion for discrimination if it bears no reasonable relation to his or her ability to perform required tasks.

Review employment and personnel operations and statistics to identify the impact of organizational practices on "protected groups." Performance standards should apply equally to all workers. In the event of cutbacks of staff, managers should employ fair criteria for selection of employees for separation, and humane strategies for administering the program.

Any kind of sexual, racial, or religious harassment should not be allowed. Appropriate channels should be provided for harassed persons to state their problems to objective officials. In the event of a proven offense, appropriate action should be taken.

5. Eliminate all forms of illegal discrimination, fraud, and mismanagement of public funds, and support colleagues if they are in difficulty because of responsible efforts to correct such discrimination, fraud, mismanagement or abuse.

If you are a supervisor, you should not only be alert that no illegal action issues from or is sponsored by your immediate office, you should inform your subordinates at regular intervals that you will tolerate

no illegalities in their offices and discuss the reasons for the position with them. Public employees who have good reason to suspect illegal action in any public agency should seek assistance in how to channel information regarding the matter to appropriate authorities.

All public servants should support authorized investigative agencies, the General Accounting Office in the federal government, auditors in the state or large local governments, C.P.A. firms or federal or state auditors in many other cases. We should support the concept of independent auditors reporting to committees independent of management. Good fiscal and management controls and inspections are important protections for supervisors, staff, and the public interest.

In both government and business, inadequate equipment, software, procedures, supervision, and poor security controls make possible both intentional and unintentional misconduct. Managers have an ethical obligation to seek adequate equipment, software, procedures and controls to reduce the agency's vulnerability to misconduct. When an agency dispenses exemptions from regulations, or abatement of taxes or fees, managers should assure periodic investigatory checks.

The "whistle blower" who appears to his/her immediate superiors to be disloyal, may actually be loyal to the higher interests of the public. If so, the whistle blower deserves support. Local, state, and federal governments should establish effective dissent channels to which whistle blowers may report their concerns without fear of identification.

Supervisors should inform their staff that constructive criticism may be brought to them without reprisal, or may be carried to an ombudsman or other designated official. As a last resort, public employees have a right to make public their criticism but it is the personal and professional responsibility of the critic to advance only well founded criticism.

6. Serve the public with respect, concern, courtesy, and responsiveness, recognizing that service to the public is beyond service to oneself.

Be sure your answers to questions on public policy are complete, understandable and true. Try to develop in your staff a goal of courteous conduct with citizens. Devise a simple system to ensure that your staff gives helpful and pleasant service to the public. Wherever possible, show citizens how to avoid mistakes in their relations with government.

Each citizen's questions should be answered as thoughtfully and as fully as possible. If you or your staff do not know the answer to a question, an effort should be made to get an answer or to help the citizen make direct contact with the appropriate office.

Part of servicing the public responsibly is to encourage citizen cooperation and to involve civic groups. Administrators have an ethical responsibility to bring citizens into work with the government as far as practical, both to secure citizen support of government, and for the economies or increased effectiveness which will result. Respect the right of the public (through the media) to know what is going on in your agency even though you know queries may be raised for partisan or other non-public purposes.

7. Strive for personal professional excellence and encourage the professional development of our associates and those seeking to enter the field of public administration.

Staff members, throughout their careers, should be encouraged to participate in professional activities and associations such as ASPA. They should also be reminded of the importance of doing a good job and their responsibility to improve the public service.

Administrators should make time to meet with students periodically and to provide a bridge between classroom studies and the realities of public jobs. Administrators

should also lend their support to well planned internship programs.

8. Approach our organization and operational duties with a positive attitude and constructively support open communication, creativity, dedication and compassion.

Americans expect government to be compassionate, well organized, and operating within the law. Public employees should understand the purpose of their agency and the role they play in achieving that purpose. Dedication and creativity of staff members will flow from a sense of purpose.

ASPA members should strive to create a work environment which supports positive and constructive attitudes among workers at all levels. This open environment should permit employees to comment on work activities without fear of reprisal. In addition, managers can strengthen this open environment by establishing procedures ensuring thoughtful and objective review of employee concerns.

9. Respect and protect the privileged information to which we have access in the course of official duties.

Much information in public offices is privileged for reasons of national security, or because of laws or ordinances. If you talk with colleagues about privileged matters, be sure they need the information and you enjoin them to secrecy. If the work is important enough to be classified, learn and follow the rules set by the security agency. Special care must be taken to secure access to confidential information stored on computers. Sometimes information needs to be withheld from the individual citizen or general public to prevent disturbances of the peace. It should be withheld only if there is a possibility of dangerous or illegal or unprofessional consequences of releasing information.

Where other governmental agencies have a legitimate public service need for information possessed by an agency, do all you

can to cooperate, within the limits of statute law, administrative regulations, and promises made to those who furnish the information.

10. Exercise whatever discretionary authority we have under law to promote the public interest.

If your work involves discretionary decisions you should first secure policy guidelines from your supervisor. You should then make sure that all staff who "need to know" are informed of these policies and have an opportunity to discuss the means of putting them into effect.

There are occasions when a law is unenforceable or has become obsolete; in such cases you should recommend to your superior or to the legislative body that the law be modernized. If an obsolete law remains in effect, the manager or highest official should determine if the law is or is not to be enforced, after consultation with the agency's legal advisor.

There are occasions where a lower level employee must be given considerable discretion. Try to see that such employees are adequately trained for their difficult tasks.

Tell yourself and your staff quite frequently that every decision creates a precedent, so the first decisions on a point should be ethically sound; this is the best protection for staff as well as for the public.

11. Accept as a personal duty the responsibility to keep up to date on emerging issues and to administer the public's business with professional competence, fairness, impartiality, efficiency and effectiveness.

Administrators should attend professional meetings, read books and periodicals related to their field, and talk with specialists. The goal is to keep informed about the present and future issues and problems in their professional field and organization in order to take advantage of opportunities and avoid problems.

Serious mistakes in public administration have been made by people who did their jobs conscientiously but failed to look ahead for emerging problems and issues. A long list of washed out dams, fatal mine accidents, fires in poorly inspected buildings, inadequate computer systems, or economic disasters are results of not looking ahead. ASPA members should be catalysts to stimulate discussion and reflection about improving efficiency and effectiveness of public services.

12. Respect, support, study, and when necessary, work to improve federal and state constitutions and other laws which define the relationships among public agencies, employees, clients and all citizens.

Familiarize yourself with principles of American constitutional government. As a citizen work for legislation which is in the public interest.

Teach constitutional principles of equality and fairness.

Strive for clear division of functions between different levels of government, between different bureaus or departments, and between government and its citizens. Cooperate as fully as possible with all agencies of government, especially those with overlapping responsibilities. Do not let parochial agency or institutional loyalty drown out considerations of wider public policy.

ETHICAL PRINCIPLES OF PSYCHOLOGISTS

American Psychological Association

Preamble

Psychologists respect the dignity and worth of the individual and strive for the preservation and protection of fundamental human rights. They are committed to increasing knowledge of human behavior and of people's understanding of themselves and others and to the utilization of such knowledge for the promotion of human welfare. While pursuing these objectives, they make every effort to protect the welfare of those who seek their services and of the research participants that may be the object of study. They use their skills only for purposes consistent with these values and do not knowingly permit their misuse by others. While demanding for themselves freedom of inquiry and communication, psychologists accept the responsibility this freedom requires: competence, objectivity in the application of skills, and concern for the best interests of clients, colleagues, students, research participants, and society. In the pursuit of these ideals, psychologists subscribe to principles in the following areas: 1. Responsibility, 2. Competence, 3. Moral and Legal Standards, 4. Public Statements, 5. Confidentiality, 6. Welfare of the Consumer, 7. Professional Relationships, 8. Assessment Techniques, 9. Research With Human Participants, and 10. Care and Use of Animals.

Acceptance of membership in the American Psychological Association commits the member to adherence to these principles.

Psychologists cooperate with duly constituted committees of the American Psychological Association, in particular, the Committee on Scientific and Professional Ethics and Conduct, by responding to inquiries promptly and completely. Members

also respond promptly and completely to inquiries from duly constituted state association ethics committees and professional standards review committees.

Principle 1: Responsibility

In providing services, psychologists maintain the highest standards of their profession. They accept responsibility for the consequences of their acts and make every effort to ensure that their services are used appropriately.

a. As scientists, psychologists accept responsibility for the selection of their research topics and the methods used in investigation, analysis, and reporting. They plan their research in ways to minimize the possibility that their findings will be misleading. They provide thorough discussion of the limitations of their data, especially where their work touches on social policy or might be construed to the detriment of persons in specific age, sex, ethnic, socioeconomic, or other social groups. In publishing reports of their work, they never suppress disconfirming data, and they acknowledge the existence of alternative hypotheses and explanations of their findings. Psychologists take credit only for work they have actually done.

b. Psychologists clarify in advance with all appropriate persons and agencies the expectations for sharing and utilizing research data. They avoid relationships that may limit their objectivity or create a conflict of interest. Interference with the milieu in which data are collected is kept to a minimum.

c. Psychologists have the responsibility to attempt to prevent distortion, misuse, or suppression of psychological findings by

the institution or agency of which they are employees.

d. As members of governmental or other organizational bodies, psychologists remain accountable as individuals to the highest standards of their profession.

e. As teachers, psychologists recognize their primary obligation to help others acquire knowledge and skill. They maintain high standards of scholarship by presenting psychological information objectively, fully, and accurately.

f. As practitioners, psychologists know that they bear a heavy social responsibility because their recommendations and professional actions may alter the lives of others. They are alert to personal, social, organizational, financial, or political situations and pressures that might lead to misuse of their influence.

Principle 2: Competence

The maintenance of high standards of competence is a responsibility shared by all psychologists in the interest of the public and the profession as a whole. Psychologists recognize the boundaries of their competence and the limitations of their techniques. They only provide services and only use techniques for which they are qualified by training and experience. In those areas in which recognized standards do not yet exist, psychologists take whatever precautions are necessary to protect the welfare of their clients. They maintain knowledge of current scientific and professional information related to the services they render.

Principle 3: Moral and Legal Standards

Psychologists' moral and ethical standards of behavior are a personal matter to the same degree as they are for any other citizen, except as these may compromise the fulfillment of their professional responsibilities or reduce the public trust in psychology and psychologists. Regarding their own behavior, psychologists are sensitive to prevailing community standards and to the

possible impact that conformity to or deviation from these standards may have upon the quality of their performance as psychologists. Psychologists are also aware of the possible impact of their public behavior upon the ability of colleagues to perform their professional duties.

a. As teachers, psychologists are aware of the fact that their personal values may affect the selection and presentation of instructional materials. When dealing with topics that may give offense, they recognize and respect the diverse attitudes that students may have toward such materials.

b. As employees or employers, psychologists do not engage in or condone practices that are inhumane or that result in illegal or unjustifiable actions. Such practices include, but are not limited to, those based on considerations of race, handicap, age, gender, sexual preference, religion, or national origin in hiring, promotion, or training.

c. In their professional roles, psychologists avoid any action that will violate or diminish the legal and civil rights of clients or of others who may be affected by their actions.

d. As practitioners and researchers, psychologists act in accord with Association standards and guidelines related to practice and to the conduct of research with human beings and animals. In the ordinary course of events, psychologists adhere to relevant governmental laws and institutional regulations. When federal, state, provincial, organizational, or institutional laws, regulations, or practices are in conflict with Association standards and guidelines, psychologists make known their commitment to Association standards and guidelines and, wherever possible, work toward a resolution of the conflict. Both practitioners and researchers are concerned with the development of such legal and quasi-legal regulations as best serve the public interest, and they work toward changing existing regulations that are not beneficial to the public interest.

Principle 4: Public Statements

Public statements, announcements of services, advertising, and promotional activities of psychologists serve the purpose of helping the public make informed judgments and choices. Psychologists represent accurately and objectively their professional qualifications, affiliations, and functions, as well as those of the institutions or organizations with which they or the statements may be associated. In public statements providing psychological information or professional opinions or providing information about the availability of psychological products, publications, and services, psychologists base their statements on scientifically acceptable psychological findings and techniques with full recognition of the limits and uncertainties of such evidence.

Principle 5: Confidentiality

Psychologists have a primary obligation to respect the confidentiality of information obtained from persons in the course of their work as psychologists. They reveal such information to others only with the consent of the person or the person's legal representative, except in those unusual circumstances in which not to do so would result in clear danger to the person or to others. Where appropriate, psychologists inform their clients of the legal limits of confidentiality.

a. Information obtained in clinical or consulting relationships, or evaluative data concerning children, students, employees, and others, is discussed only for professional purposes and only with persons clearly concerned with the case. Written and oral reports present only data germane to the purposes of the evaluation, and every effort is made to avoid undue invasion of privacy.

b. Psychologists who present personal information obtained during the course of professional work in writings, lectures, or other public forums either obtain adequate prior consent to do so or adequately disguise all identifying information.

c. Psychologists make provisions for maintaining confidentiality in the storage and disposal of records.

d. When working with minors or other persons who are unable to give voluntary, informed consent, psychologists take special care to protect these persons' best interests.

Principle 6: Welfare of the Consumer

Psychologists respect the integrity and protect the welfare of the people and groups with whom they work. When conflicts of interest arise between clients and psychologists' employing institutions, psychologists clarify the nature and direction of their loyalties and responsibilities and keep all parties informed of their commitments. Psychologists fully inform consumers as to the purpose and nature of an evaluative, treatment, educational, or training procedure, and they freely acknowledge that clients, students, or participants in research have freedom of choice with regard to participation. . . .

Principle 7: Professional Relationships

Psychologists act with due regard for the needs, special competencies, and obligations of their colleagues in psychology and other professions. They respect the prerogatives and obligations of the institutions or organizations with which these other colleagues are associated. . . .

Principle 8: Assessment Techniques

In the development, publication, and utilization of psychological assessment techniques, psychologists make every effort to promote the welfare and best interests of the client. They guard against the misuse of assessment results. They respect the client's right to know the results, the interpretations made, and the bases for their conclusions and recommendations. Psychologists make every effort to maintain the security of tests and other assessment techniques within limits of legal mandates. They strive to ensure

the appropriate use of assessment techniques by others. . . .

Principle 9: Research with Human Participants

The decision to undertake research rests upon a considered judgment by the individual psychologist about how best to contribute to psychological science and human welfare. Having made the decision to conduct research, the psychologist considers alternative directions in which research energies and resources might be invested. On the basis of this consideration, the psychologist carries out the investigation with respect and concern for the dignity and welfare of the people who participate and with cognizance of federal and state regulations and professional standards governing the conduct of research with human participants.

a. In planning a study, the investigator has the responsibility to make a careful evaluation of its ethical acceptability. To the extent that the weighing of scientific and human values suggests a compromise of any principle, the investigator incurs a correspondingly serious obligation to seek ethical advice and to observe stringent safeguards to protect the rights of human participants.

b. Considering whether a participant in a planned study will be a "subject at risk" or a "subject at minimal risk," according to recognized standards, is of primary ethical concern to the investigator.

c. The investigator always retains the responsibility for ensuring ethical practice in research. The investigator is also responsible for the ethical treatment of research participants by collaborators, assistants, students, and employees, all of whom, however, incur similar obligations.

d. Except in minimal-risk research, the investigator establishes a clear and fair agreement with research participants, prior to their participation, that clarifies the obligations and responsibilities of each. The investigator has the obligation to honor all promises and commitments included in that

agreement. The investigator informs the participants of all aspects of the research that might reasonably be expected to influence willingness to participate and explains all other aspects of the research about which the participants inquire. Failure to make full disclosure prior to obtaining informed consent requires additional safeguards to protect the welfare and dignity of the research participants. Research with children or with participants who have impairments that would limit understanding and/or communication requires special safeguarding procedures.

e. Methodological requirements of a study may make the use of concealment or deception necessary. Before conducting such a study, the investigator has a special responsibility to (i) determine whether the use of such techniques is justified by the study's prospective scientific, educational, or applied value; (ii) determine whether alternative procedures are available that do not use concealment or deception; and (iii) ensure that the participants are provided with sufficient explanation as soon as possible.

f. The investigator respects the individual's freedom to decline to participate in or to withdraw from the research at any time. The obligation to protect this freedom requires careful thought and consideration when the investigator is in a position of authority or influence over the participant. Such positions of authority include, but are not limited to, situations in which research participation is required as part of employment or in which the participant is a student, client, or employee of the investigator.

g. The investigator protects the participant from physical and mental discomfort, harm, and danger that may arise from research procedures. If risks of such consequences exist, the investigator informs the participant of that fact. Research procedures likely to cause serious or lasting harm to a participant are not used unless the failure to use these procedures might ex-

pose the participant to risk of greater harm, or unless the research has great potential benefit and fully informed and voluntary consent is obtained from each participant. The participant should be informed of procedures for contacting the investigator within a reasonable time period following participation should stress, potential harm, or related questions or concerns arise.

h. After the data are collected, the investigator provides the participant with information about the nature of the study and attempts to remove any misconceptions that may have arisen. Where scientific or humane values justify delaying or withholding this information, the investigator incurs a special responsibility to monitor the research and to ensure that there are no damaging consequences for the participant.

i. Where research procedures result in undesirable consequences for the individual participant, the investigator has the responsibility to detect and remove or correct these consequences, including long-term effects.

j. Information obtained about a research participant during the course of an investigation is confidential unless otherwise agreed upon in advance. When the possibility exists that others may obtain access to such information, this possibility, together with the plans for protecting confidentiality, is explained to the participant as part of the procedure for obtaining informed consent.

**Principle 10: Care and Use
of Animals**

An investigator of animal behavior strives to advance understanding of basic behavioral principles and/or to contribute to the improve-

ment of human health and welfare. In seeking these ends, the investigator ensures the welfare of animals and treats them humanely. Laws and regulations notwithstanding, an animal's immediate protection depends upon the scientist's own conscience.

a. The acquisition, care, use, and disposal of all animals are in compliance with current federal, state or provincial, and local laws and regulations.

b. A psychologist trained in research methods and experienced in the care of laboratory animals closely supervises all procedures involving animals and is responsible for ensuring appropriate consideration of their comfort, health, and humane treatment.

c. Psychologists ensure that all individuals using animals under their supervision have received explicit instruction in experimental methods and in the care, maintenance, and handling of the species being used. Responsibilities and activities of individuals participating in a research project are consistent with their respective competencies.

d. Psychologists make every effort to minimize discomfort, illness, and pain of animals. A procedure subjecting animals to pain, stress, or privation is used only when an alternative procedure is unavailable and the goal is justified by its prospective scientific, educational, or applied value. Surgical procedures are performed under appropriate anesthesia; techniques to avoid infection and minimize pain are followed during and after surgery.

e. When it is appropriate that the animal's life be terminated, it is done rapidly and painlessly.

CODE OF ETHICS

National Association of Social Workers

Preamble

This code is intended to serve as a guide to the everyday conduct of members of the social work profession and as a basis for the adjudication of issues in ethics when the conduct of social workers is alleged to deviate from the standards expressed or implied in this code. It represents standards of ethical behavior for social workers in professional relationships with those served, with colleagues, with employers, with other individuals and professions, and with the community and society as a whole. It also embodies standards of ethical behavior governing individual conduct to the extent that such conduct is associated with an individual's status and identity as a social worker.

This code is based on the fundamental values of the social work profession that include the worth, dignity, and uniqueness of all persons as well as their rights and opportunities. It is also based on the nature of social work, which fosters conditions that promote these values.

In subscribing to and abiding by this code, the social worker is expected to view ethical responsibility in as inclusive a context as each situation demands and within which ethical judgment is required. The social worker is expected to take into consideration all the principles in this code that have a bearing upon any situation in which ethical judgment is to be exercised and professional intervention or conduct is planned. The course of action that the social worker chooses is expected to be consistent with the spirit as well as the letter of this code.

In itself, this code does not represent a set of rules that will prescribe all the behaviors of social workers in all the com-

plexities of professional life. Rather, it offers general principles to guide conduct, and the judicious appraisal of conduct, in situations that have ethical implications. It provides the basis for making judgments about ethical actions before and after they occur. Frequently, the particular situation determines the ethical principles that apply and the manner of their application. In such cases, not only the particular ethical principles are taken into immediate consideration, but also the entire code and its spirit. Specific applications of ethical principles must be judged within the context in which they are being considered. Ethical behavior in a given situation must satisfy not only the judgment of the individual social worker, but also the judgment of an unbiased jury of professional peers.

This code should not be used as an instrument to deprive any social worker of the opportunity or freedom to practice with complete professional integrity; nor should any disciplinary action be taken on the basis of this code without maximum provision for safeguarding the rights of the social worker affected.

The ethical behavior of social workers results not from edict, but from a personal commitment of the individual. This code is offered to affirm the will and zeal of all social workers to be ethical and to act ethically in all that they do as social workers. . . .

II. The Social Worker's Ethical Responsibility to Clients

F. Primacy of Clients' Interests—The social worker's primary responsibility is to clients.

1. The social worker should serve clients with devotion, loyalty, determination, and the maximum ap-

- plication of professional skill and competence.
2. The social worker should not exploit relationships with clients for personal advantage, or solicit the clients of one's agency for private practice.
  3. The social worker should not practice, condone, facilitate or collaborate with any form of discrimination on the basis of race, color, sex, sexual orientation, age, religion, national origin, marital status, political belief, mental or physical handicap, or any other preference or personal characteristic, condition or status.
  4. The social worker should avoid relationships or commitments that conflict with the interests of clients.
  5. The social worker should under no circumstances engage in sexual activities with clients.
  6. The social worker should provide clients with accurate and complete information regarding the extent and nature of the services available to them.
  7. The social worker should apprise clients of their risks, rights, opportunities, and obligations associated with social service to them.
  8. The social worker should seek advice and counsel of colleagues and supervisors whenever such consultation is in the best interest of clients.
  9. The social worker should terminate service to clients, and professional relationships with them, when such service and relationships are no longer required or no longer serve the clients' needs or interests.
  10. The social worker should withdraw services precipitously only under unusual circumstances, giving careful consideration to all factors in the situation and taking care to minimize possible adverse effects.
  11. The social worker who anticipates the termination or interruption of service to clients should notify clients promptly and seek the transfer, referral, or continuation of service in relation to the clients' needs and preferences.
- G. Rights and Prerogatives of Clients—The social worker should make every effort to foster maximum self-determination on the part of clients.
1. When the social worker must act on behalf of a client who has been adjudged legally incompetent, the social worker should safeguard the interests and rights of that client.
  2. When another individual has been legally authorized to act in behalf of a client, the social worker should deal with that person always with the client's best interest in mind.
  3. The social worker should not engage in any action that violates or diminishes the civil or legal rights of clients.
- H. Confidentiality and Privacy—The social worker should respect the privacy of clients and hold in confidence all information obtained in the course of professional service.
1. The social worker should share with others confidences revealed by clients, without their consent, only for compelling professional reasons.
  2. The social worker should inform clients fully about the limits of confidentiality in a given situation, the purposes for which information is obtained, and how it may be used.
  3. The social worker should afford clients reasonable access to any official social work records concerning them.
  4. When providing clients with access to records, the social worker should take due care to protect the confidences of others contained in those records.
  5. The social worker should obtain informed consent of clients before taping, recording, or permitting third party observation of their activities.
1. Fees—When setting fees, the social

worker should ensure that they are fair, reasonable, considerate, and commensurate with the service performed and with due regard for the client's ability to pay.

1. The social worker should not divide a fee or accept or give anything of value for receiving or making a referral. . . .

Summary of Major Principles

- I. The Social Worker's Conduct and Comportment as a Social Worker
  - A. Propriety. The social worker should maintain high standards of personal conduct in the capacity or identity as social worker.
  - B. Competence and Professional Development. The social worker should strive to become and remain proficient in professional practice and the performance of professional functions.
  - C. Service. The social worker should regard as primary the service obligation of the social work profession.
  - D. Integrity. The social worker should act in accordance with the highest standards of professional integrity.
  - E. Scholarship and Research. The social worker engaged in study and research should be guided by the conventions of scholarly inquiry.
- II. The Social Worker's Ethical Responsibility to Clients
  - F. Primacy of Clients' Interests. The social worker's primary responsibility is to clients.
  - G. Rights and Prerogatives of Clients. The social worker should make every effort to foster maximum self-determination on the part of clients.
  - H. Confidentiality and Privacy. The social worker should respect the privacy of clients and hold in confidence all information obtained in the course of professional service.
- III. The Social Worker's Ethical Responsibility to Colleagues
  - I. Fees. When setting fees, the social worker should ensure that they are fair, reasonable, considerate, and commensurate with the service performed and with due regard for the clients' ability to pay.
  - J. Respect, Fairness, and Courtesy. The social worker should treat colleagues with respect, courtesy, fairness, and good faith.
  - K. Dealing with Colleagues' Clients. The social worker has the responsibility to relate to the clients of colleagues with full professional consideration.
- IV. The Social Worker's Ethical Responsibility to Employers and Employing Organizations
  - L. Commitments to Employing Organizations. The social worker should adhere to commitments made to the employing organizations.
- V. The Social Worker's Ethical Responsibility to the Social Work Profession
  - M. Maintaining the Integrity of the Profession. The social worker should uphold and advance the values, ethics, knowledge, and mission of the profession.
  - N. Community Service. The social worker should assist the profession in making social services available to the general public.
  - O. Development of Knowledge. The social worker should take responsibility for identifying, developing, and fully utilizing knowledge for professional practice.
- VI. The Social Worker's Ethical Responsibility to Society
  - P. Promoting the General Welfare. The social worker should promote the general welfare of society.

STATEMENT ON PROFESSIONAL ETHICS

*American Association of University Professors***The Statement**

I. Professors, guided by a deep conviction of the worth and dignity of the advancement of knowledge, recognize the special responsibilities placed upon them. Their primary responsibility to their subject is to seek and to state the truth as they see it. To this end professors devote their energies to developing and improving their scholarly competence. They accept the obligation to exercise critical self-discipline and judgment in using, extending, and transmitting knowledge. They practice intellectual honesty. Although professors may follow subsidiary interests, these interests must never seriously hamper or compromise their freedom of inquiry.

II. As teachers, professors encourage the free pursuit of learning in their students. They hold before them the best scholarly and ethical standards of their discipline. Professors demonstrate respect for students as individuals and adhere to their proper roles as intellectual guides and counselors. Professors make every reasonable effort to foster honest academic conduct and to assure that their evaluations of students reflect each student's true merit. They respect the confidential nature of the relationship between professor and student. They avoid any exploitation, harassment, or discriminatory treatment of students. They acknowledge significant academic or scholarly assistance from them. They protect their academic freedom.

III. As colleagues, professors have obligations that derive from common membership in the community of scholars. Professors do not discriminate against or harass

colleagues. They respect and defend the free inquiry of associates. In the exchange of criticism and ideas professors show due respect for the opinions of others. Professors acknowledge academic debt and strive to be objective in their professional judgment of colleagues. Professors accept their share of faculty responsibilities for the governance of their institution.

IV. As members of an academic institution, professors seek above all to be effective teachers and scholars. Although professors observe the stated regulations of the institution, provided the regulations do not contravene academic freedom, they maintain their right to criticize and seek revision. Professors give due regard to their paramount responsibilities within their institution in determining the amount and character of work done outside it. When considering the interruption or termination of their service, professors recognize the effect of their decision upon the program of the institution and give due notice of their intentions.

V. As members of their community, professors have the rights and obligations of other citizens. Professors measure the urgency of these obligations in the light of their responsibilities to their subject, to their students, to their profession, and to their institution. When they speak or act as private persons they avoid creating the impression of speaking or acting for their college or university. As citizens engaged in a profession that depends upon freedom for its health and integrity, professors have a particular obligation to promote conditions of free inquiry and to further public understanding of academic freedom.

CODE OF ETHICS OF THE EDUCATION PROFESSION

National Education Association

Preamble

The educator, believing in the worth and dignity of each human being, recognizes the supreme importance of the pursuit of truth, devotion to excellence, and the nurture of democratic principles. Essential to these goals is the protection of freedom to learn and to teach and the guarantee of equal educational opportunity for all. The educator accepts the responsibility to adhere to the highest ethical standards.

The educator recognizes the magnitude of the responsibility inherent in the teaching process. The desire for the respect and confidence of one's colleagues, of students, of parents, and of the members of the community provides the incentive to attain and maintain the highest possible degree of ethical conduct. The Code of Ethics of the Education Profession indicates the aspiration of all educators and provides standards by which to judge conduct.

The remedies specified by the NEA and/or its affiliates for the violation of any provision of this Code shall be exclusive and no such provision shall be enforceable in any form other than one specifically designated by the NEA or its affiliates.

Principle I—Commitment to the Student

The educator strives to help each student realize his or her potential as a worthy and effective member of society. The educator therefore works to stimulate the spirit of inquiry, the acquisition of knowledge and understanding, and the thoughtful formulation of worthy goals.

In fulfillment of the obligation to the student, the educator:

1. Shall not unreasonably restrain the student from independent action in the pursuit of learning.
2. Shall not unreasonably deny the student access to varying points of view.
3. Shall not deliberately suppress or distort subject matter relevant to the student's progress.
4. Shall make reasonable effort to protect the student from conditions harmful to learning or to health and safety.
5. Shall not intentionally expose the student to embarrassment or disparagement.
6. Shall not on the basis of race, color, creed, sex, national origin, marital status, political or religious beliefs, family, social or cultural background, or sexual orientation, unfairly:
  - a. Exclude any student from participation in any program;
  - b. Deny benefits to any student;
  - c. Grant any advantage to any student.
7. Shall not use professional relationships with students for private advantage.
8. Shall not disclose information about students obtained in the course of professional service, unless disclosure serves a compelling professional purpose or is required by law.

Principle II—Commitment to the Profession

The education profession is vested by the public with a trust and responsibility requiring the highest ideals of professional service.

In the belief that the quality of the services of the education profession directly influences the nation and its citizens, the educator shall exert every effort to raise professional standards, to promote a climate that encourages the exercise of professional judgment, to achieve conditions which attract persons worthy of the trust to careers in education, and to assist

in preventing the practice of the profession by unqualified persons.

In fulfillment of the obligation to the profession, the educator

1. Shall not in an application for a professional position deliberately make a false statement or fail to disclose a material fact related to competency and qualifications.
2. Shall not misrepresent his/her professional qualifications.
3. Shall not assist entry into the profession of a person known to be unqualified in respect to character, education, or other relevant attribute.
4. Shall not knowingly make a false statement concerning the qualifications of a candidate for a professional position.
5. Shall not assist a noneducator in the unauthorized practice of teaching.
6. Shall not disclose information about colleagues obtained in the course of professional service unless disclosure serves a compelling professional purpose or is required by law.
7. Shall not knowingly make false or malicious statements about a colleague.
8. Shall not accept any gratuity, gift, or favor that might impair or appear to influence professional decisions or actions.

American Anthropological Association Principles of Professional Responsibility¹

Adopted by the Council of the American Anthropological Association
May 1971
(As amended through October 1990)

Note: This statement enunciates general responsibilities for all anthropologists. Each of the units of the AAA may develop a more detailed statement of ethics specific to their particular professional responsibilities but in all cases consonant with the principles stated herewith.

Preamble

Anthropologists' relations with their discipline, with the individuals and groups among whom they conduct research or to whom they provide services, with their employers and with their host governments, are varied, complex, sensitive, and sometimes difficult to reconcile. In a field of such complex involvements, misunderstandings, conflicts and the need to make choices among apparently incompatible values are constantly generated. The most fundamental responsibility of anthropologists is to anticipate such difficulties and to resolve them in ways that are compatible with the principles stated here. If such resolution is impossible, anthropological work should not be undertaken or continued.

Anthropologists must respect, protect and promote the rights and the welfare of all those affected by their work. The following general principles and guidelines are fundamental to ethical anthropological practice.

I. Responsibility to people whose lives and cultures anthropologists study

Anthropologists' first responsibility is to those whose lives and cultures they study. Should conflicts of interest arise, the interests of these people take precedence over other considerations. Anthropologists must do everything in their power to protect the dignity and privacy of the people

---

¹ Reprinted by permission of the American Anthropological Association.

with whom they work, conduct research or perform other professional activities. Their physical, social and emotional safety and welfare are the professional concerns of the anthropologists who have worked among them.

A. The rights, interests, safety, and sensitivities of those who entrust information to anthropologists must be safeguarded.

1. The right of those providing information to anthropologists either to remain anonymous or to receive recognition is to be respected and defended. It is the responsibility of anthropologists to make every effort to determine the preferences of those providing information and to comply with their wishes.

a. It should be made clear to anyone providing information that despite the anthropologist's best intentions and effort anonymity may be compromised or recognition fail to materialize.

2. Anthropologists should not reveal the identity of groups or persons whose anonymity is protected through the use of pseudonyms.

3. The aims of all their professional activities should be clearly communicated by anthropologists to those among whom they work.

4. Anthropologists must not exploit individuals or groups for personal gain. They should give fair return for the help and services they receive. They must recognize their debt to the societies in which they work and their obligation to reciprocate in appropriate ways.

5. Anthropologists have an ongoing obligation to assess both the positive and negative consequences of their activities and the publications resulting from those activities. They should inform individuals and groups likely to be affected of any consequences relevant to them that they anticipate. In any case, however, their work must not violate these principles of professional responsibility. *If they anticipate the possibility that such violations might occur they should take steps, including, if necessary, discontinuance of work, to avoid such outcomes.*

6. Whether they are engaged in academic or nonacademic research, anthropologists must be candid about their professional identities. If the results of their activities are not to be made public, this should be made clear to all concerned from the outset.

7. Anthropologists must take into account and, where relevant, make explicit the extent to which their own personal and cultural values affect their professional activities. They must also recognize and deal candidly and

judiciously with the effects that the often conflicting demands and values of employers, sponsors, host governments and research publications may have upon their work.

II. Responsibility to the public

Anthropologists have responsibility to be truthful to the publics that read, hear, or view the products of their work.

A. In expressing professional opinions publicly, anthropologists are not only responsible for the factual content of their statements but also must consider carefully the social and political implications of the information they disseminate. They must do everything in their power to insure that such information is well-understood, properly contextualized and responsibly utilized.

B. Anthropologists bear a positive responsibility to speak out publicly, both individually and collectively, on issues about which they possess professional expertise. That is, they have a professional responsibility to contribute to the formation of informational grounds upon which public policy may be founded. Anthropologists should make clear the bases upon which their positions stand.

C. When engaging in public discourse anthropologists should be candid about their qualifications, and they should recognize and make clear the limits of anthropological expertise.

III. Responsibility to the discipline

Anthropologists bear responsibility for the good reputation of the discipline and its practitioners.

A. The integrity with which anthropologists conduct their affairs, and the rapport that they seek to maintain in the field and in other professional venues must be of an order that justifies trust and confidence. They must not behave in ways that jeopardize either their own or others' future research or professional employment. It is their responsibility to act in ways consistent with commitments to honesty, open inquiry, candor concerning sponsorship and research aims, and concern for the welfare and privacy of all concerned parties. Anthropologists must address such conflicts as do arise among the interests of those parties and attempt to resolve them equitably.

B. Anthropologists must not represent as their own work, either in speaking or writing, materials or ideas directly taken from other sources. Anthropologists must give full credit in speaking or writing to all of their

professional colleagues, anthropologists or non-anthropologists, who have contributed to their work.

C. When anthropologists participate in actions relating to hiring, retention and advancement, they should (except in the case of affirmative actions taken to redress historical imbalances) insure that no exclusionary practices should be perpetuated against colleagues on the basis of sex, marital status, color, social class, political convictions, religion, ethnic background, national origin, sexual orientation, age, or any other criterion irrelevant to academic performance. Nor should an otherwise qualified individual be excluded on the basis of physical disability. Anthropologists should, furthermore, refrain from transmitting, and resist the use of, information irrelevant to professional performance in personnel actions.

D. The cross-disciplinary nature of the activities of many anthropologists requires that they be informed of, and respect, the requirements of the nonanthropological colleagues with whom they work.

IV. Responsibility to students and trainees

Anthropologists should be candid, fair, and nonexploitative in their dealings with trainees and students, and committed to their welfare and progress. They have continuing responsibility to recognize the changing nature of the discipline, in both its content and its methodology, and further, in novel applications of anthropological knowledge and approaches. They have a further responsibility to convey current understandings to students and trainees.

A. Anthropologists should accept students into their programs in ways precluding and redressing discrimination on the basis of sex, marital status, color, social class, political convictions, religion, ethnic background, national origin, sexual orientation, age, or other criterion irrelevant to academic performance.

B. Anthropologists should strive to improve both their teaching techniques and the methods of evaluating their effectiveness as teachers.

C. Anthropologists should be receptive and genuinely responsive to students' interests, opinions, and needs.

D. Anthropologists should counsel students realistically regarding both academic and nonacademic career opportunities.

E. Anthropologists should be conscientious in supervising, encouraging, and supporting students in their studies, both anthropological and nonanthropological.

F. Anthropologists should inform students of what is expected of them, be fair in the evaluation of their performance, and prompt and reliable in communicating evaluations to them.

G. Anthropologists should impress upon students the ethical problems involved in anthropological work and discourage them from participating in ethically questionable projects.

H. Anthropologists should acknowledge orally and in print student assistance in research and preparation of their work; give appropriate credit for coauthorship or first authorship to students when their research is used in publications or lectures; encourage and assist in publication of worthy students papers and compensate students justly for the use of their time, energy, and ideas in research, teaching, and other professional activities.

I. Anthropologists should energetically assist students in securing legitimate research support and the necessary permission to pursue research and other professional activities.

J. Anthropologists should vigorously assist students in securing professional placement upon the completion of their studies.

K. Anthropologists should beware of the serious conflicts of interest and exploitation which may result if they engage in sexual relations with students. They must avoid sexual liaisons with students for whose professional training they are in any way responsible.

V. Responsibility to employers, clients, and sponsors

In all dealings with employers, clients, and sponsors anthropologists should be honest about their qualifications, capabilities, and aims. Prior to entering any professional commitment, anthropologists must review the purposes of sponsors, employers, or clients, taking into consideration their past activities and future goals. In working for governmental agencies or private businesses, anthropologists should be especially careful not to promise or imply acceptance of conditions contrary to professional ethics or competing commitments.

VI. Responsibilities to governments

Anthropologists should be honest and candid in all dealings with their own governments and with host governments. They should ascertain that they will not be required to compromise either their responsibilities or anthropological ethics as a condition of permission to engage in professional activities. Anthropologists are under no professional obligation to provide reports or debriefings of any kind to government officials or employees, unless they have individually and explicitly agreed to do so in the terms of employment.

Epilogue

Anthropological activity requires choices for which anthropologists individually and collectively bear ethical as well as scientific responsibility. This statement is designed to promote discussion and provide general guidelines for ethically responsible decisions. When anthropologists, by their actions, jeopardize peoples studied, professional colleagues, employers, employees, clients, students, or others, or if they otherwise betray their professional commitments, their colleagues may legitimately inquire into the propriety of such actions, and take such measures as lie with legitimate powers of the American Anthropological Association, as the membership of the Association deems appropriate.

แบบกฎการปฏิบัติในวิชาชีพ
ความสัมพันธ์ระหว่างทนายความและลูกความ
สมาคมทนายความอเมริกัน*

กฎ 1.1 ความสามารถ

ทนายความจะต้องเป็นตัวแทนที่มีความสามารถของลูกความ การเป็นตัวแทนที่มีความสามารถจะต้องมีความรู้ทางด้านกฎหมาย ความชำนาญ ความละเอียดรอบคอบ และมีการเตรียมการเท่าที่จำเป็นตามสมควรสำหรับการเป็นตัวแทน

ข้อสังเกต :

ความรู้และความชำนาญทางกฎหมาย

1) ในการพิจารณาว่าทนายความใช้ความรู้และความชำนาญตามความจำเป็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะหรือไม่นั้น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ความซับซ้อนเชิงสัมพันธ์ ลักษณะเฉพาะตัวของเรื่องนั้น ประสบการณ์ทั่วไปของทนายความ การฝึกอบรมและประสบการณ์ในด้านนั้น ๆ ของทนายความ การเตรียมการและการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวซึ่งทนายความสามารถทำได้ และความเป็นไปได้ในการขอความเห็น ทำงานร่วมกัน หรือปรึกษาหารือกับทนายความซึ่งมีความสามารถเป็นที่ยอมรับในด้านนั้น มีหลายตัวอย่างที่ความชำนาญที่ต้องการคือความชำนาญของทนายความทั่วไป ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของกฎหมายก็อาจเป็นที่ต้องการในบางสถานการณ์

2) ทนายความไม่จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมพิเศษหรือมีประสบการณ์มาก่อนที่จะบริหารจัดการปัญหาทางกฎหมายประเภทที่ทนายความไม่คุ้นเคยมาก่อน ทนายความใหม่ก็สามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพดีเท่ากับทนายที่มีประสบการณ์มายาวนาน ความชำนาญที่สำคัญทางกฎหมายบางประการเช่น การวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน การประเมินหลักฐานและร่างกฎหมาย เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับปัญหาทางกฎหมายทุกประเภท บางทีความชำนาญทางกฎหมายขั้นพื้นฐานที่สุดคือการตัดสินใจว่าสถานการณ์หนึ่ง ๆ เป็นปัญหาทางกฎหมายประเภทใดนั้น อาจจะเป็นความชำนาญที่เหนือกว่าความรู้เฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง ทนายความจะสามารถเป็นตัวแทนได้ดีพอในด้านใหม่ ๆ ได้ โดยอาศัยการศึกษาค้นคว้ามากพอ การเป็นตัวแทนที่มีความสามารถนั้นสามารถทำได้โดยการร่วมงานกับทนายความที่มีความสามารถในด้านนั้น ๆ

กฎ 1.2 ขอบเขตของการเป็นตัวแทน

(ก) หมายความว่าต้องปฏิบัติตามการตัดสินใจของลูกความในเรื่องวัตถุประสงค์ในการเป็นตัวแทน ปฏิบัติตามย่อหน้า (ค), (ง) และ (จ) และปรึกษากับลูกความถึงวิธีที่จะดำเนินการต่อไป หมายความว่าต้องปฏิบัติตามการตัดสินใจของลูกความว่าจะยอมรับข้อเสนอเรื่องการประนีประนอมยอมความหรือไม่ ในคดีอาชญา หมายความว่าต้องปฏิบัติตามการตัดสินใจของลูกความซึ่งมีขึ้นหลังจากปรึกษากับทนายความแล้วเกี่ยวกับค่าแก้มต่าง ๆ การสละสิทธิ การสอบสวนต่อหน้าลูกขุน และการตัดสินใจว่าลูกความจะให้การต่อศาลหรือไม่

(ข) การเป็นตัวแทนลูกความของทนายความ รวมถึงการเป็นตัวแทนในการนัดหมาย แต่ไม่รวมการรับรองความเห็นและกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านศีลธรรม สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของลูกความ

(ค) ทนายความอาจจะจำกัดวัตถุประสงค์ของการเป็นตัวแทน ถ้าลูกความยินยอมหลังจากที่ปรึกษากันแล้ว

(ง) ทนายความจะไม่ให้คำปรึกษาหรือช่วยลูกความในการประกอบภารใด ๆ ที่ทนายความรู้ว่าเป็นอาชญากรรมหรือการหลอกลวง แต่ทนายความอาจให้คำหรือเกี่ยวกับผลทางกฎหมายของการกระทำบางอย่างที่ลูกความสอบถามขึ้น และอาจให้คำแนะนำหรือช่วยลูกความในการตีความการมีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย ขอบเขต ความหมาย หรือการนำกฎหมายไปใช้

(จ) เมื่อทนายความรู้ว่าลูกความต้องการความช่วยเหลือที่ขัดต่อกฎการปฏิบัติในวิชาชีพหรือกฎหมายอื่น ทนายความจะต้องแจ้งให้ลูกความทราบเกี่ยวกับข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามหน้าที่ของทนายความ

ข้อสังเกต :

ขอบเขตของการเป็นตัวแทน

1) ทั้งทนายความและลูกความมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับจุดประสงค์และวิธีในการเป็นตัวแทนลูกความ มีอำนาจโดยสมบูรณ์ในการกำหนดความมุ่งหมายของการเป็นตัวแทนทางกฎหมายภายในขอบเขตของกฎหมายและข้อบังคับทางอาชีพของทนายความ ภายในขอบเขตเหล่านั้นลูกความมีสิทธิปรึกษากับทนายความเกี่ยวกับวิธีที่จะทำให้บรรลุตามจุดประสงค์เหล่านั้น ในขณะที่เดียวกันทนายความไม่จำเป็นต้องทำตามจุดประสงค์และใช้วิธีนั้น ๆ เพียงเพราะว่าลูกความต้องการให้ทนายความทำอย่างนั้น บางครั้งจะไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างจุดประสงค์และวิธีการได้อย่างชัดเจน และในหลายกรณีความสัมพันธ์ระหว่างทนายความและลูกความมีส่วนในการทำให้เกิดภาวะเช่นนั้น สำหรับวิธีการนั้น ทนาย

ความควรรับผิดชอบในเรื่องของยุทธวิธีทางกฎหมายและเทคนิค แต่ควรให้ลูกความตัดสินใจในเรื่องค่าใช้จ่ายที่อาจจะเกิดขึ้นและบุคคลที่สามที่อาจได้รับผลกระทบไปในทางตรงกันข้าม กฎหมายกำหนดว่าขอบเขตอำนาจหน้าที่ของทนายความในการดำเนินคดีแตกต่างกันไปตามอำนาจศาล...

การเป็นอิสระจากความเห็นและกิจกรรมของลูกความ

3) ทนายความไม่ควรปฏิเสธการเป็นตัวแทนทางกฎหมายให้กับผู้ที่ไม่สามารถจ่ายค่าบริการทางกฎหมายได้หรือผู้ที่มีมูลฟ้องเป็นที่ขัดแย้งหรือไม่พอใจของบุคคลส่วนใหญ่ นอกจากนี้แล้ว การเป็นตัวแทนไม่ได้รวมถึงการเห็นด้วยกับความคิดเห็นและกิจกรรมของลูกความ

การบริการจำกัดอยู่ในจุดประสงค์และวิธีการ

4) จุดประสงค์หรือขอบเขตของการบริการซึ่งทนายความมิให้กับลูกความอาจถูกจำกัดโดยสัญญาที่ทำกับลูกความหรือโดยเงื่อนไขซึ่งบริการของทนายความมิให้กับลูกความ ตัวอย่างเช่น อาจมีการจ่ายค่าธรรมเนียมสำหรับวัตถุประสงค์บางอย่างโดยเฉพาะ การเป็นตัวแทนโดยบริษัทที่ให้บริการทางกฎหมาย อาจจำกัดอยู่เพียงประเภทคดีที่บริษัทนั้นรับว่าความเมื่อบริษัทประกันภัยว่าจ้างทนายความให้เป็นตัวแทนให้กับผู้เอาประกัน การเป็นตัวแทนอาจเป็นไปตามความคุ้มครองของกรมธรรม์ เงื่อนไขการเป็นตัวแทนอาจจะไม่รวมถึงวัตถุประสงค์หรือวิธีการบางอย่าง โดยเฉพาะ ข้อจำกัดเหล่านั้นอาจไม่รวมถึงวัตถุประสงค์หรือวิธีการซึ่งทนายความเห็นว่าไม่รอบคอบและไม่เห็นด้วย

5) สัญญาซึ่งเกี่ยวข้องกับขอบเขตการเป็นตัวแทนจะต้องสอดคล้องกับกฎการปฏิบัติในวิชาชีพและกฎหมายอื่น ๆ ดังนั้นลูกความจะไม่ถูกขอให้ทำความตกลงซึ่งการเป็นตัวแทนจำกัดมากจนเป็นการฝ่าฝืนกฎข้อ 1.1 หรือไม่ถูกขอให้สละสิทธิที่จะบอกเลิกการว่าจ้างทนายความหรือสิทธิที่จะยกเลิกการดำเนินคดีซึ่งทนายความต้องการจะให้ดำเนินต่อไป...

กฎ 1.4 การแลกเปลี่ยนข่าวสาร

(ก) ทนายความจะต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของคดีกับลูกความตามสมควรและให้ข้อมูลทันทีเมื่อลูกความร้องขอด้วยเหตุผลอันสมควร

(ข) ทนายความจะต้องอธิบายเรื่องราว ภายในขอบเขตที่จำเป็นตามสมควร เพื่อให้ลูกความตัดสินใจเกี่ยวกับการเป็นตัวแทน

ข้อสังเกต :

1. ลูกความควรมีข้อมูลมากพอที่จะสามารถร่วมตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเป็นตัวแทนและวิธีการดำเนินการให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ภายในขอบเขตที่ลูกความเต็มใจจะทำและสามารถกระทำได้ ตัวอย่างเช่น นายความซึ่งทำหน้าที่ต่อรองในนามของลูกความ ควรให้ข้อมูลความจริงเกี่ยวกับคดีกับลูกความ แจ้งข้อมูลที่ได้จากอีกฝ่ายหนึ่งให้ลูกความทราบ และดำเนินการอื่น ๆ อันสมควรเพื่อให้ลูกความสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับข้อเสนอของอีกฝ่ายหนึ่งได้ หากนายความได้รับข้อเสนอจากนายฝ่ายตรงข้ามให้มีการยอมความกันในความแพ่ง หรือการต่อรองให้มีการรับสารภาพในข้อหาที่เบากว่าเพื่อแลกเปลี่ยนกับการยกฟ้องข้อหาที่หนักกว่าในคดีอาญา นายความควรแจ้งให้ลูกความทราบทันทีที่ยกเว้นในกรณีที่ได้หรือยกเว้นไว้ก่อนหน้านี้อย่างไรแล้วว่าจะไม่มีการรับข้อเสนอนี้ คู่มือ 1.2 (ก) ถึงแม้ว่าลูกความจะมอบอำนาจหน้าที่ให้กับนายความแล้ว ลูกความควรจะได้รับทราบรายงานสถานการณ์ของคดีด้วย

2. ความพอเพียงในการส่งข่าวสารส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของคำแนะนำหรือความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่น ในการหารือที่มีเวลาอธิบายข้อเสนอ นายความควรทบทวนเงื่อนไขที่สำคัญทั้งหมดกับลูกความก่อนที่จะเข้าสู่ข้อตกลง ในการดำเนินคดี นายความควรจะอธิบายยุทธศาสตร์ทั่วไป ความสำเร็จที่คาดหวังและโดยทั่วไปแล้วนายความควรปรึกษากับลูกความเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือบังคับให้ผู้อื่นต้องกระทำการบางอย่าง อย่างไรก็ตาม โดยปกติแล้วจะไม่มี การคาดหวังให้นายความกล่าวถึงยุทธวิธีการพิจารณาคดีหรือการต่อรองโดยละเอียด หลักการอย่างหนึ่งก็คือนายความควรจะให้ข้อมูลที่ลูกความต้องการอย่างสมเหตุสมผลตามหน้าที่เพื่อประโยชน์สูงสุดของลูกความ และตามความต้องการทั้งหมดของลูกความในฐานะของการเป็นตัวแทน

3. โดยปกติแล้ว ข้อมูลที่นายความให้จะเป็นข้อมูลที่เหมาะสำหรับลูกความที่เป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบและมีความเข้าใจ อย่างไรก็ตาม การแจ้งข้อมูลให้ลูกความทราบเต็มที่ตามมาตรฐานนี้อาจปฏิบัติไม่ได้ในบางกรณี เช่น เมื่อลูกความ เป็นเด็กหรือมีความพิการทางจิตใจ ... เมื่อลูกความ เป็นองค์กรหรือกลุ่มบุคคลมักจะเป็นไปไม่ได้หรือไม่เหมาะสมที่จะบอกกับสมาชิกทุกคนเกี่ยวกับเรื่องทางกฎหมาย โดยปกติแล้วนายความควรจะให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมขององค์กร คู่มือ 1.13 เมื่อมีเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่ประจำหลายเรื่องเข้ามาเกี่ยวข้อง อาจมีการจัดระบบการรายงานแบบสั้น ๆ หรือตามโอกาสร่วมกับลูกความได้ ในกรณีเร่งด่วนนายความอาจจำเป็นต้องกระทำการบางอย่างแทนลูกความ โดยไม่มีการปรึกษาหารือก่อน

การปกปิดข้อมูล

4. ในบางสถานการณ์ อาจเป็นการถูกต้องที่ทนายความชะลอการถ่ายทอดข้อมูล ถ้าหากมีแนวโน้มว่าลูกความอาจจะมีปฏิกิริยาตอบโต้อันไม่สุ่มรอบคอบต่อการถ่ายทอดข้อมูลที่เกิดขึ้นโดยกระทันหัน ด้วยเหตุนี้ทนายความอาจจะปกปิดผลการวินิจฉัยทางจิตเวชศาสตร์ของลูกความเมื่อนักจิตเวชที่ทำการตรวจระบุว่า การเปิดเผยอาจเป็นอันตรายต่อลูกความ ทนายความไม่อาจจะปกปิดข้อมูลเพื่อประโยชน์หรือความสะดวกของทนายความเอง กฎหรือคำสั่งศาลเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาจตั้งเงื่อนไขว่าข้อมูลที่มอบให้กับทนายความจะต้องไม่ได้รับการเปิดเผยต่อลูกความ

กฎ 1.5 ค่าธรรมเนียม

A. ค่าธรรมเนียมทนายความจะต้องสมเหตุสมผล ปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการพิจารณาความสมเหตุสมผลของค่าธรรมเนียม ประกอบด้วย

1. เวลาและแรงงานที่ต้องใช้ไปในการทำงาน ความแปลกใหม่และความยากของคดี และความชำนาญที่จำเป็นต้องใช้ในการให้บริการทางกฎหมายอย่างเหมาะสม
2. ความเป็นไปได้ (หากลูกความมองเห็น) ที่ว่าการรับทำงานใดงานหนึ่งจะทำให้ทนายความไม่สามารถรับงานอื่น ๆ
3. โดยธรรมเนียมปฏิบัติมักจะคิดค่าธรรมเนียมตามบริการอื่นทางกฎหมายที่คล้ายคลึงกันในท้องถิ่น
4. จำนวนเงินที่เกี่ยวข้องและผลที่ได้รับ
5. ข้อจำกัดด้านเวลาที่กำหนดโดยลูกความหรือสถานการณ์
6. ลักษณะและระยะเวลาของความสัมพันธ์ทางอาชีพกับลูกความ
7. ประสบการณ์ ชื่อเสียง และความสามารถของทนายความ 1 คนหรือมากกว่าที่ให้บริการ
8. ขึ้นอยู่กับว่าค่าธรรมเนียมถูกกำหนดตายตัว หรือไม่ระบุจำนวนตายตัว

B. เมื่อทนายความไม่ได้เป็นตัวแทนประจำให้กับลูกความ จะเป็นการดีกว่าถ้าแจ้งค่าธรรมเนียมพื้นฐานหรืออัตราค่าธรรมเนียมเป็นลายลักษณ์อักษรให้ลูกความทราบ ก่อนการเริ่มเป็นตัวแทนหรือภายในเวลาอันสมควรหลังจากเริ่มการเป็นตัวแทน

C. ค่าธรรมเนียมอาจขึ้นอยู่กับผลของคดีความ ยกเว้นในคดีความที่ค่าธรรมเนียมแบบไม่ระบุจำนวนตายตัวถูกห้ามโดยย่อหน้า (D) หรือกฎหมายอื่น ข้อตกลงค่าธรรมเนียมแบบไม่ระบุจำนวนตายตัวจะต้องเป็นลายลักษณ์อักษรและระบุวิธีคิดค่าธรรมเนียม รวมทั้งรายละเอียดของผลประโยชน์ที่นายความจะได้เพิ่มขึ้นในกรณีที่มีการยอมความ การพิจารณาคดี หรือการอุทธรณ์ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีหรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จะหักออกจากเงินที่จะได้และระบุด้วยว่าค่าใช้จ่ายเหล่านั้นจะถูกหักก่อนหรือหลังการคำนวณค่าธรรมเนียมแล้ว โดยสรุปเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมแบบไม่ระบุจำนวนตายตัวนายความจะต้องแจ้งลูกความเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับผลของคดีความ และถ้ามีเงินที่จะได้จากคดีความให้ระบุจำนวนที่จะส่งมอบให้กับลูกความและระบุวิธีคำนวณไว้ด้วย

D. นายความจะต้องไม่จัดการให้มีการคิดราคาหรือจัดเก็บ :

1. ค่าธรรมเนียมในคดีความเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว จำนวนเงินซึ่งขึ้นอยู่กับทรัพย์สินที่จะได้จากการหย่าหรือค่าเลี้ยงดู หรือการแบ่งทรัพย์สิน หรือ
2. ค่าธรรมเนียมแบบไม่ระบุจำนวนตายตัวในการเป็นตัวแทนของจำเลยในคดีอาญา

E. การแบ่งค่าธรรมเนียมระหว่างนายความหลายคนที่ไม่อยู่ในบริษัทเดียวกันสามารถทำได้เฉพาะในกรณีนี้ :

1. การแบ่งเป็นไปตามสัดส่วนของการบริการของนายความแต่ละคน หรือโดยสัญญาที่สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกับลูกความ นายความแต่ละคนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการเป็นตัวแทน
2. ลูกความได้รับคำแนะนำ หรือไม่คัดค้านการเข้าร่วมของนายความทุกคนที่เกี่ยวข้อง และ
3. ค่าธรรมเนียมโดยรวมสมเหตุสมผล ...

กฎ 1.6 ความลับของข้อมูล

(ก) นายความจะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นตัวแทนของลูกความ ถ้าหากลูกความไม่ได้ให้ความยินยอมหลังจากได้หารือกันแล้ว ยกเว้นว่าการเปิดเผยที่ได้รับมอบหน้าที่โดยนัยเพื่อดำเนินการในการเป็นตัวแทนและยกเว้นตามที่ระบุในย่อหน้า (ข)

(ข) นายความอาจเปิดเผยข้อมูล ภายในขอบเขตที่นายความพิจารณาแล้วว่าจำเป็น :

(1) ในการป้องกันลูกความจากการประกอบอาชญากรรม ที่นายความเชื่อว่า จะส่งผลเป็นอันตรายถึงชีวิตหรือ บาดเจ็บร้ายแรง หรือ

(2) ในการอ้างสิทธิหรือป้องกันตัวในนามของทนายในความขัดแย้งระหว่างทนายความและลูกความ ในการป้องกันตัวต่อข้อกล่าวหาอาญา หรือแพ่งที่มีต่อทนายความเนื่องจากกิจกรรมบางอย่างที่ลูกความมีส่วนพัวพันอยู่ด้วย หรือในการตอบโต้การกล่าวหาในการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นตัวแทนของลูกความ

ข้อสังเกต :

1) ทนายความเป็นส่วนหนึ่งของระบบการพิจารณาคดีตามกฎหมาย มีหน้าที่สนับสนุนกฎหมาย หน้าที่ประการหนึ่งของทนายความคือแนะนำให้ลูกความหลีกเลี่ยงการฝ่าฝืนกฎหมายในการใช้สิทธิของตนอย่างถูกต้อง

2) การปฏิบัติตามหน้าที่ทางจริยธรรมของทนายความในการไม่เปิดเผยข้อมูลลับของลูกความไม่เพียงแต่ทำให้การรวบรวมข้อเท็จจริงที่จำเป็นสำหรับการเป็นตัวแทนที่เหมาะสมของลูกความง่ายขึ้นเท่านั้น มันยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนขอความช่วยเหลือทางกฎหมายแต่เนิ่น ๆ

3) ลูกความเกือบทุกคนมาหาทนายความเพื่อให้รู้ว่าอะไรคือสิทธิของพวกเขา และอะไรคือสิ่งที่ถูกต้องและถูกต้องตามกฎหมาย ในวิงวนของกฎหมายและกฎข้อบังคับอื่น ๆ ตาม common law (กฎหมายที่รวบรวมจากการวินิจฉัยคดีของศาลที่มีมาก่อนหน้านี้) ความลับของลูกความจะต้องได้รับการปกป้อง จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ทนายความรู้ว่าลูกความเกือบทุกคนปฏิบัติตามคำแนะนำ และกฎหมายได้รับการสนับสนุน

4) กฎพื้นฐานในความสัมพันธ์ระหว่างลูกความ - ทนายความคือ ทนายความจะต้องรักษาความลับของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเป็นตัวแทน ลูกความควรจะได้รับ การสนับสนุนให้มอบข้อมูลทั้งหมดโดยไม่มี การปิดบังจากทนายความ แม้จะเป็นเรื่องที่ทำให้ อายหรือเป็นเรื่องเสียหายทางกฎหมาย

5) กฎของการรักษาความลับมีผลในกฎหมาย 2 ฉบับ สิทธิพิเศษระหว่างทนายความ - ลูกความ (ซึ่งรวมถึง หลักเกี่ยวกับผลของการทำงาน) ในกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐานและกฎเกี่ยวกับความลับที่ระบุอยู่ในจรรยาบรรณของอาชีพนี้ สิทธิพิเศษระหว่างทนายความ - ลูกความจะถูกนำไปใช้ในการพิจารณาคดีและการอื่น ๆ ซึ่งอาจเรียกทนายความมาเป็นพยาน หรือขอให้มอบพยานหลักฐานซึ่งเกี่ยวข้องกับลูกความ กฎเกี่ยวกับความลับระหว่างทนายความ - ลูกความจะถูกนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ นอกเหนือจากสถานการณ์ที่หลักฐานพยานถูกเรียกหาจากทนายความโดยการบังคับทางกฎหมาย กฎความลับนี้ไม่ได้ใช้เฉพาะกับเรื่องที่ยกกล่าวเท่านั้น โดยลับเท่านั้น แต่ใช้กับข้อมูลทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการเป็นตัวแทนโดย

ไม่คำนึงว่ามาจากแหล่งใด ทนายความอาจไม่เปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ ยกเว้นว่าได้รับมอบอำนาจ หรือถูกบังคับโดยกฎหมายปฏิบัติในวิชาชีพหรือกฎหมายอื่น

6) ข้อกำหนดของการรักษาความลับของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเป็นตัวแทน ใช้กับทนายความของรัฐ ผู้ซึ่งอาจไม่เห็นด้วยกับเป้าหมายของนโยบายที่ว่า การเป็นตัวแทนของพวกเขาได้รับการออกแบบให้เพิ่มขึ้น

การเปิดเผยโดยได้รับมอบอำนาจ

7. ทนายความได้รับมอบอำนาจโดยนัยในการเปิดเผยเกี่ยวกับลูกความ เมื่อเห็นว่าเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ตัวแทน ยกเว้นเมื่อลูกความหรือสถานการณ์พิเศษจำกัดอำนาจดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ในการดำเนินคดี ทนายความอาจเปิดเผยข้อมูลโดยการยอมรับข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้งกันอย่างเหมาะสมได้ หรืออาจเปิดเผยข้อมูลบางอย่างในการต่อรองเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่น่าพอใจ

8. ทนายความหลายคนในบริษัท ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ สามารถเปิดเผยข้อมูลของลูกความแก่กันได้ หากลูกความไม่ได้แจ้งว่าข้อมูลบางอย่างจะต้องจำกัดอยู่เพียงทนายความบางคนเท่านั้น

การเปิดเผยที่เป็นปฏิปักษ์ต่อลูกความ

9. กฎความลับนี้มีข้อยกเว้นบางประการ จากข้อมูลลับเกี่ยวกับลูกความ ทนายความอาจจะคาดได้ว่าลูกความตั้งใจจะก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อบุคคลอื่น อย่างไรก็ตาม ภายในขอบเขตที่ทนายความได้รับอนุญาตให้เปิดเผยวัตถุประสงค์ของลูกความได้นั้น ลูกความจะถูกห้ามไม่ให้เปิดเผยข้อเท็จจริงซึ่งทำให้ทนายความสามารถให้คำแนะนำคัดค้านการกระทำผิดได้ สาธารณชนจะได้รับการปกป้องมากกว่าถ้าลูกความได้รับการสนับสนุนให้เปิดเผยข้อมูลทั้งหมดมากกว่าถูกห้ามเปิดเผย

10. หลายสถานการณ์ต้องได้รับการแยกแยะ สถานการณ์แรก ทนายความไม่ควรจะให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือลูกความในการที่เป็นอาชญากรรมหรือการหลอกลวงฉ้อฉล ดูที่กฎ 1.2 (ง) ในทำนองเดียวกันทนายความมีหน้าที่ภายใต้กฎ 3.3 (ก) (4) ที่จะไม่ใช้พยานหลักฐานเท็จ หน้าที่นี้เป็นตัวอย่างพิเศษที่สำคัญของหน้าที่ที่ระบุในกฎ 1.2 (ง) ในการหลีกเลี่ยงการให้ความช่วยเหลือลูกความในการประกอบอาชญากรรมหรือการหลอกลวงฉ้อฉล

11. สถานการณ์ที่สอง ทนายความอาจมีส่วนพัวพันโดยไม่รู้ตัวในการประกอบอาชญากรรม หรือการหลอกลวงฉ้อฉลในอดีตของลูกความ ในสถานการณ์เช่นนี้ ทนายความไม่ได้ฝ่าฝืนกฎ 1.2 (ง) เนื่องจาก “การให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือ” การประกอบ

อาชญากรรมหรือการหลอกลวงฉ้อฉลจะต้องมีการรับทราบรับรู้ก่อนว่าการประกอบกรณันั้น ๆ มีลักษณะเป็นการประกอบอาชญากรรมหรือการหลอกลวงฉ้อฉล

12. สถานการณ์ที่สาม ทนายความอาจรู้ว่าลูกความตั้งใจที่จะประกอบกรณัที่เป็นอาชญากรรม และน่าจะมีผลให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือการบาดเจ็บร้ายแรง ดังที่ระบุในย่อหน้า (ข) (1) ทนายความมีดุลพินิจทางอาชีพในการเปิดเผยข้อมูลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลร้ายแรงเหล่านั้น ทนายความอาจทำการเปิดเผยเพื่อป้องกันการฆาตกรรมหรือการบาดเจ็บร้ายแรงซึ่งทนายความเชื่อโดยมีเหตุผลสมควรว่าลูกความตั้งใจให้เกิดขึ้น มันเป็นเรื่องยากมากที่ทนายความจะ “รู้” ว่าเมื่อไรที่จุดประสงค์ที่ร้ายกาจนั้นจะถูกทำให้สำเร็จไป เนื่องจากลูกความอาจเปลี่ยนใจได้

13. การใช้ดุลพินิจของทนายความต้องการการพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ด้วยเช่น ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างทนายความกับลูกความ และกับบุคคลที่อาจถูกลูกความทำร้าย การมีส่วนร่วมของทนายความเองในกรณันั้น ๆ และปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจบรรเทาการประกอบกรณันั้น ในกรณัที่เป็นไปได้ ทนายความควรรหาโอกาสชักจูงให้ลูกความกระทำสิ่งที่เหมาะสมในกรณัใด ๆ ก็ตาม การเปิดเผยที่เป็นปฏิปักษ์ต่อประโยชน์ของลูกความไม่ควรจะมีมากเกินไปกว่าที่ทนายความเชื่อโดยสมเหตุสมผลว่าจำเป็นต่อเจตนานั้น ๆ การตัดสินใจของทนายความที่จะไม่กระทำการป้องกันที่ได้รับอนุญาตจากย่อหน้า (ข) (1) ไม่เป็นการฝ่าฝืนกฎนี้

การถอนตัว

14. ถ้าบริการของทนายความถูกลูกความใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมหรือการหลอกลวงฉ้อฉล ทนายความต้องถอนตัว ...

15. หลังจากถอนตัวแล้วทนายความจะต้องไม่เปิดเผยความลับของลูกความ ยกเว้นกรณัที่ระบุไว้ในกฎ 1.6

16. ในกรณัที่ลูกความเป็นองค์กร ทนายความอาจจะสงสัยว่าการกระทำที่ได้ไตร่ตรองไว้ก่อนแล้วนั้นจะได้รับการปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงไปโดยองค์กรหรือไม่ ในกรณัที่จำเป็นในการแนะนำการกระทำซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎนี้ ทนายความอาจทำการสอบถามภายในองค์กรตามที่ระบุในกฎ 1.13 (ข)

ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการกระทำของทนายความ

17. ในกรณัที่มีการกล่าวหาเกี่ยวกับความผิดทางกฎหมาย หรือทางวินัยในการสมรู้ร่วมคิดของทนายความกับการประกอบกรณัของลูกความ หรือกรณัใด ๆ ที่ทนายความทำไม่ถูกต้องในการเป็นตัวแทนของลูกความ ทนายความอาจจะตอบโต้ภายในขอบเขตที่ทนายความ

เชื่อโดยมีเหตุผลว่าจำเป็นในการป้องกันตัวเอง หลักเกณฑ์เดียวกันนี้สามารถใช้กับกรณีของลูกความเก่าได้เช่นเดียวกัน ทนายความมีสิทธิโต้ตอบเมื่อมีการยื่นยันการสมรู้ร่วมคิด ย่อหน้า (ข) (2) ไม่ได้บังคับให้ทนายความรอนกระทั่งมีการฟ้องร้องหรือการกล่าวหาการสมรู้ร่วมคิดนั้น ดังนั้นการแก้ต่างอาจกระทำได้โดยการตอบโต้โดยตรงไปยังบุคคลที่สามผู้ซึ่งยื่นยันการสมรู้ร่วมคิด และแน่นอนจะมีการใช้สิทธิในการแก้ต่างได้ก็ต่อเมื่อมีการดำเนินการกล่าวหาแล้ว ในกรณีที่เป็นไปได้และไม่เป็นอันตรายต่อความสามารถของทนายความในการแก้ต่าง ทนายความควรจะบอกลูกความเกี่ยวกับการยื่นยันของบุคคลที่สาม และขอให้ลูกความโต้ตอบอย่างเหมาะสม ไม่ว่าในกรณีใดก็ตาม ทนายความไม่ควรจะเปิดเผยมากเกินไปที่ทนายเห็นว่าจำเป็นในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ การเปิดเผยควรเป็นไปโดยการจำกัดการเข้าถึงข้อมูลถึงศาลหรือบุคคลอื่นที่จำเป็นต้องรู้ และทนายความควรจัดหาคำสั่งป้องกันหรือการเตรียมการอื่น ๆ ที่เหมาะสมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

18. ถ้าทนายความถูกกล่าวหาในการกระทำผิดซึ่งลูกความมีส่วนพัวพันด้วย กฎเกี่ยวกับความลับไม่ห้ามทนายความจากการแก้ต่างต่อข้อกล่าวหาเหล่านั้น ข้อกล่าวหาเหล่านั้นอาจเป็นข้อกล่าวหาทางแพ่ง อาญาหรือการผิดจรรยาบรรณ และสามารถเป็นข้อกล่าวหาจากการทำผิดของทนายความต่อลูกความหรือจากบุคคลที่สาม ตัวอย่างเช่น บุคคลหนึ่งอ้างว่าถูกโกงโดยความร่วมมือกันระหว่างทนายความและลูกความ ทนายความที่จะรับค่าธรรมเนียมได้รับอนุญาตจากย่อหน้า (ข) (2) ในการพิสูจน์ว่าได้ให้บริการในลักษณะที่สมควรจะได้รับค่าธรรมเนียม ลักษณะนี้ของกฎแสดงหลักเกณฑ์ที่ว่าผู้ที่ได้รับประโยชน์จากความสัมพันธ์ที่มีความไว้วางใจกันจะไม่ใช้ประโยชน์จากมันไปในทางที่สร้างความเสียหายต่อความสัมพันธ์นั้น ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ทนายความต้องพยายามทุกวิถีทางเพื่อหลีกเลี่ยงการเปิดเผยที่ไม่จำเป็นเกี่ยวกับข้อมูลการเป็นตัวแทน เพื่อเปิดเผยข้อมูลเฉพาะกับผู้ที่จำเป็นต้องรู้เท่านั้น และเพื่อให้ได้คำสั่งป้องกันหรือการเตรียมการอื่นเพื่อให้มีความเสี่ยงในการเปิดเผยข้อมูลให้น้อยที่สุด

การเปิดเผยเนื่องจากถูกบังคับหรือได้รับมอบอำนาจ

19. สิทธิพิเศษระหว่างทนายความ - ลูกความถูกกำหนดให้แตกต่างกันไปในอำนาจศาลหลายประเภท ถ้าทนายความถูกเรียกเพื่อให้การต่อศาลในฐานะพยานของลูกความ การสละสิทธิของลูกความ กฎ 1.6 (ก) กำหนดให้ทนายความเรียกร้องสิทธิเมื่อกระทำได้ ทนายความต้องปฏิบัติตามคำสั่งศาลหรือศาลพิเศษที่ออกคำสั่งให้ทนายความให้ข้อมูลเกี่ยวกับลูกความ

20. ในหลายสถานการณ์ กฎการปฏิบัติในวิชาชีพอนุญาตหรือเรียกร้องให้
 ทัศนคติเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นตัวแทน .... นอกเหนือจากเงื่อนไขเหล่านี้แล้ว ทัศนคติ
 ความอาจจะมีหน้าที่หรือได้รับอนุญาตโดยเงื่อนไขอื่น ๆ ของกฎหมายให้บอกข้อมูลเกี่ยวกับลูก
 ความ สำหรับประเด็นที่ว่าจะใช้กฎหมายอื่นแทน กฎ 1.6 หรือไม่นั้นเป็นเรื่องของการตีความที่
 อยู่ นอกเหนือขอบเขตของกฎนี้ แต่ควรมีข้อสันนิษฐานสำหรับการแทนที่นั้น

ลูกความเก่า

21. หน้าที่ในการรักษาความลับยังคงอยู่หลังจากความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ
 ความ - ลูกความสิ้นสุดลงแล้ว

กฎ 1.13

(ก) ทัศนคติที่ได้รับการว่าจ้างจากองค์กรจะเป็นตัวแทนองค์กรตามส่วนที่
 ได้รับมอบอำนาจตามสมควร

(ข) ถ้าทัศนคติขององค์กรรู้ว่าเจ้าหน้าที่ ลูกจ้างหรือบุคคลอื่นซึ่งเกี่ยวข้องกับ
 องค์กรมีส่วนในการกระทำ ตั้งใจที่จะกระทำหรือปฏิเสธที่จะกระทำสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ
 เป็นตัวแทน ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนหน้าที่ทางกฎหมายขององค์กร หรือฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งอาจเป็นการ
 สร้างความเสียหายต่อองค์กร และน่าจะเป็นผลให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อองค์กร ทัศนคติ
 ความจะต้องดำเนินการเท่าที่จำเป็นตามสมควรเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร ในการพิจารณา
 ว่าควรดำเนินการอย่างไร ทัศนคติควรพิจารณาถึงความร้ายแรงของการฝ่าฝืนและผลของ
 มัน ขอบเขตและลักษณะของการเป็นตัวแทนของทัศนคติ ความรับผิดชอบในองค์กรและสิ่ง
 จูงใจที่มองเห็นได้ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง นโยบายขององค์กรเกี่ยวกับเรื่องเช่นนี้และประเด็นอื่น
 ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการคิดค้นมาตรการที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร และเกิดความ
 เสี่ยงในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นตัวแทนให้บุคคลภายนอกผู้น้อยที่สุด ตัวอย่างเช่น

(1) ขอให้มีการทบทวนเรื่องดังกล่าว

(2) แนะนำให้มีการขอความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแยกต่าง
 หากเพื่อเสนอต่อผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมในองค์กร และ

(3) รายงานเรื่องดังกล่าวถึงผู้ที่มีอำนาจหน้าที่สูงกว่าในองค์กร รวมทั้งผู้มี
 อำนาจหน้าที่สูงสุด ซึ่งสามารถกระทำการในนามขององค์กร ได้ตามกฎหมายที่มีผลบังคับใช้
 ถ้าหากเรื่องดังกล่าวมีความร้ายแรงมาก

(ค) ถ้าหากผู้มีอำนาจหน้าที่สูงสุดซึ่งสามารถกระทำการในนามขององค์กร ยังคงยื่นกรานที่จะกระทำการ ปฏิเสธที่จะกระทำการซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย และน่าจะเป็นผลเสียหายร้ายแรงต่อองค์กร แม้ว่าทนายความได้มีความพยายามตามย่อหน้า (ข) แล้ว ทนายความอาจจะขอลาออกได้

(ง) ในการติดต่อกับผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ ลูกจ้าง สมาชิก ผู้ถือหุ้นหรือองค์ประกอบอื่น ๆ ขององค์กร ทนายความจะสามารถอธิบายลักษณะของลูกความได้ เมื่อเห็นได้ว่าผลประโยชน์ขององค์กรไม่เป็นไปในทางเดียวกันกับผู้ที่ทนายความได้ติดต่อด้วย

(จ) ทนายความซึ่งเป็นตัวแทนขององค์กรอาจเป็นตัวแทนของผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ ลูกจ้าง สมาชิก ผู้ถือหุ้น หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ขององค์กร โดยอาจมีเงื่อนไขเป็นอย่างอื่นหากมีความขัดแย้งด้านผลประโยชน์

ข้อสังเกต :

บุคคลเป็นลูกความ

1. ลูกความองค์กรเป็นบุคคลตามกฎหมาย แต่องค์กรจะกระทำการได้โดยผ่านทางเจ้าหน้าที่ ผู้อำนวยการ ลูกจ้าง ผู้ถือหุ้น และองค์ประกอบอื่น ๆ ขององค์กร

2. เจ้าหน้าที่ ผู้อำนวยการ ลูกจ้าง และผู้ถือหุ้น เป็นองค์ประกอบของลูกความองค์กรที่เป็นบริษัท หน้าที่ที่กำหนดในข้อสังเกตนี้ ใช้กับกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นเป็นบริษัทด้วยเช่นกัน “องค์ประกอบอื่น” ที่ใช้ในข้อสังเกตนี้หมายความว่าความถึงตำแหน่งต่าง ๆ ที่เทียบเท่ากับเจ้าหน้าที่ ผู้อำนวยการ ลูกจ้างและผู้ถือหุ้น ซึ่งกระทำการเพื่อลูกความองค์กรซึ่งไม่เป็นบริษัท

3. เมื่อองค์ประกอบหนึ่งของลูกความองค์กรติดต่อกับทนายความขององค์กร ในฐานะทางองค์กรของบุคคลนั้น การติดต่อนั้นได้รับความคุ้มครองโดยกฎ 1.6 ตัวอย่างเช่น ถ้าลูกความองค์กรขอให้ทนายความสืบสวนเกี่ยวกับการกล่าวหาว่ากระทำผิด การสัมภาษณ์ซึ่งมีขึ้นเพื่อการสืบสวนระหว่างทนายความและลูกจ้างของลูกความหรือองค์ประกอบอื่นได้รับความคุ้มครองโดยกฎ 1.6 อย่างไรก็ตามนี้ไม่ได้หมายความว่า องค์ประกอบของลูกความองค์กรเป็นลูกความของทนายความ ทนายความจะไม่เปิดเผยข้อมูลการเป็นตัวแทนกับองค์ประกอบนั้น ยกเว้นว่าการเปิดเผยนั้นได้รับการมอบอำนาจโดยนัย หรือโดยชัดเจนจากลูกความองค์กรเพื่อการดำเนินการในการเป็นตัวแทนหรือได้รับอนุญาตโดยกฎ 1.6

4. เมื่อองค์ประกอบตัดสินใจแทนองค์กร โดยทั่วไปทนายความต้องยอมรับการตัดสินใจนั้นแม้ว่าจะสงสัยในประโยชน์หรือความรอบคอบในการตัดสินใจ การตัดสินใจซึ่งเกี่ยวข้องกับนโยบายและการดำเนินการ รวมถึงการตัดสินใจซึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงอย่างมาก จะไม่เป็นดังนั้น ในขอบเขตของทนายความ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาจะแตกต่างกันเมื่อ

ทนายความรู้ว่าองค์กรจะได้รับความเสียหายร้ายแรงจากการกระทำขององค์กรประกอบซึ่งเป็น การฝ่าฝืนกฎหมาย ในสถานการณ์เช่นนี้มันจำเป็น โดยสมเหตุสมผลที่ทนายความจะขอให้องค์กร ประกอบนั้นทบทวนการตัดสินใจ ซึ่งถ้าไม่สำเร็จและมันเป็นเรื่องที่ร้ายแรงมากพอและสำคัญ ต่อองค์กร ก็ถือเป็นการสมควรที่ทนายความจะดำเนินการให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สูงกว่าในองค์กร ทบทวนเรื่องดังกล่าว ควรมีเหตุผลอันสมควรที่ชัดเจนสำหรับการขอให้หัวหน้าของผู้มีหน้าที่ รับผิดชอบตามปกติทบทวนการตัดสินใจใด ๆ นโยบายขององค์กรอาจกำหนดสถานการณ์และ ช่องทางของการทบทวนประเภทนี้ไว้แล้ว และทนายความควรจะส่งเสริมให้มีนโยบายเช่นนี้ ถึงแม้องค์กรจะไม่มีนโยบาย ทนายความก็สามารถจะเสนอเรื่องดังกล่าวต่อผู้มีอำนาจหน้าที่สูง กว่าได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของเรื่องนั้น ๆ และเหตุจูงใจให้องค์กรประกอบนั้นกระทำการ ที่ผิดไปจากประ โยชน์ขององค์กร การทบทวนโดยผู้บริหารระดับสูงหรือคณะกรรมการบริหาร อาจกระทำได้เมื่อเรื่องนั้น ๆ มีความสำคัญสมควรแก่อำนาจหน้าที่ของพวกเขา ในบางกรณี ความเห็นทางกฎหมายโดยอิสระอาจเป็นประโยชน์หรือจำเป็นแก่กรณี

5. ในกรณีที่ร้ายแรงที่สุด มันอาจจำเป็นโดยสมเหตุสมผลที่ทนายความจะเสนอ เรื่องถึงผู้มีอำนาจหน้าที่สูงสุดในองค์กร ซึ่งโดยปกติคือ คณะกรรมการบริหารหรือหน่วยการ ปกครองที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม กฎหมายอาจระบุให้อำนาจหน้าที่สูงสุดอยู่ที่ตำแหน่ง อื่นในบางสถานการณ์ เช่น อยู่ที่ผู้อำนวยการอิสระของบริษัท ....

หน่วยงานรัฐบาล

6. หน้าที่ที่ระบุในกฎนี้ใช้กับองค์กรของรัฐด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อถูกความ เป็นหน่วยงานของรัฐ ความสมดุลย่อมแตกต่างกันไประหว่างการรักษาความลับ และการรับ รองว่าการกระทำหน้าที่ทางราชการอย่างผิดๆ ได้รับการป้องกันหรือแก้ไขเพื่อกิจของสาธารณะ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ หน้าที่ของทนายความที่ได้รับการว่าจ้างจากรัฐบาลหรือทนายความใน การทหาร อาจได้รับการกำหนดจากกฎระเบียบต่าง ๆ ดังนั้น การระบุถูกความอย่างชัดเจนและ ระบุหน้าที่ที่รับผิดชอบของทนายความนั้นอาจมีความยุ่งยากมากกว่า แม้ว่าในบางสถานการณ์ ลูกความอาจจะเป็นหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หากโดยทั่วไปแล้วย่อมหมายถึงทั้ง รัฐบาล ตัวอย่างเช่น ถ้าการกระทำหรือความล้มเหลวในการกระทำเกี่ยวข้องกับหัวหน้าของ สำนักงานแห่งหนึ่ง ทั้งแผนกหนึ่งของสำนักงานนั้นและรัฐบาลทั้งหมดเป็นลูกความในวัตถุ ประสงค์ของกฎนี้ ยิ่งไปกว่านั้น ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของข้าราชการ ทนายความ ของรัฐมีอำนาจหน้าที่ที่จะสอบสวนมากกว่าทนายความขององค์กรเอกชนในสถานการณ์ที่ คล้ายคลึงกัน กฎนี้ไม่จำกัดอำนาจหน้าที่นั้น ....

กฎ 3.2 การเร่งการดำเนินคดี

ทนายความสามารถพยายามโดยสมเหตุผลในการเร่งการดำเนินคดีเพื่อประโยชน์ของลูกความ

ข้อสังเกต :

การกระทำการ โดยชักชวนาความเสื่อมเสียมาสู่การบริหารความยุติธรรม ความล่าช้าไม่ควรมีขึ้นเพียงเพื่อความสะดวกของทนายความ หรือเพื่อกีดขวางความพยายามของฝ่ายตรงข้ามในการแก้ไขให้ถูกต้อง มันเป็นการไม่สมควรที่ระบบศาลจะกระทำการอย่างเดียวกันนี้ คำถามก็คือ ทนายความที่มีความสามารถและทำงานด้วยความซื่อสัตย์จะพิจารณาการกระทำโดยมิจุดประสงค์ที่เป็นแก่นสารนอกเหนือจากความล่าช้าหรือไม่ การดำเนินถึงประโยชน์ทางการเงินหรือประโยชน์อื่นจากความล่าช้าโดยไม่สมควรในการดำเนินคดีไม่ใช่ประโยชน์ที่ถูกต้องตามกฎหมายสำหรับลูกความ

กฎข้อ 3.3 ความยุติธรรมของศาลสถิตยุติธรรม

ก. ทนายความจะไม่

1. ให้การเท็จในเอกสารข้อเท็จจริงหรือกฎหมายต่อศาลฯ
2. เพิกเฉยในการเปิดเผยเอกสารข้อเท็จจริงต่อศาลฯ หากการเปิดเผยนั้น จำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงการให้ความช่วยเหลืออาชญากร หรือการกระทำที่หลอกลวงโดยลูกความ
3. เพิกเฉยต่อการเปิดเผยต่อหน่วยงานทางกฎหมายของศาลฯ ในการบังคับใช้อำนาจในการตัดสินคดี ซึ่งทนายความรู้อยู่แก่ใจว่าจะเป็นอย่างผลร้ายโดยตรงต่อฝ่ายลูกความ และไม่เปิดเผยโดยการให้คำแนะนำที่ขัดแย้งหรือ
4. เสนอหลักฐานที่ทนายความรู้ว่าเป็นเท็จ หากนำเสนอไปแล้วและรู้ภายหลังว่าเป็นเอกสารเท็จ ทนายจะต้องรับผิดชอบในการแก้ไข

ข. หน้าที่ดังกล่าวในย่อหน้า ก. เป็นการสนับสนุนขั้นตอนและการนำไปประยุกต์ใช้ ถึงแม้ว่าการยอมรับจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลหรือต้องได้รับการคุ้มครองโดยกฎข้อ 1.6

ค. ทนายความอาจปฏิเสธที่จะเสนอหลักฐานซึ่งทนายมีเหตุผลพอที่จะเชื่อว่าเป็นเท็จ

ง. ทนายความจะต้องอธิบายต่อศาลฯ ถึงเอกสารข้อเท็จจริงทั้งหมดที่ทำให้ทนายความสามารถตัดสินใจได้ ไม่ว่าจะความจริงนั้นจะเป็นผลเสียต่อลูกความ

ข้อสังเกต :

1. หน้าที่ของนายความคือการนำเสนอคดีของลูกความด้วยการใช้การโน้มน้าวใจ การทำหน้าที่ดังกล่าวนายความต้องเชื่อมั่นใจตัวของลูกความ ซึ่งผ่านการตรวจสอบแล้วว่าบริสุทธิ์ต่อศาลฯ อย่างไรก็ตามนายจะไม่รับประกันในเอกสารต่าง ๆ ที่เสนอเป็นมูลฟ้อง ศาลฯ มีหน้าที่ในการดำเนินการสืบสวนว่าเอกสารนั้นจริงหรือเท็จ

การเป็นตัวแทนของนายความ

2. นายมีหน้าที่แก้ต่าง และเตรียมเอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการฟ้องร้อง แต่ไม่ควรใส่ความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปในเรื่องที่วินิจฉัย การจัดทำเอกสารฟ้องร้องตัวจริงเป็นสิทธิของลูกความหรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนลูกความ แต่ต้องไม่ถือสิทธิโดยนายความ...อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ของการถือสิทธิก็เป็นความเข้าใจของนายความเอง เมื่อดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษรโดยนายความหรือการพิจารณาตัวอย่างเปิดเผยอาจจะทำได้ก็ต่อเมื่อนายความรู้ว่า การวินิจฉัยนั้นเป็นจริงหรือเชื่อว่าจะเป็นจริงบนพื้นฐานที่ต้องการความมีเหตุผลของความพยายาม เช่น บังคับแวดล้อมซึ่งความผิดล่อลวงจะถูกเปิดเผยขึ้น ซึ่งก็คือความเท่าเทียมกันของการไม่เป็นตัวแทนที่ได้รับการรับรอง...

การโต้แย้งทางกฎหมายที่ผิดประเด็น

3. การโต้แย้งทางกฎหมายขึ้นกับการเป็นตัวแทนหลอก ๆ ของสถาบันทางกฎหมายที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อศาลฯ นายความไม่จำเป็นต้องให้ความสนใจต่อการแสดงออกทางกฎหมาย แต่ต้องตระหนักถึงการทำงานของหน่วยงานกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ยิ่งไปกว่านั้น ดังที่กล่าวไปแล้วในย่อหน้า (ก)(3) ว่า นายความมีหน้าที่เปิดเผยต่อหน่วยงานของศาลในสิ่งที่จะเป็นผลร้ายโดยตรงต่อลูกความ เพื่อการบังคับใช้อำนาจในการตัดสินคดีซึ่งสิ่งที่จะเป็นผลร้ายต่อลูกความนี้ฝ่ายตรงข้ามจะปกปิดไว้ จากที่กล่าวมานี้ถือเป็นเรื่องโต้แย้งทางกฎหมายในการปรึกษาหารือเพื่อแสวงหาการตัดสินใจในข้อสนับสนุนด้านตัวบทกฎหมายอย่างเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในคดี

หลักฐานเท็จ

4. ถ้านายความรู้ว่าหลักฐานที่ได้รับจากบุคคลซึ่งไม่ใช่ลูกความเป็นหลักฐานเท็จ นายความต้องปฏิเสธที่จะนำหลักฐานเสนอต่อศาล โดยไม่ต้องคำนึงถึงความต้องการของลูกความ

5. ถ้าลูกความเป็นผู้เสนอหลักฐานเท็จ ก็จะเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างหน้าที่ของนายความที่จะต้องเก็บรักษาความลับของลูกความ และหน้าที่ของความยุติธรรมต่อศาลฯ ในการดำเนินการสืบหาเอกสารที่เป็นเท็จ นายความควรจะชักจูงไม่ให้ลูกความเสนอหลักฐานเท็จหรือถ้าหลักฐานเท็จนั้นได้ถูกนำเสนอต่อศาลแล้ว นายความจะต้องเปิดเผยว่าเอกสารนั้นเป็นเท็จต่อศาลทันที ถ้าการชักจูงนั้น ไม่ได้ผลนายความต้องเข้ามาตรวจการแก้ไขอย่างสมเหตุสมผล

6. ข้อยกเว้นในการต่อสู้กันในคดีที่เป็นคดีอาญา กฎทั่วไปคือ การแก้ไขสถานการณ์ให้ถูกต้อง นายความต้องเปิดเผยการหลอกลวงของลูกความต่อศาลหรือหน่วยงานศาลอื่น ๆ การเปิดเผยดังกล่าวอาจก่อให้เกิดผลที่ตามมาภายหลังต่อลูกความได้ และไม่ใช่เพียงในเรื่องของความบริสุทธิ์ยุติธรรม หากแต่ยังอาจแพ้คดีและอาจถูกดำเนินคดีฐานให้การเท็จ หรือมีละนั้นหากนายความให้ความร่วมมือในการหลอกลวงต่อศาล ก็อาจจะเป็นการทำลายกระบวนการค้นหาความจริงซึ่งส่งผลเสียต่อการนำไปปฏิบัติ กฎข้อ 1.2 (ง) ยิ่งไปกว่านั้น หากนายความจะดำเนินการตามหน้าที่ โดยเปิดเผยว่าหลักฐานนั้นเป็นเท็จ ลูกความก็อาจจะปฏิเสธคำแนะนำของนายความที่ให้เปิดเผยว่าหลักฐานนั้นเป็นเท็จและยืนยันให้นายเก็บเรื่องนี้ไว้เป็นความลับ ดังนั้นลูกความอาจบังคับให้นายความเป็นพวกและให้กล่าวเท็จต่อศาล

การให้การเท็จของผู้ต้องหาที่มีความผิดทางอาญา

7. นายความของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ามีความผิดอาญา มีหน้าที่เพียงอย่างเดียวคือเปิดเผยสิ่งที่นำมาใช้ได้แย้งในศาล ในขณะที่เดียวกันนายความควรจะชักจูงลูกความให้ละเว้นการให้การเท็จต่อศาล ซึ่งหน้าที่ในการอธิบายเป็นหน้าที่ของนายความ หากนายความได้พบกับลูกความก่อนที่จะเข้าสู่การพิจารณาคดี นายความอาจขอลอนการพิจารณาคดี หากเป็นเรื่องฉุกเฉินหรือไม่ได้พบกับลูกความจนกระทั่งถึงวันพิจารณาคดี

8. ในสถานการณ์ที่ยุ่งยากที่สุดซึ่งอาจเกิดขึ้นได้กับคดีอาญา ซึ่งผู้ถูกกล่าวหายืนยันที่จะให้การต่อศาล หากนายความรู้ว่าการให้การนั้นจะเป็นเท็จ นายความต้องแก้ไขสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจากคำตัดสินของศาลต่อลูกความในเรื่องการให้การเท็จ รวมถึงโอกาสที่เป็นไปได้ของการพิจารณาคดี กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ถ้านายความไม่สามารถพิสูจน์ต่อศาลได้ นายความต้องมีส่วนรับผิดชอบในความผิดจากการหลอกลวงศาลด้วย

9. วิธีการแก้ปัญหาของสถานการณ์ที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออก มี 3 วิธีคือ วิธีที่หนึ่งต้องอนุญาตให้ผู้ถูกกล่าวหาให้การต่อศาลโดยการเล่าเรื่องโดยปราศจากการถามนำของนายความ การกระทำเช่นนี้เป็นการประนีประนอมแก่ทั้ง 2 ฝ่าย ยกเว้นนายความเปิดเผยต่อศาลว่าเป็นหลักฐานเท็จ แต่ลูกความไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลต่อศาล อีกวิธีหนึ่งคือนายความ

ต้องกล่าวขอโทษจากการทำหน้าที่เปิดเผยในสิ่งที่หลอกลวงหากการหลอกลวงดังกล่าวไม่ใช่ของลูกความ นี่เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่ง ยกเว้นแต่ทนายความจะรู้เห็นเป็นใจในวิธีการหลอกลวง

10. อีกวิธีหนึ่งในการแก้ปัญหาคือ ทนายความต้องเปิดเผยการหลอกลวงของลูกความหากจำเป็นเพื่อแก้ไขสถานการณ์ ผู้ที่ถูกกล่าวหาในคดีอาญามีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือจากทนายความ สิทธิในการให้การต่อศาล และสิทธิในการบอกความลับต่อศาล อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือศาลในการยอมรับว่าหลอกลวง ยิ่งไปกว่านั้น ทนายความเองมีข้อกำหนด ไม่เพียงแต่เป็นจริยธรรมในอาชีพแต่หากเป็นภายใต้กฎหมายด้วยรวมทั้งการหลีกเลี่ยงความกำกวมในการที่ต้องรับภาระในการให้การเท็จหรือการแสดงหลักฐานเท็จอื่น ๆ กฎข้อ 1.2 (ง)

มาตรการแก้ไข

11. หากมีการให้การต่อศาลเป็นเท็จ หรือแสดงหลักฐานเท็จ การดำเนินคดีที่เหมาะสมของทนายความคือให้การคัดค้านลูกความอย่างลับ ๆ หากลูกความไม่ยินยอม ทนายความต้องหาทางถอนเอกสาร/หลักฐานดังกล่าว หากการกระทำดังกล่าวจะแก้ไขสถานการณ์ได้ และหากการกระทำดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้หรือไม่สามารถถอนได้ ทนายต้องเปิดเผยต่อศาล ซึ่งศาลจะเป็นผู้ตัดสินว่าควรจะทำอย่างไร เช่นอาจสั่งให้พิจารณาคดีเพื่อทดสอบความจริงอย่างไม่ยุติธรรมหรือไม่ทำอะไรเลย ถ้าการให้การเท็จต่อศาลเนื่องมาจากลูกความ ลูกความอาจได้แจ้งการให้การของทนายความเมื่อทนายความเปิดเผยเรื่องราวต่อศาล ถ้ามีเหตุบอกได้ว่าลูกความหลอกลวง ทนายความสามารถถอนการเป็นตัวแทนให้กับลูกความในการดำเนินคดี การขาดความระมัดระวังของลูกความอาจจะเป็นความตั้งใจที่จะทำให้เกิดการพิจารณาคดีอย่างไม่ยุติธรรม และหลบหลีกการดำเนินคดีได้ อย่างไรก็ตามอาจจะอธิบายได้ว่าเพื่อเป็นการเบี่ยงเบนการพิจารณาคดี และสละสิทธิ์ทางกฎหมายของการเป็นตัวแทนในอนาคตของทนายความ

ข้อบังคับตามรัฐธรรมนูญ

12. กฎโดยทั่วไประบุว่า ทนายความต้องเปิดเผยการหลอกลวงด้วยการเคารพในเอกสารข้อเท็จจริง แม้ว่าลูกความจะนำมาใช้ได้แย้งต่อศาล ในคดีอาญา รวมทั้งคดีอื่น ๆ ทุกราย การให้คำจำกัดความในเรื่องหน้าที่ทางจริยธรรมของทนายในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง อาจจะมีคุณภาพโดยยึดตามรัฐธรรมนูญเพื่อวิถีทางที่ถูกต้องของกฎหมาย และสิทธิของศาลในคดีอาญา ในการพิจารณาคดีนั้น ข้อกำหนดดังกล่าวจะได้รับการชี้แจงเท่าที่จำเป็นเพื่อแจ้งแก่ผู้ถูกกล่าวหาในฐานะที่เป็นพยานคนหนึ่ง หากผู้ถูกกล่าวหาต้องการที่จะให้การต่อ

ศาลแม้ศาลจะรู้ว่าการให้การนั้นเป็นเท็จ ข้อกำหนดของทนายภายใต้กฎข้อนี้เป็นข้อย่อยของข้อบังคับตามรัฐธรรมนูญ

การให้บริการต่อสาธารณะ

กฎข้อ 6.1 การให้บริการสาธารณประโยชน์

ทนายความควรให้บริการต่อสาธารณะ เช่นการไม่เรียกเก็บเงินจากการให้บริการ เพื่อเป็นการให้บริการในวิชาชีพโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือลดค่าใช้จ่ายให้กับผู้ที่มีรายได้น้อย หรือให้บริการสาธารณประโยชน์หรือให้บริการต่อกลุ่มองค์กรที่ทำงานเพื่อการกุศล โดยการให้บริการในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการพัฒนากฎหมาย ระบบกฎหมายหรืออาชีพ และการสนับสนุนด้านการเงินให้กับองค์กรที่ให้บริการด้านกฎหมายกับบุคคลที่มีรายได้น้อย

ข้อสังเกต

1. สมาคมอาชีพทนายความแห่งอเมริกา (ABA) House of Delegates รับรู้อย่างเป็นทางการว่า “หน้าที่พื้นฐานของทนายความแต่ละคนคือการเข้าไปมีส่วนในการดำเนินการทางกฎหมายที่ให้ต่อสาธารณะ” โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือลดค่าใช้จ่ายให้ในหัวข้อต่อไปนี้ กฎหมายความยากจน กฎหมายสิทธิประชาชน กฎหมายสิทธิสาธารณสุข ตัวแทนองค์กรที่ทำงานการกุศล และการดำเนินการของศาล กฎดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงนโยบายที่ไม่ได้มุ่งหวังที่จะนำเข้าสู่กระบวนการลงโทษ

2. สิทธิและความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ในอเมริกา มีข้อจำกัดในเรื่องของกฎหมายเพิ่มมากขึ้น สิ่งที่เกิดตามมาคือ การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายเพื่อกำหนดค่าจ้างงาน กฎต่าง ๆ และข้อกำหนด เพื่อบังคับใช้กับบุคคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็น สุภาพชน คนที่มีรายได้น้อย หรือคนที่ร่ำรวย

3. หน้าที่พื้นฐานของการให้บริการทางกฎหมายต่อผู้ที่ไม่สามารถจ่ายเงินที่คิดค้างได้ขึ้นอยู่กับทนายความแต่ละคน และการเข้าไปเกี่ยวข้องเป็นการส่วนตัวต่อปัญหานั้น ซึ่งอาจจะเป็นหนึ่งในประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างมากต่ออาชีพทนายความ ทนายความทุกคนไม่คำนึงถึง ความมีชื่อเสียงในอาชีพหรือการทำงานหนัก ดังนั้นทนายความควรจะหาเวลาเข้ามามีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการให้บริการทางกฎหมายต่อผู้ที่ถูกเอาเปรียบ การให้บริการทางกฎหมายโดยไม่คิดเงินกับคนที่ไม่สามารถจะจ่ายค่าธรรมเนียมได้ ยังเป็นข้อบังคับที่ใช้กับทนายความทุกคน รวมถึงอาชีพอื่นด้วย แต่การทำงานของทนายก็ยังไม่พอเพียงต่อการมาขอใช้บริการ ดังนั้นจึงจำเป็นสำหรับอาชีพทนายและรัฐบาลที่จะต้องจัดโปรแกรมเพื่อการใช้บริการ

ทางกฎหมายเพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สถานที่ทำงานที่จะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การให้บริการของทนายความที่ได้รับการกล่าวถึง และโปรแกรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรจะได้รับการพัฒนาและปรับปรุงจากบรรดาผู้ร่วมอาชีพทนายความและรัฐบาล ทนายความทุกคนควรให้การสนับสนุนต่อความพยายามทุกวิถีทางที่จะตอบสนองความต้องการต่อการให้บริการทางกฎหมาย

(ตัดตอนมาจาก รูปแบบของข้อกำหนดในการดำเนินอาชีพ ลิขสิทธิ์ของสมาคมอาชีพทนายความแห่งอเมริกา พิมพ์ซ้ำโดยได้รับอนุญาตแล้ว)

หลักเกณฑ์จรรยาบรรณของแพทย์ สมาคมแพทย์แห่งอเมริกา*

บทนำ

ผู้เป็นแพทย์ต้องมีจรรยาบรรณเพื่อประโยชน์ของคนไข้ อายุรแพทย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกหนึ่งของแพทย์ จะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบที่มีต่อคนไข้ สังคม ผู้ร่วมอาชีพ และต่อตนเอง หลักเกณฑ์จรรยาบรรณนี้ปรับปรุงโดยสมาคมแพทย์แห่งอเมริกา หลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่ใช่กฎหมายหากแต่เป็นบรรทัดฐานของการทำงานอันมีเกียรติของอายุรแพทย์

- I. อายุรแพทย์ต้องอุทิศตัวต่อกรให้บริการทางการแพทย์อย่างเต็มความสามารถ และด้วยความเห็นอกเห็นใจ เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- II. อายุรแพทย์ต้องซื่อสัตย์ต่อคนไข้ เพื่อนร่วมงาน และต้องมุ่งมั่นที่จะเปิดเผยอายุรแพทย์ที่มีพฤติกรรมบกพร่อง นี้อจล หลอกหลวง
- III. อายุรแพทย์ต้องเคารพกฎหมายและตระหนักถึงความรับผิดชอบเพื่อแสวงหาความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งเป็นอันตรายต่อคนไข้
- IV. อายุรแพทย์ต้องเคารพสิทธิของคนไข้ เพื่อนร่วมงาน และผู้ร่วมอาชีพคนอื่น ๆ และต้องเก็บรักษาความลับของคนไข้ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย
- V. อายุรแพทย์ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ ประยุกต์ และติดตามความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และถ่ายทอดความรู้นั้นต่อสาธารณชน และเพื่อนร่วมงานเท่าที่จะทำได้ และใช้ความรู้ความสามารถของแพทย์สาขาอื่นเมื่อมีข้อบ่งชี้
- VI. อายุรแพทย์ต้องให้ความดูแลคนไข้อย่างเหมาะสม ยกเว้นในกรณีฉุกเฉินที่อายุรแพทย์จะต้องเลือกว่าจะใช้แพทย์ในสาขาใดดูแลคนไข้ฉุกเฉิน และสภาพแวดล้อมในการให้การรักษาทางการแพทย์
- VII. อายุรแพทย์ต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้บริการเพื่อการปรับปรุงชุมชน

(หลักเกณฑ์จรรยาบรรณแพทย์ของสมาคมแพทย์แห่งอเมริกา 1980 พิมพ์ซ้ำโดยการอนุญาตของสมาคมแพทย์แห่งอเมริกา)

* แปลจาก หนังสือ Ethical Issues in the Professions โดย Peter Y. Windt หน้า 566 - 567

หลักเกณฑ์จรรยาบรรณสำหรับพยาบาล สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย*

บทนำ

หลักเกณฑ์จรรยาบรรณทำให้อาชีพพยาบาลมีเป้าหมายและคุณค่าขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เมื่อบุคคลมีอาชีพพยาบาล เขาเหล่านั้นจะต้องยอมรับในข้อผูกพันของหลักเกณฑ์จรรยาบรรณเพื่อสนับสนุนคุณค่าของจรรยาบรรณ หลักเกณฑ์จรรยาบรรณของพยาบาลจะขึ้นอยู่กับความเชื่อในธรรมชาติของบุคคล การดูแลรักษา สุขภาพและสังคม การดูแลรักษาหมายถึง การปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนให้เกิดการดูแลรักษาสุขภาพ การปกป้องมิให้เจ็บป่วย การบรรเทาความป่วยไข้ โดยการดูแลคนไข้ รวมถึงบุคคลอื่น ๆ ครอบคลุม กลุ่มคนและชุมชน ในสาระของภาระหน้าที่ดังกล่าวรวมถึงการวินิจฉัยและบำบัดรักษาเพื่อตอบสนองตามความเป็นจริงหรือตามปัญหาสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น

เนื่องจากคนไข้จะเป็นผู้ตัดสินใจเบื้องต้นในเรื่องของสุขภาพ การบำบัดรักษา และความอยู่ดี เป้าหมายของการดำเนินการรักษาพยาบาลก็คือ การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบและการตัดสินใจของคนไข้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในเรื่องดังที่กล่าวมา สุขภาพเองไม่ใช่เรื่องสำคัญเพียงเรื่องเดียวแต่สุขภาพจะหมายถึงชีวิตที่มีความสำคัญในมุมมองของคนไข้มากกว่า

เมื่อจะทำการวินิจฉัยทางการแพทย์ พยาบาลจะตัดสินใจโดยพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลังและหลักจรรยาบรรณที่เป็นสากลทั้ง 2 สิ่งนี้จะกำหนดและตัดสินใจการดำเนินการรักษาพยาบาล หลักเกณฑ์เบื้องต้นคือการเคารพในบุคคล หลักเกณฑ์ข้ออื่น ๆ ก็มีพื้นฐานจากหลักเบื้องต้นคือ สิทธิในการดูแลตนเอง การทำความดี ไม่ก่อให้เกิดอันตราย พุดความจริง มีความน่าเชื่อถือ รักษาคำพูดและยุติธรรม

กล่าวโดยสรุปคือ การบรรยายเรื่องจรรยาบรรณและการตีความเรื่องจรรยาบรรณก็เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพและสร้างความสัมพันธ์ในการดำเนินความรับผิดชอบต่อในอาชีพให้สอดคล้องกับข้อกำหนดทางจรรยาบรรณของอาชีพพยาบาลและคุณภาพของการดูแลรักษา...

หลักเกณฑ์จรรยาบรรณของพยาบาล

1. พยาบาลควรให้บริการด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และตามลักษณะของคนไข้เป็นราย ๆ ไป ไม่เข้มงวดในการพิจารณาสถานภาพทางสังคมหรือเศรษฐกิจ ความเป็นส่วนตัวหรือธรรมชาติของปัญหาสุขภาพ

1.1 การเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

หลักเกณฑ์เบื้องต้นของการพยาบาลคือ การเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด และคุณค่าของคนไข้แต่ละคน พยาบาลมีหน้าที่ที่ต้องเคารพความเป็นมนุษย์ และความเป็นปัจเจกบุคคลของทุกคนที่เข้ารับการรักษาพยาบาล พยาบาลต้องมีเหตุผลและต้องสนับสนุนคนไข้ให้มีความสุขสบายใจ พยาบาลทุกคนต้องมีความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมและเคารพสิทธิทางกฎหมายของคนไข้ทุกคน รวมทั้งปกป้องสิทธินั้น ในสถานการณ์ที่คนไข้ขาดศักยภาพที่จะตัดสินใจ พยาบาลจะต้องทำหน้าที่ตัดสินใจนั้นแทนคนไข้

คนทุกคนเป็นสมาชิกในสังคมที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การนำสิทธิของแต่ละบุคคลและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมาใช้ในการตัดสินใจนั้น พยาบาลจะต้องตระหนักถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ตามสิทธิของแต่ละคนในการดูแลรักษาสุขภาพที่อาจจะเข้าครอบงำชั่วคราวหรือชั่วคราวเพื่อปกป้องชีวิตของคนในชุมชน ตัวอย่างเช่น มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งทำอันตรายต่อผู้อื่น เรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต้องนำมาพิจารณาด้วยความระมัดระวังอย่างเต็มที่เกี่ยวกับความต้องการในการปกป้องสิทธิ และความรับผิดชอบต่อคนไข้และความต้องการความยุติธรรม การพิจารณาความไม่แน่นอนในสิทธิของแต่ละคนจะต้องใช้ความอดทนและเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

1.3 ธรรมชาติของปัญหาสุขภาพ

การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของพยาบาลที่มีต่อคนไข้ จะต้องนำมาปรับใช้กับเรื่องธรรมชาติของปัญหาสุขภาพ การเคารพดังกล่าวสะท้อนถึงการดูแลรักษาที่มีต่อคนพิการและคนที่ไม่มีความสามารถช่วยตนเองได้ เช่น บุคคลที่เจ็บป่วยเป็นเวลานาน คนที่เจ็บป่วยรุนแรง ผู้ป่วยที่กำลังพักฟื้น หรือคนที่อยู่ในวาระสุดท้ายของชีวิต การเคารพในสิทธินี้จะครอบคลุมถึงบุคคลที่ต้องการรับบริการจากพยาบาลเพื่อดูแลสุขภาพ ป้องกันความเจ็บป่วย การฟื้นฟูสุขภาพ การบรรเทาความทรมาน และการให้การรักษาพยาบาลดูแลคนที่ใกล้ตาย พยาบาลจำเป็นต้องทำงานอย่างรอบคอบ

ความห่วงใยของพยาบาลต่อศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และการให้การบริการเพื่อดูแลรักษาอย่างมีคุณภาพต้องไม่ถูกจำกัดโดยทัศนคติส่วนบุคคลหรือความเชื่อใด ๆ ถ้าหลักจริยธรรมขัดแย้งกับสิ่งทั่วไปที่คนอื่น ๆ ยอมรับเช่น การปกป้องและคุ้มครองชีวิตมนุษย์ เมื่อมีความหวังที่จะหายได้หรือมีความหวังที่เป็นไปได้ว่าจะได้ประโยชน์จากการบำบัดรักษาอันยาวนาน

การพูดความจริงและขั้นตอนที่จะไปให้ถึงการเลือกที่ได้รับการบอกเล่าภายใต้การตัดสินใจของตนเอง โดยจะยึดเรื่องการเคารพในความเป็นมนุษย์ คนไข้อาจจะวางแผนและปฏิบัติตัวเพื่อรักษาสุขภาพของตนได้เท่าที่จะทำได้ คนไข้มีสิทธิ์ทางจริยธรรมที่จะกำหนดว่าจะทำอะไรกับตัวของเขาเองโดยจะต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการตัดสินใจ นำประโยชน์และผลเสียมาชั่งน้ำหนักกันก่อนการบำบัดรักษา ยอมรับ ปฏิเสธ หรือยกเลิกการบำบัดรักษาโดยปราศจากการบังคับ การทำให้บรรเทาในบางกรณีเฉพาะก็ขึ้นกับขั้นตอนที่จะนำมาใช้ ซึ่งพยาบาลไม่ควรเข้าไปมีส่วนตัดสินใจในเรื่องดังกล่าว การปฏิเสธการเข้าไปมีส่วนในเรื่องดังกล่าวควรทำก่อนล่วงหน้าและทันท่วงทีเพื่อการจัดการอย่างอื่นที่เหมาะสมต่อการรักษาพยาบาลคนไข้ หากพยาบาลเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าวและชีวิตของคนไข้อยู่ในอันตราย พยาบาลมีหน้าที่ที่จะต้องให้ความช่วยเหลือคนไข้ให้ปลอดภัย หลีกเลี่ยงการปล่อยคนไข้ไว้ตามลำพัง จะปล่อยคนไข้ไว้ลำพังได้ก็ต่อเมื่อแน่ใจว่ามีการดูแลอื่น ๆ ต่อคนไข้แล้วเท่านั้น

2. พยาบาลต้องปกป้องสิทธิของคนไข้ในความเป็นส่วนตัว โดยปกป้องข้อมูลที่เป็นความลับของคนไข้

3. พยาบาลต้องปกป้องคนไข้และสาธารณชน เมื่อการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยได้รับผลกระทบจากการขาดความสามารถ การขาดจริยธรรม หรือการดำเนินการที่ผิดกฎหมายโดยผู้หนึ่งผู้ใด

3.2 การจัดการกับการดูแลที่เป็นปัญหา

เมื่อพยาบาลตระหนักถึงความไม่เหมาะสม หรือการดูแลที่เป็นปัญหาในการให้บริการด้านสุขภาพหรือเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พยาบาลควรจะอธิบายให้บุคคลที่จะดำเนินการแก้ปัญหาทราบ และให้ความสนใจต่อผลกระทบที่อาจเป็นอันตรายซึ่งอาจเกิดขึ้นได้กับสวัสดิภาพของคนไข้ เมื่อปัจจัยต่าง ๆ ในระบบการดูแลรักษาสุขภาพถูกนำมาใช้เพื่อสวัสดิภาพของคนไข้ การกระทำอย่างเดียวกันนี้ควรจะรายงานต่อบุคคลฝ่ายบริหารที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ควรจะรายงานการดูแลรักษาดังกล่าวให้หน่วยงานที่มีอำนาจทราบไม่ว่าจะเป็นใน สถาบัน หน่วยงาน หรือในสังกัดที่ใหญ่กว่า

ควรจะมิริเริ่มขั้นตอนในการรายงานและติดตามความไม่มีศักยภาพ ความไม่มีจริยธรรม หรือการกระทำที่ผิดกฎหมายในการจ้างงานที่เกิดขึ้นเพื่อว่าการรายงานดังกล่าวสามารถนำไปสู่ช่องทางที่เป็นทางการ โดยปราศจาก ความกลัวที่จะได้ตอบโดยใช้กำลัง พยาบาลควรมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนดังกล่าวและเตรียมพร้อมที่จะใช้เมื่อจำเป็น เมื่อมีคำถามเกิดขึ้นจากการทำงานหรือจากระบบการดูแลรักษา จะต้องเตรียมเอกสารเกี่ยวกับรายงานการทำงานหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ให้พร้อมเพื่อเสนอให้กับหน่วยงานที่ดูแล สมาคมพยาบาลของ

สำหรับรัฐจะต้องเตรียมที่จะให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนาและประเมินผลของขั้นตอนดังกล่าวรวมถึงการรายงานด้วย

4. พยาบาลมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่ขาดรวมทั้งผลของการกระทำนั้น ๆ ของตนเองและรักษาพยาบาล

4.3 ความรับผิดชอบในการตัดสินใจให้การพยาบาลและการปฏิบัติ

ความรับผิดชอบหมายถึง ความสามารถในการตอบคำถามให้กับคนบางคนในเรื่องบางเรื่องที่ได้ทำงานไป ซึ่งหมายถึงการให้คำอธิบายหรือเหตุผลแก่บุคคลทั่วไป คนไข้ เพื่อน พยาบาลร่วมอาชีพและต่อสังคม ความรับผิดชอบในการรักษาพยาบาลซึ่งดำเนินไปภายใต้กฎเกณฑ์ของจริยธรรมโดยยึดหลักคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และการเคารพในศักดิ์ศรี และการตัดสินใจของคนไข้

อาชีพพยาบาลยังต้องปรับปรุงวิธีการการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของอาชีพพยาบาล ภาระหน้าที่ระหว่างอาชีพพยาบาลที่มีต่อสังคมทำให้เห็นเด่นชัดโดยกลไกดังต่อไปนี้คือ (ก) หลักเกณฑ์ของอาชีพพยาบาล (ข) มาตรฐานในอาชีพพยาบาล (ค) การพัฒนาความรู้ด้านพยาบาลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการให้การรักษาพยาบาล (ง) การศึกษาที่จำเป็น (จ) ใบประกาศรับรอง และ (ฉ) กลวิธีการประเมินความมีประสิทธิภาพของการทำงาน

พยาบาลมีหน้าที่ตัดสินใจที่จะให้การรักษาพยาบาลและดำเนินการภายในขอบเขตของการพยาบาล ไม่ว่าจะเป็นคำสั่งของอายุรแพทย์หรือนโยบายของหน่วยงานที่ว่าจ้าง ช่วยแบ่งเบาความรับผิดชอบในการให้พยาบาลและการตัดสินใจให้การรักษาพยาบาล

5. พยาบาลต้องมีความสามารถในการรักษาพยาบาล

6. การให้การพยาบาลของพยาบาลต้องอาศัยการตัดสินใจจากเรื่องที่คุณ ไข้แล้ว และใช้ความสามารถของแต่ละคนและคุณสมบัติเป็นข้อกำหนดในการให้การรักษาพยาบาล การยอมรับในหน้าที่รับผิดชอบและให้บริการด้านพยาบาล

7. พยาบาลมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาองค์ความรู้ในอาชีพ

8. พยาบาลควรเข้ามามีส่วนร่วมในความพยายามที่จะดำเนินการและปรับปรุงมาตรฐานในอาชีพ...

9. พยาบาลควรเข้ามามีส่วนร่วมในความพยายามที่จะจัดตั้งและรักษาเงื่อนไขการว่าจ้างให้มีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพของอาชีพพยาบาล

9.1 ความรับผิดชอบต่อเงื่อนไขในการว่าจ้าง

พยาบาลต้องสนใจในเงื่อนไขการว่าจ้างที่ (ก) สนับสนุนให้พยาบาลปฏิบัติตามมาตรฐานของอาชีพ (ข) ให้การดูแลสภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามมาตรฐานของการพยาบาล การให้การรักษาพยาบาลอย่างมีคุณภาพคือ การตอบสนองทั้งต่อตัวพยาบาลเองและต่ออาชีพพยาบาล ในส่วนของอาชีพพยาบาลเองและข้อกำหนดของอาชีพในการควบคุมเงื่อนไขการให้การรักษาพยาบาล เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการพยาบาล

10. พยาบาลควรเข้ามามีส่วนร่วมในความพยายามที่จะปกป้องสาธารณชนจากการได้รับข้อมูลข่าวสารและทัศนคติที่ผิด ๆ และรักษาไว้ซึ่งคุณธรรมของการพยาบาล

11. พยาบาลควรจะร่วมมือกับเพื่อนร่วมอาชีพคนอื่น ๆ ที่มีอาชีพในการดูแลรักษาสุขภาพและประชาชนทั่วไป ในการสนับสนุนชุมชน และความพยายามของคนในชาติให้ตอบสนองความต้องการด้านการรักษาสุขภาพของประชาชน

(จากสมาคมพยาบาลแห่งอเมริกา, หลักเกณฑ์จรรยาบรรณสำหรับพยาบาล. (1985) พิมพ์ซ้ำโดยได้รับการอนุญาตแล้ว)

หลักเกณฑ์จริยธรรมของอาชีพนักการศึกษา สมาคมการศึกษาแห่งชาติ

บทนำ

นักการศึกษาเชื่อในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ตระหนักถึงความ เป็นจริงที่เหมาะสมและธรรมชาติของหลักประชาธิปไตย สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อดัง กล่าวคือ การปกป้องอิสรภาพในการเรียนการสอน และรับประกันโอกาสทางการศึกษาให้เท่า เทียมกัน นักการศึกษาต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ในชั้นตอนการเรียนการสอน ความปรารถนาที่จะเชื่อมั่นและเคารพในตัวเพื่อน นักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกอื่น ๆ ใน สังคมจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จและรักษาระดับจริยธรรมให้ขึ้นไปได้มากที่สุด กฎ เกณฑ์จริยธรรมของอาชีพนักการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของนักการศึกษาทุกคน และบอกให้ทราบถึงมาตรฐานที่จะนำมาใช้ตัดสิน

การแก้ไขต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นโดยสมาคมการศึกษาแห่งชาติ และ/หรือข้อผูก พันของการแก้ไขการเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมจะยึดหลักที่กำหนดดังต่อไปนี้มากกว่า 1 ข้อขึ้นไป

หลักเกณฑ์ข้อ 1 ภาระหน้าที่ที่มีต่อนักศึกษา

นักการศึกษาต้องต่อสู้เพื่อให้นักศึกษาทุกคนตระหนักถึงศักยภาพที่มีค่าและ ประสิทธิภาพของการเป็นสมาชิกในสังคม ดังนั้นนักการศึกษาต้องทำงานเพื่อกระตุ้นจิต- วิญญาณ ของการเรียนรู้ การอยากรู้ การได้ความรู้และความเข้าใจ และความคิดเรื่องเป้าหมายให้ เป็นรูปเป็นร่าง

การทำหน้าที่ดังกล่าวต่อนักเรียนนักศึกษา นักการศึกษาต้อง

1. ไม่ขัดขวางนักเรียนจากการกระทำอย่างเป็นอิสระของนักเรียน เพื่อการ เรียนรู้ที่เหมาะสมอย่างไม่มีเหตุผล
2. ไม่ปฏิเสธการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะอธิบายแนวความคิด อย่างไม่มีเหตุ ผล
3. ไม่ขัดขวาง/ขกเลิกหรือบิดเบือนเนื้อหาที่จะเกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าของ นักเรียนโดยเจตนา
4. พยายามปกป้องนักเรียนจากเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อ การเรียนรู้ หรือสุขภาพและความปลอดภัยอย่างสมเหตุสมผล

5. ไม่ทำให้นักเรียนได้รับความอับอายหรือได้รับการดูถูกโดยไม่ได้ตั้งใจ
6. ไม่ยึดเรื่อง เชื้อชาติ สีผิว ข้อบัญญัติการศาสนา เพศ สัญชาติ สถานภาพ สมรส การเมืองหรือความเชื่อทางศาสนา ครอบครัว สังคมหรือภูมิหลังทางวัฒนธรรม หรือการปรับตัวเรื่องเพศกับนักเรียนอย่างไม่ยุติธรรม เช่น
  - ก. แยกนักเรียนบางคนออกจากการเรียนในโปรแกรมบางโปรแกรม
  - ข. ปฏิเสธผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้รับจากนักเรียน
  - ค. ขอมรับความก้าวหน้าในทุก ๆ เรื่องที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน
7. ไม่ใช่ความสัมพันธ์ในอาชีพกับนักเรียนเพื่อความก้าวหน้าส่วนตัว
8. ไม่เปิดเผยข้อมูลของนักศึกษาที่ได้ทราบจากการเรียนการสอน ยกเว้นแต่จะใช้เพื่อให้ความช่วยเหลือมิให้เกิดผลร้ายหรือเปิดเผยตามที่กฎหมายต้องการ

หลักเกณฑ์ ข้อ 2 ภาระหน้าที่ที่มีต่ออาชีพ

อาชีพนักการศึกษาเป็นอาชีพที่ต้องให้ความรู้ต่อประชาชนตามความเป็นจริง และต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูงต่ออาชีพ

ความเชื่อที่ว่าคุณภาพของการให้บริการด้านความรู้ของนักศึกษามีอิทธิพลโดยตรงต่อประเทศและประชาชนในประเทศนั้น นักการศึกษาคควรจะแสดงออกถึงความพยายามในทุกวิถีทางที่จะเพิ่มมาตรฐานในอาชีพ สนับสนุนให้เกิดบรรยากาศของการศึกษา บรรลุเจตนาใจที่ทำให้บุคคลสนใจต่อคุณค่าของอาชีพนักการศึกษา และช่วยไม่ให้เกิดบุคคลที่ไม่มีคุณภาพในอาชีพ

เพื่อเป็นการรับผิดชอบต่ออาชีพอย่างเต็มที่ นักการศึกษาต้อง

1. ไม่แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่โดยเจตนาโดยการอธิบายอย่างผิดๆ หรือไม่เปิดเผยความจริงที่เกี่ยวข้องกับความสามารถหรือคุณสมบัติของบุคคล
2. ไม่เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในอาชีพ
3. ไม่ให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามามีอาชีพนักการศึกษา หรืออาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. ไม่รู้เห็นเป็นใจต่อการอธิบายแบบผิด ๆ เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครที่จะเข้ามามีอาชีพนักการศึกษา
5. ไม่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่ใช่ นักการศึกษาให้เข้ามามีอำนาจในการสอน

6. ไม่เปิดเผยข้อมูลของเพื่อนที่ได้ทราบจากการอบรม ยกเว้นจะเปิดเผยเพื่อวัตถุประสงค์ที่ป้องกันไม่ให้เกิดผลร้าย หรือตามที่กฎหมายต้องการ
7. ไม่รู้เห็นเป็นใจในการทำผิดของเพื่อนร่วมงาน
8. ไม่รับเงิน ของขวัญหรือสิ่งของที่ชื่นชอบจากผู้หนึ่งผู้ใด ที่อาจนำมาซึ่งการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหรือการกระทำใด ๆ ของนักการศึกษา

(จากสมาคมการศึกษาแห่งชาติ, หลักเกณฑ์จริยธรรมของอาชีพนักการศึกษา. (1975) พิมพ์ซ้ำโดยได้รับการอนุญาตแล้ว)

จรรยาบรรณ

สมาคมนักหนังสือพิมพ์อาชีพ, Sigma Delta Chi*

สมาคมนักหนังสือพิมพ์อาชีพ, Sigma Delta Chi เชื่อว่าหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์คือการทำงานเพื่อตีแผ่ความจริง

เราเชื่อว่าสื่อมวลชนเป็นผู้เผยแพร่ความเห็นของสาธารณชนและข้อมูล มีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และมีเสรีภาพที่จะแสวงหาและรายงานข้อเท็จจริง

เราเชื่อว่าการเปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นการนำไปสู่ความยุติธรรม และเชื่อว่าบทบาทของเราตามรัฐธรรมนูญในการแสวงหาความจริงเป็นส่วนหนึ่งในสิทธิของสาธารณชนที่จะได้รับรู้ความจริง

เราเชื่อว่าความรับผิดชอบเหล่านี้ นำมาซึ่งหน้าที่ที่ให้นักหนังสือพิมพ์ต้องทำงานด้วยไหวพริบโดยไม่ใช้ความรู้สึกส่วนตัว ด้วยความเที่ยงตรงและยุติธรรม

เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เราขอประกาศมาตรฐานการปฏิบัติอันเป็นที่ยอมรับ ดังนี้

1) ความรับผิดชอบ

สิทธิของสาธารณชนในการที่จะได้รับรู้เหตุการณ์ซึ่งมีความสำคัญต่อสาธารณชนและสาธารณชนให้ความสนใจ เป็นหน้าที่อันสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดของสื่อมวลชน การเผยแพร่ข่าวและนำเสนอข้อคิดเห็นต้องเป็นไปเพื่อสวัสดิภาพของบุคคลทั่วไป นักหนังสือพิมพ์ผู้ซึ่งใช้สถานภาพทางอาชีพในฐานะผู้แทนของสาธารณชนเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือเพื่อสิ่งจูงใจอันไม่สมควรใดใด ย่อมเป็นการทำลายความไว้วางใจจากสาธารณชนอย่างยิ่ง

2) เสรีภาพของหนังสือพิมพ์

เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองดังสิทธิที่เพิกถอนไม่ได้ของประชาชนในสังคมเสรี หนังสือพิมพ์มีเสรีภาพและความรับผิดชอบในการอภิปราย ตั้งคำถามและตรวจสอบการปฏิบัติงานและแถลงการณ์ของรัฐบาล รวมถึงสถาบันภาครัฐและภาคเอกชน นักหนังสือพิมพ์สนับสนุนสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นที่ไม่พ้องกับคนส่วนใหญ่ รวมทั้งสิทธิที่จะเห็นพ้องกับคนส่วนใหญ่

3) จริยธรรม

นักหนังสือพิมพ์ต้องเป็นอิสระจากข้อผูกมัดที่เป็นผลประโยชน์ใด ๆ อันนอกเหนือจากสิทธิของสาธารณชนที่จะได้รับรู้ความจริง

1. ของขวัญ ผลประโยชน์ การเดินทางโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษ หรือสิทธิพิเศษต่าง ๆ อาจเป็นภัยต่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างนักหนังสือพิมพ์และนายจ้าง นักหนังสือพิมพ์จึงไม่ควรรับสิ่งมีค่าใด ๆ

2. นักหนังสือพิมพ์ควรหลีกเลี่ยงอาชีพเสริม ความพัวพันทางการเมือง การมีสำนักงานชุมชน และการบริการในองค์กรของชุมชน ที่อาจจะเป็นภัยต่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างนักหนังสือพิมพ์และนายจ้าง ทั้งนักหนังสือพิมพ์และนายจ้างควรดำเนินชีวิตส่วนตัวในทางที่จะไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างกันทั้งในแง่ที่เป็นจริงและในแง่ที่ปรากฏภายนอก ความรับผิดชอบของพวกเขาต่อสาธารณชนเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด นี่คือธรรมชาติของอาชีพของพวกเขา

3. ข่าวสารที่ได้จากแหล่งข่าวเอกชน ไม่ควรได้รับการตีพิมพ์หรือกระจายเสียงโดยไม่มีการพิสูจน์คุณค่าของข่าวตามที่แหล่งข่าวกล่าวอ้าง

4. นักหนังสือพิมพ์ควรจะแสวงหาข่าวซึ่งเป็นที่สนใจของสาธารณชน แม้ว่าจะมีอุปสรรคต่าง ๆ พวกเขาจะต้องพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของสาธารณชนอยู่ในสายตาของสาธารณชน และการบันทึกเรื่องเกี่ยวกับสาธารณชนจะต้องเปิดให้สาธารณชนสามารถตรวจสอบได้

5. นักหนังสือพิมพ์ยอมรับจรรยาบรรณของผู้สื่อข่าวในการปกป้องแหล่งข่าวลับ

6. การขโมยผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเป็นการไม่ซื่อสัตย์และยอมรับไม่ได้

4) ความเที่ยงตรงและภาวะวิสัย

ความซื่อสัตย์ต่อสาธารณชนเป็นพื้นฐานของการหนังสือพิมพ์อันน่ายกย่องสูงสุด

1. ความเป็นจริงเป็นเป้าหมายสูงสุดของนักหนังสือพิมพ์

2. การไม่ใช้ความรู้สึกส่วนตัวในการรายงานข่าวเป็นอีกเป้าหมายหนึ่ง ซึ่งเป็นเครื่องหมายของมืออาชีพที่มีประสิทธิภาพ ซ่อนเป็นมาตรฐานการปฏิบัติที่นักหนังสือพิมพ์ต้องพยายามปฏิบัติให้ได้ ผู้ที่ปฏิบัติได้ดังนี้ควรได้รับการเคารพนับถือ

3. ไม่มีข้อแก้ตัวสำหรับความไม่เที่ยงตรงหรือการขาดความถี่ถ้วน

4. หัวข้อข่าวควรจะสอดคล้องกันกับเนื้อหาของข่าว ภาพถ่ายหรือภาพที่ออกอากาศควรจะให้ภาพที่ชัดเจนของเหตุการณ์ในข่าว ไม่ใช่ภาพของเหตุการณ์อื่นที่อยู่นอกเหนือบริบทของข่าว

5. การทำงานที่ดีจะช่วยให้เห็นได้ชัดเจนว่าส่วนใดคือการรายงานข่าว ส่วนใดคือการแสดงความคิดเห็น ไม่ควรมีการแสดงความคิดเห็นหรืออคติในการรายงานข่าวและควรมีการนำเสนอประเด็นของทุก ๆ ฝ่าย

6. การที่ความเห็นของบรรณาธิการเอียงเอนเข้ากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยตั้งใจเบี่ยงเบนความจริงเป็นความผิดต่อเจตนารมณ์ของการหนังสือพิมพ์อเมริกัน

7. นักหนังสือพิมพ์ต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบของพวกเขาในการนำเสนอการวิเคราะห์ข่าว ข้อคิดเห็น และความเห็นของบรรณาธิการต่อเหตุการณ์และประเด็นต่างๆ ของสาธารณชน พวกเขายอมรับหน้าที่ในการนำเสนอสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้โดยบุคคลที่มีความสามารถ ประสบการณ์ และวิจารณญาณที่เหมาะสม

8. บทความพิเศษหรือการนำเสนอเพื่อการสนับสนุน หรือข้อสรุปและการตีความของผู้เขียนจะต้องมีข้อความบ่งบอกไว้ด้วย

5) การทำงานด้วยความยุติธรรม

ทุก ๆ ครั้ง นักหนังสือพิมพ์ต้องเคารพ ความเป็นส่วนตัว สิทธิและความพอใจกับประชาชนที่พวกเขาได้พบปะในขณะรวบรวมและนำเสนอข่าว

1. สื่อมวลชนไม่ควรเสนอข่าวการกล่าวหาอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ทางจริยธรรมของผู้ถูกกล่าวหาโดยไม่เปิดโอกาสให้ตอบโต้

2. สื่อมวลชนจะต้องป้องกันการรุกรานสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคล

3. สื่อมวลชนไม่ควรชักนำให้เกิดความสนใจใคร่รู้ที่ผิดปกติเกี่ยวกับรายละเอียดของความชั่วร้ายและอาชญากรรม

4. สื่อมวลชนมีหน้าที่ที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดของตน โดยทันทีและครบถ้วน

5. นักหนังสือพิมพ์ควรจะสามารถชี้แจงรายงานของพวกเขาต่อสาธารณชนได้และสาธารณชนควรจะได้รับ การสนับสนุนให้แสดงความไม่เห็นด้วยกับสื่อมวลชน นอกจากนี้แล้วควรมีการสนับสนุนให้มีการโต้ตอบโดยกว้างขวางกับผู้อ่าน ผู้ชมและผู้ฟัง

6) คำปฏิญาณ

เจตนาของจรรยาบรรณนี้คือ การรักษาและกระชับความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และความนับถือกันระหว่างนักหนังสือพิมพ์อเมริกันและประชาชนชาวอเมริกัน

สมาคมจะกระตุ้นให้นักหนังสือพิมพ์แต่ละคนปฏิบัติตามจรรยาบรรณนี้ โดยการให้การศึกษาอบรมและโดยวิธีการอื่น ๆ จะสนับสนุนให้สำนักพิมพ์และสถานีต่าง ๆ ตระหนักถึงความรับผิดชอบของพวกเขาในการจัดทำจรรยาบรรณขึ้นเพื่อสนับสนุนเป้าหมายเหล่านี้

(สมาคมนักหนังสือพิมพ์อาชีพ Sigma Delta Chi, จรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์ (1987) พิมพ์ซ้ำโดยได้รับการอนุญาตแล้ว)

* แปลจาก หนังสือ Ethical Issues in the Professions โดย Peter Y. Windt หน้า 553 -555

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา
(ปี 2538-2541)

1. นายจุมพล สวัสดิยากร	ประธานกรรมการ
2. นายปราโมทย์ ประสาทกุล	รองประธานกรรมการ
3. นางจรรยา สุวรรณทัต	กรรมการ
4. นายจีระ หงส์ลดารมภ์	กรรมการ
5. นางจุฑามณี เขียมสุพรรณ	กรรมการ
6. นายฉลาดชาย รมิตานนท์	กรรมการ
7. คุณหญิงชดช้อย โสภณพนิช	กรรมการ
8. นายธีรยุทธ บุญมี	กรรมการ
9. นายประชัย เปี่ยมสมบูรณ์	กรรมการ
10. นายมีชัย วีระไวทยะ	กรรมการ
11. นายวรวิทย์ เจริญเลิศ	กรรมการ
12. นายอดิทธิ์ เขียวสกุล	กรรมการ
13. น.ส.ธีรนาถ กาญจนอักษร	กรรมการและเลขานุการ
14. น.ส.รจิต มหาวิหگانนท์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
15. นางจงหทัย อมรพัฒน์กุล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการร่างจรรยาบรรณนักวิจัย

1. นายปราโมทย์ ประสาทกุล	ประธานคณะกรรมการ
2. นายจุมพล สวัสดิยากร	ผู้ทำงานและที่ปรึกษา
3. นายประชัย เปี่ยมสมบูรณ์	ผู้ทำงาน
4. นางวิจิตร ระวีวงศ์	ผู้ทำงาน
5. นายอรรถจินดา ดีผดุง	ผู้ทำงาน
6. น.ส.ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ	ผู้ทำงาน
7. ร.อ.หญิงวาสนา อิมเอม	ผู้ทำงาน
8. น.ส.รจิต มหาวิหกานนท์	ผู้ทำงานและเลขานุการ
9. นางจงหทัย อมรพัฒน์กุล	ผู้ทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
-

